

MORTI DIN DIVERSE MOTIVE

JAMES BACQUE

**MORTI DIN DIVERSE
CAUZE**

Anchetă cu privire la tratamentul aplicat prizonierilor de război
germani în lagărele de exterminare americane și franceze la
sfârșitul celui de-al doilea război mondial

Acest volum reprezintă traducerea cărții publicată la Toronto,
Canada (1989) sub titlul *Other Losses*, de către Editura
Stoddart Publishing Co. Limited. O primă traducere, în
franceză, a văzut lumina zilei la Editura SAND din Paris, în
1990. Totuși această carte nu a fost niciodată distribuită normal
în Franța, țară în care comercializarea ei este interzisă de mai
mult ani.

I.S.B.N.

© James Bacque, 1989

AVERTISMENT LA EDITIA FRANTUZEASCA

Cărea lui James Bacque nu poate fi citită fără un penibil sentiment de jenă. Difuzarea ei în Canada, în Statele Unite, în Franța și, mai ales, în Germania, a stârnit numeroase și violente reacții epidermice, contradictorii. Trebuia să ne asumăm riscul de a o prezenta publicului francez?

După mai bine de patruzeci de ani de la cel de-al doilea război mondial, pasiunile și ura sunt încă vii. Multiple lășități, tăceri și uitări ne împiedică să abordăm în mod obiectiv această parte a istoriei contemporane. Grupuri oculte de influență și lobbyuri fanatice exercită un adevărat terorism intelectual în televiziune și în presă. Se cuvine care să publicăm cartea lui Bacque în țara lui Robert Faurisson și a lui Jean-Marie Le Pen? Nu riscăm să adâncim confuzia și să amplificăm neînțelegerile? Nu urma să fim acuzați, în climatul actual, că ofensăm memoria victimelor, că suntem în slujba celor care încearcă să găsească scuze pentru barbaria nazistă și să nege existența șoah?

Pentru autor, care este canadian, nu se pune problema ierării "călilor" și nici să facă un proces al învingătorilor, ci să stabilească faptele, știind că adevărul nu este dat, ci se cucerește. Cărea aceasta este un document brutal: deși opera lui James Bacque deranjează, ea se sprijină pe dovezi pe care nici un istoric serios nu le-a putut contesta până acum. Iată de ce ne-am hotărât, în pofida avertismentelor și a temerilor noastre, să publicăm această lucrare, convinși că, până la urmă, istoria nu acceptă decât faptele și că lupta eternă între bine și rău nu trebuie să fie confundată cu durerosul drum al cuceririi adevărului.

Editorii

CRONOLOGIA PRINCIPALELOR EVENIMENTE CITATE IN ACEASTA LUCRARE

1939

1 septembrie: Germania atacă Polonia.

3 septembrie: Marea Britanie Si Franta declară război Germaniei.

10 septembrie: Canada declară război Germaniei.

17 septembrie: Rusia invadează Polonia.

Iunie 1939-1940

La Katyn, ruSii îi masacrează pe ofiterii polonezi.

1940

21 iunie: Infringere, predare Si împărțirea Franței în două zone. Aproape 1.500.000 de soldati francezi sunt detinuti în Germania sub statutul de prozonieri de război.

1941

Iunie: Germania atacă U.R.S.S.

Decembrie: Japonia atacă Satele - Unite. Hitler declară război Statelor-Unite.

1942

August: Tentativă de debarcare canadiană la Dieppe. Canadienii Si germanii se acuză reciproc că i-au torturat pe prozonieri.

Noiembrie: Aliații debarcă în Africa de Nord.

1943

Ianuarie: Churchill Si Roosevelt se întâlnesc la Casablanca Si cer capitularea necondiționată a Germaniei.

Mai: Fortele Axei se predau la Tunis. Are loc cea mai importantă captură de prozonieri de până atunci. Eisenhower i se plânge lui Marshall: "Ce păcat că nu au fost omorâți mai

multi".

Noiembrie-decembrie: Conferința de la Teheran. Stalin și Roosevelt tin un toast pentru viitoarea execuție a unui număr de 50.000 de ofiteri germani după încetarea ostilităților. Elliott Roosevelt bea pentru moartea unui număr de încă vreo câteva sute de mii și afirmă că este sigur de sprijinul armatei americane. Indignat, Churchill părăsește sala de recepție.

1944

Februarie: Eisenhower îl aduce în preajma sa pe generalul Everett S. Hughes, care devine în acest fel, cel mai de seamă colaborator al său.

6 iunie, ziua Z: Debarcarea americanilor, britanicilor și canadienilor în Normandia.

Septembrie: Conferința de la Quebec. Roosevelt și Churchill ratifică Planul Morgenthau, prin care urma să fie distrusă industria germană. Aliații ajung în valea Rinului. Presa americană se dezvăluie împotriva Planului Morgenthau.

Octombrie: La Moscova, Stalin și Churchill își dau acordul asupra Planului Morgenthau.

1945

februarie: Conferința de la Yalta. Roosevelt, Churchill și Stalin dezbate problema dezmembrării Germaniei și chestiunea reparatilor.

10 martie: Eisenhower semnează un document prin care este creat statutul de Forțe Inamice Dezarmate (F.I.D.) care îi privează pe prizonierii de protecția convenției de la Geneva. Printre altele, ține o conferință la Paris în cursul căreia afirmă că Statele Unite respectă convenția.

Aprilie: Șefii de state-majore reuniți aprobă crearea statutului de F.I.D. Numai reprezentanții britanici refuză să-l aplice prizonierilor lor. Intendentul general american Littlejohn reduce rațiile prizonierilor.

8 mai: Capitularea Germaniei. Încălcând convenția de la Geneva, Statele Unite smulg Elveției rolul de putere protectoare a intereselor prizonierilor germani. Eisenhower îi spune lui Churchill că a redus rațiile prizonierilor și se grăbește să le reducă și mai mult. Patton eliberează rapid captivii. Eisenhower le ordonă generalilor să pună capăt eliberărilor. O nouă reducere a alimentației prizonierilor.

Iunie: La 2 iunie, generalul Lee, responsabilul logisticii pentru T.E.O. afirmă că numărul de prizonieri comunicat de marele cartier general aliat este incorect. Intendentul general Littlejohn se declară în incapacitate de a hrăni cei 4.000.000 de prizonieri "în mâini". Mai multe sute de mii de prizonieri sunt transferați clandestin sub statutul de F.I.D. Li se interzice civililor să contribuie la aprovizionarea captivilor. Foametea începe să se instaleze în Germania. Comitetul Internațional al Crucii Roșii (C.I.C.R.) trimite două trenuri încărcate cu alimente, dar armata americană le trimite înapoi. Primul ministru al Canadei, William King, protestează împotriva faptului că prizonierii nu mai sunt protejați de convenția de la Geneva, întrucât nu mai există nici o putere protectoare a intereselor germane. Foreign Office din Londra îi impune tăcerea.

Iulie: Mai multe sute de mii de prizonieri aflați în pragul morții sunt transferați sub autoritatea armatei franceze. Căpitanul Julien, de la regimentul 3 de Trăgători Algerieni, declară într-un raport că deținuții arată ca și victimele de la Buchenwald și Dachau.

August: Un ordin de la generalul Eisenhower conferă tuturor prizonierilor de război statutul de F.I.D., rata mortalității crește considerabil. Generalul Littlejohn îi scrie lui Eisenhower că mai mult de un milion și jumătate de prizonieri care ar trebui să primească rații de la armata americană, nu primesc nimic. La rândul său, C.I.C.R. este obligat să restituie donatorilor pachetele de hrană, pentru că nu are voie să le transmită germanilor.

Septembrie: Jean-Pierre Pradervand, delegatul Crucii Roșii în Franța, îi scrie generalului de Gaulle că aproape o treime dintre prizonierii transferați sub autoritatea franceză riscă să moară dacă nu sunt ajutați în cel mai scurt timp. Presa franceză publică articole pe această temă, Eisenhower și generalul Smith, Șeful său de stat-major, resping orice responsabilitate americană pentru situația tragică a prizonierilor.

Octombrie: La 10 octombrie, intendentul general al armatei americane, Robert Littlejohn îi prezintă generalului Eisenhower un raport despre excedentul de hrană de care dispune armata. Propune ca surplusul să fie trimis în Statele-Unite.

1945-1946: La sfârșitul anului 1946, foarte puțini prizonieri se

mai află "în mâini" americane. Francezii, care încă mai detin câteva sute de mii de prizonieri, îi vor pune în libertate pe ultimii dintre aceștia abia în 1949.

Din 1947 până în anul 1950. majoritatea dosarelor referitoare la prizonierii din lagărele americane sunt distruse. Germanii constată că 1.700.000 de soldați, care la încetarea ostilităților erau în viață, nu au mai venit niciodată acasă. Toate puterile aliate declară că nu știu nimic despre acești oameni. Statele-Unite, Marea Britanie și Franța acuză Rusia că în lagărele sale de internare au fost comise atrocități.

Din anul 1960 până în 1973. Ministerul de externe din cadrul guvernului vest-german al lui Willy Brandt subvenționează o colecție de cărți care dezminț atrocitățile din lagărele aliate. Senatorii americani aruncă responsabilitatea asupra rușilor, fără să pomenească de propriile lor lagăre.

Anii 1980. C.I.C.R. refuză să dea publicității anumite documente referitoare la lagărele aliate și afirmă că nu știe nimic despre Jean-Pierre Pradervand, delegatul principal al Comitetului în Franța, în 1945. În schimb, această organizație îi autorizează pe cercetători să consulte arhivele privitoare la lagărele de exterminare naziste. Ministerul Apărării al Marii Britanii refuză să dea publicității un raport important, elaborat de colonelul Phillipmore, deși această solicitare a fost făcută de un ofițer din cadrul ministerului englez.

PREFATĂ

La sfârșitul lunii aprilie 1945, pe cea mai mare parte a frontului de vest, pasul greoi al milicanelor de cizme a luat locul bubuitului artileriei. Coloanele de soldați germani dezarmați se îndreptau țărăș-grăbiș spre incintele de sârmă ghimpată ale lagărelor aliate. Se auzeau focuri răzlete de armă trase de detașamente risipite care dispăreau prin câmpuri, înainte de a fi capturate de învingători.

Predările în masă care aveau loc în vest contrastau puternic cu ceea ce se petrecea în ultimele săptămâni pe frontul de est, unde, unitățile care mai rămăseseră din Wehrmacht luptau cu îndârjire împotriva înaintării Armatei Roșii, ca să nu intre în mâinile rușilor.

Această era ultima strategie a înaltului comandament german, în fruntea căruia Hitler îl numise pe marele amiral Doenitz, după ce mareșalul Goering s-a predat inamicului. Scopul strategiei era să permită întarea milicanelor de soldați sub jugul cel mai milos: acela al Aliatilor occidentali, conduși de comandantul suprem Dwight Eisenhower.

În zonele de ocupație americană și franceză, peste cinci milioane de soldați germani au fost înghesuiți în incintele de sârmă ghimpată, mulți dintre ei fiind strănși, literalmente, umăr lângă umăr. În scurt timp, pământul din lagăre a devenit o mlaștină de dejectii, adevărat focar de epidemii.

Sub-alimentați, fără nici un fel de adăpost, fără instalații sanitare rudimentare, în cursul prizonierii au început să moară de înfomete și de boală. Din luna aprilie 1945 până la jumătatea lui 1946, aproape un milion de oameni au fost nimiciți, majoritatea lor în lagărele americane, ceilalți în lagărele franceze. De la atrocitățile comise în timpul războiului de secesiune în închisoarea de la Andersonville, administrația de confederați, niciodată nu au mai fost comise astfel de cruzimi sub controlul militar american. Timp de peste patruzeci de ani, acest episod tragic al celui de-al doilea război mondial a rămas

înmormântat în arhivele Aliților.

Cum a ieșit la lumină acest dezastru? Primele indicii referitoare la aceste fapte au fost descoperite în 1986 de autorul lucrării și de asistenta lui. Efectuând cercetări în legătură cu o carte despre Raoul Laporterie, erou al mișcării de rezistență franceze care a salvat peste 1.500 de refugiați din lagărele naziste, au avut ocazia să stea de vorbă cu un fost soldat al Wehrmachtului, Hans Goertz. Internat la sfârșitul ostilităților într-un lagăr francez, el a ieșit de acolo împreună cu unul dintre camarazii săi, datorită lui Laporterie, care i-a luat să lucreze croitorie în magazinul lui de îmbrăcăminte. Fostul prizonier a afirmat că ieșirea din lagăr i-a salvat viața, pentru că 25% dintre deținuți muriseră deja într-o lună. Din ce cauză au murit? *"De foame, de dizenterie, de boală"*.

Studiind cu atenție dosarele referitoare la lagărul citat de Goertz, James Bacque a descoperit că această instalație făcea parte dintr-un grup de trei incinte, inclus la rândul său într-un ansamblu de 1.600 în care - dacă e să dăm crezare rapoartelor Comitetului Internațional al Crucii Roșii, (C.I.C.R.) aflate la Vincennes, în arhivele armatei franceze - condițiile de detenție erau similare. Foarte repede, cei doi cercetători s-au confruntat cu primele indicii importante ale deceselor în masă care au avut loc în lagărele americane. Un element esențial a fost găsit în registrele armatei, în care figurează o coloană numită banal în aparență: *"4.ite Piederzi"*. Colonelului Philip S. Lauben, fost Șef al diviziei "Afaceri germane" din cadrul S.H.A.E.F.** , i-a dezvăluit lui James Bacque adevărata semnificație a acestor cuvinte.

În primăvara anului 1987, James Bacque și eu ne-am întâlnit la Washington. În lunile următoare, am lucrat împreună la Arhivele naționale și la Fundația George C. Marshall, din Lexington (în Virginia), adunând informații pe măsură ce le descopeream. Planurile elaborate în 1944, la cel mai înalt nivel guvernamental american și britanic, dovedeau o mare hotărâre de distogere odată pentru totdeauna, a Germaniei ca putere,

* *Alte pierderi*

** Supreme Headquarters, Allied Expeditionary Force: Marele cartier general al forțelor aliate, sub conducerea generalului Eisenhower; S.H.A.E.F. dintr-o parte; marșalul, și anglo-american și francez în tot nord-vestul Europei.

reducând-o la o țară cu o economie strict agrară, chiar dacă aceste măsuri ar fi provocat o penurie alimentară pentru milioane de civili. Până în prezent, istoricii au afirmat că guvernanti aliați s-au grăbit să anuleze proiectul lor destructiv, din cauza opoziției opiniei publice.

Intr-adevăr, la încetarea ostilităților, în 1945, marea majoritate a americanilor nu doreau nicidecum eliminarea unui număr atât de mare de germani neînarmați. Termenul eliminare nu este prea dur, dacă ținem seama de faptul că numărul acestor morți întrece de departe toate pierderile suferite de armata germană pe frontul de vest, între iunie 1941 și aprilie 1945. Cartea de față ridică vălul ce acoperea această tragedie.

Dr. Ernest F. Fisher Jr.,
Colonel în retragere din armata Statelor-Unite
Fost istoric-Sef al armatei Statelor-Unite,
Arlington (Virginia), 1988.

INTRODUCERE

Împreună cu asistentă mea, am refuzat mult timp să credem că tot ce descopeream a existat în realitate, în pofida indiciilor care se acumulau pe măsură ce investigațiile noastre avansau.

Instalați într-o mică mansardă a primăriei din Buglose - un mic sat din Landes - am căutat în clăscarele prăfuite listele deceselor din lagărele de prizonieri germani din regiune, la sfârșitul celui de-al doilea război mondial. Nu erau acolo. Ne-am gândit că, datorită lipsei de personal de atunci, ele nu au fost întocmite niciodată.

Am întrebat un preot francez, fost capelan într-un lagăr Si, pentru că s-a contat de două ori cu privire la numărul prizonierilor pe care i-a îngropat, ne-am zis că incoerența spuselor lui ca Si reticentă vădită față de continuarea conversației se datorau faptului că îi făcea rău să-și amintească de perioada aceea dificilă.

În cele din urmă, am descoperit o scrisoare de protest redactată de un delegat al Crucii Roșii în 1945, în care se plângea că nu a putut obține benzină pentru a livra prizonierilor infomeți proviziile aduse. Eram convinși că aveam la dispoziție o informație importantă, dar pe margine era scris de mână: "S-a zecolat". Se părea că a fost furnizat carburantul cerut.

Totuși, dintr-o scrisoare a aceluiași Si autor - care a Steptă în continuare - rezultă că acesta nu a primit niciodată răspuns la cererea făcută. Mai apoi, în timpul unor discuții cu foștii gardieni din lagărul în care a oficiat Si preotul, am aflat că numărul de morți era mult mai mare decât cel despre care ni s-a spus anterior. Aceste contradicții, care constituiau tot atâtea indicii, ne puneau într-o situație bizară: incredulitate pe de o parte, Si convingerea că probele care se adunau cu toptanul erau reale, pe de altă parte. De acum înainte, eram obligați în permanentă să optăm între adevărul teribil Si miturile

incântătoare studiate la orele de istorie.

Când s-a încheiat prima etapă a cercetărilor noastre - cea referitoare la Franța - eram în posesia unor elemente care demonstrau indubitabil că realitatea din lagărele de prizonieri "în mâini" franceze era dezastruoasă: mai aveam însă și numeroase indicii că și în lagărele americane situația a fost asemănătoare. Ne-am hotărât să mergem la Washington să studiem arhivele de acolo, deși părea puțin probabil că armata Statelor Unite să fi păstrat urme ale atrocităților de care, părea să fie răspunzătoare.

În Arhivele naționale se aflau și Rapoarte săptămânale asupra prizonierilor de război și forțelor inamice dezarmate*, în care am găsit cifre înscrise în coloana "Alte pierderi" care corespundeau celor din registrele franceze, înscrise sub expresia "Pierduti din diverse cauze".

Toate aceste elemente ne-au convins. Din nefericire, în acest stadiu al cercetării, era imposibil să-i convingem și pe alții. După opinia noastră, cifrele din coloana "Alte Pierderi" înregistrau morții, fără să o spună deschis. Aici erau confirmate, în forma ascunsă a cifrelor, informațiile pe care le-am adunat din diferite surse. Cine ne putea ajuta să dezvăluim totul?

Cercetările m-au condus la colonelul Philip Lauben, al cărui nume l-am găsit pe lista persoanelor acreditate să consulte documentele clasificate ale S.H.A.E.F. Fost Șef al secției "Afaceri germane" de la marele cartier general aliat, acest ofiter a fost însărcinat cu transferul și repatrierea prizonierilor, într-o perioadă critică de mai multe luni. Eram convins că mărturia lui era hotărâtoare.

I-am prezentat ruloul cu fotocopii, încercând să-mi păstrez calmul. Discuția din minutele următoare urma să anuleze munca mea de un an întreg, fie să confirme că am făcut o descoperire importantă. Împreună cu Lauben, am comentat titlurile din documente, unul câte unul. Am ajuns și la coloana "Alte pierderi".

Când l-am întrebat: "Ce se ascunde în spațiile expresiei "Alte pierderi"? Lauben a spus: "Înregistrează evadările și morții".

* De văzut în carte la pagina 22 !!!!

** Weekly Prisoner of War and Disarmed Enemy Forces Reports

- "Câte evadări?" Am întrebat.
- "Foarte, foarte puține", mi-a răspuns el.

Intr-adevăr, aveam să descopăr că evadările reprezentau mai puțin de o miime din cifrele citate.

Inarmati cu această mărturie de o importantă capitală, de acum înainte eram în măsură să prezentăm publicului rezultatul cercetărilor noastre.

Acesta este scopul lucrării de față.

Nu avem pretentia să prezentăm aici un studiu exhaustiv despre tratamentul suportat de prizonierii germani în lagărele aliate. Munca noastră a fost îngreunată de faptul că documentele contabile din perioada respectivă au fost falsificate și că vâul gros, care a acoperit această afacere timp de patruzeci de ani, a contribuit la imputinarea probelor sau, pur și simplu, la dispariția lor. Adevărul a fost înăbușit sub un strat gros de minciuni.

Cu siguranță că nu se va ști niciodată exact câți prizonieri au murit în lagărele americane și franceze. Totuși, putem afirma că în aceste lagăre, bărbații de toate vârstele precum și femeii și copiii, au murit de foame, de boală, din cauza lipsei de adăpost și a lipsei de igienă și că numărul lor depășește 800.000 de indivizi, sigur trece de 900.000 și pare verosimil să fie mai mare de un milion. Autoritățile militare au întreținut cu bună-știință condițiile groaznice de detenție ale acestor prizonieri, deși aveau la dispoziție mijloacele pentru ameliorarea situației. Armata a interzis accesul organismelor umanitare în lagăre. Atunci când Crucea Roșie, "Le Monde" și "Le Figaro" au încercat să alerteze opinia publică, aceste fapte - învăluite în secret pe vremea aceea - au fost dezmințite. Multe dosare au fost distruse, falsificate sau păstrate în secret. Nici astăzi, lucrurile nu s-au schimbat.

Regatul Unit al Marii Britanii și Canada, aliate cu Statele Unite și Franța, au capturat sute de mii de prizonieri. Pentru că S.H.A.E.F. avea în subordine armatele de ocupație, am început să facem investigații asupra lagărelor aflate sub autoritatea sa. Deși aceam la dispoziție puține informații, nu am găsit nicăieri elemente despre cruzimi comise deliberat asupra deținuților germani. Putinele mărturii provenind chiar de la armate, de la C.I.C.R. și de la foștii deținuți, arată că aproape toți deținuții "în măsini" britanice și canadiene au avut o stare de sănătate bună, exceptând un număr de 400.000 de

indivizi pe care britanicii i-au preluat de la americani în 1945, dintre care multi erau deja muribunzi în momentul transferului.

Când armata canadiană a solicitat de la guvernul britanic importantă monografie referitoare la prizonierii germani "în mâini" britanice, scrisă de colonelul Phillimore, cererea a fost refuzată, sub pretextul că dosarul acesta *"Zax mai este de folos"*. Arhivele din Londra și din Otawa nu conțin practic nici un document despre condițiile de detenție în care au trăit sutele de mii de prizonieri germani la sfârșitul celui de-al doilea război mondial. Deși sediul C.I.C.R. din Geneva și-a deschis recent arhivele, pentru doi scriitori aflați în căutare de informații despre lagărele de exterminare naziste, nouă nu ne-a acordat permisiunea să cercetăm, în aceleași arhive documentele referitoare la lagărele de prizonieri de război *"Zax mai este de folos"* britanice și canadiene. În plus, autorizația de a consulta scrisori pe aceeași temă ne-a fost respinsă de mai multe ori, deși solicitarea noastră a fost transmisă de Armata și Crucea Roșie canadiană.

În 1945, britanicii și canadienii știau ce se petrecea în lagărele americane. Britanicii au fost martorii atrocităților comise, cel puțin într-unul din lagăre. Singurul protest care s-a auzit a venit din partea guvernului canadian.

În elaborarea acestei lucrări, ne-am pierdut credința că valoarea supremă a legilor și a presei se află în slujba umanității și a libertății.

În mod special, dorim să aducem mulțumiri celor patru persoane care ne-au ajutat. Fără onestitatea și curajul colonelului Philip S. Lauben, adevărul nu ar fi ieșit la lumină niciodată. Această lucrare datorează colonelului Ernest F. Fisher mai mult decât prefata elocventă. Fost locotenent în regimentul 101 de trupe aerportate, apoi colonel în armata americană, dr. Fisher este un eminent istoric al armatei, autorul unui studiu intitulat *"Cassino to the Alps"*, scris pe vremea când ocupa funcția de istoric principal la Centrul de Istorie Militară al Armatei Statelor-Unite. Om de o vastă cultură, Ernest Fisher ne-a îndrumat și ne-a ajutat cu generozitate. Atât soția sa Elsa cât și el însuși au consacrat multe ore cercetării dosarelor din Arhivele naționale ale Statelor-Unite. Lui îi datorăm descoperirea unui document capital, intitulat

* *De la Cassino la Alpi*

"Historique médical du T.E.O. : Am studiat împreună acest raport de anchetă precum și numeroase dosare, la Washington, la Suitland, în Maryland, și la Lexington, în Virginia. Erudit profund și prieten fidel, Ernest Fisher este un om înțelept, modest și curajos, care face cinste patriei sale.

Lui Elisabeth, care nu a pus niciodată piedici cercetărilor mele și care m-a încurajat mereu.

Cu siguranță, mulți erudiți vor semnala lipsurile acestei cărți. Îmi asum pe deplin răspunderea. Criticile vor fi binevenite și salut de acum eforturile lor viitoare, prin care vor ajuta să fie restabilit adevărul după o lungă noapte de minciuni.

JAMES BACQUE

Toronto, 1989.

Capitolul 1

CE-I DE FĂCUT CU GERMANIA

În timpul dîneului, generalismul Stalin a declarat că, la sfârșitul războiului, voia să strângă 50 000 de ofitieri germani și să-i împuște. Winston Churchill s-a infuriat. *"Aș prefera să fie eu dus imediat în găduri și împușcat decât să pătesc moartea mea și a țării mele cu o asemenea înfrumă!"*, a strigat el cu aprindere. Simțind că ostilitatea crește din nou între cei doi vechi dușmani, Franklin Roosevelt a avansat o sugestie de compromis: ne-am putea mulțumi numai cu 49 000... Stalin, cel care a inițiat această întâlnire cu cei doi puternici aliați, i-a consultat pe rând pe cei nouă bărbați așezați în jurul mesei. Fiul președintelui Statelor Unite, Elliott Roosevelt, care era general de brigadă în armata americană, a salutat cu un toast moartea *"nu decât a 50 000 de nașiști, ci și a altor sute de mii"*. Uluit, Churchill l-a auzit adăugând: *"Ei sunt siguri de sprijinul armatei americane"*. Încântat, Stalin l-a luat în brațe pe tânărul Roosevelt și a propus să toasteze pentru moartea germanilor.

Churchill s-a ridicat. *"Vă dați seama ce ați spus adineași?"*, a urlat el privind-l pe Elliott Roosevelt. *"Cum îndrăzniți să profesați asemenea înfrumă?"*

Ca un uragan, a părăsit sala și, deschizând prima ușă întâlnită în cale, a intrat într-o cameră întunecată și goală. Clădirea care adăpostea ambasada URSS la Teheran, în 1943, era complet necunoscută primului ministru englez, aflat departe de trupele sale și care tocmai întorsese spatele celui mai bun prieten american pe care puteau conta englezii. Totuși, nu regreta deloc ceea ce făcuse. Erusc, cineva i-a cuprins umerii cu brațul. Stalin era lângă el, însoțit de Molotov. Cu un zâmbet binevoitor, dictatorul i-a explicat că nu era decât o glumă. Nu vorbeam serios. Veniți cu noi la masă.

Churchill a acceptat să revină la masă, dar nici atunci și nici mai târziu, nu s-a îndoit de *"intenția sinistrală a acestor curvizi"*.

A tăi pentru Roosevelt cât și pentru Churchill era clar

că Stalin nu glumea. De altfel, Churchill i-a reamintit lui Roosevelt concluziile tribunalului internațional de la Katyn^{*} care stabilau că, în 1940, rușii au masacrat acolo mai multe mii de ofițeri polonezi după ce aceștia se predaseră.^{**} Până la conferința de la Teheran, din noiembrie 1943, britanicii și americanii nu și-au pus clar problema viitorului Germaniei, după ce cumplita înfruntare se va fi terminat.

La întâlnirea precedentă, Churchill și Roosevelt au formulat câteva banalități care prezentau bunele intenții ale democrațiilor occidentale. La vremea aceea, singurul scop clar al aliaților era căștigarea războiului. În ianuarie 1943, în timpul întâlnirii de la Casablanca, pe neputșă masă, Roosevelt îl anunțase pe Churchill, fără să-l consulte în prealabil, că nu putea propune Germaniei și Japoniei decât o *"capitulare necondiționată"*. Care această propunere nu conținea ideea dispariției efective a Germaniei ca stat și, în consecință, intenția de a nu mai aplica Convenția de la Geneva^{***} membrilor unui stat sortit nimicirii?

Sugestia președintelui american nu s-a bucurat de aprobarea lui Stalin.

Miniștrii afacerilor externe al țărilor² care cochetau cu ideea dezmembrării Germaniei s-au întâlnit la Moscova în 1943 și au constituit Comisia Consultativă europeană, având ca sarcină să studieze soarta Germaniei după încheierea războiului. Se pare că lucrurile nu erau urgente, de vreme ce germanii ocupau Europa, de la extremitatea nordică a Norvegiei până la mijlocul mediteranei și de la granița spaniolă până în inima Rusiei.

Membrii Comisiei se confruntau cu o problemă care apărea cu regularitate de aproape un secol, afectând echilibrul Europei. Națiunea germană era atât de agresivă, încât toate celelalte puteri se temeau pentru existența lor și se simteau în pericol. Nici perspectiva victoriei nu-i făcea pe aliați să se

* În aprilie 1943; Wehrmachtul dăduse prizonieri în apropiere de Katyn, localitate din URSS situată la vest de Smolensk, grupice comune conținând ca de obicei 4500 de ofițeri polonezi.

** În 1939, în virtutea pactului de non-agresiune germano-sovietic, Germania și Rusia au invadat Polonia.

*** Convenția internațională din 1929 privind războiul, belșevii și prizonierii de război.

simtă în siguranță, pentru că nu își puteau alunga din minte viziunea inamicului reînscut din cenușă pentru a doua oară în acest secol, ca să dezlanțuie al Treilea război mondial. Cum se puteau apăra împotriva acestei amenințări? Churchill și englezii aveau în vedere o diminuare a forțelor Germaniei, în scopul de a face din ea o rațiune-satelit împotriva Rusiei.³ Americanii erau divizați, unii susțineau o pace clementă, ceilalți doreau să se răzbune. Roosevelt oscila adesea între cele două tabere.

Secretarul de stat american al Trezoreriei, Henry C. Morgenthau, a fost primul membru oficial al Cabinetului care a luat în serios lucrările Comisiei. În vara anului 1944, în timpul unei călătorii în Europa, el și-a dat seama că aliații, sub comanda supremă a lui Dwight Eisenhower, aveau planuri excelente pentru ocuparea Germaniei, dar nu aveau nici cea mai vagă idee de ce ar trebui să facă după aceea. Ministrul de Externe englez, Anthony Eden, a reluat procesul verbal al conferinței de la Teheran și a citit dezbaterile privitoare la dezmembrarea Germaniei, însă nimeni nu propusese vreo modalitate de aplicare în practică a acestei idei. Pur și simplu, Morgenthau nu înțelegea indolența englezilor. El știa că Eden, prezent la dezbateri, a înțeles bine ce hotărâre a fost luată; faptul acesta nu îl împiedica pe reprezentantul Angliei în Comisia consultativă europeană, sir William Stang - delegatul lui Eden - să încalce instrucțiunile ministrului său.⁴ Numai generalul Dwight Eisenhower, comandantul suprem al forțelor expediționare aliate, nu l-a decepționat pe Morgenthau: el nu își ascundea intenția de "*a-i țuț pe germani cu aspirine*", odată ajuns în Germania.

Așa cum arată Morgenthau în raportul înaintat Casei Albe, Comisia consultativă europeană nu elaborase nici un plan în această privință. "*Nimeni nu se preocupă de mijloacele necesare pentru a-i țuț pe germani cu aspirine, conform liniei de acțiune pe care a-ți indicat-o*", i-a declarat el Președintelui. "*Acordăți-mi zeiseci de minute cu Churchill și voi rezolva treaba asta*", i-a răspuns Roosevelt. "*Trebuie să fim foarte severi cu germanii, și nu mă refer doar la nașiță, ci la poporul german. Sau trebuie să-i jignim, sau trebuie să-i facem să le treacă cheful să se mai înmulțească pentru a face în continuare ce au făcut până acum.*"⁵

Henry Morgenthau care, după cum spunea Eleanor

Roosevelt, sotia preSedintelui, era "*constinta lui Franklin*", s-a inhămat imediat la treabă, pentru a elabora planurile de pedepsire a Germaniei. Câteva zile mai târziu, Roosevelt l-a invitat să se întâlnească la Quebec, pentru a-i prezenta lui Churchill rezultatele eforturile sale.

La 13 septembrie 1944, pe o vreme ploioasă, Morgenthau sosea cu trenul la Quebec, pentru a lua parte la consfătuirea celor mari. Se afla într-o situație mai puțin obișnuită: trebuia să contribuie la elaborarea hotărârilor privitoare la Germania - rol care îi revenea în calitate de funcționar la departamentul de Stat - în absența lui Cordell Hull, secretarul departamentului. Hull nu participase nici el la conferința de la Teheran și, în pofida cererii sale, procesul verbal încheiat atunci nu i-a fost adus la cunoștință.⁷ În parte, situația se datora faptului că Roosevelt voia să conducă el însuși afacerile externe: totuși, nu-i ceruse el secretarului de stat al Trezoreriei să-i prezinte un proiect?

Roosevelt era nehotărât cu privire la scara ce trebuia rezervată celor învinși și se părea că nu îl convinsese nici pe Churchill să-i tuteze cu "*duritate*" pe germani, de aceea Morgenthau se îndoaia că acum făcea apel la "*constinta sa*" pentru a-l ajuta să ia o decizie.

Nu mai rămănea mult timp pentru rezolvarea chestiunii. În timp ce Morgenthau și lordul Cherwell, consilierul superior al lui Churchill, se întâlneau ca să dezbată ce vor face aliații după străpungerea frontierei germane, primele blindate ale generalului Eisenhower erau deja în apropiere de Aix-la-Chapelle, iar armata britanică și cea canadiană înaintau spre nord-est, traversând Țările de Jos.

Dosarul lui Morgenthau avea la bază o idee clară: se impunea "*pastoralizarea Germaniei*", distrugând industria și exploatarea sa minieră. Una dintre cele mai industrializate națiuni ale lumii urma să fie transformată într-o fermă uriașă. Dar pământurile cultivabile ale Germaniei nu erau suficiente pentru hrana locuitorilor săi, de aceea, în bună măsură, se dezvoltase industria, destinată să plătească importurile de alimente. Drept soluție, Hitler a propus creșterea suprafețelor cultivabile, oferind "*plugului german*" pământurile cucerite în Est. Noile frontiere, trasate în favoarea Poloniei și a Rusiei, reduceau suprafața Germaniei și determinau exodul unui număr uriaș de refugiați în partea vestică a țării. Era de așteptat

ca distrugerea resurselor industriale să atagă o mare foamete. După Cordell Hull⁸, *"Planul Morgenthau urma să nimicească totul în Germania, afazi de pământ, care devenea unica resursă a poporului. Acest lucru înseamnă că doar 50% dintre locuitorii puteau supraviețui și că restul de 40% erau condamnați la pieire*. Exprimată în cifre, spuselor lui Hull se referă la vreo douăzeci de milioane de civili germani, care urmau să moară.

A Sadar, Morgenthau și stălucitul său asistent, Harry Dexter White, aveau puțin timp la dispoziție pentru a-și pregăti argumentele pe care Churchill avea să le atace vehement. La 13 septembrie 1944, în timpul dineului de la Quebec, primul ministru și-a exprimat dorința de a aborda imediat chestiunea Germaniei. Roosevelt s-a întors spre Morgenthau și l-a invitat să păstreze planul. Ca și Hull, Churchill a înțeles pe loc implicațiile proiectului prezentat. Conform lui White, el a declarat că planul era *"impotrivă naturii, contrar spiritului creștin și fără sens"*⁹. Pe un ton iritat, el a întrebat dacă nu cumva a fost determinat să călătorească pentru a discuta un program *"care nu ar face decât să lege Anglia de un cadavru"*. Amiralul Land, de la U.S. Navy, le-a adus la cunoștință că aproba în întregime planul și, în semn de sprijin pentru planul lui Morgenthau, a bătut cu pumnul în masă. Discuția a fost abandonată pentru restul serii.

În aerul proaspăt al nopții, plimbându-se pe străzile Quebecului, Morgenthau și consilierul lui Churchill, lordul Cherwell, au pus la punct o strategie menită să înfrângă rezistența primului ministru. La întâlnirea următoare - la care au luat parte Cherwell, Morgenthau, Roosevelt, Churchill, Antony Eden, secretar de stat la ministerul de externe și asistentul său, Cadogan - când s-a pus din nou problema Germaniei, Churchill a cerut procesul verbal al dezbaterii precedente. De comun acord, Cherwell și Morgenthau au pretins că procesul verbal nu era gata și l-au rugat pe Churchill să accepte să facă o recapitulare orală. Mândru de talentul său pentru improvizarea discursurilor și de precizia memoriei sale, Churchill a reconstituit cu ușurință firul dezbaterii, adoptând treptat o atitudine mult mai fermă împotriva Germaniei decât înaintea. Cherwell prevăzuse această răsturnare de situație. Morgenthau s-a grăbit să sublinieze că distrugerea industriei germane ar însemna noi piețe de desfacere pentru produsele engleze iar concurență pentru

acapararea resurselor s-ar reduce. Lucrul acesta ar fi valabil și pentru americani și francezi.

Morgenthau nu voia să admită că germanii vor suferi de foame. Mai târziu, în lucrarea sa intitulată *"Germany is our Problem"* publicată în 1945, el avea să scrie că, înainte de război, Germania producea 98,2% din necesarul de cereale, întreaga cantitate de cartofi și de zahăr de care avea nevoie, 92,3% din legume, 96,7% din cantitatea de carne și de păsări și toată cantitatea de lapte. El consideră că, după trăsarea noilor frontiere ale Germaniei, aceste cifre vor scădea, în medie, numai cu 14%. Convinș de argumentele economice, Churchill a trecut de partea lui Morgenthau și Cherwell. Anthony Eden era revoltat: *"Nu puteți face asta cere!",* a exclamat el. *"Mai ales după ce dumneavoastră și cu mine am afirmat conștient în mod public!"* După o lungă discuție, Churchill l-a redus pe Eden la tăcere: *"Sper, Anthony, că te vei abține să faci cere împotriva cabinetului de război, indiferent de situație... În fond, este în joc viitorul poporului meu și, dacă ai fi nevoit să aleg între poporul meu și cel german, am intenție să îl aleg pe al meu."*

Morgenthau era *"nespus de fericit"* de rezultatul întâlnirii: *"Am obținut ceea ce sperăm"*. În acest sens constituie o mărturie și inițialele W.S.C. și F.D.R.*, care apar în josul paginii unui memorandum confidențial¹² pe care îl prezentăm în continuare:

"În cursul unei întrevederi între președintele și primul ministru, având ca scop stabilirea măsurilor ce trebuiau luate pentru a preveni o nouă reînarmare a Germaniei, a reieșit că elementul hotărâtor al problemei este scara care va fi rezervată regiunilor Ruhr și Sarge.

Cu prilejul unei experiențe amare, noi știm deja cât de ușor poate Germania să convertească industria ei electrică, chimică și metalurgică în industrie de război. Amintim și faptul că germanii au devastat o mare parte a industriei Rusiei și a altor națiuni aliate vecine și că, în conformitate cu principiile justiției, țările lesate trebuie să fie autorizate să compenseze pierderile suferite prin

* Germania este problema noastră.

recuperarea de material german și să cese reparții. Rezultă că este necesar să se pună capăt activității industriale din Ruhr și Sarre la care ne referim și să fie închise definitiv. Așadar, organizația mondială trebuie să desemneze un grup însărcinat cu supravegherea modului de desafectare a întreprinderilor industriale în cauză din cele două regiuni și să împiedice orice subterfugiu care le-ar face să funcționeze din nou.

Acest program destăinșă să elimine industria de război din Ruhr și Sarre urmărind să transforme Germania într-o țară eminentement pastorală și agricolă. Acest program a fost aprobat de primul ministru și de președinte.

O.K.

F.D.R.

W.S.C.

16 septembrie 1944

La scurt timp după ce a fost semnat, acest memorandum a fost obiectul unei aprige discuții în cadrul Cabinetului Statelor Unite. Cordell Hull a declarat: *"În cursul carierei mele de secretar de stat, nimic nu m-a supărat mai mult decât episodul acesta de la Quebec. Dacă Planul Morgenthau era desconșpiat - ceea ce părea inevitabil - acest fapt ar fi determinat o rezistență deasă și disperată din partea germanilor, și moartea altor mii de americani."*¹³

Încă de la primele zvonuri despre proiect, s-a putut vedea forța presei și a opiniei publice. Adversarii planului Știau că aveau un bun prilej de al dejuca adresându-se direct electoratului, prin intermediul presei. Așa cum prevăzuse Hull, publicul se pronunșă unanim împotriva răzburării.¹⁴ Drew Pearson, de la Washington Post, Arthur Krock de la New York Times și mulți alți zariști au dezvăluit diferite aspecte ale Planului și au mai adăugat și câteva detalii de controversă de la Casa Albă în această privinșă.

Ziarul *"Pioneer Press"* din Saint-Paul, statul Minnessota, a făcut praf proiectul în Șapte paragrafe elocvente, care începeau așa: *"Președintele Roosevelt manifestă o tendinșă clară de a face declarații înȘelătare și pline de ospăcară, pentru a-Și ascunde greȘelile."*

Datorită zvonurilor despre planul Morgenthau, președintele încearcă să păcălească presa și publicul, cerând să se publice o scrisoare care, în aparență, avea alt subiect dar din care rezulta că planul Morgenthau nu era unul oficial. "Pioneer Press" continua: *"Lumea întreagă știe bine că Henr Goebbels (ministrul propagandei în Germania nazistă) a făcut tot ce trebuia pentru ca fiecare german să fie cunosător de Plan. Iată ce trebuie să ne așteptăm în cazul înfrângerii, le-a explicat el. Iată ce vor Statele Unite să facă din Germania... Aproximativ în același timp, generalul Eisenhower răspundea deasupra Germaniei fluturând în care se spune că nevinovații nu vor avea de suferit represalii. Cea mai eficientă propagandă făcută de Goebbels a început la Washington." In concluzie, articolul afirma: "Faptul că (Roosevelt) face uz de autoritatea sa pentru a-și ascunde faptele, suntem în imposibilitatea să respingem deciziile pe care o face... (dar) a fost constrâns să-și deservese (Planul)". In California, "San Francisco Chronicle" a făcut comentarii caustice: "Această afacere s-a rezolvat, în născuș, în care pot fi rezolvate conflictele de acest fel în cadrul administrației noastre guvernamentale, unde fiecare organism crede că este autorizat să se amestece neconștient în treburile care nu-l privesc."¹⁶ Roosevelt s-a scuturat repede de responsabilitatea pe care o avea în această afacere. I-a spus zămbind lui Henry L. Stimson, secretarul de stat la Ministerul de război că, după părerea sa, Henry (Morgenthau) "facuse o greșelă."¹⁶ Roosevelt se străduia să evite orice subiect de discordie, pentru că, în ultimele șase luni de viață, starea sănătății sale se deteriorase mult. La aceasta se mai adăuga și o neatenție supărătoare. Morgenthau avea grijă să repete cel puțin odată ce era important, ca să fie sigur că a reținut. Până la urmă, președintele a recunoscut că nu a întrevăzut consecințele catastrofale ale documentului pe care l-a semnat, împreună cu prietenul său Churchill, la Quebec. Stimson* afirmă în lucrarea sa¹⁷ că Roosevelt s-a îngrozit când el i-a recitat președintelui pasajul care conține acest fragment de frază: *"Să transformăm Germania într-o țară eminentement pastorală și agricolă. Și a spus că nu putea înțelege cum a ajuns să semneze așa ceva".* Această scenă a avut loc la 3 octombrie 1944, la mai puțin de trei săptămâni de la semnarea memorandumului.*

* Henry Stimson: *Secretul de Stat cu problema Germaniei*

O declarație bizară a lui Roosevelt pune în lumină dificultățile neobișnuite pe care le întâmpinau cemenții care trebuiau să hotărască soarta unei națiuni străine. Într-o zi, amintindu-și cu căldură anii fericiți când explora marile păduri din regiunea Dutchess, pe malurile fluviului Hudson, el a declarat brusc că *"nu există nici o piedică pentru ca Germanii să redevină ce a fost la 1810... Ar avea o viață plăcută, dar lipsită de cel mai mic lux"*.¹⁸ Se gândea la *"viața acestor cemenți cu haine esute în casă"*. Și adăuga că, dacă germanii s-ar confrunta cu lipsa hranei, oricând ar putea fi organizate mesele populare ale armatei. Președintelui i se întâmpla uneori să spună cuvinte dezinvolve; de pildă, el a afirmat că problema cărbunelui nu era reală: *"Voi numi o comisie formată din trei cemenți de afaceri germani să pună în funcțiune minele de cărbuni. Dacă treaba nu merge, îi împușcăm."*¹⁹

Stalin a aprobat Planul Morgenthau, așa cum i l-a prezentat Churchill la Moscova, pe la jumătatea lui octombrie. După cum afirma primul ministru, *"intenția rușilor de a recupera materialul german este în perfectă concordanță cu interesele Marii Britanii, care dorește să astupe gaura făcută de Germanii. Este pur și simplu, o problemă de dreptate."*²⁰ Lui Churchill i-a fost mult mai greu să convingă Cabinetul englez de război că Planul este înțelept. Principiul susținător al Planului Morgenthau în Anglia, lordul Cherwell, îl scotea din fire pe Anthony Eden când îi spunea că se teme degeaba de o foamete în Europa. Churchill a trebuit să intervină personal pentru a-l liniști pe Eden. De altfel, britanicii s-au dovedit nehotărâți în probleme esențiale privind soarta Germaniei - de exemplu, plata reparațiilor și dezmembrarea țării - până la Conferința de la Yalta, în februarie 1945.

La Washington, nu s-a luat nici o hotărâre, deși eforturile de a-l convinge pe Roosevelt au continuat toată iarna. Situația nu ar fi trebuit să se prelungească mai mult de câteva săptămâni, dar Roosevelt avea tendința de a-și schimba opinia în funcție de interlocutor. Când se arăta melancolic și visător, când afișa o dispoziție severă, dublată de hotărârea de a fi nemilos cu germanii.²¹ În preajma conferinței de la Yalta, problema dobândise o importanță capitală. Zone importante din Germania se aflau în mâinile aliaților care, pe cele două fronturi, efectuaseră deja prima mare captură din armata germană aflată în derută. Mai multe sute de mii de germani se

aflau deja în partea vestică, în lagărele aliate.

Prin semnarea convenției de la Geneva, britanicii, canadienii și americanii s-au angajat în mod public să aplice prizonierilor de război un tratament în conformitate cu principiile umanitare, prevăzute în textele (ale înțelegerii). Necesitatea respectării acestor principii se impunea și mai mult, datorită amenințării virtuale cu represalii asupra oștărilor, reprezentati de deținuți aflați în mâna fiecărei părți (aproape 2 000 000 de aliați occidentali internați în Germania și cam 700 000 de germani în lagărele aliate din Vest). Chestiunea era și mai importantă întrucât, după tentativa canadiană de debarcare la Dieppe, în 1942, atât canadienii cât și germanii i-au torturat pe prizonierii lor ca să răzbune brutalitățile suferite de compatrioții lor.

S-a luat hotărârea că, la început, Germania va intra sub stăpânirea armatelor aliate, dar nu a fost stabilită nici o măsură clară care să permită îndeplinirea acestui obiectiv. Eisenhower a spus vag că dorea *"să-i ia țese (pe învâșii) cu asprime"*. În ce mod urma să fie aplicat conținutul acestor termeni, cu privire la prizonierii germani, după eliberarea oștărilor occidentali? Dar pentru o întreagă națiune, a cărei armată capitulase fără condiții?

Aceste probleme intrau numai în competența celor trei mari conducători aliați. Părăsind Washingtonul, Londra și Moscova, ei se îndreptau spre Yalta, pentru a se întâlni acolo, în februarie 1945.

Capitolul 2

FĂRĂ ADAPOST

"Mi se strânge inima când mi se povestește despre masele de femei, și copii germani care, pretinzându-se, fug spre Vest din calea armatei (rusești) și care înaintază pe șosele în colcare lungi de 60 de km. Sunt convins că merită tot ce li se întâmplă dar acest lucru nu face să dispară îngostitorul lor tablou. Sunt înfricoșat de mizeria întregii lumi."

Winston Churchill

La deschiderea ultimei conferințe a celor trei Mari, la Yalta, în februarie 1945, văzându-i pe germani trăind scârta de care se temuse pentru compatrioții săi, Winston Churchill nu era cuprins de dorința de răzburare. Din masină, Roosevelt descoperea posomorât distrugerile provocate de inamic în cursul retragerii sale. Imediat ce l-a întâlnit pe Stalin, președintele a declarat că dezastrul pe care îl vedea îl făcea să fie și *"mai înverșunat ca oricând împotriva germanilor"*. Stalin i-a răspuns interlocutorului său că nu văzuse încă nimic, Ucraina era și mai devastată. Atunci Roosevelt a spus: *"Sper că vei face un nou test pentru executarea a 50.000 de ofițeri ai armatei germane"*.²

A doua zi, în timpul celei de-a doua sesiuni, când s-a pus din nou problema Germaniei, Stalin a întrebat dacă planul de dezarmare ce urma să fie adoptat, va fi comunicat și trupelor antinaziste germane care ceruseră încheierea păcii. Churchill a răspuns că nu vede utilitatea acestui fapt dar a omis să precizeze că nu era de acord cu împărțirea țării. Spre sfârșitul

conferinței, Stalin a revenit asupra acestui subiect și l-a acuzat pe Churchill că se opune dezmembrării Germaniei pentru că dorea să întretină relații de afaceri cu germanii și urmarea să aibă un partener comercial puternic. Primul ministru, care îi mărturisise deja lui Roosevelt că se temea dacă *"Ințețelele albe ale Doverului și săpele albe ale Rusiei"* nu se afla o nație puternică, i-a ripostat că nu folosea la nimic dacă Germania era secătuită, pentru că oricum se va prăbuși sub povara reparatiilor, așa cum se mai întâmplase în trecut, dezmembrarea prevăzută de Planul Morgenthau - pentru moment, în suspensie - va face ca reparatiile să fie și mai zdrobitoare. Din nou, Roosevelt a făcut o propunere de compromis: să acorde trei luni miniștrilor de externe ca să studieze problema și să elaboreze un proiect. Churchill s-a aliat cu președintele. Încă odată, deciziile privitoare la soarta Germaniei erau amânate, deși Stalin nu a fost de acord cu amânarea problemei reparatiilor prin crearea unei comisii. Sușingându-și punnii până i s-au albit încheieturile, Stalin a insistat furios asupra faptului că Rusia avea dreptul la despăgubiri pentru uriașele distrugerii provocate de Germania. Nici o casă nu mai putea fi locuită, de la Moscova până la frontiera poloneză. Prudenti, Roosevelt și Churchill s-au înțeles asupra unei *"baze de discuții"* de douăzeci de miliarde de dolari, fiind de la sine înțeles că Rusia va obține, oricum, jumătate din suma hotărâtă în final. Stalin nu era prea preocupat de soarta prizonierilor de război, care formau o masă imensă de sclavi, destinați să muncească pentru refacerea țării. Când Harry Hopkins, asistentul președintelui, l-a întrebat ce se va întâmpla cu prizonierii de război, el a răspuns evaziv că trebuiau să fie puși la muncă.⁴

În curând, milioane de soldați din Wehrmacht care vroiau să scape de ruși și își căutau un adăpost în Vest, s-au adăugat valului de refugiați despre care vorbea Churchill. Cât era de dărâșă și de crudă armata germană în 1940-1941, ea a fost distrusă pe frontul de Est acum, jumătate din efectivele sale erau formate din adolescenți sau bărbați trecuți de treizeci și cinci de ani, cei mai mulți alergând în întâmpinarea aliaților occidentali. Ei credeau că acolo vor fi mai bine tratați decât ar fi făcut-o rușii.

Câtă vreme războiul nu se încheiase încă, în

conformitate cu convenția de la Geneva, generalul Eisenhower și statul său major erau răspunzători de îngrijirea și hrana prizonierilor. Dar tratamentul efectiv aplicat acestora avea să fie determinat, în mare măsură, de modul în care Hitler se purtase înainte față de două milioane de soldați francezi, americani, englezi și canadieni aflați în lagărele germane. În afară de occidentali, mai multe milioane de ruși încăpuseră pe mâinile lui și se presupunea că majoritatea au pierit datorită condițiilor extrem de vitrege pe care au fost nevoiți să le îndure. Prin convenția de la Geneva au fost stabilite anumite reguli pentru tratamentul prizonierilor, dar nu era decât un mijloc care asigura respectarea lor: amenințarea cu represalii pe care tabăra inamică le putea efectua asupra soldaților proprii aflați în prizonierat acolo.

Chiar Eisenhower afirma că, în cursul studiilor sale la școala superioară de război, nu auzise niciodată ce trebuie făcut cu prizonierii în cazul unei penurii a mijloacelor de transport.⁶ Fără îndoială, din această cauză și-a asigurat colaborarea vechiului său prieten, generalul Everett S. Hughes, fost coleg de instrucție la Fort Leavenworth, în Kansas.

După eliberarea Parisului, în august 1944, Hughes a fost numit asistent particular al lui Eisenhower și i-a fost atribuit, în capitală, un birou la cartierul general al Zonei de Comandament (Z. Com).⁷ *"Nimeni nu știe exact ce făcea, dar era foarte activ"*, afirmă BUEL F. Wear, ofițer de intendanță la statul major al lui Eisenhower. De fapt, el controla înlocuirea efectivelor, ratile prizonierilor de război și activitatea generalului J.C.H. Lee, însărcinat cu probleme de logistică pentru T.E.O.⁸ *"Apartine micului grup de intimi (a comandantului suprem)"*⁹. Intre altele, era primit în sânul familiei Eisenhower, care îl poreclise *"unchiul Everett"*.⁹

Hughes era un om înalt și impunător, rezervat și tăcut. Eisenhower avea încredere nemărginită în el, fiind convins de înalta lui competență și de absoluta integritate a generalului. Hughes sesiza din instinct metodele siblinice de conducere pe care le folosea Eisenhower.¹⁰ În mai multe rânduri, comandantul suprem l-a ajutat pe Hughes să sară

* C om m a d a m u l e u p r e m i s l e c o r p u l u i e x p e d i t i o n a r i l e r

** T a t u l o p t a t i o n l e u r o p e n a

treptele ierarhiei militare. De pildă, în aprilie 1944, el i-a transmis o telegramă generalului McNarney, la Washington, în care îi spunea că dorea ca Hughes să revină alături de el la S.H.A.E.F.: *“Generalul Hughes mi-ar fi extrem de util pe teatrul de operații. Vă cer să eliberați un ordin de tranșă pentru el.* Hughes a fost trimis imediat în Europa, unde a devenit *“ochii și urechile”* lui Eisenhower, după cum spune chiar generalul.¹²

Comandantul suprem al S.H.A.E.F. conta mult pe asistentul său, eficient și discret în toate privințele. În ochii lui Eisenhower, calitatea aceasta era esențială, pentru că lui nu i-a plăcut niciodată *“să alege mijloace de acțiune directe care impuneu propria sa participare, dacă putea ajunge la același rezultat prin metode indirecte.”* În acest fel l-a descris, mai târziu, vicepreședintele Richard M. Nixon pe președintele Eisenhower¹³. În 1944, când Eisenhower comanda S.H.A.E.F., această tășătură de cancer era deja foarte pronunțată. Generalul George S. Patton o menționează într-o scrisoare către Beatrice Patton.¹⁴ Explicând ce dificil era să obții o decizie din partea lui Eisenhower, care își ascundea gândurile dacă era vorba de o controversă, Patton scria: *“Este infernal să duci războiul speculând nesentimente și să învingi prin violență.”* David Eisenhower, nepotul generalului, afirmă că bunicul său prinseese *“obiceiul să primească toate propunerile, chiar și pe cele care îi erau pe plac, cu o atitudine sceptică sau un refuz categoric.”* În această privință, o mărturie ne aduce și generalul Lucius Clay: *“Constăse că acest fapt îi permitea să pună în evidență punctele slabe ale interlocutorilor săi.”*¹⁵

Cine folosește asemenea procedee, dorește să aibă subordonați înzestrați cu perspicacitate, capabili să guverneze fără să dirijeze. *“Chiar când simțea că îi permitea să dea ordine către și directe în aparență, Eisenhower prefera să alege o cale mai întortocheată. Acțiunile pe asculte.”*¹ Uneori, ordinele sale erau așa de neclare, încât a doua zi îi se cereau clarificări. Aceste demersuri îl înfurau grozav. Până și Hughes a scris, la 21 iulie 1944: *“Omul este nebun. Este incapabil să dea un ordin*

* Supreme Headquarters, Allied Expeditionary Force: Marele cartier general al forțelor aliate, sub conducerea generalului Eisenhower; S.H.A.E.F. dirijă forțele americane, engleze și franceze în tot nord-vestul Europei.

*văzibil. Apoi se pune pe urât și bate cu pumnul în birou.*¹⁷

Deși nu avea o autoritate directă, Hughes avea o mare influență asupra Șefului său. Câteodată, folosind metode subtile, reușea să ascundă adevărata sursă a deciziilor.

Așa stăteau lucrurile cu importante chestiune a alimentației prizonierilor, asupra căreia vom reveni de nenumărate ori. Pentru că în mai 1945, Eisenhower a cerut reducerea rațiilor, aparent, operațiunea s-a făcut fără să lase urme scrise. Când această măsură a fost pusă în aplicare, unii ofițeri în subordine au devenit reticenti: dacă cereau un ordin scris, Hughes ar fi fost constrâns să obțină semnătura generalului (Eisenhower). Această practică era atât de adânc înrădăcinată încât, în octombrie 1945, când s-a hotărât efectuarea unei distribuții speciale de hrană pentru prizonieri, un ofițer responsabil a cerut ordinul scris al comandantului suprem înainte de a-l executa. În lipsa unui ordin scris, aplicarea unei măsuri a priori favorabile, lua sfârșit - culmea ironiei - prin refuzul de a distribui hrana. Oamenii acționau, abținându-se de la acțiune.

Când a cerut numirea lui Hughes în preajma sa, Eisenhower a stabilit clar limitele autorității asistentului său. Într-o directivă datând din 24 februarie 1944, el declarase: *"Veți veghea la respectarea aspectului consultativ al funcțiilor pe care le dețineți, prin rolul de control pe care îl presupun. După ce discutați cu comandanții responsabili, îni prezentați problemele care, în opinia dumneavoastră, impun să luă o decizie în calitate de comandant al teatrului de operații"*¹⁸. "Eisenhower își impunea autoritatea asupra lui Montgomery" folosindu-se de logistică mai mult decât orice alt mijloc, remarca Stephen Ambrose, biograful autorizat al generalului. *"Se întâmplă ca Montgomery să-și urmărească propriile inclinații. Și să urmărească doar în linii mari ordinele lui Eisenhower, dar nu avea puterea de a aduce provizii. Trebuia să lupte într-un cadru foarte limitat de cantități de material pe care Eisenhower binevoia să i-o acorde."*¹⁹

Șeful statului-major al lui Eisenhower, Bedelle Smith, scria că (generalul) *"era la curent cu nevoile și misiunile diferitelor forțe, pe care le cunoștea bine, era singurul care*

* Bernard Law Montgomery mareșal englez, comandantul grupării armate nr. 21.

deține toate elementele pentru alocarea și repartizarea resurselor, în funcție de fiecare operație.

În vara anului 1944, urmând o sugestie a asistentului său, Eisenhower a acceptat să reformuleze o precizare care producea încurcături privind aplicarea ordinului inițial. Hughes era una dintre puținele persoane care raportau direct comandantului suprem, ceea ce le permitea celor doi să dezbată probleme spinoase, departe de urechile indiscrete. Eisenhower l-a autorizat pe asistentul său *"să consulte ofițerii și soldații din toate unitățile, organismele și cartierele generale ale E.T.O.U.S.A."* Toti se așteptau să beneficieze de vastă experiență a lui Hughes și ca el să-l sfătuiască pe general cu privire la nevoile de trupe și de provizii, ca și asupra problemelor de organizare. Sub acoperirea acestui mandat cu un câmp de acțiune foarte cuprinzător, Hughes putea să meargă oriunde și să se adreseze oricui. Orice persoană cărora îi adresa întrebări era obligată să-i răspundă sau risca să stârneasce nemulțumirea comandantului suprem.²⁰ Problemele pe care Hughes le rezolva direct erau delicate și destul de variate:

- distribuirea alcoolului;
- nevoile materiale ale lui Kay Summersby, Soferul inseparabil și secretarul foarte particular al lui Eisenhower, care îl însoțea pe general în toate lungile sale călătorii;
- dificultățile generate de indiscretiile lui Patton și alimentarea prizonierilor de război (P.R.**)

Hughes abordează toate aceste probleme în jurnalul pe care l-a ținut atunci. Partea referitoare la 1945 este cuprinsă într-un caiet cu pătașele, pe care i l-a oferit generalul Patton.

La 4 august 1944, în timpul unei plimbări pe jos în apropiere de Widewing, unde se afla cartierul general al S.H.A.E.F, în Anglia, Eisenhower și Hughes au avut o convorbire despre relațiile prizonierilor. *"Am avut o lungă discuție în pădure cu Ike, Kay și Tedder."** *I-am spus lui Ike despre dislocări, P.R. etc., pentru a-i explica de ce am protestat împotriva modului în care generalul Lee utilizase mâna de*

* E.T.O.U.S.A. - European Theater of Operations, U.S. Army: Teatrul operațiilor europene ale Armatei Statelor Unite.

** P.R.: prizonierii de război

*** Arthur W. Tedder era mareșal în servitute engleză și Comandant suprem adjunct (al lui Eisenhower).

*Jucru. Faptul ar fi membru al clubului Rotary International. Ite
vrea să prelu eu această problemă : sice că nu are încredere în
Lee. Având în vedere marile responsabilități care îi reveneau
scrupulosului general J.C.H. Lee (supranumit "Christos în
carne și oase")** în domeniul aprovizionării, această declarație
este extrem de importantă. Lee era răspunzător de logistică
pentru T.E.O. A.Sadar, grație eminenței sale cenusii,
Eisenhower avea acces direct la problemele de logistică și la
multe alte domenii de activitate ale E.T.O.U.S.A. - Hughes era
foarte interesat de rațiile P.R. El le reducea mereu sub limitele
stabilite de ofiterii însărcinați cu aprovizionarea, care își
întemeiau cererile pe acordurile de la Geneva. Într-adevăr,
convenția prevedea ca prizonierii să fie hrăniți și cazați în
aceleași condiții ca și trupele de rezervă. A.Sa se explică faptul
înscris de Hughes în jurnalul său, la 31 mai 1943: "4%
dificultăți să obțină reducerea rațiilor P.R. germani." 21*

În toamna anului 1944, Hughes a luat un prânz
prelungit cu Eisenhower. În timpul mesei, cei doi bărbați au
abordat din nou subiectul privitor la rațiile prizonierilor de
război. Eisenhower consideră că problema era apăsătoare, de
aceia îi spusese lui George C. Marshall, Șeful statului său
major, la 18 septembrie: "În trecut fie și, este o adevărată
problemă să ne ocupăm de multimea asta de prizonieri." 22
Nici Eisenhower și nici Marshall nu se confruntau prima dată
cu această problemă. În mai 1943, într-o scrisoare către
Marshall, Eisenhower se plângea de dificultățile ridicate de mai
multe sute de mii de prizonieri, capturați în Tunisia de către
aliați. "Ce păcat că nu au putut fi omorâți și mai mulți", a
adăugat el în post-scriptumul scrisorii, suprimat în unele editii
oficiale ale "scrisorilor sale" 23

Hughes l-a sfătuit pe Eisenhower să nu dea nici un
ordin scris cu privire la alimentația P.R. și la distribuția
alcoolului. 24 Vineri 24 noiembrie 1944, el i-a transmis unui
ofiter subordonat instrucțiuni referitoare la importanța păstrării

* Ah nu înțeleg în ce prive lea rațiile și le rațiile mâncare : ce și ce b.

** J.C.H. Lee și Christos în carne și oase (Lee și Christos în carne și oase).

*** La 1 octombrie 1944, 205 337 prizonieri erau în mâinile : merica nălb, ceea ce reprezintă : proximitate 6% din efectivul la război : merica nălb sub comanda lui Eisenhower.

secretului în această privință. *"Dumnea voastră și statul major al dumnea voastră nu trebuie sub nici o formă să comunicați în scris punctele de vedere pe care le aveți despre uzurile F.G.",* a declarat el. De asemenea, ofiterul trebuia să se abțină de la comentarii de genul *"este clar că nu trebuie să străbim reputația comandantului teatrului de operațiunii"*. O săptămână mai târziu, Hughes scria în jurnalul său: *"Constătuirea în legătură cu uzurile F.R. în biroul lui John"* (Probabil că altcineva decât Hughes a scris cuvântul *"Littlejohn"*, pentru John): (Robert Littlejohn, intendent general al T.E.O., era responsabil cu stocurile de provizii) *"În final, i-am făcut să admită că P.R. trebuie să fie hrăniți mai puțin și că nu trebuie să le dăm lor ceea ce francezii în SiSi nu au"*. Lunea următoare, el i-a prezentat personal lui Eisenhower darea de seamă asupra constatării: *"I-am vorbit despre instrucțiunile referitoare la reducerea hranei F.R. ceea ce s-a încheiat printr-o invitație la prudență - până la urmă l-am convins pe Littlejohn."*²⁵

Că să-și îndeplinească misiunea, intendentul general R. Littlejohn stăbătea Franța într-un tucn particular. Hughes l-a întâlnit la 18 ianuarie 1945 și l-a abordat prudent, făcând apel la loialitatea sa. Din lectura jurnalului răzbate iritația: nu numai că nu a călătorit la înapoiere în luxosul tren personal al intendentului general, dar a trebuit să petreacă *"Șapte ore cu Codman într-un Buick! Oprire la E.T.P.R." în apropiere de Steeny. Găsit germanii înmând masa, mții de tip B."* *Nă întrei dacă pot rezolva această problemă"*. Hughes încearcă să expedieze o altă problemă: *"se părea că generalul Lee risipea însă folos niște efective, lăsându-le la urmă pentru sarcini care nu erau urgente, cum ar fi pază și întreținerea legărilor de F.R."*²⁶

Jurnalul lui Hughes contine o multime de informații diverse și variate: numărul prostituatelor la Reims (3600), numărul permisionarilor care îl însoțesc pe Eisenhower la Cannes (12), ciornapii de mătase pe care Ike i-a cerut să-i aducă

* E.T.P.R.: după posttempor pentru prizonierii de război.

** Ratiile de tip B: un rington felrice.

*** Cămărușă proșă înest generalului Lee era justificată de tendința acestuia la risipi: în menționând era vorba de propriile necesități - de pînă cu un Sim - o - vizionul însoțită de întregul - cu să, și înmădun - vizionul în Africa de Nord după portocok pentru măsuri de țun.

pentru Kay Summersby, până la numărul lăzilor de scotch pe care a reușit să pună mâna (15). Inecate în mijlocul acestor considerații de înalt nivel, sunt totuși frecvent menționate eforturile pe care le făcea pentru a reduce ratele prizonierilor.²⁶

Eisenhower a insistat personal ca Hughes să aibă rolul hotărâtor în rezolvarea acestor dificultăți. Într-o telegramă trimisă generalului Somervell, care îi cerea lui Hughes să revină la Washington, el spunea: *"Nu am, repet, nici un chef să mă lipsesc de serviciile sale. În conjunctura actuală, pierderea lui m-ar pune într-o situație foarte stăjenitoare. Îmi pare foarte rău că nu vă pot face acest serviciu."*²⁷

La sfârșitul anului 1944, tratamentul aplicat prizonierilor de pe front aflați în mâinile americanilor, vedea o totală lipsă de organizare. Generalul Bruce Clark, de la armata a treia a lui Patton, care avansa foarte rapid, nu se putea lipsi de nici un om. Neavând gardieni s-a mulțumit să-i dezarmeze pe prizonieri și să le zdrobească armele sub Senilele tancurilor. Apoi i-a lăsat liberi să stăbătă Franța pentru a se înapoia acasă. Unii dintre germanii care s-au predat voluntar au fost maltratați de civili francezi. Colonelul R.J.Gill, de la serviciul mareșalului procuror al teatrului european, se plângea în februarie 1945 că numai 7004 P.R. ajunseseră la destinație, 29 dintr-un efectiv inițial de 17.417. În cursul lunii martie 1945, deschizând trenurile încărcate de prizonieri care veneau din Germania, de mai multe ori, gardienii americani au găsit cadavre înăuntrul vagoanelor. De exemplu, la 16 martie s-au numărat 104 morți la Mailly-le-Camp și încă 27 la Attichy.²⁸

Această situație îl irita pe Eisenhower, care se vedea obligat să prezinte scuze germanilor. *"Detest că trebuie să mă scuz în fața germanilor"*, îi scria el lui Marshall, la Washington, în legătură cu ancheta asupra prizonierilor *"înțesuși accidental"* în vagoanele de mărfuri care îi transportau. *"Mă tem că, de data asta, nu am de ales"*²⁹ Teama că germanii vor trece la represalii împotriva prizonierilor aliați în mâinile lor nu era de ajuns pentru ca armata să-i trateze mai bine pe P.R. Un alt accident de acest gen s-a produs, dar Eisenhower nu s-a mai ostenit să prezinte scuze, probabil pentru că războiul era pe

* La nivelul întregii comandament se găsea un prefect înmormântat cu problemele de politică și trupelor. Prefectul: vom întreba obligat și la gărzi de prizonieri.

terminate, iar amenințarea cu represaliile își pierdea din putere.

Generalul de divizie Milton A. Reckord, procuror-Sef al teatrului de operații, care răspundea atunci de paza prizonierilor, l-a avertizat pe Eisenhower că *"(aceste) două incidente care au provocat moartea unor P.R. germani, se datorează lipsei de personal. Acest deficit este atât de important, atât de grav de mult timp, încât a devenit elementul primordial al tuturor operațiilor referitoare la P.R."*³² Prin intermediul cartierului general al T.E.O., Reckord scrisese deja la departamentul de stat, pentru a informa că prizonierii constituie o sarcină tot mai grea: trecuse mai bine de o lună, fără ca el să primească vreun răspuns. În parte, problema se datorează faptului că britanicii și canadienii nu acceptau să preia responsabilitatea pentru toți deținuții pe care trebuiau să-i ia de la americani. La sfârșitul scrisorii sale, Reckord sublinia cu gravitate că posibilitatea unor noi decese viza *"în cel mai înalt grad T.E.O., S.H.A.E.F. și Departamentul de Război. Ne putem teme de proteste și represalii, care ar compromite prestigiul Statelor Unite în fața opiniei mondiale. În măsura în care un asemenea eșec nu ar rămâne fără urmări la nivel înalt, ... pare important ca ofițerii în cauză să știe că personalul... nu este aprovizionat în mod obișnuit."*

Într-o scrisoare care datează din septembrie 1944, Eisenhower îi explica soției sale, Mamie, de ce îi detesta pe germani: *"pentru că germanul este bestial"*. În august 1944, în timpul unui prânz, el a declarat, în prezența ambasadorului Angliei la Washington, că în jur de 3 500 de ofițeri de la statul-major german trebuiau să fie *"eliminați"*. El propunea să fie suprimați și toți conducătorii partidului nazist - de la primari până la cel mai înalt nivel - precum și toți membrii Gestapoului.* În total, era vorba de vreo sută de mii de persoane. Comensalii săi au fost de acord că, după război, era suficient să se lase rușilor mână liberă, ca evenimentele să-și urmeze cursul. Eisenhower a hotărât că Germania trebuia să fie divizată în mai multe zone, câte una pentru fiecare națiune pe care o invadase, pentru a se face dreptate.³⁴

În timp ce britanicii și canadienii își croiau drum prin Olanda, civilii blocați în spatele liniilor germane erau amenințați de înfometare. Eisenhower a dat ordin să fie aprovizionați,

*"The Germans is best."

para.Sutându-li-se hrana. Relativ la acest fapt, el îi scria lui Marshall: *"M-am simțut să-i țines pe germani cu mânuși. Fără scum m-am abținut, de teamă că olandezii vor suferi și mai mult. Dacă germanul nu are de gând să ducă jocul la capăt, sunt hotărât să-i pedepsesc de îndată ce voi avea timp să mă ocup de asta."*⁹⁵ Cu cât germanii luptau mai disperati, Eisenhower descoperia atrocitățile comise în lagărele de concentrare și, prin umare, sentimentele sale violente împotriva dușmanului deveneau mai puternice, până acolo încât se simțea rusinat că poartă un nume german.⁹⁶

Roosevelt se temea că, după război, s-ar putea instala haosul și că în Europa ar putea izbucni revoluții, datorită cărora sacrificiul vieților americane devenea inutil, ori ar fi cerut alte sacrificii. Prevăzător, el i-a cerut vechiului său prieten Sam Rosenman să elaboreze un studiu asupra situației alimentare pe plan mondial. Perspectiva unei stări de haos în Franța îl îngrozea pe președinte mai mult ca orice. Dacă țara ar fi suferit din cauza înfometării, comuniștii nu ar fi pierdut prilejul să aprindă scântea revoluției finale care credea Roosevelt, ar fi pus capăt capitalismului. Pericolul unei *"penurii alimentare mondiale"*, care ar fi provocat o uriașă agitație civică în toată Europa, era invocat de mai mulți oameni cu autoritate.

În februarie 1945, generalul de brigadă T.J. Davis l-a avertizat pe Eisenhower că *"dificilul angajament luat în ceea ce privește aprovizionarea nu poate fi respectat, datorită faptului că le-a fost acordat (prizonierilor germani) statutul de P.R."*⁹⁷

În darea de seamă prezentată președintelui în aprilie 1945, Rosenman arăta că penuria... de provizii, mai degrabă decât cea de mijloace de transport ⁹⁸ (ar deveni), în viitorul imediat, un factor presant. Rosenman a adăugat misterios: *"S.H.A.E.F. nu va comanda și nici nu va distribui provizii, dacă acest lucru nu se impune din rațiuni militare"*⁹⁹ Aceste directive pun în evidență două chestiuni importante: pe de o parte, că teza unei penurii alimentare era acceptată oficial și, pe de altă parte, că se avea în vedere că aprovizionarea civililor să se facă numai în funcție de *"interesele militare"*. Ca și Roosevelt și Eisenhower, Rosenman era preocupat de eventualitatea înfometării populației germane, fiindcă reprimarea tulburărilor presupunea intervenția armatei. Ratiile alimentare atribuite erau, într-adevăr, neliniștilor de mici: pentru civili germani, cantitatea maximă de hrană de toate felurile *"(și îi) de*

aproximativ 1500 de calorii pe zi pentru fiecare persoană. Este bine să arătăm aici că, așa cum spun experții, un adult total inactiv are nevoie de un minimum vital de 1800-2250 de calorii pe zi.⁴⁰

După 1943, noțiunea de penurie alimentară a fost folosită prima dată de generalul Hughes, care se afla atunci în Africa de Nord. Mai târziu, în aprilie 1945, el scria: *"Se pune problema unei penurii alimentare mondiale de hrană. Am vorbi despre acest lucru cu mult timp înainte. A început în A.N."*⁴¹ Nici atunci și nici mai târziu nu a existat o penurie reală de alimente. În zona care astăzi se numește Germania de Vest, în mai 1945, populația era cu 4% mai redusă față de 1939, deși creștea zilnic datorită refugiaților veniți din Est.⁴² Cantitatea de grâu disponibilă obținută în Germania de Vest, Franța, Anglia, Canada și Statele Unite locale era mai mare decât cea produsă în aceleși zone geografice în 1939. Situația se explică prin faptul că sporirea producției de grâu în America de Nord și în Anglia suplina avantajos cantitatea pierdută în Germania de Vest și Franța. În anii 1944-1945, surplusul de grâu al Canadei, la încheierea recoltării, depășea 440 de milioane de boisseau⁴³. Același fenomen avea loc în Statele Unite, la care se adăuga și un important excedent de porumb. Numai recolta de cartofi scăzuse în zonele citate mai sus, în principal datorită reducerii cu 30% a producției obținute în Germania de Vest în 1945.⁴⁴ În anul 1944, în Franța, producția de grâu depășea consumul real cu 500 000 de tone.⁴⁵ În martie 1945, Churchill a remarcat în fața lui Roosevelt că nu există o penurie globală de grâu, în schimb, multor oameni le lipsea zahărul, carnea și grăsimile.⁴⁶ În octombrie 1945, Biroul American al Relațiilor Externe pentru Agricultură a făcut următoarea constatare: la scară mondială, "producția de hrană măsurată în calorii pe locuitor pentru anul de recoltă 1945-1946, reprezenta 90% din producția medie a anului 1935-1936."⁴⁶

Intr-un mesaj pe care l-a semnat și l-a parasfârțat în martie

* A.N.: Africa de Nord

** Boisseau: o unitate de măsură; volumul lui litru în Canada. 1 b = 36,24 litri.

*** Pentru o analiză mai profundă a situației alimentare, se vede în capitolul 6 și 8.

1945 - atunci când Germania era strivită ca o nucă între armatele ruse și Aliții Occidentali - Eisenhower le-a propus Șefilor de stat-major reuniți (C.C.S.)^{*}, o abatere de la prevederile convenției de la Geneva: crearea unei noi categorii de prizonieri pe care armata nu ar fi fost obligată să-i hrănească după capitularea Germaniei. Iată textul acestui mesaj, datând din 10 martie: *"Deși responsabilitatea pentru hrănirea și întreținerea tuturor prizonierilor de război aliați (germanii din mâinile aliaților) și a persoanelor dislocate, trebuie să fie încredințată autorităților germane, este posibil ca în haosul care s-ar putea produce, acesta să nu se poată achita de obligații în: Aliați, până la repatrierea lor, să se confrunte cu necesitatea de a furniza mari cantități de provizii. Includerea prizonierilor din forțele armate germane în categoria P.R. ar însemna o sarcină care ar impune aprovizionarea cu rații echivalente celor destinate trupelor de rezervă. Și ar depăși cu mult mijloacele de care dispun Aliații, chiar și în cazul când ar utiliza în întregime resursele germane. În plus, n-ar fi de dorit să distribuim forțelor armate germane rații net superioare celor destinate populației civile".* În consecință, oamenii făcuți prizonieri după ziua victoriei vor fi desemnați prin expresia *"forțe inamice dezarmate" (F.I.D.)*, *"așteptând să fie lăsați la voia de către armata germană, sub supravegherea forțelor aliate"*. Mesajul se încheie astfel: *"Vă cerem acordul. Plecând de la aceste principii de bază, au fost elaborate planuri concrete."*⁴⁷

^{*} C.C.S.: (Combined Chiefs of Staff) instanță militară interaliată din care făceau parte șefii marilor state participante reprezentându-le punctul de vedere comun.

Capitolul 3

FĂRĂ DECLARAȚII PUBLICE

La 26 aprilie 1945, la sediul S.H.A.E.F. din Reims sosea o telegramă din partea Șefilor de stat-major reuniți (C.C.S.), ca răspuns la mesajul lui Eisenhower din 10 martie. Șefii de stat major aprobau crearea statutului de F.I.D.* , cu condiția ca acesta să fie aplicat exclusiv prizonierilor de război aflați în mâna americanilor. A.Sadar, reprezentanții britanici au refuzat să aplice această măsură propriilor deținuți. În esență, condițiile transmise Eisenhower erau următoarele:

"... B) Germanii sunt răspunzători pentru hrana și întreținerea trupelor germane dezarmate.

C) Procedurile adoptate nu vor fi aplicate nici criminelilor de război, nici altor categorii de persoane înamic oștăit, nici oricărei alte persoane descoperite în rândul forțelor armate germane și reținute din motive de securitate. Vor fi trimise la închisoare, în continuare, toate persoanele care satisfac aceste criterii, fie în calitate de presupuși criminali de război, fie din motive de securitate militară dar nu ca prizonieri de război. Vor fi hrănite, casate și trecute în seama administrației forțelor aliate pentru celelalte probleme. Autoritățile germane nu trebuie să exercite nici un fel de control asupra lor.

D) Statutul forțelor armate germane sau al trupelor dezarmate nu va face obiectul nici unei declarații publice.

Datorită acestei ultime dispoziții, nerespectarea convenției de la Geneva putea să rămână învăluită în secret.

În a doua parte a telegramei se putea citi:

"Șefii de stat-major britanici doresc să fie adăugate

* F.I.D.: Forțe Inamice Dezarmate (în engleză: D.E.F.: Disarmed Enemy Forces).

urmatoarea declaratie: Dacă Regatul Unit hotărăște că are nevoie de prizonieri de război suplimentari, nu îi veti include în categoria forțelor dezarmate. Secțiunea finală stipulează: "Se înțelege că după înfrângere nici unui german nu i se va atribui statutul de prizonier de război... (chiar) pentru a satisface nevoile de mână de lucru ale S.H.A.E.F. în Africa Germaniei."

Refuzul britanicilor de a adopta politica americanilor referitoare la F.I.D. reprezenta o cotitură importantă în cooperarea de până atunci a Aliatilor. Sigur că britanicii erau obligați să accepte ca americanii să le cedeze prizonieri, pentru repartizarea echitabilă a sarcinii; un refuz nejustificat din partea lor ar fi fost extrem de jignitor. Dar cele două puteri știau că germanii supuși statutului de F.I.D. nu vor fi capabili cu adevărat să muncească și că vor avea totdeauna șansele să ajungă muribunzi.

Britanicii au adâncit discordia, hotărând că nu vor folosi denumirea americană F.I.D. pentru a desemna captivi pe care știau că nu îi vor putea trata conform convenției de la Geneva. Ei au preferat să utilizeze expresia "*persons of proved enemy status*" (P.P.E.), pentru a face deosebire între prizonierii capturați după înfrângere, de cei pe care îi detineau în timpul ostilităților. Șefii de stat-major americani au acceptat fără comentarii refuzul britanicilor de a adopta statutul F.I.D., însă nu la fel au stat lucrurile cu ofiterii americani de la S.H.A.E.F. Într-un mesaj pe care l-a semnat, Eisenhower prezenta protestul său: "*Având c știri mai ușoare, britanicii pot să fie mai generoși, întrucât, prin comparație, aduce prejudicii pozitiei adoptate de americani.*"³ La acea dată, nimic nu îi împiedica pe americani să-și trateze prizonierii cu același umanism dovedit de britanici față de prizonierii lor; mai ales grație rezervelor de care dispuneau atunci, sporite prin rechizitionări, puteau să o facă fără probleme.⁴

Americanii și britanicii erau de acord cu privire la atitudinea adoptată față de criminalii de război, spioni, specialiști în știință de înalt nivel, pe care erau hotărâți să-i păstreze în viață. Acești prizonieri, desemnați cu termenul "*casualties*", erau mai prețioși decât ceilalți, de care s-ar fi lipsit bucuroși. Cele două părți și-au dat osteneala să precizeze că aceștia nu trebuie să fie incluși în categoria F.I.D. și că vor fi

* În engleză S.E.P. (So called Enemy Personnel).

violază convenția de la Geneva:

- să-i împiedice pe delegații C.I.C.R. să viziteze lagărele americane (interdicție aplicată, de asemenea, lagărelor britanice și canadiene).

- măsura, luată împreună de americani și britanici, de a transfera în lagărele franceze prizonieri, care să muncească pentru refacerea țării - desigur, cu condiția ca francezii să respecte prevederile convenției;

- să trimită, împotriva voinței lor, prizonieri în URSS.

Dar cea mai importantă hotărâre, care prin ea însăși însemna o încălcare a prevederilor convenției, a fost constituirea statutului de F.I.D., propus de Eisenhower și aprobat de Șefii de stat-major reuniți.

Într-o anumită măsură, Aliații înșiși aveau să provoace "Asocul" care - după Eisenhower - i-ar fi împiedicat pe germani să-și rezolve problemele alimentare. Altfel cum era prevăzut în Planul Morgenthau, învingătorii se grăbeau să desființeze principalele instituții germane și să împiedice producția unui număr de peste 500 de produse.* Mesajul din 10 martie 1945 preciza totuși că armata va încerca să "asocietăților germane" sarcina de a răspunde de prizonieri. Dar odată cu desființarea armatei, a guvernului, a organizațiilor de asistență oficială cum era Crucea Roșie și a unor importante sectoare ale comerțului, nu mai rămânea nici cea mai mică "asocietăți" capabilă să-și asume responsabilități.

În timp ce soldații americani puneau mână pe germanii învinși printre ruinele Ruhrului, de la Washington, în primăvara blândă a anului 1945 înalți funcționari elegant îmbrăcați încercau să se pună de acord cu privire la soarta captivilor. Zile în șir, reprezentanții departamentului de Stat, de război și Trezoreriei se întâlneau, pentru a pune la punct detaliile destinului Germaniei, pe care cei trei Mari l-au lăsat nerezolvat. Ei au redactat J.C.S. 1067**, care stabilea ce măsuri trebuia să ia Eisenhower cu privire la toate instituțiile germane. Trebuia să desființeze guvernul central, partidul nazist,

* La început francezii au cerut 1 750 000 de prizonieri dar au primit decât aproximativ 730 000 (pe lângă încă 886 000 care au fost cedați în principal de către americanii).

** J.C.S. 1067: referință documentului emis de Șeful Statului Major American (Joint Chiefs of Staff).

Wermacht-ul; să închidă Școlile, universitățile, stațiile de radio, ziarele și chiar să-i împiedice pe soldați să vorbească cu germanii, exceptând cazul când transmiteau ordine. Aceste directive cuprindeau numeroase elemente ale Planului Morgenthau, atât în spiritul cât și în litera lor. În mare parte, faptul acesta s-a datorat celor trei reprezentanți ai Trezoreriei în comitet, Harry Dexter White, Frank Coe și Harry Glasser.

În aprilie, Aliții Știau deja că, printre ruinele fumegânde ale Germaniei, era puțin probabil să se producă un reveriment al militarismului; mai degrabă se temeau că deznădejdea bolnavă care pusese stăpânire pe țară putea duce la preluarea puterii de către comuniști. Era o amenințare care îi frământa atât pe Roosevelt cât și pe Eisenhower. După opinia generalului Lucius Clay¹⁰ - care i-a succedat lui Eisenhower în funcția de guvernator din noiembrie 1945 - J.C.S. 1067 - urmarea tocmai să instaureze "o pace cartaginească"¹¹. Howard Trivers, membru oficial al departamentului de stat, care a avut prilejul să-i vadă pe cei trei colegi de la trezorerie la treabă, a făcut câteva remarci:

"În cursul dezbaterilor comitetului, acești reprezentanți ai Trezoreriei au adus necontenit argumente în favoarea dezmembrării Germaniei și a transformării Germaniei industriale într-o țară bucolică. Ei susțineau cu fidelitate punctul de vedere al secretarului de stat al Trezoreriei, Henry Morgenthau. Drept urmare, mi-am pus întrebarea dacă nu cumva respectu instructiunii primite de la sovietici și dacă nu erau membri ai vreunei celule comuniste. În perioada aceea, Stalin declarase că este dușmanul naziștilor și nu al poporului german și că, după încetarea ostilităților, va fi menținută unitatea națiunii și a statutului german. Sovieticii formaseră un comitet pentru Germania liberă, compus din comuniști și F.R., și o asociație a ofițerilor germani (ofițeri capturați) care împărtășeau puncte de vedere identice cu privire la viitorul țării. Ar fi fost o linie de acțiune tipic sovietică să încerce să și instruiască americanii.

* Pacea pe care remanișii secerărilor cartaginezilor a luat forma unei distrugeri totale, cuprindând nu numai țara pentru sterilizare.

*comuniști care să susțină verbal proiectul de desmembrare a țării și de pastoralizare a Germaniei, căutând astfel să influențeze orientarea politicii americane în aceeași direcție. Procedând astfel, contra americanilor, sovieticii puteau să treacă în ochii germanilor drept campioni ai cauzei naționale germane - în vreme ce scopul lor, disimulat cu grijă, era, bineînțeles, să mentină unitatea Germaniei sub tutela comunistă.*¹²

Roosevelt a murit la 12 aprilie 1945. Cu o seară înainte, Morgenthau se afla alături de el, la Warm Springs, în Georgia. Ultimele cuvinte ale președintelui despre Plan au fost: *"Henry: se susține 100%"*¹³. Prin urmare, la această dată, programul care urmărea să impună Germaniei o *"pace caraginoasă"* rămânea un element important al politicii americane. Noul președinte, Harry S. Truman, a adoptat și a pus în practică și acest proiect, laolaltă cu celelalte proiecte moștenite de la Roosevelt: el nu a adus nici o modificare serioasă în politica Statelor Unite și nici în sânul Cabinetului, în primele luni după dispariția predecesorului său.

La 21 aprilie 1945, printr-un alt mesaj emis de S.H.A.E.F. și semnat Eisenhower, *Marshal*¹⁴ era anunțat că noile incinte rezervate prizonierilor *"să nu aibă adăposturi și nici un fel de confort"*. El preciza că orice îmbunătățire în lagăr era de datoria detinutilor, care *"vor utiliza materiale locale"*. Aceste lagăre închise cu sârmă ghimpată erau denumite *"incinte temporare pentru prizonieri de război (E.T.P.R.)"*. Incintele în cauză nu erau deloc temporare, înconjuate cu sârmă ghimpată și proiectoare, turnuri de pază și mitraliere. Departe de a le permite prizonierilor să-și facă adăposturi *"folosind materiale locale"*, printr-un ordin datând din 1 mai, emis de un inginer militar¹⁵ (Z.Com.Sec.av.)¹⁶, era interzisă în mod clar ridicarea de locuințe în interiorul lagărelor. Dacă mesajul lui Eisenhower către Marshall ar fi urmărit într-adevăr să-i autorizeze pe

* George Marshall era Șeful Statului Major al armatei americane și decii cu privire la război al lui Eisenhower.

** În engleză P.W.T.E.: Prisoner of War Temporary Enclosure.

*** Este vorba de membrii organizației noastre.

prizonieri să-și construiască adăposturi cu ajutorul unor materiale locale, ordinul inginerului - total contradictoriu - nu ar fi fost emis niciodată. Totuși, nimeni nu i-a pus la îndoială validitatea.¹⁵

Prizonierii nu aveau hrană, corturi, materiale medicale și nici multe altele. Până și sârma ghimpată era defectă, deoarece cantitățile furnizate erau suficiente numai pentru împrejmuirii cu o suprafață foarte redusă. Armata nu ducea lipsă de provizii, însă cererile de aprovizionare erau pur și simplu respinse. După ce a vizitat uriașele depozite de provizii de la Neapole și Marsilia, Hughes a declarat la 19 martie (Marsilia) același lucru ca la Neapole. *"Stocuri atât de mari că nu le vom putea utiliza niciodată. Cât vezi cu ochii."* La 21 martie, el continuă: *"Littlejohn spune că asupra lui se exercită presiuni din partea Statelor Unite Sive T.E.O. pentru că a redus muniile P.R.... El sfătuiesc să vorbească neîntârziat despre asta cu Ike. Ike ar putea foarte bine să refuze să-l sprijine"*¹⁶. O săptămână mai târziu, când Littlejohn încă nu rezolvase această problemă cu departamentul de război, Hughes a declarat, în loc de orice alt comentariu: *"Presupun că tot se ține de convențiile de la Geneva"*.

Atâta timp cât delegații C.I.C.R. continuau să inspecteze lagărele pentru a întocmi rapoarte conform Convenției de la Geneva, eventualele represalii împotriva prizonierilor aliați aflați în mâinile germanilor constituiau o problemă arzătoare pentru S.H.A.E.F.. La 18 februarie, însuși Eisenhower a redactat un mesaj prin care anunță C.C.S. că germanii deplasau prizonieri aliați spre sud și vest ca să-i îndepărteze de ruși, supunându-i astfel la dificultăți și pericole enorme. *"Sugeres că Statele Unite și Regatul Unit să facă propuneri guvernului german prin intermediul puterii protectoare," urmând link indicat aici... (ca forțele germane) să lase suficiente provizii prizonierilor de război (și)... să fie încredințate comandantului de lagăr o listă nominală sau o descriere îndesjuns de exacte a acelor care au fost eliberați, iar un al doilea exemplar puterii protectoare."*

Aceste propuneri dovedesc perfectă cunoaștere a funcționării unui lagăr de detenție și pun în lumină rolul

* La 1 octombrie, Ekvén juca rolul de putere protectoare, în lăcașul guvernului german.

diferitelor puteri care semnaseră convenția de la Geneva. Mesajul se încheia astfel: *"Această chestiune prezintă un caracter extrem de urgent."*¹⁷

Contra ipotezei exprimate de Hughes la 21 martie, Littlejohn a primit în scurt timp acordul Washingtonului pentru a reduce ratia alimentară a prizonierilor. Din jurnalul lui Hughes nu reiese dacă Eisenhower, care spunea că Littlejohn era *"cel mai bun intendent pe care îl cunosc"* a intervenit personal pentru a-l sprijini dar, dacă avem în vedere termenii telegrammei, nici nu s-a opus. În jurul datei de 23 aprilie, Littlejohn a redus din nou hrana detinutilor.¹⁸ *"În mod sigur, nu aveam la dispoziție suficiente rații pentru a hrăni această masă uriașă de prizonieri"*, scria locotenent-colonelul Valentine M. Barnes, procuror-Şef, autorul unui istoric al secției avansate, în care se aflau majoritatea detinutilor. Pentru că serviciul său răspundea de prizonieri, Barnes trebuia să ştie că în depozitele armatei americane se găsea o mare cantitate de provizii: totuşi, el nu spune nicăieri de ce proviziile nu au ajuns în lagăre.¹⁹ La 22 aprilie 1945, entrepozele europene ale armatei cuprindeau stocuri de rații echilibrate care asigurau hrana pentru 5 000 000 de oameni, timp de 50 de zile.²⁰ În această perioadă, armata trebuie să asigure subsistența unui număr aproximativ de 2 600 000 de persoane, care făceau parte din categoria *"militari"*. Aceste rezerve pentru 100 de zile au fost menținute în tot cursul verii. Conform spuselor generalului Smith, când a fost ocupată, *"regiunea Rijn era înțesată de provizii... Erau multe munitii... În unele locuri era hrană din abundență. În altele, camerele erau goale"*.²¹

Onest, Barnes subliniază eforturile pe care le făcea echipa lui *"care parcursesă la vârstă mai distanță, și și noaptea, în aprilie, ca să aducă apă în butoașele suteilor de mil de prizonieri"*.²² În timp ce acești oameni se zbăteau din greu, partea esențială a proviziilor americane și germane rămânea nefolosită: într-adevăr, erau disponibile multe corturi care i-ar fi adăpostit pe detinuti, precum și alte corturi, provizii și medicamente preluate de la germani. *"Descoperisem mară cantitate de provizii germane... (dar) recheștrile de materii utilizabile nu însemneau că, în mod sigur, acestea va fi pusă la dispoziție unităților militare sau a Aliaților civili"*.²³ Ofițerii care răspundeau de aprovizionare pe teren nu obțineau

proviziile de care aveau nevoie pentru prizonieri, deoarece comandantii lor refuzau să le livreze.²⁴ Singurul efect al informării făcute de generalul de divizie Milton Reckord, procurorul Șef al T.E.O., a fost că figurează în arhive. Ea întretinută lipsa fatală a mijloacelor de supraviețuire pentru deținuți : apă, hrană, corturi. La 17 aprilie 1945, când a fost deschis lagărul de la Rheinberg, pe Rin, - cu un perimetru mai mare de 9,5 km, - nu se afla acolo nici o fărâmă de hrană.²⁵ Ca și celelalte lagăre mari, deschise la jumătatea lui aprilie, de la început nu a avut apă, latrine, bașci, corturi, ustensile de bucătărie, posturi de observație. Și aici, lungimea sămnei ghimpate era insuficientă. Oficial, spațiul vital atribuit fiecărei persoane ajungea până la 16,25 mp dar, ca și în alte incinte, la Rheinberg se reducea uneori până la jumătate sau chiar o cincime din această suprafață.²⁶ În unele lagăre, suprapopularea era atât de mare, încât deținuții nici nu se puteau întinde. Iată descrierea situației într-unul din lagăre: *"Privitor la lagărul centrelor de prizonieri nr. 15, cea mai ridicată cifră de deținuți 'la îndemână' este de 32 903 prizonieri de război. Dorim să atragem atenția asupra faptului că lagărul centrelor de prizonieri nr. 15 are o capacitate de primire care nu depășește 6000-8000 de P.R."*²⁷

Cu toate acestea, în perioada respectivă, capturile efectuate erau departe de numărul care fusese prevăzut. Printr-un mesaj datând din 21 aprilie 1945, emis de S.H.A.E.F și semnat "Eisenhower, Marshall era anunțat că numărul prizonierilor capturați "depășise toate previziunile", dar la începutul lui aprilie,²⁸ armata anunțase că, la sfârșitul lunii, va deține 2 050 000 de prizonieri - cifră care, ulterior, s-a dovedit de mare precizie.²⁹ La 30 aprilie, 2 262 865 captivi se aflau în mâinile forțelor aliate din Europa.³⁰ Este limpede că uriașul aflux de deținuți putea fi prevăzut cu destul timp înainte, mai ales că, în repetate rânduri, au fost formulate avertismente în această privință.³¹

Deși situația atăga riscul considerabil al represaliilor asupra prizonierilor ostatici reținuți de germani, începând din aprilie, malnutriția, suprapopularea catastrofală, bolile și lipsa oricărui adăpost domneau în lagărele americane din Germania. Dacă germanii ar fi descoperit proiectul de statut pentru F.I.D., ar fi folosit acest fapt pentru a prelungi rezistența disperată de

care se temea Eisenhower.

Doi coloneli din armata americană, James B. Mason și Charles H. Beasley, au furnizat o mărturie despre condițiile din lagărele americane de pe valea Rinului, la începutul lunii aprilie.⁹²

"30 aprilie era o zi cu furtună. Flocii și săpada se amestecau cu vântul înghețat din nord care străbatea Valea Rinului până în lagăr, simțat în câmpie. În seara Lunii ghinapte, ne aștepta un spectacol terifiant, strănșii unul în altu. ca să se încălzească, aproape 100000 de deținuți buimăciti, apatici, cu privirile goale, îmbrăcați în uniforme gri, stăteau în piciorate, înfundată în noroi până la glesne. Ici și colo se aștepta pe de unul-murdar care, la o privire mai atentă, se dovedea a fi oameni cu brațele sau capul acoperit de bandaje sau pur și simplu doar în cămăși! Comaradntul german de divizie ne-a informat că prizonierii nu mâncasem de mai bine de două zile și că o problemă majoră era aprovizionarea cu apă - în vreme ce Rinul curgea în valuri la mai puțin de 200 de metri."⁹³

Văzut din interior, spectacolul lagărului era încă și mai cumplit: *"În aprilie 1945, sute de mii de soldați germani bolnavi capturați în spitale, mutilați, femei din trupele auxiliare și civili au fost făcuți prizonieri... La Rheinberg, un deținuț avea 80 de ani, altul 9 ani... Având drept tovarăși setea cumplită și frama chinătoare, captivii mureau de dizenterie. Cerul nemilos revărsa necontenit asupra lor apă, torente de ploaie, săptămâni întregi... schilosii se țeau prin noroi ca amfibii, unii și degeamă până în măduva oaselor. Fără vreau sășpost, și și nopțe, stăteau pe nisipul din Rheinberg, până disperării sau dormeau epuizați în găurile pe care și le săpau și care se pot bușea peste ei înainte de a trece în neființă."⁹⁴*

Capitolul 4

CRUZIMEA INVINGĂTORULUI

Noaptea, lumina crudă a reflectoarelor cădea peste formele lungite în gropi. Prizonierii urmăreau neliniștiți siluetele întunecate care se mișcau deasupra capetelor lor, pe drumurile scaldate în lumina orbitoare. Pără dimineața, aceste umbre își țiaru piciorarele pe terenul alunecos, făcând cozi interminabile pentru un strop de apă. Bântuiți de coșmaruri, prizonierii strigau în somn. Ghemuit în fundul gropii alături de unul din tovarășii săi, ofiter ca și el, Charles von Lutichau se întreba dacă ar putea să obțină eliberarea înainte de a pleca în Franța. Se hotărî să-și încerce norocul iarăși, pe lângă gardieni, chiar de dimineață. *"Eu sunt pe jurmânt american"*, se gândea el, revizuiindu-și cunoștințele de engleză. *"Mama mea este americană. M-am predat. N-am nici un motiv să stau aici. Sunt pe jurmânt american."* Nu fusese capturat pe front. Se afla la el acasă, în convalescență, când a hotărât să se predea voluntar trupelor americane care tocmai îi rechizitionau casa, pentru a evita acuzația de complot cu rezistență clandestină.

"Eram ținut în locuri împrejmuite cu sârme ghimpești, în aer liber și practic fără lumină", povestește el despre lagărul în care s-a aflat.

"La trinele nu erau decât niște gropi lângă sârme ghimpești, acoperite cu scânduri. Când să dormim, ni puteam face altceva decât să ne săpăm gropi în pământ cu mâinile, apoi să ne îngheșuim unul în altul, până la fund. Practic, nu aveam spațiu vital. Din cauza bolii, oamenii defecau pe jos. Foarte curând, mulți dintre noi nu se mai simțeau în stare să-și lase pantalonii în jos la timp. Hainele erau

* Charles von Lutichau, care a supraviețuit timp de trei luni în lagărul din Kripp, în apropiere de Remagen, pe malul Rinului, a emigrat în Statele Unite, la Washington; Este sursa lui principală a informațiilor marșului.

infecțate, la fel și noroiul prin care mergeam, pe care ne așezam și unde dormeau. La început, nu am avut apă deloc, în afară de ploaie; după două săptămâni, am avut posibilitatea să luăm apă de la robinet. Cei mai mulți nu avem nici un fel de vase pentru apă și tot ce puteam face era să înghitim de câteva ori, după ce stăteam la coadă mai multe ore sau - așa cum s-a întâmplat de câteva ori - după c noapte de așteptare. Trebuia să mergem printre gropi, peste gămeșile de pământ umed scos din gropi de prizonieri, ca să se adăpostască.

*Era ușor să cazi în fundul gropilor, dar mult mai greu de ieșit de acolo. În primăvara lui 1945, ploaia a căsut aproape fără încetare peste partea aceea a văii Rinului. Ne-a plouat mai mult de jumătate din timp și mai mult de jumătate nu am avut absolut nimic de mâncare. În rest, primeam c mică ratie de tip K.**

După lista imprimată pe ambalaj, îmi dădeam seama că nu primeam decât a trecea parte din conținutul cutiilor fabricate în America. Părea k urmă, cred că primeam cinci k sută din ratie normală a armatei americane. Am protestat pe lângă comandantul lagărului, un american, spunându-i că încalcă prevederile convenției de la Geneva, dar mi-a răspuns scurt: "Uită convenția. Nu ai nici un drept".¹

Bărbați care la sosirea în lagăr erau cameri în putere, după câteva zile morau. I-am văzut pe camarazii mei trăind multe cadavre până la porțile lagărului, unde le aruncau unul peste altul, în remorca unui camion care îi aducea în altă parte.²

Un adolescent de 17 ani aflat în lagăr, care își zărea satul în depărtare, obișnuia să stea plângând în apropierea sărmei ghimapte. Intr-o dimineață, prizonierii l-au găsit întins lângă grilaj, ucis de un glont. Ca un avertisment, gardienii i-au atârnat trupul de sărma ghimpată și i-au obligat pe tovarășii lui

* Pentru KSIC: măsimă în viziunea pentru o schimbare. O parte din simptomele se simt în mod deschis.

să treacă prin fața cadavrului. Multi dintre aceștia strigau: *"Moerder! Moerder!"* ³ Drept represalii, comandantul lagărului a suprimat rațiile și a săduse ale prizonierilor, pe timp de trei zile. *"Pentru noi, care deja sufeream de foame și abia ne puteam mișca din cauza epuizării, era anfiător: pentru mult detinuti, asta însemnă moarte sigură."* ⁴ Nu a fost singura dată când comandantul i-a pedepsit pe detinuti suprimându-le rațiile.

Soldatul Heinz T., care împlinise de curând 18 ani, era internat în spital când americanii au pătruns în secția în care se afla, la 18 aprilie. Heinz era îmbrăcat doar în Sport, cămașă și o pereche de încălăminte. A fost trimis la lagărul de la Bad Kreuznach, în mijlocul unei turme de câteva sute de mii de prizonieri. Lagărul se întindea pe o câmpie vastă, așezată între un drum îngust și un lanț de coline domoale. Săptămâni întregi, Heinz a trăit fără adăpost, practic fără hrană și numai cu puțină apă. Neavând posibilitatea corespondenței, nu era de loc sigur că, în afara lagărului, cineva știa de soarta lui și a tovarășilor lui. Când au fost făcuți prizonieri, multi dintre ei fugeau de pe frontul de est și nu se mai aflau în unitățile de la început: puțini prizonieri din lagăre se cunoșteau între ei.

"Într-adevăr, americanii s-au purtat desigurător cu noi", povestește Heinz T. La început, când mai erau copaci în lagăr, câțiva oameni au reușit să rupă crengi groase ca să facă focul. Gardienii le-au ordonat să-l stingă. În multe lagăre, prizonierilor li s-a interzis să sape gropi în pământ pentru adăpost. *"Nu avem de mâncare decât iarbă."* Câțiva prizonieri s-au cățarat în vârful unui nuc ca să culegă frunzele ivite, vrând să le mănânce sau să facă țigări din ele. În mai multe rânduri, un mic avion a survolat lagărul, învârtindu-se îndelung în aer. Detinuti au înțeles că erau fotografiați pentru un ziar sau o revistă americană.

Pentru că picicarele i se umflau, Heinz a trebuit să se descalte. Când s-au mai dezumflat, a încercat să-și pună din nou pantofii, dar nu a reușit săsă că, noaptea, îi puna sub cap. El a pus într-un pantof micul pachet de cafea distribuit prizonierilor de americani, spunându-și: *"O să duc cafeaua acasă când mă întorc. Vor fi foarte mulțumiți."* Într-o dimineață, când s-a trezit, a văzut că încălăminta și cafeaua dispăruseră. A izbucnit în plâns.⁵

* Acești prizonieri min caruți nu-ți înțeleg numele.

Heinz nu era nicidecum cel mai tânăr detinut din lagăr, unde se aflau copii de 6 ani, femei însărcinate și bărbați trecuți de 60 de ani. Întrucât majoritatea registrelor referitoare la P.R. au fost distruse în anul 1950 și, practic, nu au fost întocmite documente pentru F.I.D.⁶, nu se știe exact câți civili au fost internați odată cu soldații. Din registrele franceze rezultă totuși că, printre cele aproape 100 000 de persoane cedate de americani - în principal, ca mână de lucru - se aflau 32 640 de femei, copii și bătrâni.⁷ Într-un raport asupra lagărului Bad Kreuznach, locotenent-colonelul Valentine Barnes scria la 22 aprilie că *"un prizonier de război de sex feminin a dat naștere unui copil de sex feminin în interiorul lagărului A-3."*⁸

George Weiss, mecanic mașini blindate, povestea că în lagărul său, situat pe malul Rinului, suprapopularea era înspăimântătoare. *"Nici măcar nu puteam să ne lungim de-a biroules. Toată noaptea stăteam a șeză și îngurăm dintr-un în altul. Dar cea mai rea era lipsa apei. Timp de trei zile și jumătate nu ni s-a dat apă absolut deloc. Ne beam propria urină. Gustul era oribil, dar ce puteam face? Unii detinuți puneau capul pe jos și lingeau pământul, încercând să scoată astfel puțină umeseală. Când eram a șeză de săbit încât nu mă mai puteam ridica decât în genunchi, în sfârșit ni s-a dat puțină apă. Cred că făcusem a șeză și murit. Iar Rinul era numai dincolo de șirma ghimpată. Gardienii ne vindeau apă și țigări prin gard. O țigară costa 900 de mărci. Am văzut mii și mii de tovarăși de-a mei cum muriau. Corpurile erau transportate în camioane."*⁹ În acea perioadă, la Bad Kreuznach erau înghesuiți de trei ori mai mulți detinuți decât capacitatea lagărului.¹⁰ Pentru că pământul și hainele erau grav infectate, riscul îmbolnăvirii era și mai mare pentru oamenii epuizați, aflați în apropierea șirmei ghimpate. În aceste lagăre s-a înregistrat un procentaj mare de decese prin septicemie.¹¹

După aproape o lună de internare la Bad Kreuznach, unde Heinz T. avea impresia că, în ciuda condițiilor de detenție, numărul deceselor era scăzut, tânărul a fost inclus în efectivul de 2 000 000 de prizonieri care, conform zvonurilor, urmau să fie transferați în mâinile francezilor. Zvonul nu era total lipsit de temei; inițial francezii au cerut de la americani un număr de 1 700 000 de prizonieri. Acum încercau să negocieze trimiterea unui număr de 1 300 000 de oameni, care să la parte la

repararea pagubelor provocate de război. Parcurgând cu privirea camarazii famelici, edematoși din cauza malnutriției, îmbrăcați în zdrente, murdari, cu fetele tase și mersul nesigur, Heinz și-a zis că francezii vor avea în fața ochilor un cadou cel puțin ciudat. Apoi a fost încărcat într-un convoi cu destinația Rennes, în Bretania.

Un băiețuș de 10 ani, Herbert Thelen, care locuia la Rheinberg, obținuse autorizația să-i aducă hrană tatălui său, internat în lagărul aflat la 3 kilometri vest de oraș. Prin sărma ghimpată, Herbert îi dădea prizonierului proviziile, așezat pe drumul pe care se făcea rondul de pază. Băiețușul nu a mai văzut pe nimeni care să fi mers la lagăr din aceleași motive ca și el.¹² Într-o zi, un deținut a scris un mesaj și l-a înfășurat pe o pițuță pe care a aruncat-o pe drumul ce ducea la Rheinberg. Un locuitor din oraș l-a găsit și l-a păstrat. Pe hârtia de ambalaj maro, înnegrită de vreme, se putea citi: *"Dăgă cititorule. Vă rugăm, suntem doi camărași, trimiteți-ne un pachet cu cartof, copă cu sare. Ne este grosav de foame. Așteptăm pe drumu de pasă, așpeape de postul de observație. Vă rugăm scrieți pe pachet numele Sergeant Jakob Lohr, lagăr E."*¹³

La Rheinberg, un sergent de 50 de ani, deținătorul unui titlu de doctor, a reușit să tire un jurnal, pe care l-a scris cu cerneală pe hârtie igienică.* Acolo citim:

Lagărul Rheinberg, 17 mai 1945.

În general, stau întins pe pământ. Când este cald, mă tîrîsc într-o gropă săpăți în pământ. Sunt îmbrăcat cu mantou, cizmele, iar casca mi se infundă pe urechi. scosă, în care am o lingură și c furculiță de argint, o folosesc ca perie. În timpul unei furtuni, un perete al gropii în care mă adăposteam s-a prăbușit peste mine. mantou și cizmele sunt ude complet.

Noaptea, mă tîrîsc agitat prin lagăr. Văd cum se ridică luna, aud privighetorilor cântînd în pădurile învecinate. Fecit pentru mine poeme de Goethe și

* Acesta este prizonier, carutea elenă este în muzeul de istorie. Este din jurnalul său cu text publicat în cartea lui Kurt Böhm *Die deutschen Kriegsgefangenen in amerikanischer Hand, Band 10, Die deutschen Kriegsgefangenen des Zweiten Weltkriegs*. (Munich, Verlag Ernst und Werner Gieseking).

ca să nu adorm, mă angajez într-o conversație cu mine însumi despre "Viața și teoria lui Nietzsche."

Câțiva dintre tovarășii mei se plâng că sunt închiși. Îi sfătuiesc să nu se lase obsedați de simțurile ghimpești, să privească dincolo, în spațiul din afara grăjului.

Deseori când gândurile sunt libere, cine le poate vedea..., strofa despre prizonieri mă bucură nespun de mult.

Seamă, cei cărora le place să cânte, interpretează cântecele din folclorul german. Cântecele unește oamenii. În fiecare seamă, spunem rugăciuni protestante și catolice, dar dogmatismul lor îmi displace. Meditez asupra temei "Tehnica muncii intelectuale".

Îmi imaginez cum tin un curs pentru studenți, a să putea chiar să scriu o critică intitulată "Atelierul unui muncitor intelectual". Așași, aveam la dispoziție surse literare. Aici, în lagăr, nu am decât gândurile mele și depind numai de memoria mea dar cunoașterea livrescă pură este lipsită de valoare.

Un nou proiect: să scriu propria mea carte de rugăciuni. Ceea ce eu consider că este pretios și putea avea importanță și pentru alții.

Îi mulțumesc lui Dumnezeu că mă aflu în acest lagăr. Noșterii altundeva nu m-aș fi putut adănci în gândurile atât de mult ca eu să văd ființele omenești în deplina lor nuditate. Nici nu aș fi crescut ca învingătorii sunt esențiali de o asemenea cruzime.

Rheinberg, 19 mai 1945

Rugăciunile de seamă protestante: atitudine dogmatică - trebuie să fim pregătiți pentru a primi Sfântul Duh. Două degete de la mână dreaptă sunt înflămate. Un tânăr student la medicină îmi bandajează arătătorul. Dacă starea nu se îmbunătățește, voi fi trimis la spitalul militar. Discuție cu tânărul student despre descumpana soldaților.

Ultima mea dorință în ce-i privește pe copiii mei: să-și facă o îndatorire din pastorele ure.

legături puternice și vii cu țara. Toți strămoșii mei au fost țărani. Pe cât posibil, copiii mei vor trebui să cumpere pământ și să trăiească tot ce trebuie unui fermier să cultive pământul pentru a trăi din asta. Cei care nu sunt dotați pentru studii universitare ar trebui să devină fermieri.

M-am gândit mult la scurta mea soție.

Naziștii, aviatorii, artileristi și armele blindate pătrund în lagăr, probabil pentru a fi folosiți la muncă. Discuții îndelungate cu tovarășii mei, pentru a văd care este soarta de înviat, să mori de foame într-un lagăr sau să muncești afară, cu perspective, poate, de a mânca ceva mai mult. Cățiva oameni (încercați) să evadeze din lagăr. Unii dintre ei sunt prinși, alții scapă. Sunt puține încercări. Mi s-a povestit una dintre ele. La 10 mai, am sărit peste sârma ghimpată. Zgomotul de fier a fost îngrozitor. Gardineul a tras în noi. Unul dintre noi a căzut în țărâni, altul a dat înapoi. Urmărirea fugărilor. Cățiva au ridicat mâinile și s-au predat. S-a tras în ei țărâni mult. Eu m-am aruncat la pământ prefăcându-mă că sunt mort. Gardineul m-a lovit cu piciorul dar nu m-am mișcat. Când a plouat, m-am scurs în lagăr pe sub sârma ghimpată. Evadarea a dat greș, dar sunt încă în viață.

Regret că nu știu pe de rost mai multe poeme. Meditație: Dumnezeu este dragoste, dragostea este Dumnezeu, Dumnezeu este adevăr, adevărul este Dumnezeu, Dumnezeu este bunătate, bunătatea este Dumnezeu, Dumnezeu este perfecțiune, perfecțiunea este Dumnezeu (Goethe). Al lui Dumnezeu este zădărnici, al lui Dumnezeu este apusul. Tărâni de mâhnire și de la mâhnire se odihnesc în pacea mâinilor lui.

Spiritul lui Goethe, spiritul sfânt, mă ține în viață. Dacă supraviețuiesc acestui lagăr, voi culege poeme sub titlu "Bunătate și înviat".

Astăzi am avut patru cartofi. Ce bogăție.

Îmi pot închipui că duc o viață de călugăr.

* Goethe: Druz.

pentru că simțică, puritatea sunt ușor de suportat. anuci am destul timp pentru gândurile mele. Gândurile sunt pasiunea mea.

Rheinberg, 30 mai 1945

Slujbă protestantă dimineața, în aer liber, desigur. Dogme. Sufletul ar trebui să domnească asupra trupului. Incep să înțeleg punctul de vedere al protestantului Jaspers față de Biserică. El spune că datorită Bisericii este să pregătescă masele pentru absolut, pentru eternitate. Poate că are dreptate cănu crede că filosofia nu poate fi de ajutor decât unui oamerni.

Cât timp trebuie să mai stăm în adăposturi, înăi pături și înăi corturi? Altfel, orice soldat german putea să se adăpostească de intemperii. Fără și un câine are un cotet în care se strecoară când plouă. După șase săptămâni, unica noastă dorință este să avem, în sfârșit, un acoperiș deasupra capului. Fără și un sălbatic are o locuință mai bună. Diogene, Diogene, Tu, cel puțin, ai un butoi.

Rheinberg, 31 mai 1945

Fugăciunile trebuie să fie înțelese, nu din punct de vedere teologic, ci din punct de vedere psihologic și uman. Spiritul are nevoie să fie principiul dominant. A început să plouă din nou. Disperare. La început caut un adăpost sub arbori minusculi. Sunt complet ud. Mă sprijin bine cu spatele de un stid dărăminat, care mă apără într-o parte de ploaie și vânt. A doua zi, cobor pe o scara într-o pivniță mică, întesă de lume. Ațipesc două ore, simțindu-mă ca un rege.

Rheinberg 30 mai 1945

Floare ușoară. Fămas în gropă. Udat. Povestea cartonului: mabile pe care le primim sunt aduse în leger în cutii mari de carton. După ce sunt desfăcute, pot fi folosite ca un fel de pat. Cartonul lung cam de 1,20 m. și lat cât un corp omenesc, este un buu izolator pentru umerașii din sol. În

fiecare si, medicul atribuie vreo 25 de "peturi" din astee celor care pot dovedi că nu au nici cart, nici pătură, nici mână. La drept vorbind, eu nu aveam dreptul, pentru că mai am încă mână. Pe la 6 dimineața, în prima și când am încercat să obțin unul, mai bine de 25 de oameni erau la coadă în fața mea. A doua și dimineața m-am sculat pe la 5,30, înaintea de a sursă trezirea. Ce noroc! Mi-am luat cartorul. Profund fericit, l-am țărăt până la groapa mea. Apoi a devenit cel mai de pret bun pe care îl aveam. Suntem ca două degete de la o mână.

Wolfgang Iff povestește că la Rheinberg, în secțiunea în care era el, se aflau 10 000 de persoane și că zilnic erau scoase din lagăr între 30 și 40 de corpuri.¹⁴ Pentru că era membru în comandoul de gropari, Iff avea prilejul să asiste la tot ce se petrecea. Primea un supliment de hrană, ca să poată da ajutor la căutarea mortilor în secția lui până la ieșirea din lagăr: acolo erau încântați în roabe, cu care erau duși până la niște hangare maridun tablă ondulată. Acolo, Iff și cei din echipa lui dezbrăcau de tot mortii, spărgeau cu o lovitură scurtă partea deasupra plăcuțelor de identificare militară, așezau trupurile în rânduri de 15 sau 20, aruncau peste ele 10 lopeti de var, puneau deasupra un alt rând de corpuri și tot așa până când stiva atinge un metru înălțime. Deasupra așezau efectele personale ale mortului într-un sac preluat de americani și plecau, pentru că sarcina lor se termina aici.

Unii prizonieri au murit din cauza cangrenelor produse de degerăturile contactate în nopțile înghetate ale lunii aprilie 1945. Alții - cel puțin o duzină, printre care și un adolescent de 14 ani erau prea slăbiți ca să-și mai țină echilibrul pe scândura de deasupra trințelor, așa încât au căzut acolo și s-au înecat. Unele cadavre erau tatate afară din lagăr, celelalte erau acoperite cu pământ, chiar pe locul unde zăceau. În unele zile, se numărau până la 200 de morți. În alte incinte de aceeași mărime, Iff vedea cum dispar zilnic 60-70 de oameni. *"Camioanele transportau triste lor încălțături. Ce tablă macabru!"*¹⁵ Prizonierii nu au aflat nicodată ce se întâmpla cu cadavrele, dar în cursul anilor 1950, o echipă de constructori au descoperit la Rheinberg, în gropi comune, resturi umane amestecate cu o multime de plăci de identificare ale armatei

germane, fără sicrie sau pietre funerare.¹⁶ În anul 1960, groparii au făcut descoperiri asemănătoare în același loc.

După opinia lui Francis Biddle, fost ministru de justiție al Statelor Unite, ceasurile și bijuteriile alimentau importantă piață neagră care se dezvoltă în Germania. Vizitase cartierul Tiergarten din Berlin care, așa cum îi povestește el fiicei sale, era "incredibil..." "Puteai vedea mai multe mii de persoane tocându-se la cumpărături. Mecanicul nostru și-a vândut ceasul cu 400 de dolari și cinci cartușe de țigări cu câte 100 de dolari fiecare. Ghidul nostru ne-a spus că ieri câștigase 8000 de dolari vânzând ceasuri și că scotea banii (din buz) fiindu-i vorba prin intermediul reprezentantului serviciilor lor secrete, care asistase la conferință de la Potsdam, cu sume respective avea de gând să-și cumpere o fermă în statul Michigan. După cât se pare, ceasurile erau recuperate de la cadavre germane."¹⁷

Mult timp, supra-popularea a constituit o mare problemă la Rheinberg. În spații împrejmuite, cu latura de aproximativ 300 de metri, în care puteau intra 10000 de prizonieri, la început au fost îngărmdate până la 30 000 de persoane; datorită acestui fapt, fiecare, avea un spațiu vital de 3mp.

Dacă ținem seama de mărturia lui Herbert Thelen, despre care am vorbit deja și care a fost autorizat în mod excepțional să-i ducă mâncare tatălui său în lagăr, se pare că în perioada respectivă, când se aflau acolo între 100 000 și 120 000 de persoane, mureau zilnic între 300 și 700 de oameni.¹⁸

Clerul din Rheinberg a protestat pe lângă comandantul american al lagărului, la fel și arhiepiscopul de Koln care - așa se spune - i-a scris și papei Pius al XII-lea. Suveranul pontif, care se abținuse să ia atitudine împotriva lagărelor morții ale lui Hitler, a rămas fidel acestei poziții.

Cum se face că ofiterii subalterni și medicii au manifestat un interes atât de slab și nu s-au neliniștit în fața acestei situații? Caracterul rece și impersonal al descrierilor și statisticilor pe care le fac ei contrastează izbitor cu mărturiile, protestele, carnetele și operele de artă ale prizonierilor, cu rugămintele clerului și cu cifrele enorme înscrise în colțana "Alte pierderi" din registrele armatei americane.*

Ne putem face o idee despre cauzele acestei stări de

* Alte pierderi: U.S.A. - Losses.

spirit dacă citim dările de seamă cotidiene pe care le întocmeau un om perspicace, care se exprima cu uşurinţă şi care, prin formaţia sa, avea menirea să salveze vieţile omeneşti. Medicul-colonel C.H. Beasley semnase, împreună cu medicul-colonel Mason, în cursul lunii aprilie 1945, un raport care îi îngheţă sângele în vine, asupra lagărului de pe valea Rinului.* La sfârşitul aceleiaşi luni, la 30 aprilie, el descria lagărul de la Rheinberg în termenii următori: *"Acest lagăr este bine organizat şi funcţionează fără cusur. În ultimele 48 de ore, au murit 7 oameni... La Sinsig (au murit) 5, se presupune că din cauză lipsei de apă potabilă."*²⁹

Expresia *"se presupune"* este revelatoare. Comandanţii de lagăre îşi trimiteau rapoartele lui Beasley şi ei nu aveau nici un interes să se acuze singuri că ar fi comis atâtea atrocităţi. De ce utilizează colonelul această expresie? El ştia totuşi că deţinuţii nu aveau adăpost; îi văzuse dărdăind sub zăpadă, îmbrăcaţi doar în cămăşi. Putem să ne întrebăm care sunt cauzele unei formulări atât de rezervate, când realitatea era atât de crudă. Se temea că, exprimându-se direct, ar fi denunţat lipsurile comandamentului? Cu toate acestea, el confirmă riscul deceselor datorită lipsei adăposturilor, câteva rânduri mai încolo, amintind de *"bătrânii şi infirmii incapabili de supravieţuire în condiţiile pe care le suportă. 700 dintre ei sunt adăpostii în corturi. Şi la Sinsig sunt bătrâni, mutilaţi şi infirmi."*

Nu este lipsit de semnificaţie nici faptul că Beasley citează un număr aparent important de persoane adăpostite (700), dar omite să spună că alţi 90 000 de prizonieri nu aveau nici un fel de adăpost.

Sub para medicului, expresiile *"funcţionează fără cusur"* şi *"totul este în ordine"*, spuneau, în mare, doar un singur lucru; a fost luată precauţia prăfuirii deţinutilor cu D.D.T., pentru a preveni o epidemie de tifos care ar fi constituit un pericol nu numai pentru deţinuţi şi gardienii lor, ci şi pentru întreaga Germanie.³⁰ Beasley se străduia din răzputeri să nu spună adevărul despre ce ştia, probabil pentru că, în acest caz, ar fi trebuit să aducă acuzaţii scrise împotriva armatei, iar el nu se hotărâ să facă acest lucru.

În raportul de la sfârşitul lunii aprilie 1945, colonelul

* Vezi sfârşitul capitolului 13.

declară că a comandat 1600 de pături pentru spitalul din Lintfort, "care are sarcina să sprijine temporar lagărul de la Rheinberg". Dacă îl credem pe cuvânt pe acest medic al armatei americane, ne închipuim că este vorba de un spital având menirea să salveze viețile deținuților bolnavi de la Rheinberg. Dar în perioada aceea, la Lintfort nu exista ceva care să merite, pe drept cuvânt, numele de spital. În realitate, abia la 10 mai 1945, după ce s-a lăsat rugat mult timp, comandantul lagărului a aprobat, reticent, ca o mică zonă din interiorul lagărului să fie rezervată câtorva corturi pentru bolnavi. După nenumărate rugăminti, el a dat voie unui preot și două femei* să transforme câteva case din Lintfort în spital, precizând totodată că orice cheltuială cu personalul, întreținerea și funcționarea spitalului revin în sarcina civililor germani. Ulterior, au fost livrate unele medicamente. Probabil că se reduceau la D.D.T!

Poate că Beasley, care își aduna informațiile prin telefon, nu știa că așă zisele spitale ale armatei americane nu erau, de fapt, decât "antichambre ale morții", în care bolnavii în agonie, departe de privirile camarazilor lor, decedau fără să li se acorde îngrijire, aproape de mormintele gata să le primească trupurile.²¹

În ce îi privește pe ofiterii din corpul medical al T.E.O., care făceau o anchetă pe scară mare, relativ la numărul de bolnavi și de morți în aceleași lagăre, ei au declarat numai 11% din decesele pe care le-au constatat în realitate.²² Chiar să fi vrut, colonelul Beasley nu putea fi mai precis. Obligată de a întocmi rapoarte zilnice, distanțele mari dintre lagăre, starea proastă a drumurilor, îl împiedicau pe Beasley și pe oricine altcineva să inspecteze zilnic lagărele. La urma-urmei, darea de seamă din 30 aprilie prezenta, în două pagini, situația unui număr de 250 000 de prizonieri!

Că să-și adune informațiile, el trebuia să se multumească să ia legătura prin telefon cu comandanții lagărelor care, la rândul lor, nu aveau nici un chef să-și adune cizmele binele lustruite în noroiul infectat al împrejurimilor pentru prizonieri. La toate întările lagărului de la Remagen, la ordinul lui Beasley, au fost puse afișe cu inscripția "Casus de typho. Interest intersisi".²³

Comparat cu alte surse - prizonieri înșiși, "Historique

* De la mama Mrs. Grete Schweitzer și Kerte Benndt și de la Willy Borgmann.

du corps médical du T.E.O., grupul 12 de armate, Si U.S.F.E.T.* - numărul deceselor în două zile de de care vorbește colonelul²⁴ este iracceptabil de mic. Dacă Beasley are dreptate, atunci greșesc ceilalți Si invers. Poate că justificările colonelului sunt gata să se prăbușească, sau poate acceptă să devină complice la mușamalizarea unor fapte care îl depășesc. Obligatia de a întocmi rapoarte false îl făcea să se refugieze în indiferență.

Beasley nu este responsabil de conditiile din lagăr, el încearcă să-și îndeplinească sarcina cât mai bine, dar începe să se descuarjeze. Referitor la dizenterie, cauza majoră a deceselor în rândul detinutilor, el declară: *"Instrățiile sanitare de masă sunt indispensabile. Date fiind furniturile de care dispune arma ta acum, este absolut imposibil să ne apropiem de normele considerate ca necesare."*²⁵ La acea dată, 30 aprilie, formația sa militară rămâne totuși cea mai puternică: el notează că a completat o listă de rechiziție pentru medicamente, sperând că toate vor fi livrate lagărelor, deși ar fi fost doar un paleativ - Si nu un remediu - pentru cauzele materiale ale suferintelor înduate de prizonieri: foamea, suprapopularea, lipsa adăpostului.

Beasley a înțeles curând că a toate simptomele - lagărele - mai degrabă decât boala, dar nu-i păsa. Două săptămâni mai târziu, el scria în legătură cu cererea sa pentru un stoc de pături, destinate spităului 9 al armatei: *"Avem nevoie urgentă de pături de campanie, de pături de masă și de gătit și de materii de bucătărie pentru spităle asociate incintelor temporare de F.R. Intendentul, pe care l-am contactat, pretinde că nici unu dintre aceste materii nu este disponibil."*

Rândurile acestea pun în lumină o schimbare în concepția colonelului: în vreme ce atrocitățile menționate anterior de alții erau doar "presupuneri", acum, în ochii lui, ele dobândesc brusc statutul realității. Cuvântul ofiterului superior, care *"pretinde"* că nimic nu este disponibil, este pus la îndoială în mod deschis. Beasley pare obosit de cinica indiferență care domnește *"la nivel înalt"*.²⁶

* U.S.F.E.T.: United States Forces, European Theater (armata Statelor Unite, teatrul european): denumirea oficială a forțelor americane în Europa, sub comăndamentul generalului Eisenhower, după dizolvarea structurii interaliatice (S.H.A.E.P.) în 14 iulie 1945.

Poate colonelul nu a protestat pentru că, pur și simplu, cauza stării de lucruri i se părea de neconceput. Este adevărat că rareori oamenii complet lipsiti de rea-voință, își dau seama când se manifestă la semenii lor.

Capitolul 5

O VARĂ DE INFOMETARE

La 15 mai 1945, generalul Eisenhower și Winston Churchill au luat în discuție alimentația prizonierilor. Churchill voia să se pună de acord cu privire la rațiile care urmau să fie distribuite, fiindcă era nevoit să anunțe în curând o reducere a porției de carne pentru civili. El voia să se asigure că deținuții *"vor fi hrăniți, pe cât posibil, din proviziile de care (ne-am putea) lipsi"*. Eisenhower a răspuns că *"a acordat o atenție deosebită acestui chestiuni"*. Știa că 2150 de calorii reprezentau minimumul indispensabil, dar el micșorase deja această cantitate la 2000 de calorii. De câțiva timp, a spus el, rațiile prizonierilor erau mai mici decât ale trupelor aliate. (Soldații americani primeau 4000 de calorii pe zi!). Se gândea să cerceteze din nou problema, pentru a vedea *"dacă se mai poate efectua sau nu o reducere suplimentară"*.¹ Pur și simplu, au luat în calcul micșorarea rațiilor prizonierilor de război, care deja mureau de foame sub ochii medicilor din armata Statelor Unite.²

La scurt timp, rațiile au fost efectiv reduse.³ Unii prizonieri de război au continuat să primească o cantitate insuficientă de provizii rechizitionate în Germania. Din momentul în care au fost trecuți clandestin sub statutul F.I.D., un milion de alți deținuți care au primit până atunci oarecare rații în virtutea statutului lor de P.R., și-au pierdut dintr-o dată și drepturile și mijloacele de subsistență. Rațiile pe care le-au primit erau mult sub cifra de 2000 de calorii anunțată de Eisenhower întrucât, de cele mai multe ori, nu se ridicau nici la 1000 de calorii.⁴ Atunci când au hotărât reducerea rațiilor pentru P.R., generalul s-a ferit să-i spună lui Churchill că F.I.D., deși nu erau complet lipsiți de hrană, primeau mult mai puțin de 2000 de calorii pe zi. *"Rațiile operaționale, C și K S"*

* Vezi mai jos în acest capitol

10 în 1. vor fi utilizate numai în caz de forță majoră*, glăsuiau ordinele. *„Trebuie să fie epuizate toate celelalte mijloace, înainte de a recurge la acestea”*. La acea dată, nu se punea problema depășirii celor 2000 de calorii și se putea face apel la rezervele americane numai în cazul în care stocurile germane se terminau, ceea ce se întâmplase în unele zone, mai cu seamă în zona militară nr. 7, în apropiere de München.⁵ Aceste directive se aplicau numai prizonierilor detinuți oficial *„in massa”*.

Reckasarea prizonierilor în categoria F.I.D. nu a determinat un transfer efectiv în alte lagăre și nici nu adus la o nouă organizare care le-ar fi permis civililor germani să-i aprovizioneze pe compatrioții lor. Detinuții au rămas acolo unde se aflau, în timp ce lipsa bunurilor strict necesare devenea acută. Tăcânitul unei mașini de scris a fost deajuns ca firimiturile meschine date de armata americană să nu mai ajungă la ei.

Pe teatrul european de operații, numai armata lui Patton a eliberat un număr important de prizonieri, în cursul lunii mai 1945, salvându-i astfel de înfometare. Generalii Bradley și Lee au ordonat amândoi să fie eliberați prizonierii, dar un ordin dat de S.H.A.E.F. și semnat *„Eisenhower”*^{**}, datând din 13 mai⁶ le-a cerut să anuleze această măsură.⁷ Când a citit ordinul, scrupulosul general Lee a resimțit o vie îngrijorare cu privire la oamenii famelici pe care îi avea în grijă. De la cartierul său general din Paris, el expediază la Frankfurt, la cartierul general al S.H.A.E.F. o telegramă care era, pur și simplu, o somatie.

„Cartierul nostru general se confruntă cu dificultăți considerabile pentru a stabili o bază adecvată în vederea reînvișării războiului destinate prizonierilor de război care se află în orașele actuale în cadrul teatrului de război. Prizonierii în număr depășesc cu mult numărul capturilor prevăzute inițial, pe baza cărora s-a stabilit numărul

* C și K sunt în numărul de 10 în 1 corespunzător la o rată colectivă de o cipentru 10 oameni.

** Eisenhower, comandant suprem al forțelor aliate din Europa : avea în subordine două grupuri de armate americane (a 6-a și 12-a), un grup de armate anglo-american (a 121-lea) și prima armată franceză (generalul Koenig).

de răți rechiziționate în zona interioară (Statele Unite). Atât în teatrul de operați cât și în zona interioară, situația alimentară actuală este extrem de critică. Fără justificări solide și complete, este imposibil să obținem, din zona interioară, proviziile suplimentare necesare pentru a menține rățile prizonierilor de război la nivelul minim indispensabil. Cartierul nostru general a cerut de mai multe ori să aște numărul de prizonieri pe care îi avem în mână la ora actuală... pentru a putea stabili, împreună cu departamentul de război, o bază adecvată pentru elaborarea politicii de rechiziționare a răților. Cu răspuns la cererile formulate de cartierul nostru general, S.H.A.E.F. a publicat diverse comunicate ale căror cifre nu concordau cu numărul de prizonieri detinuți.

În continuare, el citează ultimul comunicat S.H.A.E.F.:⁹

*"Telegrama... dată 31 mai informează că în mâinile noastre se află 1 890 000 de prizonieri de război și 1 200 000 de membri ai forțelor armate dezarmate. Cele mai exacte cifre de care dispunem în acest cartier general sunt prezente: unui efectiv de 910 980 prizonieri în Zona de Comandament, un alt efectiv de 1 002 422 detinuți în lagărele de tranzitare E. Com. și în fine 965135 prizonieri în mâinile grupului 13 de armate, ceea ce înseamnă un efectiv total de 2 878 537 indivizi, la care se adaugă 1 000 000 de membri ai forțelor germane dezarmate în Germania și Austria."*⁹

Situația era uluitoare: a Sadar Lee afirma că lagărele americane din Europa "detineau un milion de oameni în plus" de care S.H.A.E.F. nu voia să știe. Generalul vorbea de 2 878 537 P.R. și F.I.D., în aceeași zi de 2 iunie când biroul 3 al S.H.A.E.F. publica primele cifre, din care rezulta un număr de 2 927 614 P.R. și F.I.D. "în mână". Pentru Lee, care dorea să asigure hrana detinutilor, această neconcordanță reprezenta o piedică de mare însemnătate, întrucât aprovizionarea cu răți pentru lagăre se făcea pornind de la cifrele comunicate de

S.H.A.E.F.. Când studiem documentele vremii, vedem de fapt cum milionul acesta de captivi se volatilizează între două rapoarte ale comandantului Șef al poliției, emise în aceeași zi (2 iunie 1945)*, după această dată, rapoartele, până atunci zilnice, au devenit săptămânale. În ultimul raport zilnic, numărul de P.R. se ridică la 2 870 000 de oameni. Primul raport săptămânal, dat în aceeași zi, menționează doar 1 836 000 de deținuți. Generalul Lee se luptă cu morile de vânt: S.H.A.E.F. nu ținea seama deloc de număratoarea lui meticuloasă. Nu-i rămânea decât să distribuie hrana în funcție de numărul de deținuți pe care îi comunica biroul 3 (operații) al S.H.A.E.F., deși știa precis că, în acest fel, lipseau un milion de rații.¹⁰ În paginile care urmează, vom denumi prizonierii dispăruți cu termenul "*million lipsed*", pentru a-i distinge de restul deținuților.

Acesta a fost unul dintre mijloacele folosite pentru reducerea rațiilor.

La aceleși rezultate au dus și metodele stăni practice, despre care găsim dovezi în registrele armatei pentru lunile iunie și iulie, perioadă când oamenii beneficiau de statutul de P.R. au fost trecuți clandestin sub statutul de F.I.D.. În statisticile săptămânale întocmite de S.H.A.E.F. (apoi de U.S.F.E.T.)^{**} referitoare la F.I.D., la sfârșitul fiecărei săptămâni, adică sâmbătă la miezul nopții, apare un efectiv de închidere care trebuie să corespundă cu efectivul de deschidere al săptămânii următoare, care începea cu o secundă mai târziu.^{***} Examinarea atentă a acestor cifre arată importante variații de la o săptămână la alta: astfel, diferența între efectivele F.I.D. "*In morn*", în perioada dintre 2 iunie și 28 iulie, care trebuie să fie egală cu suma eliberărilor și a transferărilor, în realitate cuprinde 588 533^{****} indivizi mai mult. Aceste "*transferuri de la miezul nopții*" au fost voit ascunse de privirea observatorului neatenț, pentru că tablourile S.H.A.E.F. și U.S.F.E.T. nu conțin niciodată numărul de deschidere al săptămânii și operațiile prin care se justifică. Dacă presupunem

* Vezi anexa 3 și 4.

** La deschiderea structurii interzicte S.H.A.E.F., sublocotenentul și la Eisenhower, sunt numele de U.S.F.E.T.

*** Vezi anexa 7.

**** Vezi anexa 7.

fără vreo bănuială, că numărul de deschidere este omis în scopul evitării repetițiilor inutile, cercetările sunt întemeiate pe cifre care nu sunt niciodată corecte, fiindcă sute de mii de oameni au fost adăugați sau scoși din liste după nevoi. Numai o verificare a tuturor datelor pentru fiecare categorie și pentru fiecare săptămână scoate la lumină subterfugiul.

Evident, oamenii aceștia în plus nu sunt produsul fanteziei contabililor, care nu ar fi avut nici un motiv să inventeze prizonieri fictivi. De fapt, constatăm că, paralel cu creșterea efectivelor F.I.D., care nu poate fi explicată prin capturi noi,¹¹ în nici un caz, are loc o diminuare a numărului de P.R., într-un ritm care nu poate fi susținut prin numărul prizonierilor eliberați.

Între 2 iunie și 28 iulie, scăderea numărului de P.R. depășește cu 586 003 indivizi eliberările efectuate, în vreme ce 588 533 indivizi au îngrosat rândurile deținuților în lagărele pentru F.I.D. În acest fel, transferul de prizonieri de la statutul - oricum de neînviat - de P.R., la cel catastrofal de F.I.D., a fost realizat prin operații contabile de-a lungul mai multor săptămâni în care erau întocmite rapoartele săptămânale. Analizat separat, fiecare raport conține cifre care par plauzibile. Diferența între numărul de P.R. "transferat" și numărul de F.I.D. "primit" este nesemnificativă (0,43%). În sectoria a fost făcută cu atâtă subtilitate că a fost descoperită numai după 17 ani de la deschiderea arhivelor pentru public.

Din cauza acestei politici de complicități tăcute, - fără ordine scrise - executanții intermediari, care se confruntau cu numărul mare de morți, la început au fost nedumeriți, apoi au fost repede copleșiți de frustrare și oboseală. În acest sens, găsim o mărturie în lucrarea oficială *Histoire de l'armée dans la Seconde Guerre Mondiale*: "În acel moment (începutul lunii mai), secta avansată a zonei era pe deplin conștientă că metodele de rechiziție nu vor duce la obținerea rapidă a materiilor necesare și că nu trebuie să așteptăm să primim din partea inamicului, fără cereri insistente, stocurile preluate de la inamic, care oricum ar fi fost doar în cantități simbolice."¹¹ Executanții intermediari care răspundeau pe teren de P.R. și care, la început, trimiteau cererile pe cale obișnuită, primeau provizii mult mai mici decât minimul vital. Colonelul Smithers,

* Războiul - terminat!

care făcea parte din serviciul de intendență al secției avansate, i-a adresat o cerere personală intendentului general Robert Littlejohn la 27 aprilie 1945: *"În stăruie de cele 750 de tone trimise de armata 15-a, nu am primit nici un fel de provizii și nici nu aștept de undeva. Toate (măsurile) de Clasă II și Clasă IV" ... pe care le-am primit în urma cererilor personale au fost prelevate pentru hrana trupelor și reprezintă o cantitate neînsemnată în raport cu nevoile enorme generate de aflurul de prizonieri de război. Am luat toate măsurile care ne-au stat în puteri pentru mărirea cantităților de provizii, dar fără cine știe ce rezultat.*"¹² La 23 mai, Littlejohn i-a spus marelui său prieten Bob Crawford, Șef de stat major adjunct de la biroul 4 (logistică): *"Fără precizie că nu pot continua să hrănesc 3 000 000 de prizonieri."* El a mai declarat și că nu era în măsură să furnizeze îmbrăcămintea și materialul necesar echipării corturilor, fiindcă departamentul de război nu le-a livrat niciodată. *"De fapt unele dintre rechizițiile pe care le-am făcut eu au fost desaprobat."* Dar Littlejohn nu spune de ce nu putea utiliza stocul bogat de corturi de care dispunea.¹³ El i-a cerut prietenului său Ray Barker, general de brigadă în armata americană din cadrul S.H.A.E.F., să ordone unuia dintre asistenții lui să studieze problema.¹⁴

La 30 mai, generalul Barker, alături de ceilalți, i-a spus Șefului de stat major al lui Eisenhower, Badell Smith, că *"problema hranei și a întreținerii numărului imens de prizonieri de război și de forțe germane dezarmate, aflate la acea oră în mâinile aliaților, a devenit critică."*¹⁵ În concepția ofițerilor realiști, schimbarea de statut reprezenta o sustagere de la responsabilitatea hrănirii captivilor - o fantezie ridicolă, întrucât Barker se referea la alimentația tuturor categoriilor de deținuți și nu doar la prizonierii de război. După opinia sa, soluția nu era să fie hrăniți, ci să fie eliberați. *"Eliberarea trebuie să tire seama, totuși de nevoia de forță de muncă a Națiunilor Unite, pentru lucrările de reconstrucție în stăruie Germaniei."*¹⁶ În consecință, a fost trimisă o telegramă Șefilor de stat major reuniți, cerând urgent un răspuns la mesajul anterior care încă nu fusese dat.

A doua zi, o telegramă semnată *"Eisenhower și*

* *Reținerile de intendență.*

adresată Washingtonului ridică problema prizonierilor, subliniind că britanici nu se achitau de obligațiile care prevedeau o împărțire echitabilă.

Le revenea un efectiv mai mic de 935 000 de germani, în afară de captivii pe care îi aveau deja. Fraza care urmează pune deja în evidență contradicția ivită: *"Statele Unite au în rezervă pentru ei vreo 150 000 de persoane. Recomand că este extrem de urgent să se facă transferul, pentru a înlăunui parțial o situație foarte gravă."*¹⁷ La 4 iunie, o altă telegramă purtând aceeași semnificație informa Washingtonul *"că era imperios necesar să se organizase cedarea rapidă "a numărului mare de prizonieri de război și de forțe inamice desumate pe care le detineau în Europa."*¹⁸ Nu se știe ce anume a determinat expedierea acestui mesaj. Examinarea bogatei corespondențe care s-a păstrat la Abilene, Londra și Washington nu ne îngăduie să-i stabilim originea. Cu câteva zile înainte, chiar Eisenhower i-a oprit pe generalii Bradley și Lee să elibereze deținuții F.I.D. Mesajul Șefilor de stat-major reuniți (C.C.S.), datat 26 aprilie 1945*, preciza că, după ziua victoriei, nu trebuia să mai fie făcută nici o captură, fie ea și pentru a satisface nevoia de mână de lucru și totuși, după aceea dată, armata a capturat mai bine de 2 000 000 de F.I.D. Nu era nevoie de permisiunea Washingtonului pentru a elibera prizonierii, de vreme ce Patton, de capul lui, a eliberat peste cinci sute de mii de prizonieri în 27 de zile. Dacă toată armata americană ar fi eliberat prizonierii în ritmul lui Patton, toți germanii ar fi fost eliberați până la sfârșitul lunii iunie 1945. Dar numai 500 000 dintre ei, adică 10% din efectivul total, au părăsit legărele până la 2 iunie; La 8 septembrie 1945, numărul celor eliberați se ridică la 2 200 000 de indivizi. Dintre cei 3 700 000 care rămăneau (din totalul capturilor americane pe toate fronturile din Europa)¹⁹, cei care nu fuseseră transferați sub control britanic sau francez, se aflau în continuare în legăre, sau erau deja morți.

Mareșalul Montgomery crede că îndărjirea de a captura cât mai mulți prizonieri se datorează vanității, și nu unor necesități militare. În aprilie, când Germania era la pământ, generalul Bradley a întrerupt *"întregul efort american al grupului 13 de armate pentru a cucerii regiunea Ruhrului... preocupat numai"*

* Vezi începutul împănăului 13, pag. 53.

de grijă de a pune mâna pe cât mai mulți prizonieri.²⁰ În continuare, el scrie: *"Fentru mine, sarcina stringentă (la începutul lunii aprilie) era să cuceresc regiunea Ruhr. Din fericire, aproape toate forțele germane aflate acolo s-au predat fără luptă. La 13 aprilie, efectivul total de prizonieri se ridică la 317 000 de oameni, adică de două ori mai mult decât numărul estimat de serviciile de informații. Aceste capturi erau mai mari decât cele făcute de ruși la Stalingrad sau acelea pe care le-au făcutila itii în Tunisia"*²¹

Mai puțin preocupat de "bișnurii", Patton ia în calcul doar numărul prizonierilor capturați în timpul luptelor, *"numărul lor fiind de câteva milioane."*²²

Eisenhower a cerut provizii la 4 mai 1945.²³ Când le-a primit, el a cerut permisiunea să distribuie când va crede de cuvință, cu scopul de a evita tulburările care, în Germania, ar putea fi dăunătoare operațiilor militare.²⁴ Prin aceasta, se referea la *"penuria alimentară acută care (există) în ora actuală, nu numai în cadrul teatrului dar în Statele Unite și care determinase o reducere cu 10% a cantității de alimente pentru totii ofiterii, personalul angajat și funcționarii civili."*²⁵ Se presupune că penuria alimentară mondială afecta nu numai armata ci și Statele Unite în întregime. De fapt, în această țară, surplusul de porumb și grâu precum și producția de cartofi au fost mai mari ca niciodată". Să precizăm din nou că, așa cum arată raportul de intendență pe luna aprilie 1945, rezervele de rații pentru 100 de zile ar fi fost suficiente pentru a hrăni 5 milioane de persoane, asigurându-le zilnic 4 000 de calorii pentru fiecare.²⁶

În iunie 1945, generalul de divizie A.E. Grasset a realizat un studiu foarte serios al situației. În acest studiu, efectuat pentru S.H.A.E.F., el constată că *"situația alimentară" actuală a Germaniei occidentale (era) critică. Se estimează totuși că cele 630 000 de tone de grâu importat ar fi suficiente pentru nevoile minime ale civililor germani până la recolta următoare.*²⁷ Fără îndoială că pentru Grasset, grăul urma să fie rechiziționat. În realitate, primele cantități livrate soseau deja și au continuat toată vara, așa cum era prevăzut. Nu ne oprimă nimeni să ne întrebăm dacă decizia lui Eisenhower, prin care

* Vezi capitolul 12, nota 46.

alimentația trupelor din subordinea sa era diminuată cu 10%, era într-adevăr justificată. Martori ai evenimentelor din vremea aceea, cum este locotenentul Fisher,²⁸ nu-și amintesc să fi remarcat vreo reducere a rației zilnice de 4000 de calorii distribuite trupelor: *"Exceptând o scurtă perioadă de timp la Bastogne, aveam totți haina necesară, și cu toate registrele biroului 4."*²⁹ Nu am auzit niciodată vorbindu-se de micșomarea rațiilor. La fel și colonelul Henry C. Settle, care îndeplinea funcția de locțiitor de comandant al diviziei 106 la Havre și care răspundea de 4000 de soldați. El afirmă: *"Am văzut și în mănăstire că nu știam ce să facem cu ea. Problema era înădegă să cum să o pregătim corect."*³⁰

Raportele generale de intendență confirmă aceste mărturii individuale. În timp ce foamea necrutătoare domnea în lagăre, armata dispunea de un enorm surplus de provizii.³¹ Datorită rechizițiilor efectuate din sursele americane și cele locale (germane), acest surplus a crescut cu 7% chiar în perioada când Eisenhower afirmă că rațiile personalului său au fost reduse.³²

La câteva zile după ce Washingtonul a fost anunțat printr-o avalanșă de mesaje că hrana era insuficientă, a avut loc o reuniune în cadrul departamentului pentru Economie al S.H.A.E.F., pentru a studia problema. Înalti reprezentanți ai armatei și ai Crucii Roșii căutau soluții pentru ca pachetele de alimente gata pregătite să ajungă la persoanele civile dislocate. Locotenent-colonelul Bailey, de la S.H.A.E.F., a declarat că marele cartier general nu avea *"nevoie urgente de hrană suplimentară"*, în schimb situația s-ar putea îmbunătăți în timpul iernii. În Europa exista un stoc de 13 000 000 de pachete alimentare ale Crucii Roșii, fiecare conținând produse care furnizau 500 de calorii zilnic, pentru fiecare persoană, timp de o lună.³³ Francezii dețineau un număr suplimentar de pachete care nu erau incluse în totalul global.

În loc să renunțe la o parte din alimente ca să hrănească populația înfometată din Europa, la începutul lunii iulie, armata

**** Autoreu lprentări**

* Problemele nu era numai distributia rațiilor dar și micșomarea necesare pentru a le face comestibile (apă, foc etc.) și o bună parte din ingredientele erau dezechilibrate.

a făcut rechiziti de la europeni, inclusiv cehii Si germanii. Oficial, aceste măsuri urmăreau să asigure hrana prizonierilor, dar armata actiuna de fapt în alte scopuri.

Deși cifrele de achiziti furnizate de intendentul general⁹³ arată că în iunie armata distribuia zilnic, pentru alimentatia P.R., 5000 de rati în plus față de cele primite din Statele Unite Si de la sursele locale, în schimb, în iulie, armata avea la dispozitie un enorm surplus zilnic de 2 500 000 de rati, rezultate din *achizitiile americane Si locale* făcute pentru prizonieri, dar care, în realitate, nu au fost distribuite. În august, numărul ratiilor zilnice a crescut la 3 000 000.⁹⁴ Expresia *achizitiile locale* se referă la rechizitiile de alimente efectuate de la germani care, din această cauză, au suferit privatiuni grele. Datorită acestui fapt Si refugiații mureau de foame.⁹⁵

Pe când se afla în zona Germaniei ocupate de francezi, un locotenent-colonel din armata franceză a primit un raport de la una dintre unitățile sale, care semnală cu indignare că un grup de soldați americani au pus mâna pe 100 de oi care aparțineau sătenilor. În iunie, departamentul de stat a adresat o plângere departamentului de război că la Domazlice Si Hofoun, în Cehoslovacia, 100 000 de cutii de carne, mai multe tone de mășare uscată, zahăr, animale Si zeci de cai de grajd au fost confiscate ca pradă de război.⁹⁷ Un observator impartial, diplomatul francez M. Layeillon, scria la Paris prezentând succint situația: *„autoritățile au închis ochii în fața rechizitiilor făcute în folosul trupelor staționate în Germania... Rechizitiile se ridică la cantități considerabile.”*⁹⁸

Generalul Littlejohn în persoană a declarat că se impunea să fie protejate *„stocurile indigene (de hrană din Germania), care se micșorează rapid, în timpul iernii Si la începutul primăverii ne amenință o gravă penurie*. În august, intendentul general repeta exact ce a spus generalul Lee în mai: armata raporta mai puțini prizonieri decât numărul celor pe care îi detinea. După o lungă călătorie în zonele militare, efectuată cu trenul lui personal, Littlejohn Si-a prezentat concluziile într-un lung memorandum⁹⁹, datat 27 august Si destinat comandantului suprem al forțelor armate ale teatrului de operații, în care arată că datele furnizate de armată cuprindeau asemenea *„zvonuri”*, încât numărul de oameni care trebuiau hrăniți era mai mare cu 1.500.000 de persoane decât efectivul

ciat: (Ei) se ridică la un total de 5.250.000, în timp de rechizițiile au la bază cifra de 3.700.000". A.Sadar era necesară stabilirea exactă a numărului de P.R. Si a nevoii de mână de lucru pentru armată în cadrul teatrului de operații, în scopul înlocuirii personalului militar care se înapoia în Statele Unite. Acesta era singurul mijloc de stabilire a unei "baze autorizate" pentru rechiziționare de rații în zona interioară. Mai departe, el recomanda hotărât ca "datele exacte referitoare la numărul de P.R., de germani dezarmați, de persoane dislocate și de civil aflați sub autoritatea forțelor americane să fie colectate și difuzate pentru ca biroul să poată întreprinde o acțiune eficientă în legătură cu cererile de de rații. Aici ar trebui inclus ... starea efectivă a celor aflați în răspunderea noastră". Cele 960 000 de persoane deplasate (P.D.) din zona controlată de americani "sunt luinate din rezervele Afacerilor civile" (și acestea constituite în mare parte, prin "achiziții locale"⁴⁰. Littlejohn se teme de lipsa alimentelor numai în Germania; nu menționează nici posibilitatea și nici existența vreunei penurii în cadrul armatei, în zona interioară sau în altă parte din lume. Armata dispunea de o cantitate de alimente atât de mare încât, atunci când proviziile dintr-un depozit întreg au fost omise întâmplător de pe lista de rezerve, faptul a trecut neobservat timp de trei luni⁴¹. În lagărele unde oamenii mureau de inaniție, circa 6% din surplusul permanent de rații al armatei din Europa ar fi fost suficiente pentru a menține în viață 800.000 de persoane, furnizând fiecareia timp de 100 de zile, câte 1.300 de calorii zilnic. Datorită inexactității cifrelor, era și mai dificil să fie obținute proviziile pentru prizonieri, deși lucrul acesta a fost subliniat ferm de generalul Lee în informarea clară și precisă din 2 iunie 1945, prin care încercase să remedieze situația. Memorandumul lui Littlejohn - bine scris, categoric și urgent - recomanda încă odată să fie reanalizate cifrele, pentru clarificarea problemei. Ca și în iunie, acest efort pomit de sus nu a avut nici un efect asupra modului de distribuire a hranei în lagăre. Categori F.I.D. a fost în continuare afectată de la un nivel înalt de moralitate, cel puțin până la 8 septembrie 1945⁴².

La originea mizeriei nemăsurate din lagăre se află

* P.D.: persoane deplasate

** Vezi paragraful 1.

indiferență vinovată a oamenilor din înalta ierarhie militară. Era un comportament echivoc, din partea celor care, pe de o parte, redactau rapoartele alarmiste¹² - poate ca să se spele pe mâini? - Și, pe de altă parte, închideau ochii în fața sub-ordinelor care le interziceau civililor aliați să trimită provizii prizonierilor¹³. De exemplu, mai multe femei germane i-au relatat unui ofițer¹⁴ că, în vara lui 1945, nu au primit autorizația să ducă alimente sotilor lor, în lagărele unde erau internați în apropiere de Frankfurt. Herbert Thelen, adolescentul din Rheinberg despre care am vorbit mai înainte, a fost unul dintre puținii civili care au primit permisiunea să-i ducă mâncare tatălui său.

În iulie 1945, când au venit să preia Stafeta de la americani în cele trei lagăre de Dietersheim, francezii au constatat că deținuții nu primiseră nici un fel de hrană din resurse locale¹⁵.

Dar cea mai gravă interdicție, aplicată în toate lagărele americane, a fost cea referitoare la trimiterea pachetelor Crucii Roșii către prizonieri¹⁶. Interdicția a fost extinsă și la îmbrăcămintea și hrana pe care prizonierii deținuți pe teritoriul Statelor-Unite doreau să le trimită compatrioților lor internați în Europa. Din ordinul secretarului de stat al Trezoreriei, Frederick M. Vinson, nu trebuia specificat în nici un fel că donatiile erau destinate prizonierilor din lagărele de internare europene¹⁷.

Refuzul de a trimite donatiile însemna să refuze prizonierilor germani dreptul la viață, deși, în timpul ostilităților, captivii aliați aflați în mâinile germanilor au primit pachetele trimise de Crucea Roșie.

Rezervele de provizii suplimentare aparținând C.I.C.R. au fost blocate de S.H.A.E.F.¹⁸. Oricum, armata fixase cantitatea de alimente provenind din surse germane și destinate aprovizionării F.I.D.. *"Acești oameni sunt autorizați să primească maximum 1150 de calorii pe zi și pentru cei care nu lucrează și 1850 de calorii pentru lucrători"*¹⁹. Având în vedere lipsa de apă potabilă și de adăposturi, această măsură îi condamna pe deținuți la o moarte foarte rapidă.

În parte, penuria de alimente din Germania se datoră blocajului economic generat de interdicția de a produce resurse,

* Locotenentul Fisher.

exportând produse manufacturate. Activitatea s-ar fi putut relua repede pentru că, la 8 mai, ziua victoriei Aliaților, Germania deținea 75% din capacitățile sale industriale. La această situație au contribuit și internarea (în lagăre) sau moartea unui mare număr de lucrători potențiali. Cărbunele necesar pentru pregătirea recoltelor se găsea rar, ca și mijloacele de transport și mâna de lucru în agricultură. În zona de ocupație britanică - cea mai devastată și mai populată în același timp - în ciuda tuturor condițiilor, recoltele germane de grâu și de secară au fost surprinzător de bogate (peste 70% din potențialul obișnuit), în mare parte pentru că britanicii au eliberat prizonierii ca să participe la seceriș, în cadrul operației "Barleycorn"⁴⁹.

La 4 august 1945, când prizonierii internați în lagărele americane nu mai reprezentau decât jumătate din efectivul capturat - datorită eliberărilor, transferurilor și deceselor - un ordin semnat "Eisenhower" care consta într-o singură frază i-a condamnat pe toți deținuții la cea mai rea soartă imaginabilă: "Aplicare imediată!" toți membrii forțelor germane sub control american, în zona de ocupație americană din Germania vor fi considerați ca F.I.D. și nu ca având statutul de P.R."⁵⁰. Nu era dată nici o explicație. Printre prizonierii care au devenit F.I.D. numărul morților a crescut de patru ori în câteva săptămâni (nivelul săptămânal al deceselor a crescut de la 0,2% la 0,8% la data de 8 septembrie)⁵¹.

Eisenhower a deplăns rezistența inutilă a germanilor, datorită pierderilor inevitabile de vieți omenești. Dar după capitulare, germanii mureau încă și mai repede decât în timpul luptelor. De fapt, numărul prizonierilor morți în lagărele de internare americane și franceze a fost de 10 ori mai mare decât numărul germanilor uciși pe frontul de vest, între 1941 și 1945⁵².

Indiferența vinovată a comandantului căștiga teren și pe treptele inferioare ale ierarhiei, până la gardieni și chiar medici militari trimiși în misiune pentru a studia situația din lagăre. Astfel, într-un raport global de anchetă, acești ofițeri au avut posibilitatea să treacă în revistă, cu o precizie atroce, cauzele deceselor din lagăre⁵³. Dacă rapoartele în cauză par contestabile sub aspectul cifrelor pe care le conțin, totuși sunt autentice datorită investigațiilor medicale serioase. Pe de altă parte, este uimitor că, în aceste documente, nu iese la iveală nici cel mai

mic semn de compasiune, de indignare sau de orcare. Nu încapă îndoială că atitudinea medicilor se explică prin faptul că ei nu se simteau responsabili în mod personal pentru situația din lagăre. Au constatat simptomele curențe întâlnite la cei aflați în viață; printre aceste simptome, se număra angina lui Vincent, scabia, gingivita, așa cum a rezultat în urma vizitelor efectuate în cursul lunii mai în unele lagăre în care se aflau atunci 80.583 de prizonieri*. Între 1 mai și 15 iunie 1945, în lagărele din valea Rinului, ofiterii corpului medical au constatat un număr de decese înspăimântător, de 80 de ori mai mare decât tot ce văzuseră într-o viață întreagă. Ei au enumerat scrupulos cauzele deceselor: foarte multe cazuri de dizenterie și diaree, un număr foarte mare de cazuri de febră tifoidă, tetanos, septicemie, în proporții nemaivăzute din Evul Mediu. Până și terminologia medicală poartă amprenta catastrofei la care medicii ofiteri erau martori: prizonierii mureau datorită "skăbirii" și epuizării. Principalele cauze de deces erau dizenteria și diareea (considerate în aceeași categorie), bolile cardiace și pneumonia. Ancheta pune în evidență și alte cauze directe de deces, cum ar fi lipsa adăpostului, a hainelor, suprapopularea și lipsa de igienă. Medicii din cadrul T.E.O. au descoperit că între 9,7% și 15% din numărul deceselor au fost determinate de deshidratare, lipsa hranei și "epuizare". Prizonierii mureau din cauza condițiilor mizerabile în care trăiau, agravate și mai mult de subalimentație. Din ancheta T.E.O.: *"În evaluarea acestor date, trebuie să se țină seama de vârsta prizonierilor, între 14 ani și mult peste 50 de ani. În momentul în care au fost prinși, mulți dintre ei erau deja epuizați. Alții erau internați în spitale. Lipsa adăposturilor, suprapopularea lagărelor și lipsa de alimente și de instalații sanitare explică aceste niveluri excesive ale deceselor"*⁶⁶. Medicii însărcinați cu efectuarea anchetei nu păreau prea mișcați de faptul că "pacienții cronici" cum era tânărul Heintz T. au fost smulși din patul de spital și trimiși, bolnavi și pe jumătate dezbrăcați, în locuri împrejmuite cu sârmă ghimpată, ca să doarmă în noroi, în vreme ce mii de paturi rămăneau neocupate în spitale⁶⁶.

În statisticile referitoare la așa-zisele "spitale"⁶⁷, medicii T.E.O. au întocmit o listă cu numeroase boli, dar nu menționează "epuizarea" și nici malnutriția. Cele mai răspândite

* Vezi paragraful 2.

boli - afecțiunile respiratorii, diareea și dizenteria - care reprezentau 85% din cele "admise", se datorau mai mult mizeriei și lipsei adăposturilor decât subalimentației.

Să nu uităm că aceste date se referă la lagărele de P.R. și nu la cele de F.I.D.: este limpede că, după 1 mai 1945, deși în aparență au fost mai bine tratați decât F.I.D., condițiile de detenție în care trăiau P.R. au dus la o rată a mortalității mai mare de 30% pe an⁵⁰. Nu am găsit nici o urmă de studiu privind cauzele de deces în rândul F.I.D.. Mărturiile supraviețuitorilor arată clar că acești deținuți erau supuși unor condiții asemănătoare celor din lagărele de P.R. inspectate de medicii T.E.O., dar situația lor alimentară era și mai gravă⁵¹.

Medicii au declarat laconic: "*Condițiile de detenție din aceste lagăre sunt cele pe care le-am întâlnit în lagărele din alte zone militare*"⁵².

Ceilalți ofițeri priveau cu indiferență cum mureau prizonierii în lagăr, sub ochii lor. În cursul unei consfățuiri care a avut loc la 26 mai 1945, generalul Hollar, Procuror Șef al zonei de comandament, secția avansată, a prezentat situația din E.T.P.G. Și a deschis discuția declarând că în rapoartele făcute de o mare unitate militară s-a înregistrat un progres. "*Chiar astăzi, efectivul global se va micșora cu 25.000 de indivizi datorită evacuarilor, eliberărilor, pierderilor etc.*"⁵³. Totuși, dările de seamă întocmite pentru ziua respectivă chiar de biroul său nu cuprind nici eliberări și nici evacuări, și sunt menționate doar 1374 transferuri în lagărele franceze⁵⁴. De altfel, rapoartele procurorului dovedesc o asemenea neglijență încât, consultându-le, este imposibil să poată fi stabilită o reducere reală a efectivului; în orice caz, nici o mișcare atât de amplă nu a fost înregistrată în zilele care au urmat după consfățuire.

În procesul-verbal al consfățuirii din 26 mai condusă de generalul Hollar, este amintit numărul înhumărilor din 27 mai (decese din ajun?), adică 10 la Rheinberg, 32 la Sanzing și 24 la Bingen. Dacă pe baza procentajelor incredibile de ridicate, (între 6,7 și 27%, în funcție de lagăr)*. Dorind să examinăm atent situația din cele trei lagăre, am confruntat numărul total de

* Această extrapolare neștiințifică permite totuși călătorului să realizeze împreună decesurile.

66 (10+32+24) înhumări care figurează în procesul-verbal, cu cifrele deceselor furnizate de constatările zilnice ale serviciului condus de generalul Hollar, pe de o parte, și acelea înregistrate de procurorul-Şef al teatrului de operații, pe de altă parte. Nu numai că variază de la un document la altul, dar cifrele nu concordă nici măcar în cadrul aceluși document: cele 66 înhumări din procesul-verbal amintit se transformă în 156 (sau 60) în notele de serviciu ale generalului Hollar și 191 (sau 0) în cele ale procurorului-Şef.

În această situație, ne putem întreba dacă termenul "înhumare" nu desemnează, în realitate, îngrămădirea corpurilor în gropile comune⁶³. În afară de aceste chestiuni îngrijorătoare, din procesul-verbal citat rezultă că generalul Hollar pare să se intereseze de lucruri cu totul secundare, cum ar fi, de pildă, livrarea periodicelor serviciului de acțiune psihologică.

Un schimb de mesaje între colonelul Stedman și generalul Hollar ne dă o idee despre atenția acordată problemei prizonierilor. Stedman observă că divizia 106 primise ordin să elibereze toți deținuții din diferite categorii, care cuprindeau aproape toți P.R.. El a declarat: *"Mă întreb dacă nu este vorba de o gașă"*. Generalul Hollar s-a mărginit să răspundă că divizia 106 a primit criteriile de definire a categoriilor de deținuți. Apoi a adăugat: *"Sunt ispitiți să-și lasă să înceapă operațiunea înainte să vadă ce este o glumă"*. Un alt colonel a informat că are în grijă un mare număr de civili. Hollar a declarat că civilii vor fi evacuați după primirea raportului referitor la ei. Acest raport nu a fost scris niciodată sau nu a fost aplicat niciodată pentru că în iulie și august, când francezii au preluat controlul în unele lagăre, încă erau civili acolo, inclusiv femei și copii. În plin haos, generalul Hollar era campionul non-intervenției.

După o vizită în lagărul de la Kripp, unde a fost detinut Charles von Lutichau despre care am vorbit înainte, locotenentul R.H. Burbage scria: *"Terzi, medicul-Şef și Şeful medicinei preventive s-au întors după o vizită de două zile la E.T.P.R.. Ei au descoperit mulți prizonieri în fundul unor gropi, adânci din care nu au ieșit de mai multe zile, nici pentru vizite medicale, nici pentru mâncare"*. Raportul continuă cu enumerarea unor soluții, dar acestea nu au fost aplicate niciodată⁶⁴.

În rândurile armatei se răspândeau zvonuri referitoare la dezastrul din lagăre, provocând o reacție sistematică de fugă.

"legărele acestora ne aducem niște necesari blesteme", spune B.K. Zobrist, de la corpul administrativ al serviciului de sănătate. "Erau atât de prost organizate și aprovizionate, încâ am fost silit să ne amestecăm cât mai puțin posibil"⁶⁵.

Cenzura impusă de S.H.A.E.F. după victorie⁶⁶ a fost mai strictă decât în timpul conflictului. Într-un articol din prima pagină a ediției din 27 mai 1945, ziarul *"New York Times"* a criticat cu asprime această atitudine: *"Americani sunt privați de informațiile la care au dreptul. Aproape ai impresia că nu mai există nici un dușman de combătut, ofițerii superiori își petrec o mare parte din timp redactând instructiuni destinate să limiteze mișcările și activitățile corespondenților de război".* Eisenhower era destul de clar în această privință: *"Întotdeauna i-am considerat pe corespondenții acreditați pe lângă cartierul meu general ca făcând parte dintre ofițerii mei"* a declarat el la o întâlnire cu directorii unor ziare americane⁶⁷. *"Accesul ne însemna jurnalism de bună calitate",* afirmă Charles Lynch, corespondent de război canadian. *"Nu era deloc jurnalism"*.

La sfârșitul lunii mai 1945, numărul victimilor din lagărele de detenție americane era mai mare decât al victimelor exploziei atomice de la Hiroshima. Presa nu a menționat niciodată acest fapt.

* *Notă de echitate despre F.I.D.*

Capitolul 6

NICI UN AJUTOR AUTORIZAT

Guvernul Statelor Unite a comis o încălcare flagrantă a acordurilor de la Geneva, atunci când a refuzat să acorde Comitetului Internațional al Crucii-Roșii autorizația de a pătrunde în lagăre. Conform convenției, C.I.C.R. trebuia să viziteze prizonierii și să transmită un raport confidențial puterii detinătoare și puterii protectoare. Spre sfârșitul războiului, când guvernul german a început să se descompună, Statele Unite au autorizat Elveția să asigure rolul de putere protectoare¹, garantând astfel implicit că C.I.C.R. va continua să-și îndeplinească sarcina și după încheierea ostilităților. De fapt, americanii voiau să evite tocmai acest lucru. Imediat după 8 mai, data victoriei Aliatilor și a abolirii guvernului german, printr-o notă datată 12 mai, departamentul de Stat² îl anunță pe ministrul elvețian detașat la Washington că Statele Unite retrăgeau guvernului elvețian funcția de putere protectoare acordată anterior. Nu mai rămânea decât să fie avertizată Crucea Roșie că lagărele nu mai puteau fi inspectate, pentru că nu mai exista nici o putere protectoare căreia să-i fie prezentate rapoartele. La numai câteva zile după încetarea războiului, Marshall i-a trimis o telegramă lui Eisenhower: *"nu mai există o putere protectoare care să reprezinte interesele Germaniei. În consecință, este dificil să resolvăm problemele referitoare la prizonierii de război germani"*. Cu o grabă distată, departamentul de Stat nu luase notă de faptul că guvernul elvețian îndeplinea deja rolul de putere protectoare și că C.I.C.R. îi prezenta raportul activităților desfășurate. Prin dispariția guvernului german, importanța rolului îndeplinit de puterea protectoare nu scădea, dimpotrivă, dar departamentul de Stat nu se împiedica de atare considerente. Încălându-și angajamentele, departamentul de Stat i-a informat pe elvețieni că Statele Unite vor continua să trateze prizonierii *"condemnați"*.

*dispositiilor conventiei de la Geneva*⁴. Această atitudine echivocă, de încălcare a regulilor internaționale afirmând, în același timp, recunoșterea lor, ilustrează corect metodele utilizate atât de departamentul de Stat cât și de departamentul de Război pentru a înșela C.I.C.R. și guvernul elvețian, pe toată durata anului 1945 și o parte a anului 1946.

Acest comportament a avut consecințe dezastruoase pentru germani. Prizonierii au pierdut dreptul capital de a aduce la cunoștință unor observatori imparțiali tot ce li se întâmplă⁵. Aparținând unui stat distrus și secătuit, care nu mai era reprezentat în relațiile internaționale, prizonierii nu mai aveau nici o garanție, poate cu excepția opiniei publice occidentale, pe care departamentul de Război și S.H.A.E.F. s-au grăbit, în secret, să o pună sub obroc.

Puternic cenzurate și deformat, reportajele occidentale despre Germania întretineau secretul cu privire la tot ce se întâmpla în lagăre. Odată cu protecția elvețiană, dispăruse un alt drept important al deținuților: dreptul la corespondență, care le-ar fi permis să primească pachete cu provizii din partea Crucii Roșii și să primească din partea familiilor lor știri și, la rândul lor, să le transmită acestora noutăți⁶. În acest fel, dispărea riscul ca prizonierii să comunice direct, unor observatori imparțiali, informații despre lagăre. Practic, nici un fel de ajutoare nu puteau să pătrundă în lagăre.

În tabăra Aliaților, singurul protest important împotriva înăbușării Crucii Roșii a venit din partea primului ministru al Canadei, William Lyon Mackenzie King. După discuții repetate cu Anthony Eden, în mai 1945, la prima reuniune a Națiunilor Unite de la San Francisco, el a scris Ministerului englez al Afacerilor externe, la Londra, pentru a protesta împotriva faptului că Elveția i-a fost retras rolul de putere protectoare. King declara: *"Din convențe, se subînțelege că întotdeauna prizonierii de război vor putea face apel la o putere cărora îi vor putea supune plângeri și cereri de informații. Existenta unui agent neutru, care să se ocupe de prizonieri este într-un total și avantajul puterii deținătoare... după cum ar trebui să existe rapoarte concrete doveditoare că, în nici un caz, o putere deținătoare nu a abuzat de puterea ei."* În continuare își exprima dorința ca elvețienii *"să continue să aibă un interes activ față de starea prizonierilor germani și a celor internați politic în Canada până când se va forma un guvern german"*. Dacă elvețienii nu mai

sunt interesați de această problemă, ar trebui să fie detașat un ofițer responsabil pentru a urmări în mod oficial ancheta. În loc de concluzie, King declară: *"Fot să adaug că guvernul canadian se consideră autorizat să formuleze această cerere pe lângă guvernul elvețian, datorită interesului neștirbit manifestat de acesta pentru acțiunile umanitare și selului cu care, în cursul ultimilor ani de conflict, reprezentanții săi au îndeplinit misiunea de acest ordin, în toate țările"*.

Răspunsul nu s-a lăsat așteptat. Cu amabilitate, britanicii au atras atenția că U.R.S.S., Regatul-Unit, Statele Unite și guvernul provizoriu francez au căzut de acord că guvernul german trebuie să dispară. Nu puteau accepta pericolul pe care l-ar constitui menținerea reprezentării temporare a intereselor prizonierilor de către elvețieni, pericolul care amenință interesele guvernelor american și francez. Cu infunnuarea lui tipică, W. St. C. H. Roberts, membru în Foreign Office, sublinia că toate măsurile ce urmau să fie luate cu privire la germani aveau ca temelie principiul *"dispariție guvernului"*. U.R.S.S., Regatul-Unit, Statele Unite și Franța au convenit să ia locul acestui guvern. Conform Ministerului britanic de externe, orice luare de poziție inconsecventă ar compromite dispozițiile date. *"Așa cum puteți constata aceste considerații sunt de ordin general și se aplică atât cu privire la protejerea prizonierilor de război germani cât și a oricărui alt interes german"*. Foreign Office presupunea că, în ochii canadienilor, germanii erau mai bine protejați de către proprii lor inamici decât de germanii înșiși, având astfel cât de departe era de realitate. Dacă l-am crede pe W. St. C. H. Roberts, eliminarea garanțiilor pentru victime era numai spre binele lor! De fapt, dacă avem în vedere ceea ce înduiau prizonierii în lagărele de la Rheinberg și Thorée-les-Pins, aceste încercări de justificare strict juridice nu urmăreau decât să pună guvernul american și pe cel francez la adăpost de orice acuzație. Dar cum guvernul Statelor Unite insistase să primească rapoartele întocmite de reprezentanții C.I.C.R. după ce vizitau lagărele franceze și își asuma, în consecință, rolul de putere protectoare, prin acest fapt întretinea în mod primejdios jarul mornit sub cenușă.

Reața credință a scrisorii lui Roberts a ieșit la iveală câteva luni mai târziu, printr-o declarație oficială pe care a făcut-o subsecretarul de stat al Afacerilor străine în Camera

Comunelor britanică: *"Germanii nu a încetat să existe ca stat, deși exercitarea autorității supreme în această țară a fost asigurată de puterile aliate. Guvernul Majestății-Sale consideră că este drept ca principiile convenției de la Geneva să fie aplicate în continuare prizonierilor de război germani, în măsura în care condițiile permit acest lucru"*.

Indiferenți față de manevrele prin care americanii încălcău convenția de la Geneva, britanicii și canadienii au prezervat statutul de P.R. practic pentru toți germanii internați în Canada sau în Regatul-Unit, garantând prin chiar acest fapt că vor fi bine tratați. Putinii prizonieri detinuți de americani pe teritoriul Statelor Unite, în Regatul-Unit și în Italia, deși nu erau autorizați să primească vizitele Crucii-Roșii, în general s-au bucurat de condiții de detenție corecte. La întrebările C.I.C.R., Statele Unite au răspuns că nu aveau intenția decât să-i trateze pe prizonieri conform convenției. Datorită declarațiilor ambigue care se înmulțeau, C.I.C.R. era între ciocan și nicovală: dacă protesta public împotriva tratamentului aplicat prizonierilor, sau conta suprimării puterii protectoare, aliații puteau trece la represalii, opunându-se ca delegații C.I.C.R. să intervină în favoarea P.R. și a civililor aflați în altă parte decât în lagăre. În consecință, C.I.C.R. s-a mărginit să formuleze proteste private, fapt care le dădea Aliaților posibilitatea să le ignoreze¹⁰. Până în februarie 1946, Statele Unite au împiedicat C.I.C.R. ca și alte organisme de asistență, *"să acorde ajutorul copiilor și bolnavilor germani din zona americană"*.¹¹

Că să fim cinstiti, trebuie să arătăm că nu toți funcționarii armatei americane au adoptat slugarnic această linie dură. De exemplu, colonelul-jurist Charles Fairman, care făcea parte dint-un înalt organism, într-un studiu întreprins de secția sa a formulat critici și rezerve severe: *"Convenția de la Geneva este în continuare aplicabilă, deși forțele armate germane s-au predat fără condiții, iar guvernul german a fost desfășurat"*. Lucrul acesta nu îl mulțumește pe Fairman: *"Pe de altă parte, departamentul de Război a autorizat acțiuni care înseamnă o îndepărtare de la exigențele convenției"*.

"Cu siguranță, un războinic prizonier de război nu este egal, cantitativ și calitativ, cu aceeași distribuție trupelor de rezervă".

Fairman și-a onorat numele, cel puțin în acest studiu. El încheia în forță: *"Neînțelegerea germană - civilă, unități germane"*

*desarmate și prizonieri de război - se află acum în mâinile
năvălitorilor aliați. Aceste persoane trebuie să fie tratate drept
după un plan inteligent și uman. Așa cum s-a prevăzut de la
început, dacă în noua situație nu pot fi aplicate toate condițiile
convenției de la Geneva, nu este mai puțin adevărat că sistemul
nostru de control trebuie să fie rațional și echitabil. La ora
actuală, situația juridică este atât de confuză, încât este dificil să
formulăm o opinie judicioasă referitoare la problemele care
întâlnesc în competența acestei secții. În consecință, este de dorit o
revizuire a întregii situații, pentru ca noile măsuri ce urmează să
fie aplicate, să fie raționale, juste și să aibă la bază o teorie
coerentă*¹².

Nimeni nu a acordat nici o atenție acestor propuneri.

În primăvara aceea, în jur de 2.000.000 de prizonieri
francezi, americani, canadieni și britanici au părăsit legărele de
internare germane redobândindu-și libertatea: Crucea Roșie îi
aștepta, ca să le distribuie proviziile adunate în milioane de
pachete aflate în depozitele C.I.C.R. din Elveția. Chiar în
momentul când armata americană se străduia să împiedice
acțiunea Crucii Roșii, proprii săi oameni cu funcții de
răspundere erau în măsură să aprecieze concret importanța
acțiunii desfășurate de această organizație cu puțin timp înainte
în favoarea prizonierilor aliați. Germanii au mai primit - tot
zilnic - încă 2.000 de calorii, salvatoare, provenind în special
din Franța, Canada și Statele Unite. Timp de mai mulți ani,
familii franceze au strâns cureaua pentru a trimite pachete celor
1.500.000 de soldați detinuți în Germania. În aprilie 1945, a
fost oprită producția de pachete alimentare, în momentul când
încă 10.000.000 erau în curs de fabricare și pe punctul de a fi
trimise în Europa¹³.

Eficiența ajutorului acordat de Crucea Roșie poate fi
ilustrată cu ajutorul unei singure cifre: conform unui buletin al
organizației publicat în mai 1945, peste 98% dintre prizonierii
aliați s-au înapoiat acasă într-o stare satisfăcătoare¹⁴. Starea de
sănătate bună a prizonierilor nu se datora numai alimentelor
primite, ci și hainelor și medicamentelor care le-au fost trimise.

Alte organizații umanitare cum ar fi Y.M.C.A.,
Unitarieni, diferite grupări religioase și *American Friends
Service Committee* (Quaquerii), încercau de asemenea să

* Young Men Christian Association: Asociația Creștină a Tinerilor

trimit echipe în Germania. În perioada respectivă, Friends britanici și societățile naționale de Cruce Roșie din Marea Britanie, Franța și Canada aveau observatori sau voluntari care ajutau civilii în zonele de ocupație ale națiunilor lor, în timp ce armata Statelor Unite a informat organismele de ajutorare că nu pot pătrunde în zona pe care o controlează¹⁵. Echipele americane care se aflau deja în Europa și lucrau în Franța, în Italia sau în Belgia, au descoperit brusc că nu mai aveau voie să cumpere benzină sau pneuri de la armata Statelor Unite, deși acestea le vânduse furnituri pe toată perioada conflictului¹⁶. Prin urmare, zona de ocupație americană a rămas închisă pentru orice ajutoarele trimise, până în decembrie 1945, când s-a putut constata o oarecare ameliorare a situației¹⁷.

Că răspuns la problemele apărute datorită acestor măsuri, armata americană a informat organizațiile de ajutorare că prelua ea însăși sarcina de a asigura asistență civililor germani din zona americană. Totuși, nu s-a pus problema prizonierilor, pentru că toată lumea o ignora.

Armata a anunțat că, în viitor, aceste organizații vor primi autorizația să-și continue acțiunile, sub autoritatea unui organism moștit de administrația militară: C.R.A.L.O.G.*. În așteptarea aceluia moment, va asigura ea însăși ajutoarele, până când U.N.R.A.A.** va fi în stare de funcționare. Nici C.R.A.L.O.G. și nici U.N.R.A.A. nu au participat în nici un fel la ajutorarea civililor în 1945. În orice caz, U.N.R.A.A. era privit ca un fel de organism al armatei americane, care exercita un control deplin asupra activității ei.

La 4 mai 1945, departamentul de război a interzis¹⁸ ca prizonierii de război germani "în mâinile" americanilor să beneficieze de serviciul poștal. În iulie, când Comitetul Internațional al Crucii Roșii a făcut o propunere¹⁹ de reînființare a serviciului poștal pentru deținuți, aceasta a fost respinsă. În schimb, britanicii au restabilit comunicațiile poștale în lagărele lor, în iulie-august²⁰.

La început, C.I.C.R. de la Geneva a crezut că

* Council for Relief Agencies Licensed to Operate in Germany (Comitetul pentru organizații de ajutorare în Germania).

** United Nations Relief and Rehabilitation Agency (Agenția de ajutor și reabilitare: Națiunile Unite).

înfrângerea nazismului și victoria regimurilor democratice vor determina o îmbunătățire a situației tuturor prizonierilor de război din Europa²¹. C.I.C.R. spera că va putea veni în ajutorul milicanelor de bărbați, femei și copii fără adăpost din Europa centrală și, în special, al locuitorilor din Germania. În mod bizar, primul semn al sortii triste care îi aștepta pe prizonierii din Europa a fost un raport al delegației americane referitor la lagărele din Statele Unite, în care se constata că ratiile prizonierilor germani au fost reduse după eliberarea prizonierilor aliați din mâinile germanilor²².

La sfârșitul lunii mai și începutul lui iunie, C.I.C.R. a încărcat două trenuri cu provizii din depozitele organizației din Elveția; erau mai mult de 100.000 de tone destinate persoanelor dislocate²³. Unul dintre cele două trenuri s-a îndreptat spre Mannheim, iar celălalt spre Augsburg, două orașe din zona de ocupație americană. Când au ajuns la destinație, ofițerii armatei americane i-au informat pe reprezentanții oficiali ai Comitetului care însoțeau convoaiele, că depozitele armatei erau pline și că trenurile trebuiau să se încarce de unde au venit și au plecat înapoi spre Elveția. Foarte surprins, Max Huber, președintele Comitetului Internațional al Crucii Roșii a deschis o anchetă.

În luna august, după lungi investigații, Huber a încheiat ancheta și a trimis departamentului de Stat, la Washington, cea mai necrutătoare scrisoare adresată vreodată de Crucea Roșie unei puteri de prim rang. Cu toate acestea, dacă ținem seama de situație, putem considera că scrisoarea era redactată în termeni foarte moderați:

"De la încetarea ostilităților în Europa, Comitetul Internațional al Crucii Roșii a făcut tot ce i-a stăt în puteri pentru a ameliora situația tuturor categoriilor de prizonieri care, după eliberarea de către armatele aliate, au dobândit statutul de "ex-prizonier de război". Prevedând dificultățile care decurg din aceste împrejurări, Comitetul speră să ușureze, pe cât posibil, suferințele foștilor deținuți, punând la punct împreună cu autoritățile militare aliate un program de asistență, care era nu numai un ajutor considerabil ci și un mijloc rațional de a folosi stocurile acumulate în Elveția și în celelalte țări."

(Urmează considerațiile lui Max Huber referitoare la

obstacolele ridicate de S.H.A.E.F. în acțiunile Crucii Roșii Internaționale, atunci când încerca să vină în ajutorul refugiaților din țările Europei răsăritene care se îndreptau spre Germania. Se referea la cele două trenuri înesate cu hrană destinată persoanelor dislocate, care s-au înapoiat în Elveția din ordinul S.H.A.E.F.).

Între timp, numeroase comunicate ale ofițerilor aliați, responsabili de zone și de legătură de masă pentru persoanele deplasate, rapoartele delegaților noștri despre misiunile medicale în Germania, și în special numeroasele cereri care ne-au fost adresate direct din legătură, demonstrează căzeci de mii, dacă nu chiar sute de mii de persoane deplasate în Germania au încă nevoie urgentă de ajutor. Toate acestea ne obligă și să recunoaștem că cererile de asistență adresate echipelor anglo-americane ale organizației noastre de către secțiile competente ale armatelor aliate, nu corespund nevoilor reale... În consecință, opera umanitară a Comitetului este în pericol de a fi discreditată. Utilizarea adecvată a furniturilor de ajutor care ne-au fost încredințate și de care suntem răspunzători este incompatibilă cu restrângerea activității noastre, care ne face incapabili să acordăm ajutorare pe care le credem necesare.

Fie rechințele anticipate nu au fost efectuate deloc, fie că ajung cu o mare întârziere. Am efectuat livrarea în Germania cu propriile noastre trenuri, pentru că armatele aliate din Germania ne-au promis, dar nu ni le-au pus niciodată la dispoziție și am descoperit că persoanele înstrăinate cu recepționarea convoaielor în diferite puncte de destinație nu au primit instrucțiuni clare cu privire la aceste sosiri. Dacă depozitele sunt pline, atunci încărcătură trenurilor noastre ar fi refuzată. Faptul că depozitele gemesu de provizii era dovada flagrantă că

* Et s'opu nou s'idescu că în : nu mârte pârțitak Germaniini "Crucii Roșii nu putu că înăi mînă" sînt pentru prizoniericăt și pentru civili. (Discuții subterane în 1988 cu Peter Koffman, care a fost detinut într-un lagăr din Germania în 1945. Profesorul Koffman a fost și un membru al Comitetului).

distribuire pentru care s-au făcut rechestile anterioare sunt încă în suspens. (Experiențele trăite la Mannheim și Augsburg",

Utilizarea ... stocurilor anglo-americane ... de către autoritățile aliate nu s-a făcut pe măsura rezervelor și a mijloacelor de transport disponibile.

Experiența practică a arătat... că, drept consecință a restricției generale prilejuite de rechestile curente ale armatei de ocupație și de desființarea mijloacelor de transport, (armate) s-au aflat în incapacitate de a distribui fie și în cea minimă belgicilor, bulgarilor, ungarilor, italienilor, românilor și apărătorilor de pe teritoriul german.

Astfel, prezentând călăuză pentru guvernul și societățile de Cruce Roșie vizate, dorim să subliniem faptul că, în condițiile prezentate mai sus nu avem nici o alternativă. Nu putem decât să ne exprimăm o adâncă neliniște în ce privește viitorul imediat în timp ce noi dispunem de importante cantități de furnituri pentru ajutoare imedii disponibile, faptul că rămânem pasivi în fața situației critice existente în numeroase lagăre de persoane dislocate, de toate categoriile, din Germania, și care devine tot mai îngrijorătoare, este incompatibil cu tradițiile instituției noastre²⁴

Albert E. Clattenburg, de la departamentul de Stat, s-a mărginit să transmită armatei scrisoarea lui Huber, fără nici un comentariu. Câteva luni mai târziu, la Washington, a sosit un răspuns în care neadevărurile și reaua credință se băteau pentru întâietate. În răspunsul datat 2 noiembrie și semnat "Eisenhower", i se comunică lui George Marshall Șeful de stat major al armatelor americane, că acordurile dintre armata și Crucea Roșie americană și britanică întârziiau utilizarea rezervelor de hrană ale organizației în folosul forțelor inamice²⁵. Dar acordurile cu pricina nu conțin nici o clauză de acest gen. De fapt, britanicii hrăneau pe toată lumea, din rezervele lor de 13.000.000 de pachete, fiecare pachet fiind suficient pentru hrana unei persoane timp de o săptămână²⁶. Vorbind cu

²⁴Om și unitate conștientă nu fost trimisă în poi.

mărinimie despre *"provisiile stocate în Elveția care n-au fost încă solicitate"*, autorul scrisorii propunea să se acorde un sprijin logistic C.I.C.R., care, spunea el, *"era neîndător să găsească depozitele elvețiene"* - de parcă lichidarea depozitelor era unicul obiectiv al Crucii Roșii.

Este inexact că C.I.C.R. nu a primit autorizația să lucreze în Germania. Comitetul încheiase un acord cu U.N.R.A.A., agenție oficială a armatei, pentru a furniza ajutoare persoanelor străine aflate pe teritoriul german²⁷. O personalitate cu autoritate recunoscută în chestiunea refugiaților, Malcom J. Proudfoot, a salutat munca depusă. El scria: *"Aceste organisme de ajutor au adus o contribuție foarte însemnată la munca de asistență îndeplinită și la distribuirea proviziilor pentru persoanele dislocate din zonele occidentale ale Germaniei și Austriei"*²⁸.

Și comandantul suprem al U.S.F.E.T. afirma că nu Știa nimic despre dificultățile invocate de Huber: *"Referitor la declarația Dnui. Huber, care afirmă că nu a putut obține autorizația de a utiliza o parte din fondurile comune pentru a satisface nevoile persoanelor deplasate, străine, în Germania, aici nu avem cunoștință despre o asemenea cerere din partea Comitetului Internațional al Crucii Roșii. Dacă s-ar fi primit c astfel de cerere, ea nu ar fi fost satisfăcută, pentru că utilizarea proviziilor Crucii Roșii pentru inamici sau ex-inamici este interzisă de comun acord"*.

Totuși, la 15 iunie 1945, Aliații împreună cu societățile de Cruce Roșie britanică și americană au declarat exact contrariul: *"Se înțelege că pachetele trebuie să fie distribuite la momentul oportun, pe ... căi militare, persoanelor deplasate sau, în caz de urgență, altor destinații după consultarea Crucii Roșii"*.

Alt paragraf al acestui acord preciza din nou că pachetele puteau fi atribuite *"în caz de urgență, altor destinații"*²⁹. Dacă au existat alte acorduri care interziceau hrănirea persoanelor infometate în virtutea naționalității lor - fapt care era împotriva tuturor principiilor Crucii Roșii - cu siguranță, ele au fost impuse organizației de către armata americană, care i-a privat pe germani de orice ajutor din afară. Programul Crucii Roșii britanice, deja pus în practică, era aplicat pentru persoane aparținând unui număr de 40 de naționalități diferite în Germania și germanilor înșiși³⁰. În

timp ce Max Huber accentuase obstacolele care îi împiedicau pe delegatii săi să acționeze, mesajul U.S.F.E.T. interpretat abuziv cuvintele președintelui Crucii Roșii sugerând, nici mai mult nici mai puțin, că organizația a acceptat să nu distribuie alimente unor persoane care sufereau de foame.

Pentru că armata refuza să distribuie hrană, C.I.C.R. a fost nevoit să le restituie donatorilor. Erau necesare mii de vagoane pentru efectuarea transporturilor către Paris și Bruxelles. Max Huber a trebuit să prezinte scuze (autorităților franceze) pentru dificultățile întâmpinate de sistemul feroviar francez în îndeplinirea acestei sarcini suplimentare. Cele 500 de camioane aparținând C.I.C.R. erau insuficiente și a trebuit să mai ceară camioane suplimentare pentru a ridica din depozitele elveteiene peste 30.000 de tone de produse pentru ajutoare, ai căror destinații nu erau specificați de către donatori și care, de asemenea, le-au fost înapoiate⁹¹.

Sub semnătura lui Eisenhower, U.S.F.E.T. ignora cu seninătate cuvintele lui Huber, care se mărginea să aducă la cunoștință experiența unor persoane care nu câștigau nimic, ci aveau mult de pierdut calomniind armata americană. Marshall a fost anunțat că *"preluarea de provizii din depozitele elveteiene ale Comitetului Internațional al Crucii Roșii (a fost) întreruptă deși fiind insuficientă mijloacelor de transport și a spațiilor de depozitare acoperite, precum și disponibilității, în Germania și în zonele eliberate a unor rezerve pentru a satisface nevoile actuale"*⁹². Aceste minciuni sfruntate nu au stârnit nici o reacție din partea lui Marshall și nici vreun schimb de corespondență ulterior.

Iată că, în mod categoric, teza penuriei *"alimentare mondiale"* este temeinic înăbușată prin faptul că a ieșit la lumină existența unor cantități excedentare de alimente la nivelul Crucii Roșii.

În timpul lunilor hotărâtoare din primăvara și vara anului 1945, când Eisenhower era guvernatorul militar al zonei de ocupație americane în Germania, fie că armata a pus mari piedici, fie că a oprit total orice ajutor acordat germanilor. Din schimbul de corespondență al lui Eisenhower cu Clarence E. Pickett, secretarul executiv al American Society of Friends (quakerii), - corespondență care a supraviețuit "epurării" arhivelor efectuate în 1940, 1950 și 1970 - rezultă clar că politica de pedeapsă a fost extinsă și asupra civililor. Pickett a

cerut pentru quakeri autorizatia de a intra în Germania ca să îndeplinească o muncă pentru care erau experimentați, întrucât ei au mai acordat ajutor îndeosebi unor refugiați evrei și prizonieri politici. Quakerii voiau să meargă în zona ocupată pentru a asigura hrana copiilor și, pe cât posibil, să-i ajute să-și regăsească părinții. De asemenea, își propuneau să găsească părinți adoptivi pentru numeroșii orfani, fiindcă, spunea Pickett, copiii reprezentau marea speranță a Germaniei. Eisenhower a transmis această cerere Washingtonului, la nivel înalt, propunând superiorului său să refuze. *“Fără prea puțin potrivit să complicăm organizarea asistenței pentru germani, acordând anumite responsabilități unor organisme civile americane, care vor avea nevoie de ajutorul armatei... Suntem pe deplin conștienți că organisme ca American Friends Service Committee (A.F.S.C.) au demonstrat, în trecut, capacitatea de a face față problemelor de asistență publică și că s-au format echipe de personal pentru acordarea ajutoarelor... dar credem că organismele de asistență publică germane au datorii de a plăti această surină”*⁹³ Noțiunea de datorie putea cuprinde multe. Eisenhower invoca o “datorie” a cărei îndeplinire o împiedica, oprindu-i pe quakeri să vină în ajutorul copiilor. *“Organismele germane”* despre care vorbea Marshall nu existau, pentru că au fost desființate sau grav afectate în zona de ocupație americană, situație care s-a prelungit mai mult de un an. Faptul este demonstrat și de cuvântarea ținută de un delegat al Crucii Roșii, în 1946, în cursul unei reuniuni de la Geneva: *“Vorbind cinstit, nu există Crucea Roșie germană”*⁹⁴, pentru că a fost dizolvată de aliați. Conform mărturiei unui alt delegat american, germanii au încercat de trei ori să reia activitatea organizației în zona de ocupație americană, dar toate cele trei încercări au eșuat. În schimb, în zona franceză și în cea britanică, puteau interveni C.I.C.R. și Crucea Roșie germană locală. Că erau sau nu viitorul Germaniei, copiii erau greu de hrănit, pentru că populația nu primea integral rațiile oficiale⁹⁵, care conțineau deja mai puțin de 1550 de calorii pe zi. Ne putem închipui ce povară ar fi constituit echipele de ajutor, formate din câteva zeci de voluntari, pentru o armată care, în perioada aceea, număra mai mult de un milion de oameni. Mențiunea *“confidential”* înscrisă în partea de sus a mesajului lui Eisenhower ne arată ce credea generalul despre propriile sale argumente, la care adăuga: *“Tu măsură în care chestiunile*

de acest gen ar putea influența opinia publică, e.S dori să Știu ce linie de acțiune adoptă departamentul de Război; e.S putea face în țară simțetei, precum și celorlalte țări de acest gen care nu vor lipsi în continuare".

Marshall a prezentat problema membrilor statului său major. Ei au răspuns transmitându-i lui Eisenhower ordinul de a nu îi autoriza pe quakeri să pătrundă în zona de ocupație americană⁹⁶. Prin urmare, comandantul suprem l-a informat pe Pickett că "ajutoarea persoanelor de naționalitate germană a fost dată în grija organismelor germane de asistență publică, sub controlul guvernului militar. A fost emis un ordin care permite reluarea activității organizațiilor private germane de asistență". Și-a încheiat scrisoarea "*Cu sinceritate*", după ce Si-a exprimat recunoștința pentru oferta pe care tocmai o refuză! Scrisoarea a fost expediată iar quakerii au rămas la casele lor⁹⁷.

Eisenhower avea dreptate să creadă că opinia publică americană nu ar aproba o asemenea politică. Dintr-un sondaj de opinie efectuat în rândurile armatei în toamna anului 1945, rezultă că 58% dintre cei interogați erau de acord cu distribuția de ajutoare alimentare pentru germani, sub forma de ajutoare de urgență⁹⁸.

După exemplul Crucii Roșii, Y.M.C.A. a vizitat lagărele de prizonieri pe toată durata războiului, ajutându-i pe deținuți "*fiind să țină seama de naționalitatea, rasă or convingerile lor*", așa cum arată Tracy Strong, Șef al echipei franceze a acestei organizații, în vara anului 1945⁹⁹. Când Y.M.C.A. a încercat să cumpere de la armată benzină și câteva pneuri, așa cum făcuse în timpul conflictului, cererea i-a fost respinsă. Uluit, D.A. Davis, membru în serviciul de asistență a prizonierilor de război în cadrul Y.M.C.A., s-a adresat departamentului de Stat, la 9 iulie, propunând ca organizația să plătească toate furniturile primite de la armată, ca să hrănească prizonierii germani internați în lagărele americane din Franța¹⁰⁰. Armata a refuzat să-i aprobe acest lucru. Ca și multe alte documente care prezintă un interes potențial, răspunsul armatei lipsește din dosarul departamentului de Stat: este limpede că, deși secțiunea lui Strong activa în Franța, ea cădea sub interdicția universal aplicată "*totuor organismelor de asistență negermane*" care ar fi acționat "*în beneficiul persoanelor de naționalitate germană*"¹⁰¹. Ca și celelalte organisme de asistență,

Y.M.C.A. nu se putea lipsi de logistica americană. Era de ajuns ca armata să refuze furniturile care, atunci, nu puteau fi obținute de nicaieri altundeva, pentru a-și marca opoziția (față de activitățile în favoarea germanilor). Atitudinea generală a armatei față de organismele de asistență civilă care veneau în Germania cu intenția să-i ajute pe crosșiți *"fără să țină seama de raționalitatea lor"*, este reliefată de declarația lui Stephen Cary, delegat european al quakerilor, care își amintește: *"Eram foarte nemulțumit de atitudinea lor penibilă și restrictivă"*. Quakerii erau obligați să stea cu brațele încrucișate, în timp ce frații lor din Anglia și din Franța pătrundeau în zona britanică și în cea franceză pentru a-și îndeplini misiunea⁴².

Succesorul lui Eisenhower în funcția de guvernator militar al Germaniei, Lucius Clay, care a preluat postul în noiembrie 1945, scrie: *"Germania urma să moară de foame dacă nu începem producția pentru export. Nu numai că am fost împiedicat să luăm măsurile care se impuneau, dar mi s-a cerut să oprim producția în multe sectoare până când a fost încheiat un acord în cadrul comisiei de control. un astfel de acord putea fi oricând contracarat printr-un simplu veto"*. Eforturile lui Clay de a modifica J.C.S. 1067, veritabil plan de *"pastoralizare"* a Germaniei, *"au fost încununate de succes numai într-o anumită măsură"*. Clay a obținut doar promisiunea de a opera schimbări în politica monetară pentru a preveni inflația. *"Nu încep îndoieli că J.C.S. 1067 tinea să instaurase pacea cartaginească, care a dominat operațiile noastre în Germania în primele luni de ocupație"*⁴³.

Nu numai că încetarea producției industriale îi infometa pe germani și îi împingea spre alternativa comunistă dar, în același timp, armata americană era lipsită de o bună parte a resurselor locale. Americanii aveau nevoie de provizii, de petrol și benzină, de piese de schimb, pentru camioanele lor și pentru vehiculele rechizitionate. Aveau nevoie și de mână de lucru germană, fie civili, fie prizonieri. Din această cauză, pierderile de vieți omenești în lagărele de prizonieri nu îi afectau numai pe germani, ci și pe americanii înșiși.

Așa cum arată acest viu schimb de replici, din vara anului 1945, între Henry Morgenthau, câțiva membri ai echipei sale și generalul Brehon Somervell⁴⁴, responsabil cu aprovizionarea militară în cadrul departamentului de Război, aplicarea Planului Morgenthau întâmpina unele dificultăți de

ordin practic. Somervell negocia reducerea unei liste de vreo 500 de articole a căror fabricație era interzisă în Germania (în special benzina). Morgenthau s-a opus ca benzina să fie tăiată de pe listă, lucru pe care l-a făcut pe Somervell să spună:

Cred că eliminarea acestui articol dintr-o listă de 500 nu ar trebui să vă neliniștească prea mult.

- Morgenthau: Nu prea îmi place acest mod de a rezolva lucrurile.

- S.: După câte văd, este un mod cât se poate de simplu: dumneavoastră sunteți convins de ceva, în noi de altceva.

- M.: Nu este vorba de convingerile mele. Problema este dacă aveți încredere în mine și în ce măsoară.

- S.: Nu cred că credibilitatea dumneavoastră este pusă la îndoială, este vorba doar de diferență între ce găsiți dvs. credibil și ce ni se pare nouă credibil.

- M.: Nu am primit nici o cerere din partea generalului Eisenhower în acest sens ...

- S.: Nu înțeleg deloc cauzele acestei discuții. Hildring m-a chemat câteva prîns și i-am spus ce nu cunosc motivele atitudinii dumneavoastră. Altfel, spus, dacă aș putea în sfîrșit să înțeleg că, de se: nu, comitetul dorește continuarea producției de benzină, sunt sigur că nu am avea nici o obiecție specială cu privire la procedur: necesară pentru atinger: acestui scop ... Singurul lucru pe care îl dorim este continuarea producției de benzină. Ast: e tot ...*

- M.: Nu putem tăia benzina ca pe un cas aparte, cînd sunt multe alte elemente importante: o multime de alte elemente importante.

- S.: Cred că am de dovadă de o neglijență în: întîlnit dacă nu am utilizat toate resursele de benzină existente. Nu văd cum ați putea explica acest lucru, la noi în țară sau oriunde în lume ...

- M.: Dați-mi voie să-mi exprim amărăciunea ca raporturile mele cu armata sunt atât de dificile.

- M.: Tuturor ne pare rău ... Dar, cu siguranță,

* J. H. Hildring, general de divizie, a condus din 1943 secția Afacerilor Civile din Departamentul de Război al Statelor Unite.

aceste nu este un motiv de închinare.

Dar toate aceste atitudini permanente de opoziție îl oboseau pe Morgenthau. Pentru că era frânat în acțiunea de pedepsire a germanilor, el a izbucnit:

După cum vedeți, am învățat ceva, și anume că nu măi sunt dispus să accept toate astea. De două luni organizez aceste constituirii și, pentru a pune capăt, toate articolele sunt publicate. Francesilor le este foame și frig și eu sunt cel care pune bete în roate, ba nu merge asta, ba cealaltă, iar Churchill se prosternese la picioarele Parlamentului și i mulțumesc lordului Keynes pentru minunația treabă pe care a făcut-o, în timp ce eu nu am dreptul nici măcar la un cuvânt. Nu am deloc intenția să las lucrurile așa.

La scurt timp, H. Morgenthau i-a prezentat președintelui Truman demisia sa din postul de secretar de stat la Trezorerie. Demisia i-a fost acceptată imediat.

Chiar și printre susținătorii doctrinei Morgenthau, unii oameni erau mai rezervați. De pildă, generalul Hilldring a tinut să remarce că producția industrială minimă era în interesul Statelor-Unite: *"În Germania, se pune problema unui proiect având ca scop dezvoltarea unui comerț satisfăcător, care să ramburseze importurile din Statele-Unite ... În acest scop, trebuie să promovăm și să stimulăm exporturile care nu riscă să compromită programul de demilitarizare. Va trebui să înfruntăm unele opoziții la noi în țară: Agenția pentru Fieți Economice cu Statăniștes" ne va sprijini, dar nu și Trezoreria*"¹⁵.

În această privință, s-au făcut auzite unele voci și în Anglia. Într-adevăr, câteva personalități clarvăzătoare, printre care editorul englez Victor Gollancz, care a vizitat unii civili din zone de ocupație în 1946, considerau că *"infomețarea germanilor era iracceptabilă din punct de vedere moral. Vreau să-i hrănesc pe germanii infomețați și vreau să-i hrănesc nu din principiu, ci pentru că îmi pare rău de ei. Ei sunt sigur că nu sunt singurii care gândesc așa"*, a scris el într-o

* F E A.: Foreign Economic Administration.

broșură pasionată, intitulată *“Leaving Them to Their Fate: The Ethics of Starvation”*^{4*}. El, care suferise teribil din cauza antisemitismului germanilor, scria în continuare: *“dacă le dăm ascultare oamenilor cu funcții publice, am putea crede că milă și compasiunea sunt absolut rașionale și că egoismul este o datorie fundamentală ... Mă înspăimântă gândul că în Germania s-ar putea răspândi epidemiile ... fiindcă sunt grave pentru cei care le suportă”*.

Gollancz credea că mareșalul Montgomery, guvernatorul militar al zonei engleze din Germania făcea eforturi să pară brutal, ca să-i calmeze pe politicienii răzburători, atunci când declara: *“Trebuie ca germanii aceștia să stea în liniște și să-și urmărească cursul. Nu voi lua nici o bucată din hrana Angliei ca să le-o dau lor*. Dar tocmai Montgomery l-a sfătuit pe primul ministru Clement Attlee să îmbunătățească hrana distribuită în Germania, ceea ce s-a și făcut.

Politica aplicată de francezi și de americani ducea la o infometare și mai gravă. De fapt, în timp ce britanicii le distribuiau, cu mare greutate, civililor germani⁵, aproape 1550 de calorii zilnic, americanii nu le dădeau decât 1275⁶ iar francezii numai 950⁷.

Dacă dăm crezare celor scrise de Gollancz, foametea s-a răspândit foarte repede în rândul civililor. Indicele anual al mortalității în cadrul acestei categorii, cu 80% superior celui din Marea Britanie - unde era de 1,2%⁸ - arăta că 220.080 de decese ar fi avut loc într-un an din cauza inaniției, numai în zona britanică unde, dacă ar fi să credem cuvintele generalului Hilldring, germanii erau totuși prea generosi.

Când Gollancz afirmă: *“Nu a fost o plăcere să scriu toate lucrurile acestea. Am făcut-o cu un sentiment crescând de rușine, împărsărit, sunt sigur, de mult, de foarte mult, de majoritatea cititorilor mei, cel puțin așă sper, se simte deja formarea unui curent de opinie”*⁹.

De altfel, în 1946, protestele de acest tip au determinat o îmbunătățire a alimentației destinate populației germane din zona britanică. Era necesar să se facă ceva, pentru că un

* *Se află în p. 18 din ediția în limba engleză.*

⁵ Ca exemplu, precizăm că: alimentatia distribuită în timpul noaptea de la Bergen-Belsen era de 800 de calorii pe zi (vezi capitolul 17).

memorandum al Foreign Office califica situația ca *"neîndoiește alimentară. Dacă trebuie efectuate alte reduceri severe ale zărilor, având în vedere probabilitatea epuizării stocului de cereale într-o lună - și cum a fost informat Comitetul - ne putem aștepta la o catastrofă. Majoritatea locuitorilor din marile orașe germane par să se confrunte cu un dezastru alimentară care, prin amploare și consecințe, riscă - după cum se teme Comitetul - să întârzie redresarea Europei de Vest și să perturbe de-a binelea evoluția ei politică."*⁵²

În această perioadă, au început să fie livrate cantități mai mari de excedente americane și canadiene de cereale. La sfârșitul anului 1946, stocurile canadiene au scăzut la aproximativ 67 milioane de bușeli, adică la cel mai scăzut nivel din ultimele decenii. Surplusul american înregistra o scădere asemănătoare. În acest fel prindea contur politica datorită căreia se va ajunge la Planul Marshall.

Capitolul 7

LAGARELE MORTII LENTE

În timp ce parcurgea terenul devastat, mergând cu grijă printre morții-vii din lagărul american care tocmai fusese cedat francezilor, căpitanul Julien își spunea mereu: *"Este exact ca în fotografiile de la Buchenwald și Dachau"*! Luptase împotriva germanilor, pentru a-și elibera țara în cadrul regimentului 3 de Trăgători algerieni, dar nu-și închipuise niciodată o revanșă de acest fel. În fața lui, pe pământul infectat, *"populat cu schelete vii"*, prizonierii agonizau: alții, în ciuda căldurii, se chirceau în spatele unor simple bucăți de carton. Spectacolul era insuportabil. Erau acolo femei, bătrâni și copii într-o stare de extremă slăbiciune, cu abdomenul umflat deși erau ca niște schelete, prostați, cu privirea goală.

Căpitanul Julien nu știa de unde să înceapă. Nu exista nici o fărâmă de hrană în lagărul de la Dietersheim, care avea 32.000 de persoane. Dr. Kurth și dr. Geck, medici germani de la așazisul *"spital"*, se învârteau pe lângă numeroși muribunzi care zăceau, direct pe niște cuverturi murdare, sub cerul arzător al verii. Pe pământ se mai cunoșteau urmele unde erau amplasate corturile care serveau drept *"spital"* și pe care americanii le luaseră cu ei la plecare.

La 10 iulie 1945, deci cu zece zile înainte de sosirea căpitanului Julien, o unitate a armatei franceze, sub ordinea căpitanului Rousseau, preluase lagărul de la Dietersheim din mâinile americanilor. Căpitanul Rousseau afirma că, atunci când venise el în lagăr, situația era încă și mai rea*.

* Americanii și Britanicii cedă seră peste 860 000 de prizonieri francezi, în principiu în perioada iulie-septembrie 1945. Majoritatea P.R. erau deținuți ai americani care înaintea de prizonieri erau îngrădiți în lagărele situate în partea Germaniei de vestă seră de ocupat franceză în iulie 1945. Prizonierii au și-a guvernul a aproape în e selecționați în lagărele din France, ca de exemplu la Thionville-Pinas. După registrul american, au seră seră prizonierii cedă și pe care bază în text cu a proximită de 10% corect.

Căpitanul Julien, din compania a 7-a, îi luase locul căpitanului Rousseau. El le-a ordonat imediat subordonaților să-i numere pe cei incapabili, să depășeze și pe civili, pentru a-i elibera cât mai repede. În cele cinci lagăre din regiunea Dietersheim, printre cei 103 500 de deținuți care trebuiau să constituie, în principiu, mâna de lucru destinată refacerii Franței, francezii au găsit un efectiv de 32.640 de persoane "*trepte de muncă*", bătrâni, femei, copii sub 8 ani, băieți între 8 și 14 ani, infirmi și muribunzi. Când recensământul era deja avansat, căpitanul Julien a telefonat la cartierul său general. Comandantul lui i-a spus că va trimite imediat provizii și l-a sfătuit pe ofițer să se aprovizioneze de la săteni². Primarul din Dietersheim le-a chemat pe toate femeile din sat, care au adus imediat provizii în lagăr: în seara aceea, prizonierii au mâncat o bucată de pâine și o prună.

În lagărul de la Hechtsheim, căpitanul Julien a constatat că vreo câteva sute de ființe scheletice, zdrențuroase se tăiau pe pământ și nu a putut să nu facă din nou asemănarea cu lagărele de concentrare. În raportul pe care l-a întocmit, nu a ezitat să califice lagărele drept "*ocne ale morții lente*".³

În toate lagărele din Germania pe care le-au preluat de la americani francezii au descoperit 166 000 de bărbați, femei și copii "*într-o stare lamentabilă*". Datorită cercetărilor pe care le-am făcut la Vincennes, la serviciul istoric al Ministerului Apărării, am putut constata că, exceptând raportul unui delegat al Crucii Roșii, nu s-a păstrat nici o documentație privind soarta prizonierilor germani din lagărele americane cedate francezilor în 1945.

Această "*mărturie*" a căpitanului Julien nu s-a păstrat decât în dosarul privitor la o afacere în care a fost adversarul predecesorului său în funcția de responsabil al lagărului, căpitanul Rousseau.

Într-adevăr, între cei doi bărbați izbucnise o ceartă. Dacă ținem seama de declarația superiorului ierarhic al lui Julien, incidentul a fost cauzat de atacurile calomnicase ale lui Rousseau la adresa unor ofițeri din compania a 7-a și a avut loc la scurt timp după sosirea acestei unități în lagăr. Auzind vorbindu-se despre măsurile de urgență luate de camaradul său de arme, Rousseau s-a dus la Dietersheim sub pretextul recuperării materialului radiologic pe care, se părea, căpitanul Julien îl împrumutase spitalului din Bingen. Afiat la întarea în

lagăr, ofiterul a văzut germani venind cu provizii și i-a vorbit sarcastic lui Julien, acuzându-l că, după cât se părea, îi "cocoșoșea" pe prizonieri. Răspunsul lui Julien l-a supărat pe Rousseau care, într-un acces de furie, a scos revolverul și a deschis brusc focul asupra vizitatorilor. Dosarul armatei franceze se limitează la relatarea faptelor și, de altfel, nu conține nici o piesă care să menționeze soluția disciplinară sau judiciară a acestui caz.

Să subliniem că, oricum, Rousseau a reușit să-l pună în discuție pe Julien, denunțând modul cum se purta cu germanii. Somat să dea explicații căpitanul a răspuns: "*(Am acționat astfel în) interesul misiunii care mi-a fost încredințată și nu pentru a le face plăcere celor care ne-au rușinat. De asemenea, este de notat că m-am străduit să obțin donații care ne-au permis hrănirea abundentă a P.R., din cauză că, la început, multe autorități financiare venite fie de la directia P.R., fie de la Apărarea Națională mi-au cerut să fac eforturi în acest sens. În timpul crizei alimentare determinate de organizarea defectuoasă a lagărului, am făcut apel la satele vecine, pentru că mi s-a recomandat să-i hrănesc conversabil pe P.R., am continuat acest lucru, fiindcă în țară regulamentul era insuficient și nu conținea decât 300 de calorii. Trebuie să subliniem că o asemenea subalimentație era echivalentă cu cea existentă la Bergen-Belsen, atunci când au sosit Aliații acolo. Francezii nu aveau altă soluție logică decât să apeleze la o aprovizionare locală. De altminteri, Julien a declarat că "autoritățile germane" și Comitetul Internațional al Crucii Roșii - liber să intervină în zonă după plecarea americanilor - l-au ajutat la îndeplinirea sarcinii. La 1 august, datorită acțiunii căpitanului, 90% dintre deținuți aveau adăpost. Ca urmare a măsurilor luate, numărul deceselor, care se ridica la 30 pe zi înainte de venirea francezilor, s-a redus, în câteva săptămâni, la mai puțin de jumătate.*

Această descriere a situației din lagăre în momentul când francezii au preluat responsabilitatea de la americani și, în special, măsurile luate de oameni de bună credință, cum era căpitanul Julien, ne dau o idee despre ce ar fi putut fi și ar fi trebuit să facă americanii pentru a-i trata corect pe prizonieri.

În iulie 1945, în lagărul de la Kripp, în apropiere de Dietersheim, Charles von Lutichau era hotărât să încerce din nou să-l convingă pe comandantul lagărului că, în virtutea

filiației sale americane, el trebuia să fie eliberat și nu inclus într-un efectiv destinat francezilor. După cum era convins Lutichau, comandantul lagărului era pomit împotriva tuturor germanilor, din cauza ororilor comise de nazisti în timpul ostilităților. Nici de această dată, prizonierul nu avea mari speranțe că cererea sa va fi îndeplinită.

În același timp, departe de aceste locuri, la P.C. din spatele S.H.A.E.F. la Paris, un colonel american, Philip S. Kauben, printre alte atribuții, se ocupa cu organizarea transportului prizonierilor eliberați și a celor transferați care, în acest fel, treceau de la un jug la altul, uneori pentru câțiva ani.

Colonelul Lauben era un ofițer extrem de competent, dinamic și cu o gândire profund logică. În ciuda eficienței sale, efectuarea transferurilor a fost lentă, în parte și pentru că, referitor la prizonieri, colonelul primea de la superiorii săi elemente de informații uneori la întâmplare, fără să-și mai dea osteneala să le verifice autenticitatea. Astfel un general american promisese că, în zona în care urmau să preia controlul francezii aveau să găsească în jur de 275.000 de prizonieri "la mână". Lauben a observat că acest număr, pe care americanii și francezii îl acceptau de mult timp ca pe o "*litte de Evanghelle*", era pus în discuție prima dată de un general francez care îl considera pur teoretic, fără ca el să fi vizitat vreodată lagărele. Lauben a declarat că, atunci când au preluat lagărele, francezii nu au numărat efectiv decât 170.000 de prizonieri. De asemenea, colonelul a trebuit să sublinieze că declarația generalului Blanc, conform căreia armata franceză nu a capturat decât o sută de mii de bărbați valizi, "*miruses a escrocherie internationale*", pentru că S.H.A.E.F. Știa că, în realitate, francezii capturaseră 235.000 de oameni. În timp ce guvernul Statelor Unite calcula numărul de prizonieri ce urmau să fie transferați pe baza numărului de deținuți capturați chiar de francezi, cu atât mai multi trebuiau să le transfere americanii, ca să completeze efectivul cerut; ulterior, acesta era negociat în continuare. Lauben își dădea seama că francezii încercau să sustagă din mâinile americanilor 135.000 de sclavi în plus⁶.

Tipică pentru confuzia care domnea în relațiile dintre francezi și americani în perioada de transfer a puterii, această acrobatie aritmetică s-a petrecut în favoarea prizonierilor, întrucât cel puțin 35.000 dintr-ei, poate chiar mai multi, nu au

mai fost trecuti în mâinile francezilor, ci au fost, pur și simplu, eliberați.

Iată cum și în ce împrejurări, Charles von Luttichau* a fost fericitul beneficiar al unei eliberări la care aproape că nici nu mai îndrăznește să viseze. De altfel, el a înțeles adevărata cauză a plecării sale din lagărul de la Kripp abia în 1988, stând de vorbă cu noi, și, în consecință, și rolul pe care l-a jucat colonelul Lauben în aceste evenimente.

Celelalte lagăre care au trecut în mâinile francezilor, iar vara aceea, atât în Franța, cât și în Germania, semănau ca două picături de apă cu cele din regiunea Dietersheim. Cartierele generale ale armatei franceze au primit o multime de plângeri referitoare la condițiile de detenție groaznice pe care le constatau ofiterii. De exemplu, dintr-un efectiv de 1.000 de oameni transferați la Marsilia, 287 erau absolut incapabili de muncă, deși criteriile de selecție stabilite de francezi erau foarte relaxate. În lagărul de la Sainte-Marthe, din 700 de persoane 85 erau în stare să muncească. Alt exemplu aluitor menționat într-un raport al armatei franceze: în lagărul de la Siershahn cedat de curând francezilor, erau mai mult de 400 de copii sub 15 ani și unii chiar sub 8 ani; în acest lagăr erau și femei, și bărbați trecuți de 50 de ani. Această situație s-a Erbiseul, în apropiere de Mons, în Belgia unde, așa cum afirmă un alt martor, 25% dintre oamenii primiți de francezi erau adevărate "desseurs". În sfârșit, este dovedit că două treimi dintre deținuții aflați în vechiul lagăr american de la Hechtsheim, amintit deja, erau infometati.

Luând cunoștință că această catastrofă era comună tuturor lagărelor cedate francezilor, mareșalul Alphonse Juin, Șeful statului-major al Apărării naționale, s-a plâns oficial americanilor, menționând și faptul că prizonierii semănau cu epavele umane de la Buchenwald și Dachau⁶.

Și în rândurile armatei americane se auzeau voci care condamnau această atitudine necruțătoare față de prizonieri. Astfel, în octombrie 1945, comandantul Haight a depus sub jurământ împotriva generalului de brigadă Charles O. Thrasher⁷ și a declarat că acesta din urmă l-a ultragiât pe francezi în

* După cât timp cuprins în 14.

⁶ Înfrumusețat cu comanda mentului secției intermediare din departamentul Oise.

cursul unei întâlniri referitoare la transferul de prizonieri care avusese loc cu o lună înainte. Haight a afirmat într-adevăr, în fața maiorului William G. Downey, că Trasher le-a spus ofițerilor săi: *"Domnilor, le vom ceda francezilor o parte dintre prizonierii noștri"*. S-a întors spre stenograf adăugând: "Să nu scrieți ce voi spune acum", apoi l-a căutat din ochi pe ofițerul francez de legătură. Fixându-l cu privirea, i-a declarat zâmbind: *"Bun, totuși, am să vă spun, domnilor. Avem unii prizonieri de care ne-am lucrat să scăpăm. Trebuie să-i păstrăm pe toți cei care se află într-o stare mai bună, ca să ne putem face treaba fără greutăți. Alegându-i pe prizonierii care vor fi cedat francezilor, să vedem dacă nu găsim cumva bătrâni, sau oameni aflați într-o stare proastă sau inefficientă, - Și să-i păstrăm pe cei mai buni noi. Sper că mă înțelegeți. Domnilor, sunt sigur că știți ce aveți de făcut - nu este nevoie să vă spun mai mult"*. A zămbit și a închis Sedinta⁹.

În perioada aceea, prizonierilor nu le lipsea hrana, dar se întâmpla să fie victimele unor excese, așa cum rezultă din exemplele de mai jos:

- În aprilie locotenent-colonelul Barnes a semnat *"27 de cazuri de moarte din cauze neratunale"* ;

- Într-o noapte, ofițerii din armata franceză în stare de ebrietate, au la bordul unui jeep în lagărul de la Anderanch, răzând și urlând și au tras cu pușca-mitralieră în prizonieri. Bilantul: 47 morți și 55 de răni¹⁰.

- Un ofițer francez a interzis Crucii Roșii germane locale să hrănească un convoi de prizonieri, deși masa era organizată printr-o înțelegere între Crucea Roșie și comandantul Francez al lagărului¹⁰.

- Gardieni francezi dintr-un lagăr, sub pretextul că are loc o încercare de evadare, au omorât 10 prizonieri în lagărul lor.

- Locotenentul Soubeiray din regimentul 3 de Trăgători Algerieni, i-a trimis ofițerului său superior o scrisoare de protest, denunțându-i pe cei care, *"sub pretext că au suferit din cauza germanilor (dădeau) dovadă de o intolerabilă lipsă de omenie pentru o armată"*.¹¹

Uneori, violența atingea proporții de necrezut. Locotenent-colonelul De Champvallier, Șeful regimentului 108

* Barnes a raportat aceste fapte la 18 mai 1945 (Historique de la section du grand pr@vôt, z com., sec. av., RG 332, BOX 22, N.A.R.S.).

de infanterie, disperat că nu mai putea instaura disciplina în rândul oamenilor săi, s-a adresat comandantului regional, generalul Billotte, cerându-i pur și simplu să desfinteze regimentul¹².

Trenurile care transportau prizonieri în Franța ofereau un asemenea spectacol, încât ofiterii însărcinați cu transferul au primit ordin să nu oprească în gări, de teamă că persoanele civile ar putea constata cum erau tratați prizonierii. Aspirantul Jean Maurice, care a însoțit un convoi de prizonieri venind de la Hechtsheim, descrie condițiile în care și-a îndeplinit misiunea¹³. El a povestit că prizonierii erau îngrămădiți în vagoane deschise, deși vremea era foarte proastă. În mai multe rânduri, trenul a trebuit să oprească în tunele. Cățiva deținuți au încercat să scape, făcându-i pe gardieni să deschidă focul în întuneric. După cum spunea Maurice, unii fugari au fost aținuți, dar nu putea spune câți, de vreme ce corpurile au fost lăsate pradă câinilor. Aspirantul Maurice a semnalat și că în gara Willington a trebuit să abandoneze un cadavru unui muribund *"de peșcu"*.

Un alt tren, care ducea prizonieri în lagărul de la Thorée-les-Pins (Sarthe), a ajuns pe o linie de garaj din apropierea lagărului, cu 4 cadavre la bord și cel puțin 40 de persoane care au trebuit să fie spitalizate imediat. Dar acolo, cel puțin, prizonierii aveau acoperiș, podea și ziduri, deși uneori nu era vorba decât de un grajd fără ferestre. Aceste clădiri, care au fost construite pentru cavalerie în timpul primului război mondial, în timpul celui din 1939-1945 au fost transformate în lagăre de prizonieri de război, mai întâi germani, apoi francezi și pe urmă din nou germani. Conceput inițial pentru 12.000 de persoane, lagărul cuprindea cel puțin 18.000. În tradiția oraș din mediul rural din Sarthe, s-a păstrat o amintire exactă cu privire la ce se petrecea în lagărul din vecinătate.

De altminteri, vâlul care acoperea situația din lagăr a fost ridicat, în parte, tocmai pentru că a fost adusă la lumină starea de lucruri existentă la Thorée-les-Pins.

La sfârșitul verii anului 1945, un delegat al Crucii Roșii¹⁴ s-a dus să inspecteze lagărul de la Thorée-les-Pins, pe care oamenii din vecinătate îl botezaseră *"Suchenwald"*. Când a pătruns în lagăr, delegatul a văzut o mulțime de prizonieri, unii întinși pe pământ, alții, apatici, sprijiniți de ziduri. Conform spuselor comandantului Zaky, responsabilul lagărului, 2.000

de oameni erau într-o asemenea stare de slăbiciune, că nimic nu îi mai putea salva. În timpul vizitei delegatului, au avut loc 20 de decese. Nu exista nici un sicriu: cadavrele au fost duse pe un câmp învecinat și îngropate imediat. Cei aproape 6.000 de prizonieri nu vor supraviețui mai mult de două luni, dacă nu li se asigură hrană, un adăpost, haine și îngrijire medicală. ceilalți detinuti primeau deja toate acestea de câteva zile, când francezii preluaseră lagărul de la americani.

În fața acestei situații, Jean-Pierre Pradervand, Șeful delegației C.I.C.R. în Franța, s-a hotărât să apeleze direct la generalul de Gaulle, care ar folosi probabil această ocazie pentru a-și exprima recunoștința față de Comitetul Internațional al Crucii Roșii pentru importantă muncă de salvare îndeplinită în favoarea francezilor spre sfârșitul războiului. Într-adevăr, la 12 martie 1945, la Feldkirch, un sat austriac în apropiere de granița cu Lichtenstein¹⁵, președintele C.I.C.R., Carl J. Buckhardt, intervenise cu succes pe lângă germanii pentru a-i determina să repatrieze mii de civili francezi internați în teribilul lagăr nazist de la Ravensbruck. Mai mult de 10.000 de prizonieri de la Ravensbruck și din alte lagăre au fost astfel eliberați cu câteva săptămâni înainte de sfârșitul războiului.

Generalul de Gaulle le-a mulțumit personal lui Buckhardt și Pradervand, nu numai pentru eforturile lor încununate de succes, dar și pentru că, în ochii francezilor, meritul revenea guvernului său provizoriu, iar în curând populația urma să fie chemată la urne¹⁶.

În septembrie 1945, Pradervand a încercat de mai multe ori să vorbească la telefon cu generalul de Gaulle, sau să-l întâlnească, dar s-a lovit de refuzul de a fi primit. În aceste condiții, delegatul s-a adresat conducerii C.I.C.R. din Geneva, solicitând o intervenție la acest nivel. La 14 septembrie 1945, la ora 17 și 5 minute, C.I.C.R. a adresat departamentului de Stat din Washington un mesaj cu un conținut copleșitor¹⁷:

Comitetul Internațional al Crucii Roșii primește de la delegații săi din Franța informații alarmante despre sărăciile miiilor de prizonieri germani transferați din lagăre americane sub control francez în iulie-august. Sosit număr important de prizonieri de proveniență în principal din lagăre din Germania și Mons, Belgia, dar și lagăre Franța, cum este la

grup Normandă, bază Dele și C.C.E. 15 La Croutoy. Legătură franceză sare sălbăticiune extrema cauzată de subalimentație prelungită care face imposibilă participarea prizonierilor la echipe muncă așa cum au prevăzut autoritățile franceze. De aceea legătură franceză suspopulată de inapți pentru care autoritățile nu dețin mijloacele cerute de restabilire a sănătății - Referință memorandum 21 august 1945, Comitetul Internațional al Crucii Roșii și Steaptă cu neliniște măsură urgente indispensabile de guvernul Statelor-Unite.

PRIMO: furnituri ajutor numeroși prizonieri a văna nevoie de hrană, medicamente, haine, cizme, pălării, săpun.

SECUNDO: recomandăm efectuare transferurilor ulterioare numai când condiții de viață corecte după transfer sunt garantate.

TERTIO: conform ordin 21 iunie 1945, dat în favoarea prizonierilor germani, (din) Statele Unite, mărire în în legătură americane pentru a preveni subalimentație prelungită și agravarea stării generale de sănătate. Comitetul Internațional al Crucii Roșii recunoașterea guvernului Statelor Unite pentru ansamblă considerate acordată acestui apel Intercomit Rouge, N. 97e.

Două zile mai târziu, acțiunea întreprinsă de conducerea C.I.C.R. a fost consolidată de o importantă intervenție a lui Henry W. Dunning, responsabilul secției de prizonieri de război a Crucii Roșii Americane, care relua descrierea lui Pradervand. Într-adevăr, la 5 septembrie 1945, Dunning a scris la sediul Crucii Roșii de la Washington. El afirma:

Situația prizonierilor de război germani în Europa a ajuns disperată și este pe cale de a provoca un scandal deschis. În cursul săptămânilor trecute, mai mulți francezi, foști prizonieri ai germanilor, mi-au adresat proteste referitoare la tratamentul pe care guvernul francez îl aplică prizonierilor de război germani. Generalul Thursher, comandantul sectorului intermediar din Oise, i-a cerut unuia dintre voluntarii noștri de pe teren să vină la Paris pentru a mă înțârlui în legătură cu acest subiect.

Doamna Dunning, care se înapoiază de la Bourges, raportează că seci de prizonieri germani mor în fiecare săptămână. L-am văzut pe Fæderwand care mi-a spus că, în numeroase cazuri, situația prizonierilor germani în Franța este mai rea decât lagărele de concentrare germane. Mi-a arătat fotografiile unor schelete vii și scrisorile unor comandanți de lagăre franceze, care au cerut să fie eliberați de această responsabilitate pentru că nu pot obține nici un ajutor din partea guvernului francez și nu suportă să-și vadă pe prizonieri murind de foame. Fæderwand a bătut la toate ușile guvernului francez, fără nici un rezultat.¹⁶

La scurt timp, ambasada americană i-a trimis lui Jefferson Caffery, ambasadorul Statelor Unite în Franța, o copie a telegramii C.I.C.R., pentru a-i cere să intervină pe lângă guvernul francez. După primirea mesajului, Caffery a răspuns Washingtonului că va cere imediat ăta Statului său militar să facă o "anchetă aprofundată" și că va aduce la cunoștință concluziile acestora cât mai rapid posibil. În raportul de sinteză întocmit de locotenent-colonelul Andrew P. Fuller pentru ambasador, ofiterul preciza că generalul Larkin, cu care discutase, confirmase transferul prizonierilor. Acesta din urmă afirmă că "rațiile generoase" care le-au fost acordate înainte au fost atât de aspru criticate de autoritățile și de presa franceză, încât au fost reduse la 2.000 de calorii pe zi. Totuși, odată cu prizonierii au fost livrate și rațiile corespunzătoare, numai că ele "au dispărut" repede, odată cu efectuarea cedării.

În darea de seamă, ambasadorul Jefferson Caffery arăta că prizonierii au fost acceptați după ce au fost examinați de autoritățile medicale franceze, ceea ce îndreptătea supoziția că se aflau în stare bună în momentul transferării. Pentru ambasador, "acest incident al Crucii Roșii(a) fost provocat de mărturia unui dintre voluntarii de pe teren, care descoperise prizonieri în stare proastă și acceptase ce i se spusese fără să pună îndoială". Într-un alt raport, adresat guvernului Walter Bedell Smith, Șeful statului-major al lui Eisenhower, același locotenent-colonel Fuller susținea că starea de sănătate a prizonierilor era satisfăcătoare în momentul transferului, că erau îmbrăcați cu mantale și echipați cu păături și medicamente, că francezii se angajaseră să-i tuteze conform convenției de la Geneva și că

ofiterii armatei americane interogati *"aveau sentimentul ca armata americană nu avea nimic să-și reproșeze în privința prizonierilor transferați".*

Cu toate acestea, în Paris se răspândeau zvonuri cu privire la condițiile cumplite care existau în lagărele de prizonieri *"la mâinile" aliate.* Unul dintre cele mai influente cotidiene din Franța, *"Le Figaro"* a însărcinat un tânăr ziarist, pe nume Serge Bromberger, să se pună în mișcare pentru aflarea adevărului.

Capitolul 8

CAMUFLAREA CADAVRULUI

*"N-o să spui că tot eu sunt și de
dă-te asta! Cum îndrăznești să-ți
scuturi coama înșingem-te!"*

Macbeth, actul III, scena 4

Când *"Le Figaro"* a ridicat problema tratamentului aplicat P.R., într-un editorial din 19 septembrie 1945*, la început, publicul a reacționat ca Macbeth în fața spectrului lui Banquo. Mai întâi neîncrezător, ziarul s-a lăsat în final convins de mărturiile concordante ale mai multor persoane demne de încredere, cum era părintele Le Meur, care văzuse oamenii murind de foame în lagăre.

Deși cenzurată și la a doua mână - întrucât guvernul francez interzicea accesul ziariștilor în lagăre - povestirea lui Serge Bromberger, publicată în septembrie, era răscolitoare: *"S-a vorbit despre prizonierul mare și gras care duce o viață aproape liberă ... Ceea ce afirm despre cele câteva sute de lagăre în care se găsesc marea majoritate a prizonierilor este foarte diferit de această idee. De câteva timp, cele mai serioase informații prezintă starea fizică ca fiind mai rea decât deplombată. Se vorbește despre o mortalitate înaltă datorată, nu datorită bolilor, ci din cauza infometării: greutatea medie între 35 și 45 kilograme, pe scurt, condiții generale improprii pentru depunerea vreunui efort util. La început, m-am îndoit de adevărul unei asemenea stări de lucruri. Dar ne-au parvenit apeluri din multe părți și, în special, nu putem trece peste mărturia tatălui Le Meur, ministrul general adjunct pentru prizonierii A.vei."*

"Le Figaro" luase un interviu generalului Buisson, responsabilul lagărelor franceze de prizonieri, care a recunoscut

* Vezi în: *... 50 de ani de la...*

că "nume aflat la dispoziție până în ultimul timp reprezintă, ca valoare nutritivă, între 900 și 1000 de calorii. După spusele medicilor, este exactă cât îi trebuie unui om culcat, nemiscat, și nu moare de foame repede". Deși a refuzat ca trimisul ziarului "Le Figaro" să viziteze lagărele, generalul Buisson i-a prezentat totuși unele fotografii pe care Serga Bromberger le-a examinat fără să le poată publica. După cum spun ziaristului, "cele două documente reprezintă oameni cu bustul gol. N.S. schelete". Generalul se grăbește să adauge: "De cincisprezece zile, s-a îmbunătățit regimul. Din fericire, pentru că spitalele sunt pline și, din cauza frigului, ar fi catastrofal. Sper să nu fie prea târziu", a adăugat el într-o manieră sibilinică, "și să vom putea rezolva situația fără pierderi prea mari". Prudent, generalul Buisson nu se referea la americani decât în calitate de sursă de transfer al prizonierilor și se mărginea să dea de înțeles care era originea situației.

Fără să-i pună în discuții - nici el - pe americani, Serge Bromberger prezintă o anchetă tulburătoare. Relatarea convorbirii dintre ziarist și general are nu numai forța de convingere a lui Buisson, care "a prezentat toate datele dorite", dar ne dă și o idee despre mentalitatea epocii. Cu o anumită doză de viclenie, generalul Buisson recunoștea realitatea problemei, subliniind totodată cât de mult îi afecta. Iși exprima speranță că se va rezolva curând. Oricine știa, desigur, că pretutindeni penuria alimentară era la ordinea zilei.

Pe de altă parte, delegatul Crucii Roșii, Jean-Pierre Pradervand, nu stătea cu mâinile în sân. După ce a încercat fără succes să-l vadă pe generalul de Gaulle, la 26 septembrie i-a trimis o scrisoare dojenitoare*. În bună parte, controversa apărută ulterior a pornit de la acest demers.² Iată mesajul:

Generalule,

În data de 3 septembrie v-am rugat să-mi acordați onorarea unei audiențe, cu scopul de a vă prezenta situația prizonierilor de război german aflați în mâinile ființelor. Acești prizonieri sunt în număr de 600 000.

300 000 sunt deja în aptitudine de muncă, fie:

a) 50 000 pentru că sunt reparațibili în sensul Convențiilor (nebuni, tuberculoși, amputați, orbi,

* Vezi în esimul I în: ne nă.

etc.,

b) 150.000 pentru că suferă de o gravă subalimentație.

Situația celor 300.000 de prizonieri menționați mai sus este atât de precară, atât din punct de vedere alimentar cât și sanitar-vestimentar, încât se poate spune, fără a fi pesimist, că nu vor suporta rigurile iernii. Pentru a ilustra situația generală îmi permit să vă semnaliez cazul lagărului de la Thorée, în apropiere de Flèche, despre care veți găsi alături un reportaj fotografic. Acest lagăr de la Thorée cuprinde cam 40.000 de prizonieri de război.

13.000 de ei subalimentați, sunt puși de muncă.

7.000 sunt grav bolnavi, fie.

a) 2.000 sunt într-o asemenea stare că, indiferent de îngrijirile acordate, vor muri probabil până în iarnă.

b) 3.000 sunt ca Secții care pot fi recuperați printr-o alimentație corespunzătoare, în special prin injecții intravenoase cu plasmă sanguină.

c) 3.000 sunt în stare de insuficiență gravă dar pot fi recuperați prin supraalimentație obișnuită. (În ziua când unul dintre delegații mei a vizitat lagărul, la Thorée-les-Pins au avut loc 20 de decese, pentru care comandantul lagărului nu avea nici măcar sicrie). Starea de lucruri din lagărul de la Thorée ne dă imaginea de ansamblu, puțin exagerată, a întregii situații.

Este necesară, de urgență, o acțiune energică pentru remedierea situației.

Îmi permit - pentru că studiez cu stăruință problema de 3 luni - să vă sugerez următoarele măsuri.

1) Sistarea noilor transferuri de prizonieri până când Administrația va fi capabilă să asigure condițiile normale pentru noile contingente de prizonieri.

2) Repatrierea urgentă a tuturor prizonierilor de război nerecuperaibili care locuiesc în zonele franceze, americane și britanice, după o înțelegere între autoritățile militare ale celor trei părți.

3) Supraalimentarea regulată a prizonierilor de război recuperaibili și participarea treptată la muncă a acestor prizonieri, pentru a satisface cerințe de mănă

de lucru.

4) Repartiția pe un număr restrâns de prizonieri de război mijloacelor alimentare și vestimentare de care dispune Intendența la om actual (prizonierii de război se culcă pe pământ, în general și, în medie, c pătură revine la 4 oameni).

În acest fel ar dispărea povara pe care o reprezintă pentru Administrația franceză îngrijirea și hrănirea a 300.000 de guri inutile și ar fi evitate catastrofe care este pe cale să izbucnească.

Comitetul Internațional al Crucii Roșii se pune întru totul la dispoziția Administrației franceze pentru a-i acorda ajutorul, în limite modestelor mijloace de care dispune, în îndeplinirea sarcinii dificile care îi revine.

Comitetul Internațional al Crucii Roșii dispune de unele părți rămase din fondul Crucii Roșii germane, de donații făcute Comitetului de prizonieri germani aflați în Statele-Unite și de donații făcute de prizonierii de război în mâna francezilor. Cu aceste sume, Comitetul este dispus să cumpere alimente, medicamente și haine pentru prizonierii de război germani aflați în mâna francezilor. Pentru a înlesni îndeplinirea sarcinii noastre, îmi permit să vă propun următoarele.

1) Comitetul Internațional al Crucii Roșii a pus la dispoziția Delegației de la Paris, 3 camioane și un stoc important de medicamente. Pentru a iniția acțiunile de ajutorare, avem nevoie de benzină. Am cerut și am obținut de la ministrul de război, în urma audienței pe care a binevoit să mi-o acorde la 7 septembrie, o cantitate lunară de 5.000 de litri de benzină. Cu toate acestea, de la acea dată, nu am putut întreprinde nici o acțiune de ajutorare pentru că, în pofida cererilor mele repetate, încă nu am intrat în posesia primei cote lunare.

2) Comitetul este dispus să cumpere stocurile de pachete depozitate la Geneva și care sunt proprietatea ministerului prizonierilor, deportaților și refugiaților. Foarte că guvernul francez ne-ar putea da stocurile pe care le deține la Geneva și atunci am

putea să procurăm haine, cu banii alocați acestor cumpărători.

Unul dintre delegații mei va pleca în Statele Unite, ca să cumpere de acolo stocuri de haine folosite.

Comitetul a adus la cunoștință diferitelor guverne interesate de memorandumul său din 31 august 1945 că, din punctul de vedere al dreptului internațional, puterea deținătoare nu se poate sustine obligățiilor care îi revin prin convenții de la Geneva. Ca urmare a acestui memorandum, am fost invitat la o întâlnire cu comandantul suprem al trupelor de ocupație americane. Locotenentul GUY a fost întâlnit telefonic că s-a fi dorit să vă prezint această problemă înainte de a discuta cu comandantul-Șef american.

Măine seară, 37 septembrie, plec din Paris la Frankfurt și până în momentul plecării mele vă voi fi la dispoziție, în cazul în care doriți să mă vedeți.

Vă rog, generale, să primiți asigurarea înalte mele considerații și a întregului meu devotament.

J.F. FRADERVAND, Șeful delegațiilor C.I.C.R.

În scrisoarea dactilografată a delegatului Crucii Roșii, altcineva decât generalul de Gaulle a scris cuvintele "S-a înțeles", în dreptul paragrafului referitor la cererea de benzină. Trei luni mai târziu, C.I.C.R. încă mai aștepta pretiosul combustibil. În fiecare clipă, scandalul care afecta armata franceză amenința să-i pună în discuție și pe americani, care au luat imediat măsuri ca organizația să nu îi pună în cauză și pe ei. În numai două zile, ca din întâmplare, generalul Lee a fost însărcinat să organizeze o distribuție de provizii pentru prizonierii "în mâini" franceze. După cum preciza generalul, această măsură a fost luată deoarece "Crucii Roșii internaționale afirmă că aceste provizii (sunt) necesare pentru salvarea vieților și prevenirea unei suferințe excesive".*

Deasemenea, colonelul Lauben* a primit un ordin scris din partea generalului Eisenhower, ca să organizeze o întâlnire

* Șeful problemelor germane din comanda mentu la în t.

cu francezii pentru rezolvarea rapidă a acestei chestiuni. Lectura procesului-verbal al întâlnirii care a avut loc la 26 septembrie, în strada Cambon nr. 41 din Paris, îi la puțul celui mai binevoitor cititor. În ziua aceea, douăzeci de ofiteri de rang înalt* din cele două țări și-au adus în comun acuzații cinice și s-au întrecut în ipocrizie, mergând până acolo încât s-au implorat reciproc să-i trateze mai bine pe prizonieri⁵.

Reprezentantul francezilor nu era altul decât generalul Buisson, care revenise de curând din captivitate și era numit director general al prizonierilor de război ai Axei. Generalul a reînnoit cererea guvernului său, confirmând solicitarea unui număr de 1.750.000 de prizonieri ca mână de lucru, efectiv care fusese promis de Statele-Unite. El a remarcat că, dintre cei aproape 450.000 de captivi deja transferați, cel puțin 50.000 nu puteau dobândi condiția fizică necesară pentru muncă. Americanii au primit fără să clipească știrea că 50.000 de prizonieri nu aveau nici o șansă să-și redobândească sănătatea și au acceptat să-i primească înapoi și să-i înlocuiască cu un cm.

Colonelul american Philip Lauben, care prezida reuniunea, s-a grăbit să le ceară francezilor asigurări că prizonierii vor fi tratați în conformitate cu acordurile de la Geneva. Pe de altă parte, generalul Buisson a cerut Statelor-Unite să binevoiască să furnizeze îmbrăcăminte prizonierilor transferați. Lauben a replicat că *"Statele Unite (ar accepta, răspunderea de a asigura o primă dotare cu îmbrăcăminte"*. Fără îndoială, încurajat de reușita acestui aspect al negocierilor cu americanii, Buisson cu unele considerații elevate, a făcut apel la *"dragostea de umanitate"* a americanilor.

Impingând lucrurile mai departe, el credea că aceștia ar putea asigura furnituri pentru prizonierii cedați Franței, prin rechiziții de la populația civilă. Și-a încheiat intervenția declarând că niște cadavre nu i-ar putea fi de folos, în nici un caz, ca mână de lucru.

* Din partea francezilor, interpretul măștii era locotenentul Alexandre de Marenches.

** Astfel, la 26 septembrie, în momentul când americanii recunoșteau în cursul unei reuniuni oficiale anumite corecturi în îmbrăcăminte, reprezentantul Statelor Unite în Franța și-a permis să încheie discursul său măștii: *"să bătă cu toți prizonierii în stămintă și cu echipați 'Ve o grăgu sau de curățenie etc.'"*.

În numele Statelor-Unite, colonelul Albrecht - care, după spusele lui Lauben, era un om cinic - i-a răspuns că și el spera că *"prizonierii să nu moară de foame în Franța, în măsura în care ... faptul acesta ar putea ridica probleme în ceea ce privește transferul acelor prizonieri către francezi"*. El i-a spus generalului Buisson că Statele-Unite ar face tot posibilul pentru evitarea unui asemenea dezastru, pentru că se temeau că deținuții ar putea să moară de-a binelea, fapt contrar dispozițiilor convenției de la Geneva (sic).

În timpul consfătuirii, francezii au cerut și restabilirea corespondenței între prizonieri și familiile lor, dar colonelul Lauben a atras atenția că nu a fost autorizat să dezbată și acest subiect. Nu a fost autorizat nici să ceară Crucii Roșii germane să colecteze de la civili, haine de iarnă pentru prizonieri. În consecință, această consfătuire a avut ca rezultat eliminarea tuturor subiectelor controversate și amânarea examinării cererilor formulate de francezi pentru a obține un ajutor mai substanțial.

Apocope în același timp, Pradervand a fost invitat, pe neputșă masă, la Frankfurt, pentru o întrevedere cu Șeful de stat-major al lui Eisenhower, Bedell Smith. El i-a adus acestuia și fotografiile din lagărul de la Thorée-les-Pins, pe care Smith i le-a dat imediat lui Eisenhower, în biroul acestuia⁶. Pradervand reamintește această întrevedere într-o scrisoare: *"La 26 septembrie, în biroul dumneavoastră, am încercat să conturez cît mai exactă a situației, menținându-ne în limitele declarațiilor oficiale făcute de generalul Buisson. V-am arătat fotografiile făcute în lagărul de la Thorée-les-Pins, pe care vi le-am și trimis ulterior și pentru a căror primire a senuat, în numele dumneavoastră, colonelul H. L. Kessenger, de la biroul 1."*

În aceeași scrisoare, Pradervand îi adresa mulțumiri lui Smith că s-a angajat să ia măsuri: suspendarea transferurilor, până când francezii vor fi capabili să respecte convenția de la Geneva; retrocedarea celor 20.000 de bolnavi care nu ar fi supraviețuit în timpul iernii, dacă nu primeau imediat ajutoarele necesare. (Pradervand credea că, din cauza stării critice în care se aflau, acești oameni vor fi repatriați imediat, așa cum prevedea convenția de la Geneva), și promisiunea că va întreprinde *"o acțiune generalizată"* pentru toți prizonierii cedati francezilor de partea americană. Încheia scrisoarea exprimându-și profunză gătitudine pentru *"înțelegerea și rapiditatea cu care*

(Smith a) lucrat pentru ca Statele-Unite să-și îndeplinească obligatiile asumate prin semnarea convenției de la Geneva⁹. Delegatul Crucii Roșii credea că i-a convins pe francezi și americani să-i tateze omenos pe prizonieri. La prima vedere, aceste speranțe păreau justificate pentru că, după câteva zile, în timpul unei reuniuni a ofiterilor la ambasada americană din Paris, s-a luat hotărârea ca, imediat, colonelul Renfroe să-l însăcineze pe colonelul Lauben să analizeze, împreună cu biroul 4 (logistică) al teatrului, problema rațiilor suplimentare, destinate să completeze rațiile franceze care nu atingeau decât 1.000 de calorii pe zi⁹.

Pe de altă parte, în timp ce continuau aceste convorbiri, intendentul general Littlejohn încerca să determine luarea unei hotărâri cu privire la folosirea surplusului de "hrană" care copleșea armata¹⁰. *"În acest sens există un succes însemnat din anumite articole de subsistență, datorită eliberării rapide de prizonieri după victorie, desfășurării accelerate a forțelor americane, reducerii bruște a utilizării resortisanților din cadrul națiunilor aliate de curând eliberate și încetării aprovizionării la care francezii erau constrânși până atunci. S-au distribuit cu 3.000.000 de rații mai puțin față de numărul reținut ... am primit mai multe cereri de oprire a afluxului de mijloace de subsistență (din Statele-Unite)."* În luna octombrie 1945, rațiile în plus reprezentau 39 de zile de hrană, care se adăugau la rezolvarea reglementară pentru 100 de zile a armatei americane. În Statele-Unite, surplusul era atât de mare, încât Littlejohn a scris: *"Am fost invitați să mărim rațiile de suc de fructe și am fost preveniți că Statele-Unite ar putea să răspundă unor cereri mai mari din partea noastră de ouă, proaspete, fructe proaspete, cartofi și unt.* În continuare, scrisoarea se referă la mijloacele prin care armata s-ar putea debarasa de acest surplus, pe care unii ofiteri voiau să-l trimită în Statele-Unite. În acest timp, prizonierii continuau să moară de foame.

La rândul său, ziarul "Le Monde" a publicat un articol al lui Jacques Fauvet, care punea degetul pe rană în mod brutal:

"4. Să cum se vorbește astăzi despre Dachau, peste zece ani se va vorbi în lume despre lagăre ca ... Corespondentul nostru îl citează pe cel de la Saint-Paul d'Eglisaur (sic). Dar se pare că această apreciere este valabilă pentru multe alte lagăre franceze pentru prizonierii Aliei. Acest lagăr, după cum ne scrie,*

numări la ora actuală un efectiv de 17.000 de oameni. Si ne-a fost cedat de americani în luna iulie. De atunci, s-au umplut două cimitire cu câte două sute de morminte fiecare. Acum, mortalitatea se ridică la zece oameni pe zi” .

La sfârșitul articolului, Fauvet puneă fără menajamente problema răzburării:

“S-a spus adesea că cel mai bun serviciu pe care îl putem face adversarilor noștri ar fi să-i strângem în cârmă, ca să fie siguri că ne vor găsi la judecătoria Istoriei. Dar Franța trebuie să rămână fidelă unei idei mai înalte despre propria sa demnitate. Ar fi regretabil ca presa străină să fie obligată să ne reamintească acest lucru. Fără îndoială, nu se pune problema ca o țară secătuită să ofere prizonierilor pe care îi folosește un regim de bună-stare și abundentă de care mulți dintre cetățenii ei duc lipsă. Dar este necesar să fie asigurat un minimum pentru o ființă umană, fie ea germană și prizonier. Corespondenții noștri consideră că nu au luptat și a suferit pentru ca ofensa adusă omului prin acte sălbatice pe care le-au condamnat în alte locuri să nu înalte vreunul să continue. Legea Talionului, al cărele nume modern este cel de represalii, este străină tradiției noastre” .

Acest articol, primul și ultimul care discută în acești termeni problema prizonierilor germani, nu face decât să confirme o situație de ansamblu descrisă deja de martori oculari (căpitanul Julien, delegații Crucii Roșii ...). În mod obiectiv, trebuie să constatăm că judecătoria Istoriei încă se lasă așteptată.

Totuși, există un om căruiă nu îi scăpa gravitatea situației: Jefferson Caffery, ambasadorul Statelor-Unite în Franța, care știa că (situația) angaja prestigiul armatei, pe cel al lui Eisenhower și, desigur, cel al Statelor-Unite. De aceea, el a considerat nimerit să pună în gardă departamentul de stat de la Washington, recomandându-i o prudență extremă. Acțiunile conjugate ale ambasadorului american, ale lui Charles de Gaulle personal, ale generalului Buisson, sprijinite de atitudinea

* La ceea ce este mortalitatea se referă în textul jurnalei 2196.

binevoitoare a presei franceze, au determinat statul-major al U.S.F.L.T. să ia măsurile necesare. La sfârșitul lui septembrie, generalul Eisenhower a anunțat (Washingtonul) că a intervenit personal pentru întreruperea imediată a transferărilor de deținuți către Franța. În felul acesta, comandantul suprem prindea doi iepuri dintr-o lovitură: pe de o parte, devenea campionul cauzei prizonierilor; pe de altă parte, trecea repsonsabilitatea dezastrului pe umerii francezilor.

Având în vedere susceptibilitatea notorie a generalului de Gaulle această atitudine risca inevitabil să conducă la un incident diplomatic între americani și francezi. Ministrul afacerilor străine, Georges Bidault, nu greșea când declara: "*Sper din toată inima că (guvernul S.U.A.) nu va lasa nici o măsură care să aducă vreo ofensă mândriei noastre. Nu ne punem într-o situație nepăcută, pentru că intenționăm să luăm parte la rezolvarea acestor probleme*"¹³. În definitiv, nu avea altă soluție decât să evite ca presa să-i pună în discuție pe americani. Într-adevăr, dacă generalul de Gaulle dezvăluia realitatea despre legărele americane, nu numai că risca să dea la iveală, în același timp, și comportamentul propriei sale armate, dar se mai și expunea represaliilor americane, care ar fi întrerupt livrarea de arme, provizii și prizonieri. De altfel, un conflict de acest gen se declușase cu câteva luni înainte, când trupele franceze preluaseră autoritatea în Val d'Aosta. Harry Truman ceruse atunci retragerea imediată a trupelor franceze, sub pedeapsa întreruperii livrării de arme provenind din Statele-Unite. La vremea aceea, constrâns de situația din Indochina și Siria, Charles de Gaulle a trebuit să cedeze¹⁴. Și de data aceasta, Șeful guvernului francez a trebuit să se incline. Din această pricină, într-o conferință de presă ținută la 12 octombrie 1945, el adoptă o atitudine moderată în legătură cu problema prizonierilor. Americanii au răsuflat ușurați și au elogiat tolexanța generalului, iar livrările de arme și provizii au continuat.

Astăzi, putem înțelege și mai bine atitudinea americană, citind telegrama adresată de ambasadorul american guvernului său, pentru a relatea conținutul conferinței de presă. Din textul mesajului, reiese ușurarea ambasadorului: "Cu prilejul unei conferințe de presă, când de Gaulle a fost întrebat (în legătură cu prizonierii de război) a dat un răspuns mai degrabă rezervat. El a declarat: "*Este o chestiune extrem de importantă. Deseori a*

fost pusă într-o manieră eronată și asta e și din vînz guvernului francez ... Trebuie să spun că, din nefericire, ca urmare a împrejurărilor grele prin care trec armatele, un anumit număr de prizonieri transferați în mâinile autorității franceze se găseau, în momentul respectiv, într-o stare fizică foarte proastă ... Avem toate motivele să sperăm că, prin bunăvoința ambelor părți, se va ajunge la un acord comun practic și umanitar pe această temă. "După relatarea obiectivă a declarațiilor făcute în public, Caffery continuă: "Din surse sigure, am fost informat că este c parte de adevăr în spusele francezilor și că, în scara de ocupație, mulți P.R. transferați de la noi erau într-o stare mediocră de sănătate. Cred că atât autoritățile americane cât și cele franceze dovedesc înțelegere și bunăvoință, dar este limpede că o campanie de acuzații reciproce nu ar duce la îmbunătățirea situației. Permanent, există riscul ca presa franceză să se deslăștule pe această temă. Am impresia că autoritățile noastre militare nu ar trebui să uite acest lucru și să nu încerce să- sante pe francezi cu degenul. Ar fi mai bine să scoatem în evidență faptul că, într-o atmosferă de înțelegere reciprocă și de bunăvoință, căutăm împreună, în mod activ, o soluție pentru această problemă complicată și dificilă".¹⁶

Toate aceste fapte nu fac decât să confirme existența unui consens franco-american, în scopul de a ascunde mortul în păpușoi. Era clar că o adevărată furtună de proteste ar fi venit în sprijinul prizonierilor. După opinia noastră, când Caffery amintise în mesajul său, ceva mai înainte, "spiritul și litera convenției de la Geneva", el o făcuse din grijă pentru prestigiul Statelor-Unite și mai puțin pentru soarta P.R..

Oricum, acest acord mai mult formal decât real nu pare să fi avut efecte de durată, de vreme ce U.S.F.L.T. continua să susțină cu argumente că francezii purtau răspunderea situației. La scurt timp, într-o anchetă publicată sub egida lui Eisenhower, se putea citi:

"Referitor la afirmațiile Intercross (Crucea Roșie Internațională) conform cărora un mare număr de prizonieri ai fi fost transferați în lagărele franceze într-o stare de extrema sărbicitudine cauzată de subalimentație prelungită, am desfășurat o anchetă aprofundată și am strâns numeroase mărturii depuse de membrii americani și germani ai personalului lagărelor. Am ajuns la o concluzie ineluctabilă: extrema sărbicitudine actuală a transferaților, dintre care aproximativ 2.000 de cazuri sun-

*dispenze, este rezultatul carentelor nutritionale Si al altor cauze de întreținere suferite după transfer, sub autoritatea francezilor. Toți prizonierii transferați ca să muncească pentru refăcerea Franței erau, în întregime, echipați cu haine personale, cu une sau două pătuți Si o manta, cu ustii pentru două săptămâni iar starea lor de sănătate era compatibilă cu activitatea fizică, poate cu excepția unui număr neglijabil de prizonieri, care au scăpat neobservați de ofițerii francezi Si americani, însoțirea cu predarea Si recepția*¹⁷.

Dacă avem în vedere mărturiile unor ofițeri Si ale unor responsabili la nivel înalt care au jucat un rol, uneori important, în desfășurarea Si reglementarea problemelor referitoare la P.R., rezultă că acuzațiile lui Eisenhower aveau drept scop să înlăture cu orice pret responsabilitatea armatei Statelor-Unite, chiar Si cu pretul trecerii acestei răspunderi pe umerii unei țări prietene.

Unul dintre martorii acelei perioade vorbește despre camuflaj¹⁸. Altul afirmă că lagărele americane Si franceze din regiunea Vosgilor erau atât de cumplite, că *Vosgi nu mai erau decât un imens lagăr al morții*¹⁹. Până Si Șeful statului-major al lui Eisenhower Si chiar Jefferson Caffery²⁰, care au admis în secret, câteva zile mai târziu, că unele dintre afirmațiile Crucii Roșii erau exacte. Dar armata se mentinea, pur Si simplu, în stadiul dezmințirilor Si nu i-a încurajat pe ziaristi - care erau deja la curent cu situația - să-și adâncească investigațiile.

Toate aceste reuniuni, consfătuiri, corespondențe, luări de poziție la nivel politic nu a determinat o schimbare fundamentală a situației. Transferările de P.R. au continuat Si mai abitir, chiar Si atunci când francezii înșiși cereau suspendarea lor, din cauza condițiilor climatice²¹.

Astfel, la 19 octombrie, 15.000 de prizonieri de la Wurzburg au fost trimiși de americani într-un lagăr francez²². Un mesaj din partea U.S.F.L.T. Si semnat *Eisenhower*, adresat lui Marshall, propunea reluarea transferurilor începând cu 1 noiembrie. A doua zi, Marshall își dădea acodul²³. Imediat, s-a dat ordin ca la 29 noiembrie cel puțin 20.000 de prizonieri germani să fie transferați ca să lucreze în minele de

* Colonel J.Fisher.

** Colonel H.Lauben.

cărbune din Franța²⁴. La sfârșitul anului, încă 100.000 de cameni au fost predați francezilor²⁵, în pofida condițiilor mizerabile și a foametei existente în lagăre.

Pradervand estimase în mod ferm că efectivul deținuților retrocedați se ridica, în mod sigur, la 200.000 de cameni. În cursul consfătuirii dintre americani și francezi, din stada Cambon, baza de discuție a fost de 100.000. În final, retrocedările au ajuns la 52.000²⁶.

Pradervand și-a imaginat cu naivitate că, revenind în lagărele americane, prizonierii vor fi ajutați să fie salvați. Totuși, pare mai mult decât verosimil că acești cameni s-au aflat din nou în condițiile de detenție dificile în care au trăit în septembrie 1945, care au făcut ca nivelul săptămânal al deceselor să ajungă la 2,6%, constatat și în cele mai nenorocite lagăre franceze²⁷. Până la jumătatea anului 1946, în vreme ce transferurile se desfășurau inexorabil, camenii din lagăre continuau să moară din cauza inaniției și a bolilor. De altminteri, în luna octombrie 1946, noul delegat al C.I.C.R. a considerat util să alerteze și departamentul american de război cu privire la gravitatea situației din lagăre, și se plânga de *"lipsa oricărei ameliorări a condițiilor în ultimele sece luni"*. Acest raport constituia *"un grav avertisment"* la adresa Washingtonului pentru că, *"din cauza alimentației reduse și a insuficienței hainelor ... probabil că un mare număr de prizonieri nu vor supraviețui ierilor iernii"*²⁸. Ajutorul pe scară mare promis de Smith, Șeful de stat major al lui Eisenhower, a constatat, de la cap la coadă, în săpun, praf împotriva păduchilor și ceva provizii. Smith striga sus și tare că va furniza 142 de grame de hrană zilnic, pentru 606.000 de persoane, timp de 13 zile²⁹. Dar generalul Lee, care răspundea atunci de distribuția rațiilor, a declarat la 10 noiembrie că numai 100.000 prizonieri primeau acest supliment. De altfel, neîncrederea lui în ordinele oficiale mergea până acolo încât a refuzat să continue distribuția aceasta abia începută, fără *"orizic scris"*³⁰. În orice caz, operația a fost minimă, din moment ce colonelul Lauben, întrebat de noi după patruzeci și doi de ani, afirmă că nu a auzit vorbindu-se de asta: *"Eram îngrosit de starea prizonierilor, dar nu-mi amintesc absolut deloc să fi fost vorba de un supliment de hrană"*³¹. Oricum ar sta lucrurile, acest episod al îmburătățirii a fost provizoriu; deținuții au

continuat să piară⁹².

Este bine acum să reamintim din nou că în depozitele armatei din Europa se aflau încă, cele 13.500.000 de pachete de alimente cu un bogat conținut în proteine, oferite de Crucea Roșie în mai 1945. La 17 noiembrie 1945, armata încă se mai întreba cum să le folosească⁹³. În medie, fiecare pachet conținea 12.000 de calorii - cu această cantitate, cei 700.000 de germani morți între timp în lagăre ar fi avut, timp de 8 luni, un supliment zilnic de 1000 de calorii, datorită cărui cei mai mulți ar fi supraviețuit până în primăvara lui 1946.

Ziarul *"New York Times"* care, în martie 1945, a protestat vehement împotriva cenzurării tuturor informațiilor referitoare la lagăre, nu a profitat de preticioasa libertate pe care o avea, ca să întreprindă o anchetă proprie asupra lagărelor. Într-adevăr, în patru articole, ziarul a prezentat o sinteză a situației, începând cu 11 octombrie 1945⁹⁴. Reporterul Drew Middleton începea unul dintre articole referindu-se la reportajele din *"Le Figaro"*. Cu toate acestea, nici un membru al echipei de la *"New York Times"* nu a considerat util să meargă și să-i pună întrebări lui Pradervand care, prin funcțiile și intervențiile sale era, în chip natural, un interlocutor privilegiat. La 13, 14 și 20 octombrie 1945, ziarul american a rețut informații provenind din Frankfurt și din Paris care acedau teza pe care Caffery și Bedell Smith începeau să o dezvolte. În articolele expediate din Frankfurt, trimisul special se mulțumea să prezinte, cu obiectivitate de față, teza oficială pusă în circulație de U.S.F.E.T. pe această problemă, deși investigațiile au avut pretinsa formă a *"surs de interviuri înalte unor ofițeri, subofițeri și angajați americani din tot teatrul, care(su) stău în lagăre între patru și șase săptămâni după ce francezii au preluat conducerea"*. Informații despre care se pretindea că sunt confirmate prin conversații cu ofițeri și soldați germani în captivitate⁹⁵. Middleton amintea în trecut două puncte importante ale conflictului cu francezii: pe de o parte, faptul că aceștia din urmă au detunat provizii destinate inițial P.R. și, pe de altă parte, că americanii ar fi trebuit, din motive umanitare, să reprimească 90.000 de prizonieri maltratați și subalimentați, ca să le refacă starea de sănătate. Aceste acuzații ale ziaristului la adresa francezilor se sprijineau pe *"o sursă anonimă"* care amintea existența unor fotografii luate în lagărele franceze care prezentau siruri de prizonieri slabi, despre care se putea spune,

fără a greși prea mult, că erau ca și cei de la Dachau. Sursa mai spunea și că aceste clișee i-au emotionat pe ofițerii americani, de vreme ce unul dintre ei i-a declarat ziaristului: *"Se poate afirma fără exagerare că mulți ofițeri superiori au sentimentul că francezii au pățit onorarea armatei prin modul în care i-au tratat pe prizonierii capturați de ei"*.

Întrebat în 1988, pentru realizarea anchetei noastre, Drew Middleton a declarat de îndată că a vizitat două lagăre în vara anului 1945, unul în apropiere de Gotha, altul la Bad Kreuznach. El a spus la început că prizonierii erau bine hrăniți. Când autorul i-a dezvăluit intenția de a demonstra că peste 500.000 de prizonieri au murit în lagărele americane, și i-a propus să-i prezinte manuscrisul care ar fi dat la iveală capacitatea lui, interlocutorul i-a răspuns: *"Nu te făceți grijă pentru mine"*. Continuând conversația, Middleton a admis că nu era surprins că interlocutorul său era *"capabil să desgroape unele fapte deplombabile referitoare la perioada aceea"*. A mărturisit imediat că, în realitate, nu a vizitat lagărele, ci doar *"s-a apropiat cu na.Sina"*³⁶.

A.Sadar, în 1945, grație ziarului *"New York Times"* și faimei sale, opinia publică americană era sigură că Statele Unite aveau permanent grijă să respecte spiritul și litera convenției de la Geneva, ba chiar mai mult decât atât. Publicul era informat nu numai că Statele Unite respectau convenția de la Geneva, dar și că armata oferise Comitetului Internațional al Crucii Roșii *"stocuri abundente de muniții militare"* pentru deținuți, *"pentru că generalul Eisenhower și ofițerii superiori din statul său major sunt profund convinși că au datorie să vegheze la bunăstarea prizonierilor pe care i-au capturați"*.

Tocmai am demonstrat că primele indicii despre modul deplombabil în care americanii îi tratau pe prizonierii germani au apărut ca urmare a transferurilor masive de prizonieri sub autoritate franceză.

S-au auzit glasuri - și nu din cele neînsemnate (C.I.C.R., presa franceză) - dar nu au avut urmări. În definitiv, situația nu a dus decât la întrevederi elegante între diplomați și militari de rang înalt, care au luat câteva măsuri derizorii, au tăcut câteva minciuni nerușinate, au dat unele justificări neconvingătoare și au practicat eschiva, loviturile sub centură și acuzațiile nebălate între Aliați, cu unicul scop de a fugi de propria lor răspundere. Deși s-a făcut puțin fum, focul s-a stins

de tot. La urma-urmei, problema a fost îngropată mai adânc, fiecare liniștindu-și conștiința.

Dacă zăriști din epocă nu au fost ispitiți să spună, cum spuneau germanii contemporani cu Hitler, că *"zu essen & czeren"*, ei bine, nu putem găsi decât două explicații plauzibile pentru faptul că s-au pretat la înăbușirea adevărului: fie că aceste evenimente îi lăsa indiferenți, fie că le aprobau.

CAPITOLUL 9

IN CASA DE STICLĂ

"Serviciul Prizonierilor de Război este o casă de sticlă în care nu avem nimic de ascuns".

Generalul Buisson
Director general al Serviciului P.R. din
A.M.

În timpul inspecțiilor efectuate în lagărele franceze, în 1945 și 1946, Comitetul Internațional al Crucii Roșii semnala neîncetat condițiile "nec satisfăcătoare", "îngrijorătoare" sau "abuzante" existente în lagăre. În special două lagăre, cele de la La Chauvinerie și de la Montreuil-Bellay (Maine et Loire) erau bine cunoscute Crucii Roșii. În septembrie 1945, acolo se găseau internati mii de femei, copii și bătrâni care, inițial, au fost închiși de americani. C.I.C.R. i-a avertizat pe francezi că acești deținuți mureau de tifos, epidemie care prezenta riscul răspândirii și în rândul populației civile din regiune¹.

La sfârșitul lunii octombrie 1946, Comitetul Internațional al Crucii Roșii declara: "*Sinistrită actuală este mai mult decât abuzantă. Junătățile dintre prizonierii de război germani care muncesc sunt insuficient îmbrăcate și nu vor putea suporta asprimea iernii fără riscul de a se îmbolnăvi grav. În aceste împrejurări, este de așteptat un mare număr de decese*". În 1947, au fost făcute aceleași atenționări sinistre². De fapt, numai rapoartele întocmite de ofiterii armatei franceze - ca răspuns la cereri venite de sus și având drept scop să respingă acuzațiile aduse de Crucea Roșie sau de armata americană - pretindeau că, în lagăre, condițiile de primire a P.R. erau satisfăcătoare.

Faptul acesta nu împiedica armata americană să continue transferările: 101.000 de prizonieri la începutul lui 1946, la care s-au adăugat, în ianuarie același an, un efectiv de 30.000 de

oameni cedati de englezi⁴. Armata americană Stia precis că îi duce pe prizonieri la dezastru, așa cum dovedesc numeroase plângeri cu privire la francezi, care nu își îndeplineau angajamentele referitoare la ameliorarea condițiilor de detenție. În octombrie 1946, generalul John T Lewis scria: *"In virtutea inertei nedesmintite a autorităților franceze care nu au rezolvat niciodată deficiențele supuse atenției lor în numeroase rânduri, se recomandă încă o dată* ca armata să încerce să incite departamentul de Stat să îndrepte aceste deficiente, cu scopul de a satisface exigentele convenției de la Geneva și de a-i repatria mai repede pe cei care au fost transferați de curând⁵. Foarte probabil că autorul acestor rânduri urmărea doar să aibă o acoperire: era clar că francezii nu vor accepta niciodată critici din partea americanilor în legătură cu nerespectarea convenției de la Geneva și că nu vor repatria oameni care, pentru ei, constituiau o mână de lucru indispensabilă. Se mulțumea să reia în scris aceste recomandări pur formale. Fără îndoială, Lewis căuta să-și liniștească în felul acesta conștiința.

Cu bună știință, francezii i-au înfometat pe unii dintre prizonieri, ca să-i determine *"să se angajeze voluntar* în Legiunea Străină. De fapt, mulți legionari care au luptat în Indochina erau P.R. germani transferați în lagărele franceze în 1945 și 1946⁶.

În tot cursul anului 1945 și o bună parte din 1946, Pradervand s-a zbatut în nisipurile mișcătoare ale birocrației americane, pentru a veni în ajutorul prizonierilor aflați în mâinile francezilor. Modul în care aborda problema era ingenios. Le reamintea diplomatilor și generalilor propriile lor principii de dreptate, decență, generozitate, subliniind obligațiile care decurgeau din aceste principii și își oferea ajutorul pentru îndeplinirea lor, scotând în evidență urgența situației. Interlocutorii lui se făceau că nu cunosc realitatea administrată chiar de ei și se eschivau foarte precauți, inventând de fiecare dată noi obstacole.

Incitat de Pradervand, președintele Comitetului Internațional al Crucii Roșii, Max Huber, i-a scris din nou secretarului de stat James F. Byrnes că *"în notă cu satisfacție de afirmată acestuia conform căreia politica guvernului american privitoare la prizonierii de război "(ei) în totală conformitate cu convenția de la Geneva și că transferul nu (ei), autorizat de autoritățile Statelor Unite, decât dacă (există) c*

asigura satisfacerea cî termenii convenției erau respectați în mod corect de către celelalte puteri?

Pradervand a pus la cale un proiect ingenios, pe care l-a prezentat în linii mari într-o scrisoare adresată lui Eldred D. Kuppinger, de la secția de proiecte speciale a departamentului de Stat. Fără ocolișuri, delegatul Crucii Roșii avea grijă, în această scrisoare, să le acorde americanilor ceea ce am putea numi *"le bénelice du non-doute"*, declarând: *"După cum Ștăi, situația prizonierilor de război germani aflați în mîinile înalcesilor la ora actuală, a devenit extrem de critică"*.

Unul dintre mijloacele utilizate de Pradervand, în numele C.I.C.R., pentru a-i ajuta pe P.R., consta în cumpărarea de hrană cu modestele sume adurate de prizonierii înȘiȘi. Probabil că este vorba de banii care s-au strîns cel mai greu în întreaga istorie.

Delegatul Crucii Roșii se confrunța și cu problema restricției de vizelor. Putea cere corespondentul lui, Kuppinger, să rezolve această problemă? Pradervand îi propunea o soluție și promitea că, bineînțeles nu va considera acest fapt ca pe un precedent care să justifice o cerere ulterioară. Kuppinger i-a transmis această cerere lui Byrnes care i-a scris din nou secretarului de stat de la război, Robert Patterson, sugerîndu-i că *"ar fi oportun, de această dată, ca autoritățile militare americane de la Paris să ia în discuție cu autoritățile militare franceze, în scopul ameliorării stăi de necesare a situației prizonierilor de război deja transferați..."*.

În timp ce prizonierii de război mureau în chip inexorabil, schimbul de corespondență s-a desfășurat până la 13 iunie 1946, cînd Kuppinger, printr-o purtătoare, a refuzat să satisfacă solicitările lui Pradervand, sub pretextul că "autoritățile americane nu (erau) în măsură să livreze articolele cerute de Comitet în schimbul francilor francezi. Apoi își nuanța discursul: *"credem că dorințele Comitetului referitoare la această problemă au fost îndeplinite prin includerea în secțiunea Nouă"* a unei clauze care poate sau nu să-i autorizeze pe prizonieri să cumpere - la concurență cu piața neagră a civililor - hrana care le-a fost atribuită.

Într-adevăr, trebuie să spunem că o parte din putinele provizii de proveniență americană sau franceză, distribuite cu tăria în lagăre, erau fuuate în cursul livrării și apăreau imediat pe piața neagră. Primarul din Bascons - un mic oraș asezat la

sud-est de Bordeaux - Raoul Laporterie, care folosise doi prizonieri de război germani în magazinul său de haine, i-a scris o scrisoare mecrutătoare generalului de Gaulle, în legătură cu situația din Landes, regiune în care se aflau multe lagăre de internare. Fără să se teamă de represaliile care se puteau exercita asupra lui și care au și apărut, Laporterie declara: *"Producătorii sunt cel puțin surprinși și descumpăniți constatând că, deseori, prelevările la care sunt supuși nu duc la remedierea situației penibile a locuitorilor din marile aglomerații urbane. O explicație pentru această regretabilă stare de lucruri, constă în faptul că administrația militară, care interceptează pentru a să-și acoperi nevoile o mare parte din rechizițiile făcute, exagerase voluntar numărul articolelor pe care trebuie să le furnizeze, și este evident că excedentul peste nevoile armatei se scurge pe piața neagră".*

În mai 1946, departamentul de Stat nu era încă hotărât cu privire la înființarea unui serviciu poștal pentru prizonierii din lagărele americane și franceze. Ne dăm seama că problema curierului s-a pus din nou, dintr-o corespondență care a avut loc în vremea aceea între Dean Acheson, secretar de stat ad-interim, și Henry A. Wallace, secretarul comerțului, în care citim: *"În Statele Unite (era) o cerere considerabilă pentru deschiderea unui circuit care să facă posibilă trimiterea de pachete cu hrană și îmbrăcăminte"*¹⁰. Tot din corespondența lui Acheson descoperim că într-o scrisoare adresată secretarului de stat James Byrnes, el afirmă că francezii ar fi bucuroși să coopereze pentru a le da satisfacție americanilor¹¹ și, drept confirmare, alătură o scrisoare a mareșalului Alphonse Juin către Pradervand, în care acesta precizează că francezii nu ridică nici o obiecție cu privire la înființarea serviciului poștal.

Așadar, prizonierii au putut primi și trimite corespondență la mai bine de un an de la încetarea războiului, datorită acțiunii întreprinse de Pradervand. Un observator quaker povestea: *"Bucuriile acestor oameni, care așteptau veștă de luni de zile, a fost dincolo de orice închipuire"*¹².

În ianuarie 1946, era limpede că Franța era incapabilă să obțină cine știe ce profit de pe urma mâinii de lucru înfometate. În această lună, ceva mai mult de 500.000 de oameni lucrau pentru armată sau pentru economia civilă. Cei mai mulți, fiind subalimentați, prost îmbrăcați, slăbiți, munceau cu o eficiență mult scăzută față de cea normală. Aproximativ 124.000 dintre

camarazii lor erau într-o stare atât de proastă, încât nu puteau să lucreze deloc¹³. Mai mult, pierderile erau considerabile. Așa se face că, în vara lui 1945, sub ochii înfricoșati ai sătenilor, când 600 de muribunzi au fost debarcați în gara din Buglose, în apropiere de Dax, și constrânși la un marș forțat de 2 km pentru a ajunge în lagăr, 87 de oameni au murit. Ajunși în lagăr, deținuții au găsit alți captivi în zdrente, veniți dintr-un lagăr din Rennes, cărora li se spusese: *"Sunteți duși în sud la cules de struguri"*. Fără îndoială, unii prizonieri deja se obișnuiseră cu ideea că vor lucra în podgorii însorite și că se vor sătura de struguri dulci. Când au văzut că ciorchinii se coceau și culesul se făcea fără ei, au avut impresia că au venit acolo ca să moară. De fapt, aceasta a fost soarta multor prizonieri de aici. În lagărul de muncă forțată de la Labouheyre, în Landes, 25% dintre deținuți au murit în ianuarie 1946, de foame, de dizenterie sau din cauza altor boli¹⁴. Dizenteria era atât de răspândită, încât erau contaminați și mulți civili francezi.

Lucrările efectuate la Labouheyre, numite *"foresterie"*, par o cumplită parodie dacă ne amintim de imaginea tradițională a apinarului care doboară copacii. Multi gardieni se rușinau că trebuiau să ducă la muncă niște oameni atât de prăpădiți din punct de vedere fizic¹⁵. Majoritatea prizonierilor - înfometati - nu aveau experiență și erau expuși accidentelor care, adesea, îi costau viața. În mare parte, gardienii erau oameni de treabă, recrutați din localitățile învecinate și nu erau însuflețiti de dorința de răzbunare, deși trecuseră prin lagărele germane de internare. Nu numai că nu s-au purtat rău cu deținuții, dar uneori i-au și ajutat, aducându-le câte un pic de hrană în plus. Doi deținuți din acest lagăr au afirmat că, fără litrul de lapte adus zilnic de un gardian care locuia într-o fermă vecină, nu ar fi supraviețuit¹⁶.

Când părisea Bad Kreuznach, în mai 1945, Heinz T. își spunea că Sirul de camarazi bolnavi și înfometati reprezenta, într-adevăr, un cadou foarte ciudat pentru francezi. Era îmbrăcat numai în sortul pe care îl purta când a fost capturat în Germania și, în plus, era și desculț. Dar toate acestea nu-i zdruncinau moralul. Avea 18 ani.

"Am fost într-o ocazie cu oameni care tocmai fuseseră operați în spital, dar nu le păsa, ne-au îngrijmădit pe toți. Am traversat Rinul pe podul provizoriu dedicat lui Roosevelt. Îmi amintesc că

eram într-un vagon deschis, cu privirea tinând asupra
apei, ceea ce era grosnic, fiindcă podul nu era prea
solid. Era în ziua de 5 mai, și mulți așteptau în
sărbătorește victoria. Nu aveam decât buletinul de
identitate, care preciza data nașterii, 1937. Ne
gândeam că, dacă aș fi avut numai 16 ani, poate m-aș
fi eliberat și am făcut 9 din 7, dar asta nu a însemnat
nimic, nu s-au împiedicat numai de atât. Ca și
ceilalți, am fost dus în Franța. Se vorbea că erau
legăte americane în Franța unde prizonierii erau bine
trăși și că la Rennes, prizonierii germani dirijau
circulația, certându-i chiar pe soferi, lucru care îi
înfrunzise pe francezi. Am fost duși la Rennes, dar am
fost cedați francezilor numai după două luni.

Alimentele erau depozitate în tren, cu noi. Pe
etichete era scris numărul 10, și noi credeam că asta
însemna provizii suficiente pentru a hrăni sece
persoane timp de o zi. Cum noi eram vreo treiseci,
credeam că voiajul va dura o zi, dar am călătorit tre-
zile întregi, fără să coborâm, complet închiși în
vagon. Când să aflăm unde ne găseam, priveam prin
niște mici căpături. La un moment dat, cineva a
spus că vede turnul Eiffel, dar că nu vede Parisul.
Apoi, după trei zile, am ajuns la Rennes. În legă
erau mai mult de 100.000 de prizonieri, cam tot atâta
cât locuitori erau în oraș. În bucăți erau patru,
primele pe care le vedeam după multe săptămâni.
Erau patru de lemn, suprapuse pe trei nivele și nu
aveau nici pat, nici nimic altceva. Dormeam pe
podea. După captivitate, era prima dată când dormeam
sub un acoperiș. Am petrecut trei săptămâni la
Kreuznach, direct pe pământ, fără să putem face
focul sau să ne săpăm o groapă în pământ și singura
ocupare pe care o aveam totuși și ea să stăm la
coadă pentru un strop de apă. Ne-o aduceau francezii
și o puneau în butoaie, dar uneori se termină încă
înainte de a fi vărsată în butoaie, fiindcă oamenii
faceau găuri în țevi și se repeseau să bea.
Frumuzeții și întotdeauna se petrec astfel de lucruri,
când lipsurile sunt mari.

Francezii lipsesc de-a binelea. Când primeam

măruntele bombe de mazăre, le împărteam între noi. Și, când împărțeau se termină, mai rămăsesu vreo câteva. Țineam seama de tot cimentul și, dacă fiecare avea șase, așteptam până când fiecare avea șase și jumătate. Am rămas la Rennes aproape 8 luni. Am avut timp să înțelegem de ce am fost aduși aici. Francezii aveau nevoie de soldați. Aveau necesari mari în Indochina și voiau ciment pentru legiunea Stăină. Printre noi s-au infiltrat agenți germani în slujba francezilor, ca să recruteze soldați. Când americanii au pătruns în lagărul, s-au purtat urât cu francezii, care s-au răburat pe noi. Mai întâi, americanii au lăsat cu ei tot ce se găsea în spitalele militare. Ce să le instabile de încălzire, au fost nevoiți să spargă ferestrele. Francezii se uitau la ei, cum făceau toate astea. Au lăsat și o încălzitoare de ciment și au aruncat-o în fluviu. Americanii erau niște ticăloși ca de obicei. Lucrurile mergeau mult mai bine pentru prizonierii care au fost capturați de francezi. Mai era un grup de prizonieri veniți din Norvegia. Cimentul aceștia, aștia în mâinile englezilor, traversaseră Germania: credeau că se întorc acasă și își duceau cu ei toate lucrurile în niște saci mari. Dar au fost aduși în Franța. Lucrul este se petrecea în 1945. Până la sosirea în lagărul nostru, erau bine alimentați: ț-am întrebat dacă au traversat Germania și au spus că da, și că dacă unii prizonieri fugeau, britanicii se uitau în altă parte, nu se sinchiseau, întrucât dacă aveau loc evadării, nici atât. În Norvegia, la patru luni după război, încă mai erau înarmați. Au fost aduși într-un singur loc dar aveau încă asupra lor toate efectele personale.

Soldatii care s-au angajat în Legiunea Stăină au fost mutați într-un lagăr vecin unde puteau fi văzuți. fiindcă erau mai bine hrăniți, după două săptămâni aveau o înfățișare mai sănătoasă, în timp ce noi, săbeam mereu. Ei vedeau cum începeau să joace fotbal și să cânte, exact la fel ca noi.

Am întâlnit un profesor de matematică de la universitate și a început să-mi dea lecții. Am găsit o bucată de hârtie într-o bancă și puteam scrie pe ea.

Am descoperit că înțelegeam tot ce scriam dar, imediat se ștergeam, și din mintea mea se ștergea totul. Frunul semn de epuizare este că nu îți mai amintești unele lucruri. Era cumplit, și nu mai eram în stare să-mi aduc aminte ce scriam și înțelegeam cu puțin timp în urmă. Nu eram deprimat, era din cauza malnutriției. Când s-au întors în Germania, prietenii mei mei în vârstă din lagăr le-au scris părinților mei, spunându-le că eram incredibil de vesel și că le ridicam moralul pentru că nu eram deprimat. Nu știu cum am rezistat. Eram tot în lagăr când a venit înapoi și îmi făcusem deja o adevărată filosofie pentru apăsare. Ne gândeam că ne vom îmbarca pentru Statele Unite. Știam că vom rămâne acolo mult timp și că fiecare avea propriul său sistem de apăsare, așa că mi-am spus: ei bine, tocmai turnăm un film despre prizonierii, sunt actor, pot să plec când vreau, dacă plec înainte de terminare, nu sunt pățit, prin urmare, rămân până la capăt. Jucasem deja roluri în filme pentru tineret în Berlin, știam cam cum mergeau lucrurile, și mă convingeam că și acum era la fel. Mulți francezi treceau pe drumul de lângă calea ferată ducându-se în Rennes. În fața lagărului, căscau gura și îi priveam și noi, în final mi-am spus că era ca la gardina zoologică, numai că nu se știe în ce parte erau malnutriții. Fără în urmă, am ajuns să văd sărma ghimpați nu ca pe un obiect care mă împiedică să plec, ci ca pe un lucru care îi oprește pe cei nedoriți să intre. Toate acestea nu erau decât niște prostocare, dar într-o situație ca asta trebuie să te agăți de ceva. Mei tărziu, când sălbăticiunea ne-a doborât de tot și cea mai mică mișcare ne făcea să ne pierdem cunoștința, calculam cât duiau la sinurile. Malnutriția era atât de gravă, încât cel mai mic gest, făcut prea repede, ne făcea să trecem pe lumea cealaltă. Când mi s-a întâmplat prima dată acest lucru, stăteam la soare și nu aveam nimic de făcut, absolut nimic. Îmi amintesc că-mi știam, cum stăteam culcat pe pământ: bun, mai sunt șase ore până la supă și pentru că nu am nimic de făcut, nici vreo carte să citesc nimic altceva, îmi spun, ei bine, dacă mișc repede

buzul, voi măcar le știu trei ore bune și, dacă o fac din nou când mă trezesc, încă trei ore, deci șase ore cu totul. Voi fi înconștient timp de șase ore, care voi fi șterse din capătățile mele.

Hiar eu aș fi de puțină încăt oamenii erau, în general, bolnavi și când un om este bolnav, el este dus la spital. Când erau duși la spital, nu mai veneau niciodată înapoi. Din 100.000 de prizonieri detinuti la Fennes, cu siguranță o parte au murit, și chiar o parte însemnate, dar nu am găsit niciodată o urmă de cimitir pe undeva. Nu am văzut niciodată pe cineva de la Crucea Roșie. Timp de doi ani, nimeni nu a venit să inspecteze lagărul. Primele lor vizite a avut loc în 1947, când ne-au adus pătură. Măcarăm iarba care creștea printre bazele. Nu erau doar fâncoși răspunzători pentru ceea ce se petrecea în lagărele din Franța, pentru că ei au primit mulți germani deși într-o stare deplombabilă din cauza tratamentului pe care îl suportaseră în Germania. Este foarte grav când sunt aduși la noi sute de mii de oameni într-un loc și nimeni nu se gândește cum vor fi hrăniți.

Până la urmă, am fost trimiși să lucrăm într-un comando de muncă în sat. Eram 30, unul dintre noi trebuia să fie bucătar însă până se întorceau de la muncă ceilalți membri ai comandoului, el mânca totul. Într-o dimineață devreme, gardianul care răspundea de noi ne-a spus: "Bun, am să încerc să vă gătesc niște mâncare dar, momentan, sunt aici niște cartofi. Eia, într-adevăr, o găsmăde de cartofi urși și. Și am întrebat cât putem lua iar ei a sis "Cât vrei". Atunci, fiecare am luat câte două kilograme, i-am pus în apă la fiert, pe loc și cred că am mâncat tot cartofii într-o singură zi. Gardianul s-a întors, a văzut că nu mai era nici un cartof și ne-a spus că erau acolo cel puțin 150 de kilograme. Devorai în întregime de 30 de persoane. Pentru că nu aveam sare, le-am dat gust de cenușă de lemn. Fiindcă am înfulecat o cantitate atât de mare, ne simțeam rău în pântecul ni se umflase, era enorm.

Când am ajuns la Fennes, am hotărât între noi, germanii că, deși fiind penurie de alimente, să dăm c

este dublu celor care nu aveau încă 18 ani. Dintre ce. 3.000 de prizonieri din incinta noastră, erau vreo 150 de băieți de 15, 16 și 17 ani. Sunt un om cinstit. I-am mintit mereu pe francezi și americani cu privire la vârsta mea, dar nu puteam să fac treaba asta cu compatrioții mei, așa că le-am spus că aveau 18 ani. Jur că nu avea nici o importanță, fiindcă de două ori nimic, oricum nu era mult. Profesorii erau lăsați să se ocupe de tot felul de activități, încercau să-i atragă la lectii și la alte treburi, dar cel mai mult nu mușteru momentele. La început, mă duceau să asist și eu la unele lectii, fiecare intervenea la rândul lui să prezinte ceva, dar când băieții m-au văzut, au întrebat: "Ce caută băieții aici?" Mi-am spus că nu voi intra niciodată în Legiunea Străină, în vecii vecilor, nici dacă ar fi să mor acolo. După ce am supraviețuit războiului și bombardării Berlinului și după ce am luptat în Germania, practic fără arme, împotriva americanilor, eram așa de fericit că sunt viu încât prizonieratul nu reprezenta pentru mine o pedeapsă.¹⁶

Iată o altă mărturie:

Prizonierul cu numărul matricol 1503477, Werner Steckelings, avea toate motivele să uască din tot sufletul Franța și francezii pentru tot restul zilelor sale care, în anul acela 1945, păreau numărate.¹⁶ Transferat din lagărul american de la Heilbronn, unde murea de foame în fundul unei gropi, în luna august a ajuns la Rivesaltes, în sudul Franței. Aici apa se găsea greu, fapt care dă și mai multă forță episodului povestit de fostul deținut. Intr-o zi, Șeful camionului cisternă oprit în afara lagărului a deschis rezervorul și a răs în hohote la tipetele disperate ale prizonierilor care vedeau cum se irosește apa. La Rivesaltes, Steckelings locuia într-o baracă, împreună cu alții 80 de oameni. Zilnic, mureau 3, 4 sau 5 oameni. El a spus că, în unele zile, trebuia să ajute să fie scoase din lagăr 20 de cadavre. În noiembrie 1945, a fost transferat la Aubagne, în regiunea Bouches-du-Rhone. În timp ce camionul stătea în oraș, a zărit o coajă de pâine pe asfalt. A făcut semne disperate unui trecător care i-a ridicat-o și i-a adus-o, spunându-i: "Domnule, știu ce

Între timp răz:."

Lagărul din Aubagne era poreclit "*orga morții*", din cauza mistalului care Suiera pătrunzând în bașci. După cum își amintește Steckelings, acolo a fost ras în cap "*numai pentru că francezii ne usur*".

La 19 ani, nu cântărea mai mult de 36 de kilograme. Pe lângă aceste lucruri cumplite, el își amintește cu un zâmbet povestea tânărului prizonier analfabet care, primind o scrisoare de la mama sa, i-a cerut să i-o citească. S-au așezat alături și Steckelings a început să citească cu voce tare. Camaradul lui i-a acoperit atunci urechile cu mâinile, iar Steckelings l-a întrebat: "*De ce faci așa?*" Băiatul i-a răspuns; "*Tu nu trebuie să auzi ce-mi spune mama*". Steckelings a fost transferat la Sorgues, la nord de Aubagne, împreună cu încă vreo duzină de alți prizonieri, ca să muncească într-o uzină de ingrașăminte chimice. El spune că acest lucru i-a salvat viața. Acolo, o familie franceză i-a venit în ajutor, a avut grijă de el, i-a dăruit haine, hrană și s-au purtat prietenos. A fost chiar invitat la căsătoria fiicei lor. A rămas acolo trei ani până la eliberare. Calitatea relațiilor sale cu această familie l-a făcut să-și schimbe profund părerea despre Franța. "*Au fost foarte amabili cu mine. Deși în lagăre francezii se purtau tare nemilos cu noi, am adunat aceste amintiri fiindcă mulți dintre ei au fost omenoși cu noi când am ieșit din lagăre. Numai într-un câmin poți descoperi cu adevărat cum este o nație*". De atunci, Steckelings a păstrat legături strânse cu această familie, pe care a vizitat-o deseori."

Mulți prizonieri din lagărele franceze au supraviețuit pentru că au fost repartizați la muncă în sate sau în ferme unde locuitorii au fost generoși cu ei.

În noiembrie 1945, efectivul total de prizonieri "*de mâini*" franceze care însuma deținuți capturați chiar de francezi și pe cei predați de americani și britanici, se ridică la 900 000 de oameni. După câteva luni în captivitate, 255 953 dintre ei nu mai figuau în scripte.¹⁹ Abia în martie 1946, în registrele franceze a apărut prima dată o coloană nouă, intitulată "*Forțat*"

* În franceză: *interdiction de la mort*.

* Înainte de a discuta cu sutorul, Steckelings se opus: "Am să vă dezvălu: lucrurile bune dar și lucrurile bune. Trebuie să-mi promiteți că veți publica atât cele bune cât și cele rele".

*din diverse motive***, categorii în care erau clasate 167 000 de persoane. Ce adevăr se ascundea în spatele acestor termeni vagi?

Plecând de la aceste imprecizii putem face anumite presupuneri: - În haosul care a urmat după cedarea lagărelor în mâinile francezilor, poate că unii deținuți au fost eliberați fără să fie înregistrați? Această versiune asupra faptelor este foarte improbabilă, din moment ce este clar că francezii au cerut un număr mare de prizonieri pentru muncă. Și apoi, nu se poate crede că eliberările au fost făcute anarhic, pentru că obligația repatrierii deținuților presupune transportul lor, și prin urmare și recensământul efectivului vizat.

- Să presupunem acum că indivizii lipsă au evadat. Deși francezii au înregistrat un anumit număr de evadări în cursul transporturilor feroviare sau rutiere, se pare că numărul lor real a fost foarte mic. Această teză este cu atât mai greu de susținut, dacă avem în vedere că prizonierii erau într-o stare fizică lamentabilă și complet dezbrăcați, ceea ce îi punea în totală incapacitate de a traversa o țară ostilă. Mai mult, după încetarea conflictului, pericolul întâmpinat de evadați era același ca și în timpul războiului. Mărturia unui fost deținut, Alfred Tappen, ne arată foarte clar că deținuții nu se simteau în stare să înfrunte dificultățile unei evadări. Capturat în nord-vestul Parisului în august 1944, el a fost internat într-un lagăr american în apropiere de Alençon. Acolo, prizonierii erau bine tratați, dar prost hrăniți. Chinuit de foame, Tappen și-a asumat riscul ieșirii din lagăr, ca să caute mere într-o livadă vecină și s-a întors de bună voie în lagăr. De fapt, Tappen a revenit în lagăr pentru că *"nu avea nici un interes să fugă fără nici un ajutor"*²⁰.

- Fiind înăbușată ipoteza evadarilor în masă, putem să ne întrebăm dacă nu cumva este vorba, pur și simplu, de erori la recensământul prizonierilor. Inșuși mareșalul Juin face aluzie la erori de report comise de americani, care s-ar fi ridicat până la 30% din contingentul de P.R.. Totuși, el nu precizează dacă aceste neglijențe au dus la creșterea sau la scăderea numărului de deținuți transferați. În eventualitatea unor asemenea confuzii, este imposibil să stabilim clar cum au stat lucrurile. În această

** Expresia se corectează cel puțin în documentele americane: *Other Losses*.

²⁰Vezi anexa 10.

privintă, este bine să amintim că în Si Si statisticienii consideră că un cumul de erori, în ambele sensuri, poate foarte bine să ducă la anularea lor. De altfel, acordul global dintre francezi Si americani cu privire la numărul total de prizonieri transferați sugerează că cifra este foarte exactă. Odată transferurile încheiate, probabil că francezii au făcut o numărătoare precisă a deținuților pe care îi aveau, treabă ușor de făcut. În orice caz, aceste cifre, împreună cu cele pe care le aveau de la americani, nu numai că sunt cele mai credibile de care dispunem, dar sunt Si cele mai autorizate pentru că, în ambele cazuri, provin din cele mai înalte surse. Printre altele, aceste date se confirmă reciproc sau diferențele sunt neglijabile. De altfel, totalul transferurilor efectuate nu a fost niciodată un subiect de discordie între americani Si francezi. Este semnificativ că mareșalul Juin a acceptat erorile comise fără să pună în discuție rezultatul obținut. Prin urmare, putem să considerăm că aceste cifre sunt suficiente de credibile pentru a ne forma o imagine de ansamblu asupra situației.

- Mai rămâne o eventualitate: cei 167 000 de "*Fleuves din diverse cauze*" au murit.

În această privință, exemplul de la Thorée-les-Pins este semnificativ. Dacă ne amintim că, în cursul inspecției efectuate de Crucea Roșie în vara anului 1945, în lagăr erau 20 000 de persoane numărate, la 10 noiembrie în același an, comandantul regional înregistra 15 600.²¹ Se pare că nici unul dintre cei 4400 de oameni lipsă nu a putut fi retrocedat americanilor, sau transferați în alte lagăre franceze - americanii nu începuseră încă să primească înapoi pe cei înapți de muncă transferați, iar francezii nu aveau nici un motiv să transfere muribunzi, viitori retrocedați, dintr-un lagăr în altul.

Să mai amintim aici Si că, în august 1945, comandantul lagărului de la Thorée-les-Pins considera că 2000 de deținuți erau atât de bolnavi încât nu mai exista nici o șansă să fie salvați. De altminteri, o listă nominală ținută de un prizonier german doar pentru o singură secție a lagărului, confirmă că între august Si octombrie 1945, au murit mai mult de 400 de oameni.²² Un gardian din lagăr, Robert Langlais, locuitor din Thorée care, în perioada aceea, îndeplinea funcția de gropar, a ajutat zilnic la înmormântarea a 15 cadavre în medie.²³

Începând din septembrie 1945, situația prizonierilor de sub tutelă franceză era catastrofală, fapt care l-a determinat pe

Praderwand să-i scrie generalului de Gaulle, pentru a-i atrage atenția că 200 000 de prizonieri erau condamnați la moarte. Știind că negocierile dintre americani și francezi au condus, în secret, la retrocedarea unui număr de 52 000 de muribunzi în mâinile americanilor²⁴, constatăm că 148 000 de nefericiți au rămas în lagărele franceze și nu au avut parte, în timpul iernii, de nici o îmbunătățire a condițiilor de detenție. Ei bine, nimeni nu ne poate interzice să ne gândim că faptele confirmă previziunile lui Praderwand.

Comportamentul echivoc al francezilor, oscilând între o răzbunare cruntă și o atitudine reținută de teama presei, este foarte bine ilustrat de soarta preotului german, abatele Franz Stock.²⁵ Stock venise în Franța în timpul războiului, în calitate de capelan al prizonierilor francezi internați în închisori germane. Ocat de purtarea prea puțin creștinească a compatrioților săi, el a ținut în secret un registru în care trecea împrejurările exacte ale morții fiecărui luptător din Rezistență. În acest fel, sute de execuții erau prezentate amănunțit în registru lui care, după război, a reprezentat o importantă sursă de informații pentru familiile celor dispăruți. Abatele îi implora pe germani să îmbunătățească condițiile de detenție ale prizonierilor și se străduia să le aline acestora suferințele, aducându-le cuvântul credinței. Când soarta războiului s-a întors în favoarea Aliaților, iar germanii au început să sosească în număr mare în lagăre, luând locul inamicilor lor, Stock i-a urmat voluntar pe compatrioții săi în prizonierat. Datorită comportării sale excepționale în timpul ocupației germane, nu a fost tratat ca un prizonier de război și s-a acordat suficientă libertate încât să pună pe piciorare un mic seminar pentru deținuți. Tinerii săi studenți, al căror număr s-a ridicat în curând la aproape o mie, s-au întors în Germania pentru a contribui la reinstaurarea spiritului creștin în această țară.

Stock a petrecut trei ani în lagăre și și-a consumat puterile ocupându-se atât de formarea seminaristilor cât și de ameliorarea situației prizonierilor, (hrană, îmbrăcăminte, corespondență), în beneficiul compatrioților săi, așa cum, în trecut, făcuse acest lucru în favoarea francezilor. Epuizat, slăbit, a murit în 1946 într-un spital de închisoare din bulevardul Saint Germain din Paris. Părea și generalul Buisson, care prin funcțiile sale purta răspunderea pentru condițiile de detenție ale P.R., a considerat că trebuia să asiste la funeraliile părintelui

Stock. În fața mormântului, Monseniorul Roncalli, viitorul papă Ioan al XXIII-lea, a evocat puterea și bunătatea celui dispărut. Cu toate acestea, Buisson nu a autorizat presa să anunțe Știrea morții abatelui și nici să publice elogiul care i-a fost adus. O femeie în vârstă care îl cunoscuse pe Stock și care a asistat la înmormântare, nu conțenea repetând cu glas tare: "*Scandal, Scandal!*"

Ani în Sir, în Franța s-a considerat că unica sursă documentată serioasă cu privire la prizonierii Axei "*în mâini*" franceze a fost o broșură editată de serviciul generalului Buisson în 1948 și intitulată "*Istoricul Serviciului pentru prizonierii de război ai Axei, 1943-1948*". La începutul acestui document, ca un adevărat monument al autosatisfacției - destinat, probabil, propagandei - un epigraf dă tonul: "*Serviciul pentru prizonierii de război este o casă de sticlă în care nu este nimic de ascuns*".²⁶

Să profităm de acest fapt ca să aruncăm o privire înăuntru.

Este de ajuns să citim câteva pagini pentru a înțelege că este un adevărat panegiric. Din 1943 până în 1948, totul a fost perfect. Serviciul pentru P.R. era transparent, ziaristi au putut să facă investigații libere, iar prizonierii, înșiși au dovedit un mare entuziasm descriind condițiile confortabile ale prizonierilor "în mâini" franceze.

Dincolo de aceste date generale, este prezentat un studiu detaliat. Am găsit o sumă de incoerente sau de contradicții flagrante. De exemplu, după ce aflăm că în martie 1946, "*numărul prizonierilor de război atinge apogeul, depășind 300 000*", doar 39 de pagini mai încolo găsim că "*ocotombrie 1945 marchează numărul maxim al P.R. aflați în captivitate franceză (370 000)*". După 174 de pagini, redactorul propune o altă cifră totală pentru aceeași perioadă: 741 239 de această dată.

Pe alocuri, Buisson amestecă două grupe de prizonieri, într-una fiind 380 000 și în cealaltă 275 000. În total 638 000, după cum spune el.²⁷ Prin acest calcul fantezist, 17000 de prizonieri dispar într-o clipă din totalul socotelilor. La pagina 221, generalul Buisson face cunoscut numărul celor morți în

* În franceză în text.

perioada de cinci ani dintre 1944-1948, adică 24 161 de oameni. Dat fiind faptul că se referă la un efectiv de mai mult de 2 000 000 de deținuți (sau, de pildă, un milion de prizonieri deținuți timp de doi ani), acest nivel al deceselor s-ar fi ridicat la 1,2% pe an, ceea ce spune foarte mult despre capacitatea acestor oameni de a trăi fără hrană, fără îmbrăcăminte și fără medicamente. Dar Buisson nu se mulțumește doar cu această cifră: el afirmă că 18 416 decese sunt cauzate de rănilor dobândite în timpul războiului ceea ce face ca numărul celor decedați din rândul celor care nu au fost răniți să se reducă la 5745. Dacă am acorda vreun credit *'Ystozivulu'*, ar însemna să admitem că prizonierii înfomețați, bolnavi, lipsiți de îngrijire, aveau o speranță de viață superioară celei a soldaților americani în timp de pace.²⁸

Din nenorocire, constatăm că, pentru unii scriitori, astfel de documente reprezintă izvoare serioase. Este cazul lui Kurt Böhm care, deși a formulat unele îndoieli aici și colo, prin simplul fapt că le-a reprodus, a făcut ca statisticile acrobatice ale lui Buisson să devină credibile.²⁹

Pentru a afla numărul total de decese, în lagărele franceze, trebuie să începem cămurind numărul de Absenți/Neînregistrați, deoarece și în această privință - ca și americanii - francezii dau dovadă de neglijență. Să procedăm metodic: la 1 noiembrie 1945, francezii capturaseră ei înșiși 280 629 oameni, conform S.H.A.E.F., cifră la care trebuie să adăugăm cei 724 442 de prizonieri predați ulterior la americani³⁰, apoi cei 25 000 de captivi cedati de englezi și canadieni. Altfel spus, în total, 1 030 071 indivizi. În *'Nos documents et études'* ale ministerului de externe, totalul prizonierilor deținuți este de 719 936 oameni. Diferența între cele două surse conduce la constatarea că 310 135 de oameni nu erau recenzați.³¹ Dacă ținem seama de faptul că un efectiv cuprinzând între 30 000 și 60 000 de oameni au fost eliberați imediat în Germania, ajungem la un număr de Absenți/Neînregistrați cuprins între minim 250 135 și cel mult 280 135 de oameni.

Ceva mai departe, numărul total de prizonieri, puțin mai mic datorită retrocedărilor efectuate americanilor, se ridică la 1 009 629, număr care se obține adăugând la capturile inițiale și efectivul prizonierilor cedati de britanici și americani, adică 729 000 de oameni.³² Totuși la această dată, sunt înregistrați³³

doar 770 000 de oameni, ceea ce ridică numărul celor Absenti/Neînregistrați la 239 629 de prizonieri. Aici, *"Histoire"* generalului Buisson - poate din greșeală - utilizează același limbaj sinistru, identic celui din registrele americane, pentru că 167 000 dintre acești Absenti/Neînregistrați sunt clasati în categoria *"Fieștii din diverse motive"*, aplicată aici pentru 167 000 de oameni, nu trebuie corelată cu previziunea apocaliptică a lui Pradervand.

Dacă încercăm să facem un bilanț general al situației P.R. *"In mâini"* franceze între 1943 și 1948, folosind diferitele surse oficiale (franceze și americane), constatăm că, din cauza transferurilor de prizonieri provenind din teatrul de operații din Africa de Nord, totalul se ridică la 1 072 629 de oameni. Dacă, în continuare îi dăm crezare lui Buisson când afirmă că 628 388 au fost, în final, repatriați în Germania, iar 130 000 eliberați, chiar la locul capturării lor, cu statutul de muncitori liberi, ajungem la un număr total de 758 388 de eliberări. În consecință, diferența între totalul capturilor și aceste eliberări pune iarăși în evidență că 314 241 de prizonieri lipsesc din calculele oficiale.

Trebuie care să ne mulțumim cu afirmațiile lui Buisson că zeci de persoane au fost repatriate fără să mai fie recensate și nici înregistrate³⁴? Toate acestea nu fac decât să ne confirme că ne găsim într-o totală incapacitate de stabilire exactă a dimensiunilor problemei. Din fericire, există alte metode de apreciere care ne fac să credem că, în realitate, omiterea celor repatriați din recensăminte este deliberată, și nu are alt scop decât să ascundă adevărul.

De fapt, francezilor le plăcea prea mult ideea de a dispune după gusturile lor de o anumită cantitate de mână de lucru, ca să negligeze umările. Inițial, au cerut 1 750 000 de P.R., dar în final au acceptat cât au vrut americanii să le cedeze. Din consultarea documentelor franceze rezultă cât de precise erau constatările lunare, pentru că recensământul indică, aproape pentru fiecare om, repartizarea detinutilor pe locuri de muncă și lucrarea efectuată. Prin urmare, ni se pare că nu întâmplător, francezii au socotit că nu este bine să țină un calcul exact al repatrierilor. Există un singur motiv pentru a nu preciza numărul repatrierilor: era nevoie să fie camuflate cifrele exacte și, astfel, și numărul celor decedați, care trebuie să fi fost destul de mare ca să merite efortul de a fi ascunse. În consecință, de și

este imposibil să dăm o cifră foarte exactă, este clar că numărul mortilor reprezintă o problemă supărătoare pentru francezi.

Ne-am pus întrebarea dacă nu am putea ajunge la o mai bună înțelegere a situației pe baza unor informații culese din surse mai puțin oficiale și, mai ales, de la martori oculari (prizonieri, gardieni, gropari, delegații Crucii Roșii). Pe baza faptelor observate, uneori pe o perioadă destul de scurtă, am calculat numărul decedaților pe întreaga perioadă luată în calcul și am extrapolat, obținând astfel nivelul anual al deceselor.⁹⁵ Dacă recunoaștem cinstit că această metodă nu este riguros științifică, supunem totuși rezultatele ei atenției cititorului, care, în lipsa unor informații exacte, își poate face o idee despre dimensiunile dezastrului.⁹⁶

	Efectiv	Morti	decese pe an (%)	perioada studiu
Thorey-lez-Pain	12000	2520	42%	5-6
Morsvilk (april)	800	450	100%	3
Buglox	800	250	37,5%	10
La boulayre	600	221	37%	12
Dougnogues (Pisces)	800	400	100%	6
Rivembois	2400	1350	100%	3
Lagăr cânt de Le Nesle (perioada 1)	17000	400	9,4%	3
Lagăr cânt de Le Nesle (perioada 2)	17000	300	21,4%	1

Aceste cifre pot părea exagerate. Și totuși, cercetările ne-au permis să descoperim alte două documente capitale care tind să le confirme. Astfel, o echipă de asistenți quaker a descoperit în ianuarie 1946 că într-un lagăr de 2000 de persoane în apropiere de Toulouse, 600 de oameni și-au găsit moartea în 3 săptămâni.⁹⁷

Al doilea document, descoperit în arhivele ministerului afacerilor externe din Paris, precizează un nivel anual al deceselor de 17% într-un lagăr de 3000 de persoane la Barlin (Pas-de-Calais).⁹⁸

Eșantionul care stă la baza calculului nostru se referă la 7 lagăre, cuprinzând 34 000 de oameni. Acest efectiv reprezintă 3,4% din contingentul total de prizonieri detinuti de francezi. Dacă extindem rezultatele obținute astfel la întregul ansamblu,

reiese un număr de decese situat între maximum 314 241 (numărul celor neînregistrați de generalul Buisson) și 167 000 (cifra apărută în colțana *"Fierduri din diverse motive"*).

ADĂUGIRE LA EDITIA FRANCEZĂ

După publicarea acestei lucrări în Canada și în Germania, autorul a descoperit, în arhivele diplomatice ale ministerului afacerilor externe, un document care confirmă rezultatele anchetei efectuate cu privire la lagărele franceze. Este vorba despre o notă a Afacerilor Administrative și Sociale, întocmită la 25 ianuarie 1946, în care citim: "Guvernul american ne-a cerut să efectuăm eliberarea totală, cel mai târziu la 1 octombrie 1947, a tuturor prizonierilor de război care, fiind transferați în Franța de către Comandamentul american, se află încă sub controlul nostru (475 000 de prizonieri)". (Serile Z *Europa-Germană*, 1944-1949. Prizonieri de război, vol. 22, pag. 292).

Dacă avem în vedere repatrierile, retrocedările de către americani și alte transferuri clandestine, aceasta înseamnă că din numărul de prizonieri cedați de americani (cuprins între 638 000 și 675 000), între 55 000 și 123 000 au murit în cursul primelor luni de captivitate, așa cum a prevăzut Jean Pradervand (a se vedea anexa 11).

Capitolul 10

BRITANICII ȘI CANADIENII

La sfârșitul războiului, britanicii și canadienii s-au confruntat cu o situație stănie în Germania de Nord: erau depășiți de evenimente datorită numărului mare de învinși, care se predau în mare grabă în mâinile lor. Sute de mii de germani se ascundeau în păduri, în pivnite, *"încălcați și îngroșiți, culcați în laurile de cereale, la 15 m de noi, așteptând momentul potrivit ca să se ridice cu mâinile sus"*. Căpitanul H.F. McCulloch, de la regimentul 2 anti-tanc din divizia a doua canadiană, încheie povestirea¹ despre luptele la care a participat, prin evocarea haosului care domnea în momentul capitulării inamicului: *"Era o situație bizară. Făceau pe câmpie, dar nu încercau să intre în lăgăre. Dormeau în hambare, pe câmp etc. Sigur că am rechiziționat locuințe, printre care și hotelul de pe insula Wangerooge. Germanii erau foarte disciplinați și nu exista nici o animozitate între ei și noi. Înțeleptul nostru eram mult mai puțin, dar eram înarmați, în timp ce ei nu aveau arme. Nu ne ocupăm prea mult de ei"*.

În acest context puțin obișnuit, lui McCulloch nu i-a venit greu să creadă că un fapt care i-a fost relatat era real: după 8 mai, ziua victoriei Aliaților, au fost văzuți doi soldați înarmați, unul german și celălalt canadian, făcând de gardă împreună la un depozit de muniții. Canadienii și-au zis: *"Războiul s-a terminat, populația civilă își va recăpăta încrederea... trupele nu vor mai fi agresive, nu vor mai avea pierderi mari, din moment ce eliberarea finală este aproape"*².

În timpul războiului, canadienii au ridicat rapid incinte împrejmuite cu sârmă ghimpată pentru prizonierii lor, care au rămas fără acoperiș și echipament de bucătărie doar câteva zile. În toamna lui 1944, într-un lagăr de prizonieri situat aproape de Dieppe, ei au găsit *"mai multe mii de camere înghesuite în incinte construite în câmp"*. Acești deținuți au fost imediat hrăniți, li s-a dat să bea deajuns și, după câteva zile, li s-au adus

corturi - Werner Hyne din Toronto, care depune mărturie din propria sa experiență, afirmă că în aceste lagăre nu au murit oameni. După o lună prizonierii au fost transferați în Anglia, în lagăre mai bine organizate.³

La sfârșitul războiului, în Germania de Nord, britanicii și Canadienii, ca și americanii, au avut mari dificultăți să hrănească și să cazeze numărul impresionant de prizonieri din Wehrmacht pe care tocmai îi capturaseră. Mareșalul Montgomery afirmă că, în numai o zi și jumătate 500 000 de germani s-au predat grupului 21 de armate pe care îl conducea.⁴ La scurt timp după victorie, numărul total al deținuților anglo-canadieni depășea 2 000 000 de oameni. Montgomery a reprimat repede jaful care începuse în zonele cucerite de armata canadiană, ordonând *"măsurii urgente pentru a pune capăt furului de provizii și de animale. Soldaților li se va explica faptul că orice cantitate de hrană necesară sustinută a.s. germanilor poate să însemne mâine niște chelnușii pentru Regatul Unit."*⁵ În orice caz, cu excepția deținuților din lagărul Overijsche (a se vedea mai departe), în lagărele britanice și canadiene, prizonierii au primit hrană suficientă și adăpost pentru a supraviețui dar, mai ales, pentru a-și păstra sănătatea.

Pe de altă parte, deși britanicii au hotărât să nu primească nici un F.I.D., ei au acceptat sute de mii de prizonieri bolnavi și famelici provenind din lagărele americane. Printre ei se afla și caporalul Helmut Liebich, tremurând de febră, care se îmbolnăvisese de tifos și de dizenterie la Rheinberg.⁶ Liebich aparținea grupului experimental anti-aerian de la Peenemunde, la Marea Baltică, atunci când a fost capturat de americani, în apropiere de Gotha, la 17 aprilie. Lagărul de la F.I.D. de la Gotha era doar un câmp inconjurat de sămânță ghimpată obișnuită, fără nici un cort. S-a transformat la iuteală într-o adevărată mlaștină. În prima zi, prizonierii au primit o mică rație de hrană, care a fost redusă foarte curând la jumătate. Ca să obțină această jumătate de rație, prizonierii trebuiau să îndure o adevărată caznă. Erau puși să alerge spre locurile de distribuție a hranei, cu spatele aplecat, între două rânduri de gardieni care îi loveau cu bastoanele. La 27 aprilie, au fost transferați în lagărul american de la Heidesheim, ceva mai la vest, unde timp de câteva zile nu li s-a distribuit hrană, pe urmă, au început să primească o cantitate infimă. Setea, foamea, lipsa adăpostului au provocat primele decese. Într-o noapte ploioasă, Liebich a văzut

pereti excavatiilor săpate în pământul moale și nisipos prăbușindu-se peste prizonieri, care erau prea slăbiți ca să mai iasă afară. Au murit sufocați înainte ca tovarășii lor să-i poată ajuta. Liebich s-a așezat pe pământ și a început să plângă. *"Nu puteam crede că oamenii pot să fie atât de nemiloși unui cuștit"*. El a constatat că, din zona sa "lagărul E", care la început avea cam 5200 de oameni, zilnic erau scoase între 10 și 30 de corpuri. El a văzut chiar pe unul dintre prizonieri cum îl bătea pe unul dintre camarazii lui, aflat în pragul morții, ca să-i ia minuscula bucată de pâine.

La Heidesheim, tifosul s-a declanșat pe la începutul lunii mai. Pe 13, Liebich a fost transferat într-un alt lagăr american, la Bingen-Budesheim, nu departe de Bad Kreuznach unde, cum se spunea, erau internați între 200 000 și 400 000 de prizonieri care nu aveau hrană, adăpost, medicamente și erau înghesuți umăr lângă umăr.

A făcut în curând dizenterie și i s-a spus că avea și tifos. Deși deliră din cauza febrei, i s-a ordonat să participe la recensământul prizonierilor după locul de naștere. A remarcat faptul că toți oamenii născuți la est de Elba erau îmbarcați în convoaie de camioane cu destinația Franța. Imediat ce s-a achitat de obligație, Liebich s-a grăbit să le spună gardienilor că era născut în Westfalia, regiune a Germaniei ocupată de britanici.

Epuizat, prea slăbit să mai scrie, din acest moment a încetat să mai țină jurnalul. A fost cocotat pe jumătate leșinat într-un vagon deschis împreună cu 60 de prizonieri. Trenul își trăgea încărcătura urmând cursul Rinului, a făcut un ocol prin Olanda, unde locuitorii stăteau pe pasarele și aruncau cu pietre în capetele prizonierilor, așa încât uneori americanii erau nevoiți să tragă focuri de avertisment ca să-i alunge. După trei zile și trei nopți de călătorie, ajutat de tovarășii săi, Liebich a intrat în uriașul lagăr american de la Rheinberg. Aici, însă și nu aveau hrană și nici apă. Când au sosit, în sfârșit, niște provizii, au descoperit că erau stricate. Prizonierii au povestit că la Rheinberg au trăit *"35 de zile practic fără hrană și 15 zile complet fără hrană"*. În mai 1945, nivelul anual al deceselor în lagărele de acest tip se ridica la aproape 30%.⁷ În nici unul din lagărele în care a fost internat, Liebich nu a văzut nici un fel de adăpost pentru prizonieri. Nu a asistat la nici o numărătoare a deținuților. Oamenii care țineau un jurnal nu scriau decât informațiile care nu îi ofensau pe gardieni, pentru că au zis că

erau pedepsiți dacă notau ceea ce se petrecea.⁹

Într-o bună zi din luna iunie, în toiul halucinațiilor produse de febră, tânărul caporal i-a văzut pe "Tommyes" sosind. *"Am fost numărați și își și ne-au numărat, cred că de Șapte sau opt ori în prima săptămână. Am fost trimis la spitalu din Linfort. Când au venit britanicii în lagăr Liebich cântărea 44 de kilograme, la o înălțime de 1,76 metri. Până la sfârșitul zilelor, își va aminti cu recunoștință de îngrijirile care i s-au acordat în trei spitale și care i-au salvat viața. În mod deosebit, respecta munca britanicilor. "Era minunat să ai un acoperiș deasupra capului și să dormi într-un pat. Era în considerare din nou ființe umane. Tommyes ne țeau ca pe niște câinești."*

După spusele mai multor prizonieri din lagărul de la Rheinberg, care pot încă să depună mărturie, ultimul act al americanilor înainte de a ceda lagărul britanicilor, a fost să treacă peste o parte din lagăr cu buldozerul, deși în fundul gropilor se mai aflau cămăni vii.⁹ Au trebuit să treacă 44 de ani pentru ca, în sfârșit, coșmarul trăit de acești cămăni să iasă la lumină. Totuși este surprinzător să constatăm că nici un ofițer britanic nu a avertat presa și nu a dat publicității nici un raport asupra condițiilor de detenție de la Rheinberg, deși se pare că un delegat al Crucii Roșii a vizitat lagărul în luna mai.¹⁰

La spitalul din Linfort, cămăni au primit hrană dar, pentru mulți dintre ei, era prea târziu. Timp de câteva săptămâni, la spital s-a murit într-una. Liebich a fost singurul supraviețuitor din camera sa deși, în câteva săptămâni de spitalizare, fiecare pat a fost ocupat succesiv de trei sau patru deținuți. Liebich nu consideră că britanicii erau responsabili pentru această situație. El crede că, *"odată cu Tommyes ordinea se instaurase din nou. Așa cum știi ce se întâmplă cu sine și cu noaptea. El mi-a salvat viața".* Când s-a vindecat, a fost trimis înapoi la Rheinberg și a fost inclus într-un nou recensământ. Câteva săptămâni mai târziu, a fost eliberat.

Americanii au comunicat grupului 21 al armatei britanice un număr de prizonieri mai mare decât cel pe care britanicii l-au găsit efectiv în lagăr. Acest decalaj se datorea, probabil, deceselor care nu au mai fost luate în calcul.¹¹ Dacă tinem seama de acest "hâțnis britanic", totalurile efectuate de grupul de armate 21 relevă variații mici, ceea ce arată un nivel scăzut al mortalității în aceste lagăre. Mai este un indiciu care confirmă acest nivel scăzut al numărului de decese: registrele biroului 3

(operatii) al U.S.F.E.T. nu arată o scădere semnificativă a numărului deținuților recenzați pentru lunile iulie și septembrie 1945¹², privitor la prizonierii din enclava Bremen, aflați în mâinile britanicilor. Un fapt încă și mai relevant este că registrele U.S.F.E.T., referitoare la lagărele britanice, nu menționează "Alte pierderi", în timp ce americanii înregistrează, pentru lagărele lor, un număr foarte mare.

Am interogată zeci de martori: foști prizonieri, gardieni din lagăre sau P.P.I.* (personal prelatat iramicului), adică prizonieri fără statutul de prizonieri de război. Cu excepția unuia, toți au afirmat că au fost bine tratați. Ei își amintesc că după două sau trei zile de captivitate, au primit apă destulă și hrană pentru a supraviețui, corturi să se adăpostească și că au avut suficient spațiu pentru a se instala. Fostul deținut A. Bodmar, care acum trăiește la Markham, în Ontario, și care a fost și el bine tratat, a auzit vorbindu-se despre un lagăr britanic unde, conform zvonurilor, într-un timp foarte scurt, au murit între 1000 și 5000 de oameni.¹³

Informația că prizonierii muriau de foame nu s-a răspândit numai în lagăre ci și în afara acestora. Fără îndoială că, în această privință, un rol important a avut restabilirea serviciului poștal, pe care britanicii au pus-o în aplicare pentru toți prizonierii, începând cu luna august 1945¹⁴. În aprilie 1946, markgraful de Baden i-a scris redactorul-șef de la "Times", Robert Barrington-Ward, pentru a protesta împotriva condițiilor de internare din lagărele britanice, despre care auzise A. Bodmar:

Vă scriu pentru că am primit informații extrem de alarmante privitoare la situația din unele lagăre aflate sub control britanic. Aceste informații se referă la un lagăr situat în apropiere de Ostende, în care sunt deținuți ofițeri superiori germani și la lagărele pentru prizonieri politici, situate în nordul Germaniei. Am posibilitatea să vă ofer detalii autentice: dacă am face un film, nu ar fi cu nimic mai prejos decât de cel făcut la Belsen.

Grija mea cea mare este cruțarea victimelor omenești. Foarte că unii prizonieri sunt vinovați, dar

* În engleză: S.E.P.: Surrendered Enemy Personnel.

*sigur nu atât de vinovați încât să moră de foame -
oricum, mulți dintre ei sunt nevinovați.*

*Dar eu sunt în fel de neîncredere și pentru
reputația Angliei - avem nevoie să o menținem,
ne străduim pentru a vindeca rănille tinerilor germani,
cărora trebuie să le fie exemplu. Acești tineri ne
interesă necontenit: care sunt serioși Aliații, căna
vorbesc de sentimentele lor creștinești :*

Cu sinceritate ai dumneavoastră,

Bertold

Markgraf de Baden.

Această scrisoare nu a rămas fără efect, în parte și
pentru că Barrington-Ward a luat măsuri să fie larg difuzată în
presă. De altfel această revelație brută a provocat o intervenție
în Camera Comunelor, unde Monseniorul episcop de
Chichester a formulat o întrebare orală pe această temă:

*"Domnilor, solicit permisiunea să adresez
guvernului Majestății-Sale o întrebare despre care
am scrisat Camera în mod particular. Această
întrebare este următoarea: dorim să știm dacă a tentă
guvernului a fost taxă de declarațiile publice făcute
în presă și în alte locuri, cu privire la situația
existentă în legătură de internare - în care sunt detinut
civilii și prizonierii de război - în Belgia și în zonele
ocupate britanice în Germania: dacă se efectuează
anchete pentru a verifica temeiul acestor declarații și
dacă rezultatul acestor anchete va fi dat publicității
imediat ce va fi posibil."*

Lordul Nathan, subsecretar de Stat la Parlament, a
răspuns:

*"În ceea ce privește legăturile de prizonieri de
război din Belgia, au fost imediat ordonate anchete
și ne-au fost aduse la cunoștință informații despre
anumite nereguli comise acolo. O Comisie de
Anchetă se află acum în Belgia, sub autoritatea
ofiterului general comandant-Șef al armatei engleze a*

*Rhinului", Si... este de așteptat ca în curând să
primim un raport. ¹⁶*

Faptele erau următoarele: din cauza unei erori administrative, într-unul din lagăre, rațiile prizonierilor pentru o lună de hrană au fost reduse dezastruos.¹⁶ Conform unui delegat al Crucii Roșii, M.E. Aeberhard, "cel puțin 200 de oameni au murit în două săptămâni. El a vizitat câteva lagăre britanice de P.P.I. în Belgia, unde a constatat "condiții de detenție absolut penibile", în special în lagărul de la Overijsche, în decembrie 1945."¹⁷ Ghidati de Camera Comunelor, Camera Lorzilor, de articolele din "Times" și din "Observer", ofiterii responsabili cu ancheta au obținut unele rezultate. Acuzatiile formulate de markgraferul de Baden s-au confirmat, deși un ofiter a calificat drept ineptie comparația lagărelor britanice cu Belsen. S-a adus la cunoștință că au fost deja restabilite rațiile suficiente înainte ca eroarea să ajungă la urechile publicului: într-o lună, decesele au încetat. Crucea Roșie a declarat: "Că urmarea intervenției noastre, am constatat cu plăcere, începând din a doua săptămână a lui decembrie 1945, că autoritățile britanice s-au pus pe treabă foarte energic pentru redresarea situației."¹⁸

După cum spune colonelul Henry Faulk, responsabil atât în timpul războiului cât și după încetarea lui, cu reeducarea prizonierilor de război din lagărele britanice de pe teritoriul Regatului Unit, dacă nu faci foc, nu iese fum. Faulk este sigur că oamenii care conduceau lagărele britanice din Belgia și din Germania se îngrijeau de starea de sănătate a prizonierilor. Raportele C.I.C.R. confirmă în linii mari această declarație, totuși cele câteva excepții nu sunt deloc neglijabile. În lucrarea sa, Faulk amintește un studiu al scriitorului german A. Mitscherlich, în care autorul arată că prizonierii germani se plâneau cu amărăciune de condițiile lamentabile existente în unul sau două lagăre din Belgia: unul dintre ele era, neîndoiește, britanic: "Erau ter-a-ti neomenos, mureau de foame

* Arma Rhinului era numele uzual pentru deservirea trupelor britanice din Germania.

** Britanicii au soterisat C.I.C.R.-ului vizitarea lagărelor în 1945. Această vizită a fost una din excepții.

în condiții deplorabile și sufereau venetului. (Prizonierii, considerau toate acestea ca o nedreptate, o crimă împotriva umanității... care îi așteasă aștepturi de victimele legărilor de concentrare. Se impune o singură concluzie: alții fac lucrurile astea, iar noi suntem blamați.¹⁹

Pentru că s-a făcut multă vâlvă în legătură cu scrierea markgrafului de Baden pe care am citat-o, este foarte improbabil ca în lagărele de P.P.I. să se fi produs decese care puteau fi evitate, cu excepția celor de la Overijsche. Nu aveam nici un motiv să presupunem că, de la un lagăr la altul, cenzura era diferită, pentru că, așa cum Știin, corespondența circula în mod liber.

De altfel, este aproape sigur că markgraful de Baden a aflat adevărul în legătură cu lagărul de la Overijsche datorită mesajului trimis de un prizonier.²⁰ Oricum stătea lucrurile, așa cum rezultă și din scrierea Crucii Roșii, britanicii nu au așteptat reacția opiniei publice: situația a fost redresată chiar înainte ca problemele să fie formulate în Cameră.

Toate aceste fapte locale demonstrează că, din aprilie 1945, membrii britanici ai C.C.S.* au refuzat să accepte germani provenind din lagărele americane, pentru că nu vroiau ca proprii lor prizonieri să sufere din cauza lipsei de adăposturi și de provizii care, inevitabil, afectau persoanele F.I.D.. Dacă britanicii doreau să întemeze F.I.D. din mâinile lor în condițiile cerute de Eisenhower în mesajul din 10 martie, nu ar fi fost logic să se împotrivescă primirii de noi deținuți. Altfel spus, britanicii nu ar fi refuzat să primească muribunzi, dacă ar fi avut intenți ei înșiși să-i maltrețeze. Modul în care s-au purtat cu caporalul Liebich și cu alte mii de prizonieri de la Rheinberg arată că, deși au fost obligați să accepte muribunzi, ei nu îi tratau pe prizonieri așa cum făceau americanii.

Atitudinea britanicilor nu era determinată numai de așesamentul profund față de principiile umanitare, sau de apărarea cavalerescă a inamicului de către învingător. Conservarea germanilor, aflați acum sub controlul aliat, avea și o doză de egoism cinic. După exemplul lui George S. Patton, britanicii se gândeau că, într-o bună zi, ar putea fi nevoiți să se alieze cu germanii împotriva Rusiei, în lupta în care tocmai începea (suprematie) în Europa. Și la fel ca Patton, care s-a

* Știință e tot timpul pentru mine: Statele Unite și Marea Britanie.

grăbit să-și elibereze prizonierii în mai 1945²¹, britanicii au făcut același lucru cu P.P.I. pe care îi detineau, așa că în primăvara lui 1946, nu mai aveau decât 68 000.²² Britanicii au mers și mai departe decât Patton: timp de mai multe luni, au menținut intacte unitățile de prizonieri germani capturați în Norvegia, adică un efectiv între 300 000 și 400 000 de oameni, cărora le-au lăsat și armamentul. În legătură cu acest fapt, Churchill a fost obiectul zeflemeilor lui Stalin la Conferința de la Postdam.²³ Făcând pe nevinovatul, primul-ministru a spus că nu era la curent cu problema în cauză. La scurt timp după aceea, unii dintre deținuți au fost îmbarcați în convoaie feroviare și trimiși în lagăre britanice din nordul Germaniei, iar alții în Franța, în lagărele franceze. Heinz T. își aminteste că, înainte de transferarea lor în lagărul de la Rennes în august 1945, atât el însuși cât și camarazii săi au fost bine hrăniți și îmbarcați de britanici, deși aveau statutul de P.P.I.²⁴

Spre deosebire de americani, britanicii, care asigurau rații suficiente pentru P.R. din mâinile lor, au avut grijă ca și P.P.I. să se bucure de același tratament. Ei au demonstrat în acest fel că era o chestiune fundamentală de principiu ca prizonierii să aibă suficientă apă, spațiu, corturi și alte elemente esențiale pentru supraviețuire.²⁵

Colonelul Faulk ne-a confirmat că era vorba de o cu totul altă concepție politică, inclusiv la nivel înalt. *„Cabinetul de Război se gândea neîntrerupt la un război apropiat. În consecință, aveau mare grijă să nu creeze un precedent, care ar fi avut riscul ca prizonierii din viitorul război să fie maltrătați. Iați de ce s-au debarasat atât de rapid de F.F.I. din mâinile lor.”*²⁶

În haosul indescrisibil din Germania de după război, mareșalul Montgomery, care conducea milicane de civili din cartierul său general izolat, și-a pierdut repede pofta de a se *„bucura cu turcii”*. În octombrie, el a telegrafiat la Londra: *„Aș vrea să fiu sigur că Oficiul de Control deține toate elementele privitoare la urmările viitoare ale situației alimentare. Cred că sunt dator să acționez astfel. Nu sunt avocatul germanilor, ci a tratamentului uman care li se cuvine. Trebuie să strângă curea, dar nu cred că trebuie să le dăm o mână inferioară celor de la Belsen.”*²⁷

Atitudinea britanicilor îl exasperea pe generalul Hildrigh, directorul divizei Afacerilor Civile din departamentul de Război

al S.U.A.. La 4 septembrie 1945, el a informat departamentul de Stat că *"violând instrucțiunile C.C.S. în zona lor, britanicii risipesc proviziile, în special alimentele"*. El susținea că, pentru evitarea unei competiții între cei patru ocupanți în această privință, *"Americani (trebuiau) să se asigure că proviziile cumpărate în Statele Unite (sau) controlate de armată"*. Il îngrijora ideea că britanicii ar putea primi toți banii pentru buna activitate desfășurată în zona lor, pentru că aveau la dispoziție cărbunele din bazinul Rhur ca să plătească importurile de alimente. *"Generalul Clay vede în toate acestea un mare pericol, pentru situația armatei americane în Germania"*. Americanii nu trebuiau să lase mână liberă britanicilor pentru distribuirea de hrană în Germania, scria el în continuare: *"Impărtășesc într-adevăr punctul de vedere al generalului Clay"*.²⁸

În decembrie 1945, un diplomat francez a exprimat un punct de vedere obiectiv în fața generalului de Gaulle, referitor la atitudinea britanicilor. El afirma că civilii din zona de ocupație engleză (apreciau) *linia de acțiune blândă și fermă totodată a britanicilor. În orașul Hamburg, deși populația s-a ridicat la 400 000 de persoane în ultimele trei luni, situația alimentară era mai mult decât satisfăcătoare*.²⁹

Pentru că Anglia și Canada erau ocupate să stocheze 500 000 de tone de grâu canadian, în eventualitatea unei penurii alimentare, armata Statelor Unite le-a cerut să dea o explicație rațională care să dovedească seriozitatea acestei ipotezei, mai mult decât improbabilă. *"Sunt absolut convins că nimeni, autoritățile guvernului militar american din Germania nu manifestă dorința reală de a menține stăile (germanilor) la un minim rezonabil"*, declara generalul Hilldring. Din punctul lui de vedere, era o problemă de principiu. El nu avea nevoie să recurgă la inventa penuriei alimentare mondiale, ba chiar a mers până acolo încât, cu ocazia unei întâlniri la departamentul de Stat, a admis existența unui excedent de cereale în Statele Unite.

Când a început ocupația britanică în Germania, soldații din grupul de armate 21 se temeau să-și asume sarcini specifice administrației civile. Atitudinea lor s-a schimbat rapid și încercau, ca și Victor Gollancz, să aline suferințele nenumărate pe care le vedeau în jurul lor. Sentimentele acestor soldați, au fost exprimate de unul dintre cei mai avizați specialiști în problemă, F. Donnison³⁰: *"Când își încheiau misiunea, aveau sentimentul că activitatea îndeplinită le aducea cele mai mari*

satisfacții din tot ceea ce făcuseră până atunci. Unul dintre ei, un om profund onest, foarte exigent, cu un trecut militar și șapte de serviciu de mare valoare scria că era convins că era singurul lucru valabil pe care îl făcuse în viață.

"O activitate care dădea atât satisfacție merită studenților de a fi îndeplinită, și a fost realizată cu tăgare de inimă".

Capitolul 11

ISTORIE, MITURI ȘI MINCIUNI

"Ceea ce nu trebuie să fie, nu poate să fie"
Christian Morgenstern

Istoria înregistrează numai fenomenele de masă. Artă, dimpotrivă, privilegiază individul. În domeniul artei, un singur chip este de ajuns pentru a însufleți un tablou, o piesă, un film, o carte; dar în domeniul istoriei, individul nu este recunoscut decât în măsura în care el întruchipează în persoana sa valorile și aspirațiile maselor.

Dacă nu ar fi existat acest număr enorm de morți în lagăre, istoria nu ar fi înregistrat nimic. Ca să împiedice divulgarea crimei lor și transformarea ei în eveniment istoric, era de ajuns pentru americani și francezi să ascundă amploarea dezastrului pe care doar ei îl puteau măsura. Ceea ce au și făcut. Fiindcă au reușit la început să evite divulgarea numărului imens de morți în lagăre, americanii și francezii au trebuit să comunice o altă cifră. Într-adevăr, nu era de crezut că nimeni nu a murit în captivitate sau că nu poate fi prezentat nici un calcul. În consecință, au dat publicității un număr atât de mic, încât oricine știe aritmetică și este capabil să compare procente de deceselor, nu le putea lua în serios.

În ceea ce îl privește, generalul Buisson nu a ezitat să comunice un nivel al deceselor inferior celui care afectează soldații bine hrăniți, în timp de pace.

Cât despre americani, ei au comunicat, de pildă, autorităților municipale din Rheinberg că au înregistrat în lagărul lor 614 morți. Acest număr reprezintă cel puțin a treizecea parte din totalul sugerat de cifrele confidentale înscrise în coloana *"Alle Feinde"* din constatările lor zilnice sau săptămânale. Germanii au acceptat acest număr redus, pentru că se simteau cu musca pe căciulă din cauza lagărelor lor

de exterminare, sau din cauza războiului, sau pentru că numărul acesta mic nu îi umilea atât de mult. Printre altele, ei nu voiau să hărțuiască învingătorii, mai ales că aceștia au devenit aliații lor împotriva comuniștilor. Unul dintre numeroasele mijloace de a le da satisfacție era să accepte munciunile lor cu privire la fapte care nu mai puteau fi schimbate - atitudine care, se înțelege de la sine, nu îi poate absolve pe germani pentru existența lagărelor de concentrare naziste. În câțiva ani, simpla formulare a unei îndoieli referitoare la numărul acesta redus a devenit, implicit, un semn al lipsei de loialitate: orice german care punea sub semnul întrebării cuvântul americanilor devenea, ipso facto, dușmanul celor două state. De fapt, americanii au fost iertați încă înainte de a fi acuzați.

Multi germani credeau că este vorba de un număr mare, dar nu șiau cât. Cunoșteau acele cifre nesemnificative pe care le considerau false. Această ambiguitate pune în lumină un nou mod de gândire caracteristic germanilor, la mai bine de 40 de ani de la terminarea războiului. Faptul că nu au fost capabili să smulgă adevărul cu privire la atrocitățile comise de americani față de unii dintre ei ne trimite cu gândul, într-un chip sinistru, la propria lor ignoranță privitoare la lagărele de concentrare naziste. Un general care îl cunoștea pe Eisenhower a scris în 1945 că comandantul suprem utiliza *"practic toate metodele Gessapoului"* împotriva germanilor. Aceste rânduri sunt scrise de mâna lui George S. Patton.¹

Când autorul acestor rânduri s-a dus personal la primăria orașului Rheinberg, în cursul unei discuții despre prizonierii de război din lagărul deja citat, el a putut constata ambiguitatea atitudinii actuale a germanilor în această problemă. Atunci când amintea, în fața secretarului general și a altor cetățeni din oraș, numărul celor morți în lagărul de detenție din Rheinberg, a fost citată cifra oficială de 614 decese. El a declarat interlocutorilor săi că sub nici o formă nu putea crede în realitatea acestei cifre. Interlocutorii i-au răspuns că nici ei nu credeau că reflectă realitatea. *"Atunci de ce comunicați un număr care pare fals"*, i-a întrebat autorul. *"Trebuie să spunem ceva"*, i s-a răspuns. Putem totuși să le reproșăm acestor oameni că, în felul acesta, se fac părtași la minciuna oficială? Suntem obligați să constatăm că, în secolul al XX-lea, minciuna - îmbrăcând forma mitului - este deseori folosită de conducători pentru tădarea unor idealuri.

Cu cât trădarea este mai gravă, cu atât mitul trebuie să fie mai puternic. Vinovat fiind, Hitler a trebuit să se ascundă în spatele unei minciuni sfruntate: faptele cumplite din gulaguri au fost disimulate în spatele portretelor zămbitoare ale lui Stalin, înalte cât Sase etaje.

Conducătorii care în 1945 au trădat idealurile civilizației franceze și ale generozității americane, se ascundeau, în aparență, în spatele mai multor mituri, cum sunt înaltele scopuri înscrise în Carta Atlanticului și care justificau lupta aliaților și mai cu seamă, tezele penuriei mondiale în materie de mijloace de transport și de alimentație.

Acest din urmă mit a fost aplicat Germaniei cu multă grijă. În realitate, în lumea occidentală nu exista o penurie gravă de provizii, exceptând Germania, unde a fost organizată cu bună știință de Aliați, care nu se zgârceau cu rechizitiile de alimente, care duceau la închisoare mâna de lucru necesară desfășurării activităților și care au dezmembrat industria producătoare pentru export. Deși mitul penuriei alimentare a fost fabricat ca să explice de ce Aliații nu puteau hrăni prizonierii, majoritatea deceselor din lagăre nu a fost provocate numai de subalimentație, dar și de privațiunile alimentare, de lipsa îngrijirilor medicale și personal de încălzire.²

Este uimitor că nici un mesaj nu a trecut Atlanticul pentru a atrage atenția asupra acestor dificultăți cel puțin îngrijorătoare. Dacă ne gândim bine, faptul nu mai pare surprinzător, pentru că, așa cum știm acum, nu numai că depozitele americane din Europa erau supraîncărcate cu alimente, dar America de Nord în întregime dispunea de resurse considerabile. Teza penuriei alimentare mondiale nu poate fi susținută. La sfârșitul celui de-al doilea război mondial, Canada - care ocupa locul al treilea între națiunile industrializate occidentale - în pofida numărului mic de locuitori, era atât de bogată, încât a donat Marii Britanii importante cantități de hrană și de bani, în total între 3,468 miliarde de dolari* și 6 miliarde* de dolari.³ În Statele Unite - cea mai bogată națiune - PNB făcuse un salt de 50% în timpul războiului. Această țară stăpânea mai mult de jumătate din flota mondială, mai mult de jumătate din producția industrială, cea mai mare producție agricolă și mari rezerve de aur: 20 de miliarde de dolari, adică

* La schimbul din 1945.

aproape 2/3 din rezervele mondiale.⁴ Generozitatea americanilor față de Marea Britanie avea să atingă uriașă sumă de 25 de miliarde de dolari.⁵

Dacă avem în vedere mesajele S.H.A.E.F., singurul motiv pentru care Aliații nu puteau respecta prevederile convenției de la Geneva *ex penuria alimentară mondială*. De fapt, dacă învingătorii ar fi avut intenția reală de a respecta cu orice preț principiile umanitare elementare și ar fi hotărât în mod firesc să asigure mai întâi alimentația populației civile, victime ale ocupației germane, (cum era cazul francezilor), ar fi trebuit să elibereze aproape imediat un număr enorm de prizonieri cărora nu le puteau asigura mijloacele de subsistență. Aliații ar fi trebuit să-i închidă pe soldați numai până la identificarea criminalilor de război. Constatăm însă că, în ianuarie 1946, Statele Unite au eliberat doar între 36 și 40% dintre soldații Wehrmachtului aflați în prizonierat.⁶

Odată impus mitul penuriei alimentare mondiale, neînsemnate cantități de hrană care ajungea în lagărele americane și franceze putea fi prezentată ca maximum de hrană disponibilă, având în vedere "*contextul haotic al epocii*". Faptul că nu s-a evidențiat nicidecum supraviețuirea prizonierilor în lagărele britanice și canadiene care ar fi fost o adevărată minune în cazul unei penurii reale, arată lipsa de interes față de problema prizonierilor chiar și după dezvăluirile lui Pradervand. De fapt, adevăratul scop al mitului era să-i facă pe germani răspunzători de propria lor moarte, reamintindu-le neîncetat că, dacă nu ar fi comis crime, penuria alimentară mondială nu s-ar fi produs nicidecum.

Se poate constata că, atunci când presa germană, animată de serviciile franceze și americane de propagandă, a început să difuzeze știri liniștitoare despre situația din lagărele de prizonieri, aceste zvonuri calmante nu au provocat nici un protest.

Lucrul acesta nu este chiar surprinzător, în măsura în care familiile prizonierilor, neavând deloc știri de la ei, erau gata să primească orice fărâmiță de informații, fie ele și suspecte. Și asta, chiar dacă eliberarea unor prizonieri a arătat cât de departe era propaganda de realitate. Povestirile martorilor, spuse pe șoptite și pe care presa s-a ferit să le redea, și-au pierdut repede din credibilitate și au fost privite ca simple vorbe de răzbunare din parte unor indivizi rănchiunoși. Iată

mai jos un exemplu tipic al efectelor propagandei, de care colonelul Lauben a luat cunoștință la 11 august 1945. Acest articol, redactat într-o engleză destul de aproximativă, este scris probabil de un german binevoitor:

"Făcându-le care umeară reprezintă un raport, primit de la trimisul nostru în lagărul SCHALDING din Germania! Ia te văd la SCHALDING! Dovădesc de mii de germani strănși unul în altul, pe un mlașcă câmp, la marginea unui satuleț din Bavaria. Câteva bariere, câteva corturi, le este căminul vorbăreților noștri. F.R. Nimeni nu se gândește la trecut. Nu se aude decât un singur cuvânt: Eliberare. În sfârșit, a sosit ziua de 17 iunie 1945. Mii de F.R. părăsesc lagărul pentru a se întoarce acasă. În fiecare zi, noi corturi, alte servicii. În fiecare zi, alți oameni sosesc din toate colțurile teritoriului ocupat de armata americană, dar nu sunt probleme. Unul după altul, camioanele plinesc din nou, încărcate cu prizonieri eliberați. În patru săptămâni, douăzeci de mii de prizonieri au ajuns la familiile lor. Apoi, în mijlocul acestui tumult, se îndreaptă spre SCHALDING, în apropiere de Fassen. Noul loc dispune de tot confortul: mari bănci de lemn, cu câte un pat pentru fiecare dintre cei 3.000 de oameni. Instalațiile igienice au fost ridicate de F.R., care au lucrat cu interes și ardore (sic). Un bucătar bun (fost angajat la Hotelul Adlon din Berlin, pregătește o hrană îndestulătoare și deloc monotona pentru cei din lagăr. Administrații americane și germane ai lagărului fac tot ce se poate pentru a elibera fiecare F.R. cât mai devreme posibil. Acești foști soldați germani care, pe moment, nu pot încă să ajungă la ai lor, circuli liberi, numai pe cuvânt, pe lângă fermierii de aici sau din alte locuri de importanță vitală. Se înțelege că li se vor prezenta spectacole?"

Ziarul amatei, "Stars and Stripes", ținea isonul. Sub titlul "7 G.I. și un colonel conduc 3.000.000 de F.R.", Na Deane Walker, redactor la statul-major, afirmă cu o îndrăzneală uluitoare, la 20 noiembrie 1945, că Biroul de Informații pentru Prizonieri de Război (B.I.P.R.), nu avea nevoie decât de două

minute pentru localizarea unui prizonier. El scria: *"Coincidență izbitoră, tânărul sergent responsabil la secția "Căutați" din B.I.P.R. este un evreu german a cărui familie a fost exterminată de nașiști în întregime. Helmut Stern, cetățean american născut la Frankfurt, a încheiat căutarea asasinilor părinților săi, ordonând să fie arestați doi suspecti." Na Deane Walker afirmă că pe seama B.I.P.R. pot fi puse "succese de proporții". 80% dintre toți martorii și criminalii căutați - ca urmare a cererilor venite de la Biroul 3, de la ministerul public, de la Comisia Criminală de Război și al Suspecților Impotriva Securității (C.R.O.W.C.A.S.S.) - se găsesc în urășul recensământ al celor 3 000 000 de P.R. înregistrați de B.I.P.R. Actualmente, biroul se ocupă de încă 500 000 de oameni, pe care francezii îi arec sub tutela americană."*

Nu putem să luăm în serios nimic din acest articol împănate de erori și, în plus, extras dintr-un jurnal militar.⁹ Armata nu cunoștea numele și, cu atât mai puțin, cursul vieții pentru majoritatea F.I.D. detinuti în lagăre. Chiar acest B.I.P.R. ridicat în slăvi de Na Deane Walker, anunțase de curând departamentul de Stat că nu știa nimic despre identitatea celor aproape 5 000 de cadavre îngropate de curând în lagăre. Într-adevăr, B.I.P.R. a informat biroul pentru Problemele de Război Speciale al Departamentului de Stat, că au fost înhumate 5122 de necunoscuți fără ca *"veo listă cu cei morți să fie transmisă deoarece nu era posibilă identificarea lor. Raportele menționate mai sus sunt transmise Biroului în locul unei puteri protecțoare a intereselor germane."*⁹

Prima măsură luată pentru înăbușirea acestei afaceri a fost izolarea informațiilor un cerc cât mai restrâns de oameni. Dar cum pot fi ascunse fapte care se repetau și care se referă la milioane de oameni. Să facem din nou o descriere a lagărului de la Rheinberg: un lagăr cu perimetrul de 9 kilometri, cuprinzând 100 000 de oameni, dintre care unii au fost transferați sau eliberați. Este limpede că nu puteau fi ascunse toate informațiile numai cu ajutorul cenzurii. Totuși, nimic nu se schimba. Armata ținea afacerea în mâini și avea toată libertatea să întretină mitul.

Pe teritoriul Germaniei, întreaga putere se afla în mâinile lui Eisenhower și ale adjunctilor lui, drept care cenzura era ușor de aplicat. Totul era controlat. În zona de ocupație americană, zărele, stațiile de radio, editurile și chiar

cinematografele nu puteau funcționa decât după ce obțineau o autorizație administrativă. Germanii au fost total lipsiți de autonomie multă vreme și se aflau la cheremul propagandei americane.

Armata supraveghea cu strictețe ziarele. Eisenhower și statul său major erau foarte interesați de modul în care presa știă să le întretină reputația, făcută tot de presă. Articolele din presa militară, frecvente, clare și tratând numeroase subiecte, demonstrează acest interes. Selectate după criteriul "leaves behind" sau "news behind", imediat erau difuzate pe scară largă. Patton a notat câteva remarci făcute de Eisenhower pe această temă, în timpul unui prânz oferit generalilor săi: *"El a făcut o declarație sensationă. El a afirmat că, pe durata ostilităților, cel mai important lucru era menținerea ordinii și a disciplinei acum, când ostilitățile au încetat, cel mai important lucru era cultivarea opiniei publice internaționale - în bine sau în rău, aparent"*¹⁰

Tot din jurnalul lui Patton rezultă că Eisenhower nu ascundea de loc ce fel de loialitate aștepta din partea ofițerilor săi, de fiecare dată când se anunța o anchetă publică asupra armatei. *"După masă, generalul Eisenhower ne-a vorbit absolut confidențial despre necesitatea de a fi solidari, în eventualitatea că unul dintre noi ar putea fi chemat în fața unei comisii a Congresului... Ne-a propus o formă de înțelegere. Cu toate că nici unul dintre noi nu era cu adevărat de acord, această măsură nu contavenea în suficientă măsură propriilor noastre puncte de vedere ca să o refuzăm global."*¹¹

Teama că la cererea Congresului, s-ar putea face o anchetă de acest gen, ar putea constitui o explicație pentru decizia ca adevărul despre prizonieri să fie înăbușit de la sursă, adică de la cartierul general al armatei. Documentele inexacte ale S.H.A.E.F., apoi U.S.F.E.T. aveau mențiunea "secret". Dar, în pofida caracterului confidențial al documentelor privitoare la lagăre, exista riscul ca, într-o bună zi, acestea să fie examinate de o comisie de anchetă a Congresului Statelor Unite.

Înțelegem mai bine de ce Eisenhower voia să se asigure dinainte de "discreție" unui om ca generalul Patton, știut fiind că acesta întruchipa în cel mai înalt grad onoarea armatei și profunda generozitate a poporului american. Trăsături de caracter ilustrate de declarația pe care el a dat-o ca răspuns la o

întrebare pusă de "judecătorul-avocat" al teatrului de operații:

*"De fiecare dată când m-am adresat trupelor, am insistat asupra obligației ca prizonierii de război să fie tratați așa cum trebuie, fie că este în joc viața lor, fie că e vorba de bunurile lor. În general, în declarație spuneam: Omorâți-i pe toți germanii pe care puteți s-o faceți, dar nu-i puneți cu spatele la zid pentru asta. Omorâți-i când se luptă. Când un om se predă, trebuie să fie tratat în conformitate cu regulile stricte ale războiului, exact cum ați vrea să fiți tratați și voi dacă ați fi așa de nebuni încâ să vă predați. Americanii nu lovesc un om căsut la pământ."*¹² Patton deplângea pe față atitudinea anti-germană a lui Eisenhower: *"Suntem pe cale să distrugem complet singura sursă semi-modernă din Europa ce să-i permitem Rusiei să devoreze mai ușor totul."*¹³

În abia înfrântă, generalul Buisson a pus capăt acțiunii de disimulare a adevărului cu privire la lagărele de internare franceze în 1946. Ca punct final, el a alcătuit o sinteză intitulată: *"Istoria Serviciului de prizonieri ai Aerei"*. Difuzat în cadrul guvernului francez, acest dosar afirmă că oamenii din Serviciul pentru prizonieri *"au efectuat o muncă de cea mai înaltă valoare economică... serviciul pentru prizonieri a onorat armata franceză"*. Ca un agent publicitar care laudă produsele, generalul Buisson pretindea că serviciul său primise numeroase mărturii spontane din partea prizonierilor, datorită tratamentului exemplar de care s-au bucurat în lagăre.¹⁴ Și mai fără obraz, unii ofitieri americani au mers până acolo că au afirmat că unii dintre comandanții lor de lagăre din Germania s-au văzut obligați să-i respingă pe prizonierii care voiau să revină în lagăre, unde erau așa de bine cazati și hrăniți.

Guvernările civile, care credeau în libertatea presei și în democrație au adoptat o linie de acțiune diferită față de germanii învinși. Robert Murphy, care a fost consilierul politic al generalului Eisenhower în perioada când acesta a îndeplinit, vreme de câteva luni, funcția de guvernator militar - a mărturisit, după o vizită într-un lagăr: (eram) *foarte uimiți văzând că prizonierii noștri erau puși pe la fel de epuizați și de*

* "Judecătorul-avocat" este un judecător militar.

* Generalul Louis Chy, primit scutită funcție de la Eisenhower în noiembrie 1946.

săbii ca și cei pe care i-am văzut în lagărele de concentrare naziste. Ținutul comandant ne-a spus înuștit că îi prive delibem pe prizonieri de lustră, și a declarat: Acești nazisti primesc, în sfârșit, ceea ce merită! Era atât de convins că se purta corect, încât în prezent lui nu am purtat o discuție polemică. Atunci când am plecat, directorul medical m-a întrebat: "Lagărul acesta este o ilustrare a politicii americane în Germania? I-am răspuns: desigur, că toate acestea erau contare politicii noastre și că situația se va îndrepta cât de curând". Când i-am descris lui Clay condițiile din lagăr, el a amănț discret mutarea ținutului ofiter.¹⁵

Să și generalii să conducă o țară este tot atât de iresponsabil ca și lășarea conducerii armatei de către politicieni.

După 1945, deși existau milioane de istorii individuale, în Germania nu mai exista istorie. Când națiunea a fost tăiată în patru, istoria ei a fost și ea fragmentată din cauza diviziunii politice, a cenzurii, a disimulării faptelor și de de teama de a formula critici la adresa Statelor Unite și a Franței. Acest subiect nu putea determina formarea unei opinii publice obiective, pentru că acestea i s-a interzis complet să se exprime. Ocuparea teritoriului Germaniei a dus la o ocupație mentală, care folosea disciplina cartă pentru a înăbuși națiunea.

Lucrul acesta le-a fost impus cu ușurință germanilor, datorită încrederii în autorități care le-a fost inoculată în mod tradițional. Poetul bavarez Christian Morgenstern ilustrează stăluțit această tășătușă într-o fabulă al cărui erou este un cetățean numit Korf, care a fost răsturnat de o tășătușă în timp ce mergea pe stradă. Aiurit, confuz, se întorcea acasă împleticindu-se, fără să înțeleagă ce i s-a întâmplat. Înășuat în prosoape calde, el consultă cărți de drept și își dă seama în mod brutal că accidentul a avut loc pe o stradă interzisă pentru vehicule. Korf hotărăște pe loc că a visat urât și că nu l-a răsturnat nașina, pentru că *"ceea ce nu trebuie să fie, nu poate să fie"*.

Astfel, germanii răniti, convinși - așa cum suntem și noi convinși că nu putem comite acele crime - au crezut că și noi, că nu le-au comis.

În confuzia generală care a urmat după instăkarea ocupației, la inițiativa britanicilor a fost lansată o campanie împotriva zvonurilor. În cursul unei consfătuiri organizate pentru a dezbate importanța acestei campanii, un primar german

s-a ridicat ca să declare: "Colonele, am o propunere. Să lăsam să fie publicate desmintirile oficiale pentru fiecare svon apărut în Neue Hannoverischer Kurier și în Nachrichtenblatt." Să lăsam guvernul militar să ordone poporului să citească desmintiri.¹⁶ Apoi să lăsam guvernul militar să ordone poporului să creadă în aceste desmintiri."

După desființarea cenzurii oficiale și a zonelor, situația nu s-a schimbat, deoarece comportamentul format sub regimul precedent a dobândit forța obișnuinței.

Dar în pofida tuturor acestor fapte, femei și copii, frați și surori, părinți și soții voiau să afle ce s-a întâmplat cu cei dragi, al căror destin a rămas învăluit în mister până în 1947. În acest an, cele trei Länduri** din sud au încercat, pentru prima dată, să facă un recensământ complet al prizonierilor întorși acasă. Au adunat date despre P.R. încă internati, despre cei care erau oficiali morți, dați dispăruți sau eliberați.¹⁷ Ancheta a arătat că cel puțin 2 107 500 de persoane născute în Germania înainte de război încă nu s-au înapoiat acasă. O jumătate de milion figurau pe o listă de prizonieri de război, ceilalți erau, pur și simplu, dați dispăruți. Ancheta părea să demonstreze că aproape 90% din cei dați lipsă au fost văzuți ultima dată pe frontul de est. Dar acest recensământ care se limita la doar trei Länduri din zona americană avea multe lipsuri: nu numai faptul că luase în calcul doar persoanele domiciliate în zonele respective¹⁸, dar nici nu căuta să compare datele strânse cu cele din jurnalele de front, pe care toate unitățile germane le-au ținut până în aprilie 1945 și care se aflau totuși în posesia armatei americane. Ancheta se baza numai pe mărturii spontane, determinate de afișe expuse în locuri publice din zona americană, cum ar fi oficiile poștale. Tinea seamă doar de ultimele vești primite de familiile dispărutilor, care soseau uneori după mai multe luni; sau de ultima oară când acești oameni au fost văzuți de camarazii lor de arme, ceea ce nu lăsa deloc să se întrevadă destinul lor. Nimeni nu a încercat să facă un tabel care să pună în evidență cât timp a trecut între ultima apariție sau ultima scrisoare și momentul când unitatea s-a predat. Această anchetă

* Sursă germană.

** Republik Federał Germană era compusă din 11 Länduri (State federale).

urmărea să-i facă pe germani - divizati acum din cauza războiului rece - să creadă că absentii au murit în timpul detenției lor în URSS, sau se găseau încă în Uniunea Sovietică, în secret.

Această versiune venea în contradicție cu operațiile de la sfârșitul ostilităților. Marele amiral Doenitz, succesorul lui Hitler, a ordonat de fapt O.K.W.-ului (comandamentul suprem al Wehrmachtului), să păstreze cel mai redus efectiv pe frontul de est, pentru a putea trimite câți mai mulți soldați pe frontul de vest.¹⁹ În total, aproape 9 000 000²⁰ de germani au fost aduși în lagărele Aliaților occidentali în timpul războiului, mai mult de 7 600 000 dintre ei figuau pe liste de prizonieri de război, în timp ce rușii afirmau că au capturat doar între 1 700 000 și 2 500 000²¹ de oameni. Americanii, britanicii și francezii i-au acuzat pe ruși că au capturat mult mai mulți prizonieri și au formulat ipoteza morții acestor oameni. În cursul unor reuniuni ale Consiliului Comandamentului Aliat în 1946 și 1947²², rușii au fost criticați pentru atitudinea lor față de P.R., iar în anii care au urmat, au fost criticați de Națiunile Unite și de Senatul american.²³

La început, americanii au avut tendința să dea vina pe francezi. Senatorul american Knowland, luând cuvântul în Senat în 1947, a fost primejdios de aproape de adevăr, când a spus, referindu-se la lagărele franceze: *"Dacă nu suntem foarte prudenți, se poate produce o situație extrem de stânjenitoare, dacă se demonstrează că unii prizonieri capturați de forțele americane nu sunt mai bine tratați decât alți prizonieri aruncați în lagărele de concentrare naziste."*²⁴ Senatorul Morse a citit atunci atunci un articol din dosar, semnat de celebrul cronicar Dorothy Thompson, care arăta cât a fost de Socratică și îngrozită de ceea ce se petrece în lagărele franceze: *"Acesta este, încălcând convenția de la Geneva cu acordul nostru tacit, s-a folosit (de prizonieri) pentru a avea mână de lucru de sclavi, adică exact ceea ce i s-a reproșat lui Herr Sauckel la Nürnberg (care a fost executat)... Putini dintre noi își mai dau ostentiv se-și amintescă faptul că președintele Roosevelt s-a angajat în mod special față de germani când a afirmat, în septembrie 1944, Aliații nu fac trafic cu sclavi umani."* În continuare, ea pune adevărată întrebare: *"Nu există care o mână de oameni care să înțeleagă că, adoptând principiile și metodele lui Hitler, Hitler a căștigat, deși noi am învins Germania?"*

Tot pe tărâm politic, Departamentul de război l-a informat pe senatorul Knowland că 2 126 000 de prizonieri au fost eliberați și că, în 1947, 24 834 de oameni erau în mâinile americanilor. Un efectiv de 600 000 fuseseră predați francezilor. În discursul lui, Knowland nu se refera la numărul adevărat al captivilor, probabil pentru că departamentul de Război nu i l-a comunicat. Era astfel îndepărtat riscul ca numărul morților să fie dezvăluit. Informații false au fost transmise și C.I.C.R., fapt care i-a făcut pe germani să abandoneze această pistă. Ca răspuns la unele întrebări puse de familii germane, în 1948, C.I.C.R. a întrebat armata americană care era numărul dispărutilor. S-a primit răspunsul că au fost capturați numai 3 500 000 de F.I.D., împreună cu aproximativ 600 000 de P.R.²⁵ Această cifră excludea 1 800 000 de deținuți din efectivul total de capturi americane în cursul ostilităților. Corelată cu ancheta efectuată în 1947, a dat naștere unor cifre definitive care, pe nesimțite, au trecut responsabilitatea pe umerii rușilor. Pentru ca această minciună să îmbrace haina adevărului, scrierea originală a C.I.C.R. a fost fotocopiată de Statele Unite și chiar donată împreună cu alte "documents" Arhivelor federale din Koblenz unde, până azi, stă la dispoziția publicului, fapt care îi conferă, din păcate, un aspect de adevărat autentic.

A.Sadar, Knowland, Senatul american, C.I.C.R. și restul lumii erau convinși că americanii au capturat între 1 800 000 și 3 100 100 mai puțin decât în realitate.

Nici o organizație nu a îndrăznit să conteste aceste cifre. Aparent, toată lumea se temea să vorbească despre cei dispăruți. Dar familiile celor omorâți au ridicat glasul. După crearea guvernului Republicii Federale a Germaniei, vocea lor colectivă s-a făcut auzită. În 1950, cancelarul Konrad Adenauer a făcut o declarație în Bundestag* pe această temă. În perioada aceea, nu se știa nimic despre 1 407 000 de soldați, care încă nu se înapoiaseră la casele lor, în Germania de Vest. Adenauer a afirmat că *"1 407 000 de persoane figurează pe listele de prizonieri de război sau de dispăruți și că lipseau încă 190 000 de civili și 69 000 de prizonieri care se aflau încă în mâinile Aliaților, în lagărele de internare pentru criminalii de război"*²⁶

În anii '50, când războiul se intensificase, faptele

* Arhivă federală germană.

ascunse la început de ofiterii S.H.A.E.F. apoi U.S.E.F.T., au dobândit tot mai multă importanță. Deoarece culpabilitatea națională a fost înmormântată odată cu cea individuală Statele Unite și Franța puteau ascunde propriile lor atrocități și să treacă răspunderea pe alți umeri, vorbind despre existența victimelor în gulaguri. Se formase convingerea că rușii erau răspunzători de majoritatea cazurilor de dispariție. În Germania, așa cum scria Arthur Smith în cartea sa intitulată *"Heimkehr aus dem Zweiten Weltkrieg: "Misterul privitor la locul în care se află P.R. germani s-a risipit."*²⁷

În 1972, distinsul senator James O. Eastland a făcut o intervenție în Senat, pentru a-i denunța pe ruși, care detineau în secret milioane de P.R. în condiții *"însălmănțitoare"*. Vorbind despre cercetările lui Samuel O. Glesby, analist pentru afacerile SUA de la Biblioteca Congresului, Eastland îi acuza pe comuniști, moralizându-i: *"Raportele întocmite cu privire la tratamentul aplicat de sovietici P.R. în timpul celui de-al doilea război mondial și cel aplicat de pro-chinezi, P.R. în timpul războiului din Coreea, sunt și mai sinistre decât rapoartele înguște întocmite de comuniștii vietnamezi."* Conform surselor sale, în 1950 URSS detinea - sau nu înregistrase - aproape 1 952 000 de P.R. germani.²⁸ Dacă această cifră ar fi părut credibilă, ar fi adus dovada că 100% dintre P.R. capturați de ruși sunt morți sau dispăruți.²⁹

Acuzațiile și contradicțiile generate de războiului rece nu prezentau interes pentru familiile și prietenii dispărutilor, care căutau mereu să afle ce s-a întâmplat cu cei dragi.

La rândul său, guvernul vest-german a hotărât să subvenționeze apariția unei colecții de cărți condusă de Dr. Erich Maschke, care trebuia să dea răspuns la toate întrebările. Scopul acestor lucrări - ulterior cenzurate de Ministerul de Externe, la instigarea lui Willy Brandt - a fost pus în evidență de Brandt, în discursul pe care l-a rostit în Bundestag, la 25 aprilie 1969. El a declarat: *"După ce au apărut primele dovezi voluminoase, cu acordul ministrului de externe, s-a hotărât în publicarea (cărților) sub egida ministerului, cu scopul de a evita neînțelegerile și de a asigura o difuzare redusă... pentru a evita o dezbateri publică în jurul gazetelor noastre și dincolo de ele, (dezbateri care) ar fi redeschis răni vechi și nu ar fi slujit eforturile de reconciliere promovate de politica externă a Republicii federale."*³⁰

O lucrarea din această colecție, *"Die Deutschen Kriegsgefangenen in amerikanischer Hand"*, de Kurt W. Böhme, citează date furnizate de armata Statelor Unite, care afirmă că, în total, capturile americane în timpul războiului au fost de 3 761 431 oameni, cifră cu 2 000 000 mai mică decât numărul real de capturi efectuate de americani în Africa de Nord, în Italia și în Europa de Nord. Armata americană a declarat autorului german că numai 438 de persoane au murit la Rheinberg, în cele 8 săptămâni când lagărul s-a aflat sub control american⁹¹, ceea ce echivalează cu un nivel al deceselor de 3,16% pe an, în chiar acele săptămâni când medicii armatei americane afirmau confidential că nivelul deceselor în lagărele din regiune era de 30,6% pe an.

Completente autorului apare clară atunci când amintește niveluri de mortalitate diferite pentru 6 lagăre, fără să precizeze vreodată la ce perioadă se referă. În măsura în care această perioadă era sensibil mai mică de un an, nivelurile comunicate par foarte reduse.⁹² De aici, Kurt Böhme conchide că, deși *"nu se poate stabili nivelul exact al deceselor, nu există absolut nici un motiv să credem că au fost masacre în masă"*. Câteva rânduri mai încolo, atunci când autorul face rezumatul întregii chestiuni, citează un nivel global care contrazice afirmațiile anterioare: *"Compart cu Estul, unde patru cincimi din P.R. au murit, în Vest au murit doar 1/5. Concluzie: numărul morților nu este mare în vest, constatare confirmată de autoritățile locale."*

Francezii s-au aliat cu germanii pentru ceea ce va deveni un important element de propagandă în războiul rece.⁹³ Generalul Buisson i-a spus lui Böhme că în 1948, francezii puteau da socoteală pentru fiecare prizonier trecut prin mâinile lor. Această declarație a fost reluată ca atare în cartea subventionată de aliatul Franței, cu toate că nu era menționat nicăieri raportul întocmit în 1946, și care afirma că numărul celor *pierduți din diverse motive* se ridica la 167 000 de oameni.⁹⁴

Totuși, Böhme a avut curajul neașteptat să formuleze o întrebare cu privire la statisticile absurde ale lui Buisson: *"și ce se întâmplă cu numărul celor dispăruți care nu pot fi considerați"*

* Prizonierii erau beizercii ni "în mâinile" americane.

ce erădici? Bineînțeles problema nu a fost rezolvată niciodată.

Așadar, după exemplul generalului Buisson, colecția publicată sub conducerea lui Maschke nu putea nicidecum să inițieze un proces de clasificare a chestiunii. A fost organizată o "difuzare modestă" a colecției Maschke. Au fost vândute numai 431 de exemplare, în special bibliotecilor de cercetare și universităților.

Dezbaterea a fost evitată. De asemenea, au fost înăbușate adevărurile inconfortabile din dosarele americane. Post scriptumul din mesajul trimis de Eisenhower lui Marshall în mai 1943 și care spunea, referitor la germani: "ce păcat că nu au putut fi omorâți mai mult", nu figurează în versiunea tipărită a "Correspondenței lui Eisenhower". Această eliminare, efectuată probabil din ordinul departamentului Apărării, apare și în volumul intitulat "Diage Generale" , care însumează corespondența lui Eisenhower cu Marshall.⁹⁶

Într-o mică biografie a generalului Eisenhower, nepotul său, David, scrie: "*Sinatra din Germania era sinistă. Eisenhower prezenta laptele; stocurile de alimente erau reduse. Lunar, era nevoie de 175 000 de tone de grâu și de făină... Prizonierii militari germani constituiau o problemă specială. Conform convenției de la Geneva, F.R. aveau dreptul la aceleași rații ca și cele distribuite trupelor de garnison și civililor, care puteau fi reduse legal de la 2000 la 1500 de calorii. Dacă trupele desfășurau munci grele, Eisenhower credea că o rație de 1500 de calorii nu era suficientă.*"⁹⁶

Cititorul descoperă uluit un Eisenhower specialist în probleme de nutriție și, pe deasupra, este și mintit, de vreme ce rația care trebuia să fie distribuită se ridica la 4000 de calorii. Această afirmație a lui David Eisenhower este cu atât mai stupefiantă, dacă avem în vedere, așa cum stim, că generalul Eisenhower i-a spus lui Churchill că a redus el însuși rațiile prizonierilor.⁹⁷

Elaborarea mitului a fost dusă și mai departe de profesorul Arthur L. Smith care descrie, în lucrarea sa, situația prizonierilor de război care reveniseră acasă. Smith deplângea absența unei puteri protectoare pentru germani, pe care o

* Fu part of Dwight David Eisenhower.

** Diage Generale I.

explică prin *"numărul mare de participanți la al doilea război mondial"*³⁹ De fapt, el reia ideile lui Maschke. Într-o lungă examinare a dificultăților întâmpinate de serviciul poștal german Smith nu menționează nicăieri că britanicii au organizat difuzarea corespondenței din iulie și august 1945, în lagărele de prizonieri. Nu se scrie nici că absența corespondenței din lagărele americane era urmarea unei interdicții impuse de departamentul de Stat. Smith, apărător al generozității și decenței americane, consideră că ele caracterizează politica față de F.I.D. care, spune el, era *"o binecuvântare deghizată"*⁴⁰, fiindcă pentru mulți prizonieri ea însemna întoarcerea acasă în scurt timp. El nu remarcă faptul că, în ianuarie 1946, între 60 și 64% dintre prizonieri erau încă internați și că o parte dintre ei erau deja morți. Greșelile comise de francezi și ruși sunt clar puse în evidență în această lucrare, dar nu și cele comise de armata Statelor Unite. Nu se spune nimic despre condițiile nenorocite existente în lagărele americane, în timp ce în seria liniștirii a lui Maschke figurează totuși câteva aluzii pe această temă.

În lipsa adevărului, germanii au început curând să dea crezare miturilor. Unul dintre aceste mituri afirmă că în această perioadă de foamete inevitabilă, cauzată de haosul și penuria alimentară, fiind oameni cu inima bună, americanii au făcut tot ce era posibil pentru a ușura situația. Un istoric arhivist german i-a declarat autorului prezentei lucrări că, în această perioadă, americanii nu aveau hrană suficientă nici pentru ei. El a recunoscut totuși că nu a citit nici o carte sau document care să acrediteze această teză.⁴¹

Astăzi, când răscolim această cicatrice a suferinței germanilor, de obicei stăminim un amestec de mânie și atitudine negativă. Frecvent, auzi spunându-se: *"Iată ce am fost în stare să facem în timpul războiului"*. După cum răzburarea carbei a înlocuit dreptatea în lagăre, vinovăția carbei a luat locul dreptății în conștiința unor germani. Alteori, observăm o altă confuzie în mentalitatea unor persoane care, de obicei, manifestă spirit de obiectivitate, ideea că este mai important să nu fie încusajat micul partid neonazist decât să fie dat publicității adevărul despre lagărele franceze și americane. Dacă dăm crezare acestei curioase analize, - pe care autorul acestor rânduri a auzit-o la Toronto, la Washington, la Zurich, New York, Londra și Paris, și desigur, în Germania - pericolul nazismului este atât

de mare încât este mai bine să ne cramponăm de minciuni, oricât de însemnate ar fi faptele pe care le ascund. Această stănie idee care presupune existența unui adevăr oportun și a unui adevăr inoportun, ne-ar face să credem că adevărul este susceptibil de adaptare în funcție de interesele de moment. Mai este încă drum lung până când spiritul uman să nu se mai lase pervertit de argumente de această natură.

Singurul aspect util al creerii miturilor a fost că, în conștiința germanilor s-a înrădăcinat un sentiment de vinovăție pentru atrocitățile comise de Germania nazistă. Dar culpabilitatea determinată de existența lagărelor de exterminare îi face inevitabil pe germani să nu mai vrea să se intereseze de problema lagărelor aliate. Germanii, care știu ce se petrecea în lagăre pentru că erau acolo, au ajuns să găsească justificări pentru faptele comise de americani și francezi. Pe de altă parte, admitând că Aliații au avut motive temeinice să-i pedepsească pentru crimele comise, în cazul acesta ar trebui să caute să se răzbune pentru crimele de război ale Aliaților, rămase nepedepsite. Pentru că este imposibil de satisfăcut această dorință de răzbunare, apar comportamente de substituție, cum ar fi neo-nazismul sau anti-americanismul primar. La ora actuală, mulți germani nu mai consideră lagărele ca o pedeapsă meritată și o lecție aspră, ci mai degrabă, ca pe o pedeapsă nedreaptă, împotriva căreia nu îndrăznesc să protesteze. Cu siguranță că nu acesta a fost scopul francezilor și al americanilor care, dacă ar fi urmărit altceva decât răzburarea cărbă, ar fi vrut ca germanii să-și recunoască greșelile și să nu mai fie ispitiți să le repete.

"Ceilalți (Aliați) făc exact lucrurile pentru care ne-au condamnat pe noi (germanii)"; spuneau prizonierii când părăseau lagărele aliate. "Ei s-au săvârșit crime împotriva umanității nu numai că este considerat adesea de neiertat, și denunțat ca înșelătorie și ipocrizie, dar le permite germanilor să suporte mai ușor propria lor vinovăție. Ei nu văd nedreptatea suferită și mulți dintre ei nici nu vor să o vadă. Dar așteaptă ca și propriile lor greșeli să fie iertate. Această atitudine negativă, de care se agită din răspuneri a mers atât de departe, încât chiar a refuzat să asculte conferințele ținute de germani despre simțurile din Germania (adică despre ce au făcut nazistii cu persoanele civile în lagărele de exterminare)"¹

Politica de pedepsire era în contradicție și cu voința

însă și a poporului american, care a respins Planul Morgenthau și dorința de răzbunare pe care o întrușia. Numărul mare de comandanți francezi de lagăre care au demisionat în 1945, precum și compasiunea manifestată de familiile franceze față de prizonierii germani arată clar că această atitudine era larg răspândită și în Franța, deși francezii au suferit incomparabil mai mult decât americanii.

În plus, această pedeapsă aplicată pe ascuns, conține în sine o adevărată contradicție. Păstrând secretul, tinerii germani sunt împiedicați să înțeleagă lecția pe care Aliații au dorit să le-o administreze celor mai în vârstă. Pentru că s-au purtat în acest fel, învingătorii au pierdut dreptul de a se erija în modele de virtute.

Este sigur că până și ofiterii care doreau cu ardoare să se răzbune înțelegeau foarte bine că situația creată era contrară intereselor învingătorilor, pentru că reputația și onoarea lor erau pătate. Nu au avut nici măcar satisfacția de a savua împreună răzbunarea.

Nu am putut trage nici o învățătură folositoare din lagăre, în afară de constatarea că nu au servit la absolut nimic. Niciodată cruzimea nu îl poate învăța pe om ce este dreptatea.

Dar lagărele și întreaga disimulare de fapte la care au dat naștere reprezentau un pericol și pentru Aliați. Nimeni nu îi controla pe ofiterii răspunzători, prea puțini conștienți de importanța rolului lor și de riscurile la care expuneau onoarea Statelor Unite și a Franței. Așa cum sergentul Zobrist a fost sfătuit să nu se apropie de lagăre, pentru că acolo se petreceau lucruri oribile, la fel, numeroși soldați americani s-au întors acasă cu teama de a descoperi un adevăr penibil despre proprii lor sefi.

Și în Germania, înăbușirea afacerii prizonierilor a fost un succes. Când un cercetător german aude martori vorbind despre atrocitățile comise de Aliați în lagărele aliate, el găsește în Germania documente de arhivă dificil de contestat, care dovedesc fie că americanii au respectat convenția de la Geneva, fie că au făcut totul în acest scop. După o vizită la arhivele federale din Koblenz, poți crede că mărturiile sunt poate autentice dar că, deși nivelul deceselor a fost calculat pe ansamblul lagărelor americane sau franceze, ceea ce sugerează decese în masă, americanii și francezii nu erau răspunzători de această situație. Documentele de epocă păstrate în arhivele

rationale, pun în lumină aceeași politică pe care o confirmă lucrări ce nu au fost contestate niciodată; în ciuda împrejurărilor dificile pe care, în mare măsură, înșiși generalii le-au provocat, această politică își propunea în mod oficial să-i tateze pe prizonieri cât mai corect posibil.

În aceste condiții, continuarea cercetărilor pare nejustificată, chiar și pentru cineva convins că dezastrul a fost real.¹²

Dacă germanilor le era greu să facă acest lucru, în schimb, americanii, francezii, britanicii și canadienii îl puteau face. Faptul că această muncă de cercetare a fost amânată atât timp, în vreme ce despre generalul Eisenhower și generalul de Gaulle au fost publicate zeci de lucrări panegirice, ne arată cât de adevărată este strălucita formulă a lui Lewis Lapham: *"Dincolo de mormurul necontenit al presei linge-biide, modu de gândire este trivial și crud."*

Scriitorii care își încununază eroii cu lauri, făcând uz de multă artă, nu pot spune adevărul fără să-și stîrbească prestigiul. Fără eroi, scriitorii nu au nici o rațiune de a fi. Elias Canetti comentează modul în care istoricii îi văd pe eroi: *"Aici adevărul nu face doi bani. Este și rușinos și distructiv."*¹³

Mortii au fost *"masacrați pentru nimic, absolut nimic"*. Revanșa în sine nu este o explicație suficientă pentru că, ascuzându-și în mod rușinos faptele, ucigașii nu pot nici măcar să se laude și nici să se bucure. Canetti scrie mai departe: *"Tezaurul pe care puterea vrea să o instituie și care este scopul său real, se întemeiază pe un număr uriaș de victime... Glorie generalilor și puterea lor cresc odată cu numărul morților. Toți cuceritorii înimoiși din istorie au trecut prin asta. După aceea, au fost copleșiți cu virtuți."*

"Ce păcat că nu au putut fi omorâți mai mulți!"

* Faptul scris de generalul Eisenhower în 1943 în post-scriptumul unei scrisori adresate lui George Marshall (arhivă publică 12, p. 46).

Capitolul 12

COMPLICITĂȚI TACITE

Morțea camenilor despre care am vorbit a fost care deliberată? Să fie adevărat că Statele Unite și Franța nu dispuneau de mijloacele necesare prizonierilor pentru a supraviețui? Dacă așa stăteau lucrurile, de ce nu i-au eliberat imediat?

Din faimosul mesaj dat din 10 martie 1945, referitor la F.E.D.* rezultă că, mult timp înainte să efectueze masivele capturi, armata americană a prevăzut că, de îndată ce ostilitățile se vor încheia, deținuții nu vor primi nici hrană și nici adăpost. Dar privarea efectivă de provizii, de corturi, a început cu câteva săptămâni înainte, așa cum mărturisesc îngrozii cei doi medici de la T.E.O., Beasley și Mason. Deși în rezervele armatei exista un surplus de corturi, după 1 mai s-au construit incinte împrejmuite cu sârmă ghimpată¹. La 4 mai, cu patru zile înainte de victoria Aliatilor, în mod deliberat, primilor captivi le-a fost luat statutul de prizonieri de război, astfel încât aceștia au pierdut dreptul la hrană prevăzută de convenția de la Geneva. Tot deliberat, la 4 august, celorlalți captivi le-a fost luat statutul de prizonieri de război, iar civililor, și organismelor umanitare li s-a interzis să aprovizioneze P.R., F.I.D. și civili germani². Până la 14 iulie 1945, marele cartier al forțelor expediționare aliante a luat toate deciziile referitoare la condițiile de detenție ale prizonierilor în lagărele americane. După această dată, când S.H.A.E.F. a fost desființat, armata americană a rămas sub autoritatea generalului Eisenhower, care a cumulat până atunci responsabilitățile de comandant suprem al forțelor aliante (S.H.A.E.F.) și de comandant general al forțelor armate americane (U.S.F.E.T.).

* Originea lui este imediat după Stămpilă D.E. (Dwight Eisenhower)

Prin urmare, remanierea de la 14 iulie* nu a determinat nici o discontinuitate în exercitarea conducerii forțelor americane în Europa.

Datorită structurii S.H.A.E.F. și modului în care Eisenhower exercită actul de comandă, - așa cum a făcut în continuare și cu U.S.F.E.T. - este foarte probabil că nu a fost luată nici o decizie majoră, nu a fost definită nici o linie de acțiune, fără să fie înștiințat personal, comandantul suprem. De altminteri, generalul Marshall afirmă acest lucru: *"Eisenhower: Știutul său major, calm și încreșător, conduce o acțiune de o incredibilă amplitudine și complexitate, cu o eficiență de neegalat"*⁹. Cu siguranță, Eisenhower și subordonații săi, loiali și eficienți, scăpau din vedere prea puține lucruri. Generalul se ocupa de toate, de exemplu, cine va prezida bataliile pentru soldați, sau hotărârea că un ofițer având cuare grad se va duce într-un anumit loc, conducând o anumită marșă de mărșă. I se aduceau la cunoștință toate telegramele importante expediate de statul - său major, pe care nu le redacta el personal. La fel, cu prilejul fiecărei întoarceri într-o deplasare, ajungând în biroul său, unul dintre primele lucruri pe care le făcea era să consulte personal atât repertoriul cronologic al telegramelor expediate și primite în absența lui, cât și textul integral al acestor mesaje⁶.

La câteva săptămâni după încetarea ostilităților, toți Aliații au hotărât să folosească prizonierii ca mărșă de lucru. Aceste armate și guvernele care le controlau nu erau obligate în nici un fel să mentină un număr atât de mare de soldați, femei și copii germani în lagărele lor. În special Franța ar fi putut să ajusteze efectivul de prizonieri, în funcție de numărul de cameri pe care să-l întrebuințeze în mod real.

Rezultă foarte clar că, fără nici o îndoială, armatele aliate Știiau ce povară aveau să reprezinte prizonierii, deci putem îndepărta ipoteza că ar fi fost depășite de amplitudinea capturilor.

Indubitabil lipsa hranei a provocat direct moartea unui mare număr de F.I.D., dar la aceasta se adaugă lipsa igienei și suprapopularea care au determinat majoritatea deceselor printre P.R. și F.I.D.. Un număr relativ redus de prizonieri au murit de *"șchișciune și epuizare"* (între 10 și 15%), însă majoritatea au încetat din viață din cauza diferitelor boli, legate direct de lipsa

* *Dispozitiile S.H.A.E.F. și structura U.S.F.E.T.*

igienei: pneumonie, dizenterie, diaree, și boli ale aparatului respirator.

Cum poate fi explicat refuzul de a furniza hrană și provizii care puteau fi obținute cu ușurință și care ar fi împiedicat apariția acestei situații?

Două dintre cele trei decizii impuse de Șefii de state-majore reuniți - cea referitoare la transferul prizonierilor din lagărele americane sub controlul altor națiuni și suprimarea rolului protector al Elveției, care împiedica intervenția C.I.C.R. - nu condamnă neapărat prizonierii la o moarte rapidă.

Schimbarea statutului de P.R. în F.I.D. s-a făcut datorită convingerii că, probabil, germanii nu aveau mijloacele necesare pentru hrănirea deținuților, ceea ce a însemnat pentru aceștia un risc mai mare de foamete, dar nu implica decese în masă determinate de suprapopulare, lipsa adăposturilor și dizenterie. Este clar că, de dincolo de Atlantic nu a venit un ordin care să ceară eliminarea unui număr mare de prizonieri. De altfel, dacă politica departamentului de Război sau a guvernului Statelor - Unite ar fi urmărit efectiv lichidarea deliberată a unui număr mare de prizonieri inamici, atunci și prizonierii germani din lagărele italiene ar fi murit "en masse".

Deși ofiterii de pe teren au informat în mai multe mesaje că situația din lagăre era "foarte gravă", sau "critică", totuși nici un element concret nu ne permite să afirmăm că Șefii de state-major americani - care se așteptau ca oamenii să-și piardă puterile în scurt timp - au hotărât cu bună-știință să le facă soarta și mai rea.

Prin mesajele trimise, ofiterii din Europa urmăreau de fapt să aibă o acoperire și să poată dovedi concret că ei au atras atenția în legătură cu dezastrul care se prefigura. Cu greu putem crede că aceste avertismente erau sincere pentru că, așa cum am arătat deja, proviziile necesare pentru hrana prizonierilor nu lipseau. De fapt, rapoartele cartierului general ne sugerează contrariul, pentru că armata înșiloza hrana trimisă de la Washington sau "procuzată" din Germania, creând astfel un surplus de rezerve.

S-ar putea obiecta că armata economisea provizii având ca unic scop să-i hrănească pe civilii înfometati din Europa. Dar în acest caz, ar fi fost eliberați imediat o parte dintre prizonieri,

* În limba franceză în text.

sau - cum era normal - în lagăre s-ar fi asigurat apa potabilă, corturi și medicamente, din moment ce lipsa alimentelor era și mai periculoasă pentru oamenii fără adăpost sau slăbiți deja de alte lipsuri mai mici. Cel mai eficient mijloc de protecție a rezervelor de provizii ale armatei era eliberarea rapidă a deținuților. Și totuși, la 1 ianuarie 1946, din numărul total de capturi efectuate de americani - care se ridicau atunci, pentru cele trei teatre de operații, la aproximativ 5.900.000 de oameni - numai între 36 și 40% au fost puși în libertate⁷. Dacă nu erau deja morți, camarazii lor se aflau în lagărele franceze, britanice sau în mâinile americanilor. În Italia, generalul Mark Clark a demonstrat că, în Europa anulului 1945, comandanții armatei americane aveau posibilitatea să asigure viața unui număr de 291.000 de prizonieri fără să-i *"cocoalească"*: Nimeni nu a amintit cel mai mic caz de tratament necorespunzător aplicat acestor deținuți. La scurtă vreme după transferarea lor din Italia într-un lagăr american din Germania, când au fost cântăriți, toți acești deținuți aveau o greutate corespunzătoare, în timp ce prizonierii rămași în Germania erau "toti sub greutatea normală"⁸.

Așa cum arată exemplul britanicilor și al canadienilor, în Germania anulului 1945, putea fi evitată moartea unui număr de câteva milioane de prizonieri. Aceste două națiuni nu au fost niciodată acuzate că tratează rău prizonierii, după încetarea ostilităților, exceptând lipsa hranei - aparent involuntară - care a determinat între 200 și 400 de decese printre prizonierii din lagărul englez de la Overijsche, în 1945 - 1946.

În anii 1945 - 1946, nivelul deceselor în rândul civililor¹⁰ în zona engleză, care se situa între 3,5 și 5% , demonstrează că prizonierii germani ar fi avut multe șanse de supraviețuire dacă ar fi fost eliberați. În aceeași perioadă, nivelul mortalității în lagărele americane se apropia de 30%.

Este limpede că armata poartă răspunderea pentru cele petrecute în Germania și tot atât de limpede că nimic nu a fost întâmplător. În aceste împrejurări, cine detinea puterea în cadrul teatrului de operații a Statelor - Unite?

Generalul Eisenhower.

Pentru că numai armata era responsabilă de detenția, hrana, eliberarea și transferul prizonierilor germani.

Inițialele D.E. care figurează în repertoriul cronologic al telegramelor S.H.A.E.F. demonstrează că Eisenhower -

comandantul suprem al forțelor aliate - Știa totul despre politica F.I.D. Și că, probabil, era inițiatorul ei¹¹. Așa cum rezultă din mesajele pe care le semnează sau din ordinele scrise la persoana întâi, deseori Eisenhower a făcut uz de autoritatea lui ca să reducă ratiile prizonierilor: în acest sens, o probă este conținutul acestui mesaj, dat al 16 mai 1945: *"Deși fiind situație alimentară critică existentă în Germania, mă văd constrâns să luăm măsură adecvate pentru a face față acestei situații de urgență"*. El cere apoi autorizația de a distribui hrană importată *"în Germania"* fără să fie nevoit să raporteze superiorilor săi, *"dacă (voi crede că) situația o cere"*. Nu se punea problema să-i țină pe germani în puf, ci să prevină unele tulburări care ar fi putut provoca penuria alimentară și care ar fi putut *"avea consecințe prejudiciabile asupra operațiilor militare"*. După cum se știe, această autorizație i-a fost acordată la 6 iunie¹². Ca urmare a anchetei asupra legărilor de persoane dislocate, întreprinsă la cererea președintelui Truman și efectuată în luna octombrie, Eisenhower a ordonat o contra-anchetă pe baza căreia a putut afirma: *"Recent, am mântit la 2.300 cantități zilnice de calorii distribuite fiecărei persoane, pentru persoanele dislocate aflate în centrele convenite"*¹³. La 27 august 1945, când a redactat scrisoarea referitoare la cele 1.550.000 de persoane aflate în legare și lipsite de hrană,intendentul general Littlejohn se găsea, de fapt, în fața unei dileme. Pe de o parte, dacă spunea prea mult, risca să-i compromită pe colegii săi, pe de altă parte, dacă nu spunea destule, în mod fatal, prizonierii continuau să moară de foame. Poate că el doar își lua măsuri de acoperire, poate că dorea într-adevăr să îndrepte situația: oricum, soluția pe care o propunea pentru problema aprovizionării era clară: era de ajuns ca armata să ceară provizii pentru a-i hrăni pe cei infomețați. De altfel, este evident că Littlejohn nu ar mai fi formulat această solicitare, dacă ar fi fost imposibil să obțină provizii. Oricare ar fi fost adevăratele motive ale memorandumului său, se pare că, în orice caz, voia să dea impresia că dorește cu adevărat să ia măsuri. Dacă ar fi propus măsuri ce nu puteau fi luate în serios, risca să sugereze tocmai contrariul celor propuse.

De fapt, Littlejohn nici nu caută și nici nu găsește oameni răspunzători pentru dezastru. Se mulțumește să informeze că datele armatei sunt *"exacte"*. Niciieri nu amintește de anchetă, de responsabilitate, de disciplină, de

curtea martială. În realitate, Littlejohn ar fi cerut o anchetă, dacă ar fi suspectat, fie și în trecut, că ofiterii subordonați acționau împotriva voinței comandantului lor, creând condiții de tulburări civile prin restricțiile de aprovizionare impuse. Faptul că intendentul general s-a abținut să acționeze, deși era la curent și prin urmare, era pasibil de răspundere, dovedește, poate, fie că nu acordă situației o atenție prea mare, fie că responsabilul pentru această situație - în aceste împrejurări, Eisenhower - era inatacabil.

Este adevărat că în acea perioadă, armata Statelor - Unite avea încă efective foarte importante în Europa, care aveau de îndeplinit sarcini variate și complexe, ce depășeau uneori domeniul competențelor militare cum ar fi de pildă, și asigurarea hranei pentru un mare număr de civili. Să analizăm succint teza unei *casale* ofiteresci, care ar fi plănuit politica privațiilor și ar fi pus-o în practică fără știrea lui Eisenhower și, deci, fără permisiunea lui.

Este suficient să formulăm această teorie, ca să ne dăm seama că este foarte vulnerabilă, indiferent de modul de abordare. În primul rând, este sigur că în martie, Eisenhower era la curent cu schimbarea statutului de P.R. în F.I.D., pentru că el însuși i-a incitat pe Șefii de state - majore reuniți să ia această decizie, considerând pe drept că germanii nu vor fi capabili să asigure hrana pentru F.I.D.. Mai știa și că C.C.S. a aprobat această politică numai cu importante rezerve, în special din partea Marii Britanii. Dacă ar fi existat o cabală de acest gen, Hughes ar fi făcut neapărat parte, pentru că era colaborator special al lui Eisenhower și se interesa mult de ratile prizonierilor. Dar cabala ar fi cuprins un număr important de ofiteri, pentru că, din listele de circulația rapoartelor S.H.A.E.F. (devenit U.S.F.E.T.), în care a fost folosit eufemismul *"4th Period"* pentru înregistrarea numărului de prizonieri morți în fiecare săptămână, rezultă că 2 generali de rang înalt, 1 general de brigadă, 4 colonel, 3 comandanți, 1 căpitan și alți 9 Șefi de birou primeau cu regularitate aceste informații copleșitoare. În afară de acești ofiteri, Smith, Littlejohn, Hughes, Barker, și Crawford erau cu toții la curent cu ceea ce se petrecea. Comandanții din fruntea armatei știau și ei, pentru că primele cifre despre *"4th Period"* au fost trimise la S.H.A.E.F. de la cartierele lor generale. În consecință, cel puțin 23 de ofiteri luau cunoștință de conținutul fiecărui comunicat. Dacă ar fi acționat

singur, Hughes Si-ar fi dat seama că atăgea un risc enorm asupra generalului, care era Si prietenul său, fără Știrea Si împotriva vointei acestuia. Prin urmare, este puțin probabil că, din motive strict personale, Hughes ar fi tădat încrederea dezmințită pe care Eisenhower i-a acordat-o întotdeauna.

Ofiterii care ar fi pus la cale complotul ar fi fost obligați să ia nenumărate măsuri de precauție, fără Știrea comandantului lor suprem: ar fi trebuit:

- ca ofiterii responsabili cu distribuirea corturilor să nu aprobe scoaterea acestora din uria Sele lor rezerve¹⁴;
- să-i împiedice pe ingineri să distribuie sărma ghimpată, lemnul, furtunile, pompele de care dispuneau în număr mare;
- să convingă sau să constrângă corpul medical să nu ridice spitale de campanie;
- să împiedice functionarea serviciului poștal;
- să se asigure că proviziile germane nu ar fi ajuns în lagăre, inclusiv cele trei din Dietersheim, descoperite de căpitanul Julien din regimentul 3 de Tăgători Algerieni, unul la Kripp, altul la Rheinberg Si ultimul la Gotha;
- să nu-i lase pe ziaristi să se apropie de lagăre;
- să controleze registrele Si să le facă să dispară, chiar dacă ar fi trebuit să continue Si la Washington;
- cineva din cadrul S.H.A.E.F., fără Știrea lui Eisenhower, să aibă destulă influență pentru ca, la cererea departamentului de Război, departamentul de Stat să împiedice Comitetul Internațional al Crucii Roșii să viziteze lagărele;
- ca o altă persoană să asigure coordonarea întregii acțiuni, cu complicitatea britanicilor care, la rândul lor, l-ar fi redus la tăcere pe primul - ministru canadian.

Pe scurt, orchestrea întregii afaceri ar fi cerut *"un efort îndârjit"*, cum a spus Littlejohn care, în octombrie, a adresat felicitări statului său major pentru munca îndeplinită, reducând *"povara care apăsă asupra resurselor alimentare americane, mic Șorând, în măsură posibilului, numărul deținuților care trebuiau să fie hrăniți"*¹⁵.

Teoria conform căreia Eisenhower nu ar fi fost răspunzător de situație este Si mai vulnerabilă, Știind că, după dezvăluirile lui Pradervand, a trebuit să ordone efectuarea unei anchete care nu a dat adevărul în vileag, dimpotrivă, au fost formulate o serie de minciuni, puse în circulație de Eisenhower însuși. Presupunând că nu Știa nimic despre ceea ce făceau

subordonații săi, generalul ar fi lăsat evenimentele să se desfășoare fără să intervină pentru că, așa cum rezultă clar din mai multe rapoarte, lipsa de hrană persista în numeroase lagăre din Germania și după ce situația a fost denunțată. Cu toate acestea, mult timp după război, Eisenhower avea să scrie în lucrarea sa *"Crusade in Europe"*: *"In perioada aceea, (primăvara 1945), organizarea noastră logistică și administrativă era capabilă să administreze un mare număr de prizonieri, iar captivii nu interfeau în manevrele și ofensivele trupelor noastre"*¹⁶.

Puteau avea loc toate aceste evenimente fără Știrea celui despre care generalul MacArthur spunea că este *"cel mai bun ofițer din armată"*?

Pentru că Șefii de stat-major reuniți au aprobat, la 26 aprilie, politica referitoare la F.I.D., - de care erau răspunzători împreună cu Eisenhower - este dincolo de orice îndoială că, refuzând să distribuie hrană prizonierilor, comandantul suprem era convins că se supune ordinelor¹⁷. Și la fel de sigur este că Eisenhower a scris aceste ordine pentru sine și chiar le-a anticipat cu șapte săptămâni înainte de a fi aprobate.

Eisenhower nu era singurul care credea că ratiile prizonierilor trebuiau să fie reduse. În timpul consfăturii de la 15 mai cu Churchill, Șeful statului-major general al Imperiului britanic, sir Alan Brooke, a declarat: *"In împrejurările actuale, când se știe că există o penurie alimentară generală, nu ar fi drept să hrănim prizonierii germani la fel ca și trupele engleze și americane. Dacă vrem să evităm infometarea, reducerea ratiilor distribuite trupelor inamice la minimum strict este indispensabilă"*. În legătură cu acestea, el a precizat și *"cantitatea atribuită civililor germani sub control militar aliat era de 1550 de calorii"*¹⁷.

Diferența dintre lagărele britanice și canadiene și lagărele americane nu constă numai într-o alimentație mai bună. Practic, este sigur că - deși faptul nu a fost dovedit concret -

* *Crusade in Europe*

** Ofițerul marșalului episcopului în luna mai în pușcnițele cereșilor de furnicuri de la bază în "departamentul de Bielefeld" fusese refuzat. Nu se știe cine a fost în originea acestui refuz, dar e probabil să fie un membru al S.M.A.E.F. din Frankfurt, sau un membru al departamentului de Bielefeld de la Washington.

nivelul mai ridicat de supraviețuire în lagărele anglo-canadiene s-a datorat unor factori fără legătură cu pretinsa penurie alimentară mondială. În lagărele anglo-canadiene, deținuții aveau un adăpost, spațiu vital, apă potabilă suficientă și îngrijire medicală mai bună. Prizonierii din lagărele americane muriau de foame, în timp ce prizonierii din lagărele britanice primeau hrană suficientă și beneficiau și de serviciul poștal. Armata canadiană a mers până acolo încât a permis unei unități germane să-și păstreze echipamentul telefonic și radio. După câteva luni, prizonierii din lagărele anglo-canadiene au fost autorizați chiar să primească vizite¹⁹.

În acest dosar copleșitor, lipsește un singur element important: informația care ne-ar fi permis să fim cine i-a împiedicat - și să cum am văzut - pe civili germani, ei înșiși foarte strămutați, să împartă fișele lor resurse cu prizonierii. Având în vedere ce eforturi s-au făcut, până astăzi, pentru mușamalizarea acestei afaceri, nu este de mirare că nu s-a păstrat nici o urmă a ordinului referitor la civili. Mărturiile prizonierilor constituie dovada că, totuși, a fost dat.

În primul rând Eisenhower, apoi Smith, Șeful său de stat-major, și Hughes, consilierul său particular²⁰, sunt răspunzători pentru întreaga situație. Ca să salveze numeroase vieți, ar fi fost de ajuns:

- să permită responsabililor pe teren să utilizeze continuu depozitele după cum aveau nevoie;
- să permită ca prizonierii să primească cele 13.500.000 de pachete ale Crucii Roșii, destinate prizonierilor în acest fel, totii cei care au murit de foame ar fi supraviețuit mai multe luni, poate mai mult de un an;
- să ordone eliberarea oamenilor de care nu aveau nevoie pentru muncă, ceea ce ar fi redus rapid nivelul anual al deceselor prizonierilor, de la 30% la 3,5%, adică la nivelul civililor;
- să acorde organismelor de asistență permisiunea să viziteze lagărele.

Cu siguranță, mărturiile despre condițiile cumplite existente în lagăre ar fi stărnit o furtună de proteste în rândul opiniei publice, în același timp, ar fi determinat formarea unor echipe de ajutor și elaborarea unei linii politice pentru remedierea dezastrului. Se pare că acesta este singurul motiv verosimil care a făcut ca această permisiune să nu fie acordată.

Informațiile pe care le avem ne fac să ne gândim că

Eisenhower, asistat de Smith și Hughes, a tras toate sforțile, împiedicând sistematic ameliorarea situației.

Începând din august 1945, poate chiar mai înainte, generalul Littlejohn a știut ce se petrecea, dar nu a făcut nimic pentru redresarea situației. Se pare că generalul Lee a făcut tot ce-i stătea în puteri pentru a remedia lipsa de hrană, fără să-și pună în primejdie funcția. Generalul Patton a luat toate măsurile pentru a-i elibera pe cei în stare foarte gravă, în pofida dificultăților pe care le întâmpina. Morgenthau a făcut eforturi îndârjite pentru a organiza pedepsirea inamicilor. Hull, Somervell și Stimson s-au străduit, în diverse moduri, să găsească soluții mai constructive pentru problema germană. Impenetrabil pentru că era prea versatil, în cursul ultimelor luni de viață, Roosevelt nu a adoptat nici o poziție fermă, în afară de faptul că nu i-a lăsat pe Morgenthau, Hull și Stimson să se certe fără rost pe seama celor învinși. Până în prezent, din dosare nu reiese dacă Marshall și Truman erau la curent cu faptele. Privind lucrurile din punctul de vedere al funcțiilor ocupate, amândoi erau responsabili, dar probabil că nici unul nu bănuia cât de sinistru era realitatea.

În "*Istoricul serviciului pentru prizonierii de război*", generalul Buisson își asumă întreaga responsabilitate pentru tot ce se petrecea în lagărele franceze. Nu este vorba de o figură de stil și nici de mărturisirea vinovăției, fiindcă, după el, în perioada aceea dificilă, lagărele nu puteau fi organizate mai bine. Generalul este pus în discuție aici din cauza dosarelor descoperite de M. Simon, reprezentantul ministerului muncii, și celor descoperite la ministerul afacerilor externe, păstrate de funcționari și bazate pe fapte dovedite. Pare foarte probabil că generalul de Gaulle era informat de situația în lagăre, și asta încă înainte să-i scrie Pradervand, la 26 septembrie 1945. Nu era numai Șeful armatelor, dar îl cunoștea pe Pradervand și își amintea că delegatul Crucii Roșii l-a ajutat, în timpul ostilităților, să negocieze eliberarea unor civili francezi din lagărul de la Ravensbruck.

În calitate de Șef al guvernului și de Șef al armatelor, cu siguranță că de Gaulle a abordat delicata problemă a situației din lagăre, în discuțiile cu Șeful statului-major al Apărării Naționale, mareșalul Alphonse Juin. Urmând sfatul lui Juin, de Gaulle a refuzat să-l primească pe Pradervand și a organizat, la

Începutul lunii octombrie, o conferință de presă la care a abordat foarte prudent conflictul franco-american referitor la transferurile de prizonieri. Reamintim aici prestația care a stârnit admirația lui Jefferson Caffery, ambasadorul Statelor-Unite pentru reținerea care a manifestat-o față de americani. Atitudine mai puțin surprinzătoare, dacă avem în vedere că generalul de Gaulle aștepta să-i fie livrate zilnic mii de tone de material de război și de provizii. Charles de Gaulle era foarte preocupat de problemele politicii interne, de nevoia de a-și consolida autoritatea în Franța, divizată și dornică să-și recucerească imperiul colonial. Acesta era obiectivul pe care îl urmărea guvernul provizoriu. Destinul unui milion de prizonieri germani nu stărna prea mult în balanță. În toamna anului 1945, mareșalul Juin a ordonat să fie întocmite unele rapoarte cu privire la situație: câteva dintre ele s-au păstrat la Vincennes. Toate dosarele prezintă uriașele eforturi făcute pentru ameliorarea situației din lagăre, ceea ce nu ne surprinde deloc. Majoritatea lagărelor din cele douăzeci de districte militare ale Franței nu sunt menționate, în special cele din regiunea Vosges, despre care colonelul Lauben spunea că era un *"câmp lăgăr al morții"*.

Dacă îi dăm crezare generalului Georges S. Patton, mareșalul Juin nu numai că nu era însetat de răzbunare față de germani dar, ca și generalul american, Churchill, credea că existența națiunii germane este importantă. *"Este într-adevăr regretabil"*, i-a spus el lui Patton în timpul unui dîneu la Paris, în august 1945, *"că englezii și americanii au distrus sigura rațiune puternică din Europa - nu vorbesc aici despre Franța - pentru că acum, comunismul rușilor are cale liberă"*²¹.

Majoritatea prizonierilor din lagărele franceze, poate chiar toți, au avut un acoperiș deasupra capului dar, la sfârșitul lui 1945, cei mai mulți erau în zdrente, din cauza faptului că stătuseră fără adăpost în lagărele americane. Ca urmare a unei scurte campanii inițiate de generalul de Gaulle, un mic număr dintre ei au primit haine la sfârșitul anului. Comitetul Internațional al Crucii Roșii a fost autorizat să inspecteze un mic număr de lagăre, dar nu toate cele 1.600 de lagăre franceze. Delegații au afirmat că subalimentația, chiar inaniția, domneau în lagărele vizitate²² și că această situație s-a menținut până în 1947, deși Franța se refăcea treptat. Alimentele nu lipseau dar, în loc să fie distribuite cămenilor infomețați, ofițeri le vindeau

pe piața neagră, spre uluirea și consternarea oamenilor obișnuiți, așa cum era primarul din Bascons, Raoul Laporterie, care a îndrăznit să-l critice pe generalul de Gaulle și care a avut efectiv de suferit din această cauză.

Întreaga societate franceză era vinovată. Este sigur că majoritatea francezilor știau ce se întâmpla în lagăre, dar s-au abținut să acționeze. Protestele formulate în ziare nu au reprezentat decât o picătură în raport cu oceanul atrocităților comise. Reacțiile față de acest scandal nu au fost suficiente de virulente ca să zguduie conștiința națiunii ce se mândrea cu a sa *"mission civilisatrice"*.

Generalul de Gaulle ar fi putut evita cu ușurință moartea unui mare număr de oameni, dacă nu ar fi adus noi prizonieri lângă cei care muriau deja de foame, mareșalul Juin l-ar fi putut convinge în acest sens. Într-un anumit fel, generalul Buisson - ca și prizonierii - a fost victima unei politici nesigure și vicioase aplicate de cei aflați la putere, nimeni altcineva decât generalul de Gaulle și mareșalul Juin. Cel care se încarcă de glorie, se încarcă și de rușine.

La capătul anchetei noastre despre tratamentul aplicat prizonierilor de război germani, suntem obligați să constatăm că oamenii care pretindeau că luptă împotriva barbariei nazistilor nu și-au îndeplinit nici cele mai elementare îndatoriri. Nu numai că nu au respectat legile războiului și convenția de la Geneva, dar, mai cu seamă, pentru că au obstrucționat libertatea de acțiune a Crucii Roșii și au pus botniță presei, au insultat demnitatea și decența omului - cele mai importante valori umane.

Oamenii aceștia, pe care noi i-am privit mult timp ca pe niște eroi, au exercitat o putere de viață și de moarte asupra unor ființe neputincioase aflate în mâinile lor.

- Ofiterii superiori nu au știut să reacționeze, nu au alertat opinia publică.

- Presa franceză nu a dezvăluit mare lucru, sau a mintit.

- Presa americană nu a spus mare lucru, sau a mintit.

- Britanicii și canadienii au stat cu mâinile încrucișate.

Numai câțiva oameni au acționat, ca Jean-Pierre Pradervand, Jacques Fauvet sau Victor Gollancz.

Câțiva oameni izolați, ca abatele Stock sau markgraful de Baden au continuat să creadă într-un ideal la care alții aderau.

cu cinism, numai ca să obțină profituri mai mari. Au fost răsplătiți ca acel soldat britanic anonim care se temea să lucreze pentru germani dar, care, când și-a încheiat misiunea, a mărturisit că *"era singurul lucru rău pe care l-a făcut în răz"*. În timp ce comiteau în taină aceste atrocități răzburătoare, responsabili francezi și americani și-au ascuns infamia lor bucurie și s-au lăsat antrenati în înfăptuirea răului împotriva cărui spuneau că luptă.

Printre toți acești oameni - despre care ceilalți credeau că sunt binevoitori și că respectă principiile morale - practic nu s-a aflat nimeni care să-i protejeze pe oamenii ce sufereau în ființa lor, din cauza otrăvii mortale a ipocriziei noastre. Atunci când sărbătoream public victoria virtuții noastre... în secret, ea începea să ne scape din mână.

APENDICI

INTRODUCERE

Nu a fost posibil să stabilim exact numărul oamenilor decedați în lagărele franceze și americane. Distrugerea dosarelor referitoare la aceste lagăre, falsificările efectuate de la început în documentele care s-au păstrat, precum și confuzia existentă în epocă, ne-au împiedicat să stabilim adevărul.

Probabil că datele existente în situațiile comunicate de armatele aliate au fost rotunjite, dar evaluările pe care le-am făcut noi se întemeiază pe câteva cifre de bază, obținute de la cele mai autorizate surse. Numărul total de prizonieri "*In mână americană*" ni se pare exact. îl confirmă cifrele parțiale înregistrate de la începutul lui iunie 1944 și care concordă cu ceea ce se știe despre desfășurarea războiului. Datele esențiale care ne permit să stabilim numărul total de capturi provin de la generalul Bradley și alți ofițeri; așa cum am văzut, acest număr nu a fost corectat de biroul 3 al S.H.A.E.F.. Mai dispunem și de o altă cifră importantă: efectivul de prizonieri germani pe care americanii i-au predat francezilor. Nici una dintre cele două armate nu a contestat cifrele prezentate de cealaltă. Cifreele furnizate de armata franceză și de U.S.F.E.T. cu privire la numărul de eliberări par să fie aproape corecte.

Numai cifrele referitoare la decese sau cele care permit stabilirea numărului lor sunt incoerente. De exemplu, coloana "Alte Pierderi" din tabelele U.S.F.E.T. conține lacune pe perioade mari de timp iar numărul total de "*Alte Pierderi*" nu este înregistrat.

Numărul de prizonieri "*Absenți/Neînregistrați*" "în mâini" (americane și franceze), care include implicit decesele, se situează în jur de 5%. Este mult superior numărului obținut de noi ca urmare a evaluării deceselor din lagăre, dar este mult inferior numărului de "*Absenți/Neînregistrați*" recenzați de

* *Volumul 7.*

compatrioții lor în 1947.

În rezumat, cifrele citate în aceste apendice sunt mult mai aproape de adevăr decât toate cifrele difuzate de armata americană sau de sursele documentare ale celor două puteri care, în numeroase cazuri, au fost folosite în scopuri propagandistice.

Adevărul care se desprinde din aceste cifre nu decurge din exactitatea lor, ci din ansamblul lor. Ele ilustrează, imperfect, dar cu rigoarea abstracției, o realitate înfricoșătoare.

Apendice 1

ALTE PIERDERI ÎN LAGARELE AMERICANE

"Alte Pierderi": frumos eufemism pentru a eticheta ceea ce nu va fi decât primul pas spre atrocitate. Rapoartele americane referitoare la P.R. Si F.I.D. utilizează termeni originali de *"emaciation"* (emaciere, slăbire) în loc de "starvation" (inanitie), expresia *"Other Losses"* (Alte Pierderi) în locul cuvântului *"Deaths"* (mori). Practic, cuvântul *"mori"* nu apare niciodată în rapoartele americane despre F.I.D., de parcă cineva ar putea crede că, în timpul unei captivități de mai multe luni, nici unul dintre acești deținuți nu a murit. După mai multi ani, când germanii au început să se intereseze de ce milioane de oameni au dispărut fără urmă, armatele aliate s-au hotărât să publice datele statistice, fapt care ne dă posibilitatea să constatăm că practica eufemismelor s-a extins și la cifre.

Prin urmare, există două feluri de statistici: cele din epocă - eufemistice, și cele prezentate ulterior germanilor - mincinoase. Acest apendice se referă numai la cifrele din prima perioadă.

Registrele tinute de americani falsifică cifrele totale care se referă la decese (sau la epuizarea deținuților). De fapt, nu ne spun nimic care să evedentieze cauzele probabile ale deceselor, cum ar fi, de pildă, trecerea prizonierilor sub statutul F.I.D., care reprezenta o condamnare pentru ei. Examinând documentele americane, cifrele referitoare la capturi, transferuri sub alte tutele sau eliberări par exacte, coerente și credibile - ceea ce este mai puțin evident în cazul documentelor franceze. În anul 1950, când documentele esențiale nu erau încă accesibile, armata americană a început să comunice cifre inexacte ale capturilor, ceea ce a făcut ca bănuielile să se îndrepte asupra rușilor. (A se vedea îndeosebi apendicele 3 și 4, pentru comentariul diferitelor documente în care figurează aceste cifre).

Examinarea dosarelor.

În această lucrare, ne referim numai la statisticile relative la oamenii capturați de forțele americane în Europa, în zona aflată controlul S.H.A.E.F. (nord-vestul Europei). Din cifre sunt excluse capturile efectuate în Italia, în Sicilia sau cele care au avut loc în timpul campaniei din Africa de Nord, și care însumează total aproximativ 660.000 de indivizi. Documentele care s-au păstrat și care au ca obiect statutul de P.R. (apoi statutul de F.I.D., începând cu 19 mai 1945*, a se vedea mai departe) sunt ținute începând cu ziua Z, adică debarcarea de la 6 iunie 1944. Continuă până în ziua victoriei (8 mai 1945) și apoi, până la 1 ianuarie 1946.

În acest interval, putem distinge șase perioade diferite:

1. Din ziua Z până în jur de 1 aprilie 1945.

Prizonierii au beneficiat de un tratament decent, de aceea decesele au fost puține și au fost înregistrate de procurorul-Sef al teatrului de operații, dar cifrele totale comunicate diferă atât de mult de cifrele totale din alte rapoarte demne de încredere de care dispunem, încât am hotărât să nu le includem aici. În această perioadă, nici un captiv nu avea statutul de F.I.D..

2. De la 1 aprilie până la 8 mai 1945 (ziua victoriei Aliaților).

Procurorul-Sef a ținut registre detaliate, însă cifrele referitoare la decese nu sunt credibile. La 4 mai, prizonierilor le-a fost impus oficial statutul de F.I.D..

3. De la 8 mai până la 2 iunie 1945.

În această perioadă, mulți oameni au fost trecuți de la statutul de P.R. la cel de F.I.D.. Însă registrele detaliate menționează F.I.D. numai începând cu 19 mai și nu se referă decât la grupul 12 de armate american. Nu dispunem de nici un dosar detaliat referitor la această nouă categorie de deținuți. În această perioadă, procurorul-Sef al teatrului a ținut registrele de P.R., dar cifrele la rubrica decese nu sunt credibile și de aceea nu le folosim aici, nici analiza acestei perioade anume, nici pentru o altă perioadă la care se referă prezenta lucrare. Registrele S.H.A.E.F. (apoi U.S.F.E.T.) sunt falsificate în mod

* Cătrele care urmează sunt extrase din documentele de arhivă în : ponderea 2 213.

deliberat, pentru a ascunde dispariția unui milion de prizonieri, pe care îl denumim cu expresia *"milionul lipsă"*.

4. De la 2 iunie la 4 august 1945.

De la 2 iunie, biroul 3 al S.H.A.E.F. a început să țină registre detaliate privitoare la P.R. și la F.I.D.. Tabelele din această perioadă cuprind numărul de P.R. și de F.I.D. eliberați și "în mâini", atât în lagărele americane cât și în cele britanice. Această înregistrare a continuat până la 14 iulie, dată la care, pe de o parte, U.S.F.E.T. a înlocuit S.H.A.E.F. și pe de altă parte, britanicii au început să țină propriile lor registre. În notele de situație ale S.H.A.E.F. apoi U.S.F.E.T. nu apar nici transferul de la statutul fatal de F.I.D. nici *"4th Period"* dacă ținem seama de *"milionul lipsă"*; totalurile referitoare la deținuții înregistrați de partea americană concordă cu subtotalurile armatei americane și cu numărul deceselor publicate în această lucrare. Pentru partea britanică, până la 14 iulie, cifrele referitoare la captivii înregistrați prezintă o creștere bruscă a numărului de prizonieri *"in mâini"*, explicabilă prin numărul de prizonieri cedati de americani. Apoi aceste cifre înregistrează o scădere a numărului prizonierilor, de unde ar putea rezulta că în lagărele cedate de americani nu se aflau atâta deținuți câți spuneau ei (americani). (A se vedea apendicele 9).

5. De la 4 august la 6 septembrie 1945.

U.S.F.E.T. care a luat locul S.H.A.E.F. la 14 iulie 1945, a început să înregistreze captivii, P.R. sau F.I.D., numai din lagărele americane, menționând atât transferurile cât și *"4th Period"*.

6. De la 6 septembrie 1945 la 1 ianuarie 1946.

Singurele documente care se referă la această perioadă sunt niște dosare răzlete, care înregistrează totalurile de oameni *"in mâini"*, deținuții cedati francezilor și *"Lespti"*, ulterior retrocedati americanilor.

Având în vedere unele lacune extrem de importante din documente, în special în perioada când numărul P.R. *"in mâini"* este considerabil, și încă nu apare categoria *"4th Period"*, a trebuit să procedăm la estimări. Aceste lacune vizează primele trei perioade (între 1 aprilie și 2 iunie 1945, pentru P.R.) și a patra perioadă (între 2 iunie și 4 august 1945, în același timp

pentru P.R. Si F.I.D.). In plus, au fost făcute estimări pentru perioada dintre 8 septembrie 1945 Si 1 ianuarie 1946. Ceva mai departe, într-un tabel separat, sunt indicate decesele posteroare detenției care pot fi considerate ca direct imputabile situației existente în lagăre.

Pentru a calcula numărul real al celor morți, am recurs la două metode diferite Si, după caz, am plicat una dintre ele. Pentru unele perioade, am făcut totalul la "Alte Pierderi" numărate de armată. În câteva cazuri, cifrele se referă în același timp la P.R. Si la F.I.D., pentru alte perioade, am calculat numărul mortilor raportând nivelul de decese comunicat de statisticile armatei, la numărul de prizonieri "în mâini".

"In mâini"

La 8 mai 1945, ziua victoriei, numărul captivilor "în mâini" din Europa era de 2.874.987 de oameni². Așa cum am menționat anterior, după 4 mai, un mare număr de P.R. au fost trecuți sub statutul de F.I.D. Si începând cu această dată totii noii prizonieri. Captivările au luat sfârșit la 2 iunie, iar numărul de P.R. Si de F.I.D. nu s-a mai schimbat. Exact de atunci, raportul întocmit de procurorul - Șef al teatrului nu a mai fost zilnic, ci săptămânal, Si tot de atunci, biroul 3 operații al S.H.A.E.F. a început să comunice tabele recapitulative ale efectivelor de P.R. Si de F.I.D. "în mâini", Si ale eliberărilor (din lagărele americane Si britanice). Primele tabele în care figurează numărul de deținuți "în mâini" pentru ziua de 2 iunie, citează cifra eronată de 2.927.614 P.R. Si F.I.D.. Ori, dintr-un mesaj al generalului J.C.H. Lee rezultă că, în realitate numărul acestora era de 3.878.000 de oameni.

Creșterea neexplicată în august Si septembrie 1945.

Din tablourile săptămânale ale U.S.F.E.T. referitoare la P.R. Si la F.I.D. (perioada 5), reiese o creștere cu 331.016 a numărului de captivi, dar nu se știe nimic despre sursa acestei creșteri. În orice caz, este sigur că această cifră nu reflectă transferul pe scară mare de prizonieri din Statele - Unite, pentru că aceste operații nu trebuiau să înceapă decât în noiembrie³. Aceste intrări de prizonieri în lagărele americane în lunile august Si septembrie nu pot fi explicate nici prin numărul captivilor internați în lagărele armatei americane din Italia (teatrul mediteranean de operații, armata Statelor-Unite). Pentru

că lagărele din acest teatru nu cuprindeau decât un număr de 291.000 de oameni, și asta începând din luna iunie. Transferurile provenind din Italia, proiectate pentru prima jumătate a lunii iunie, nu se ridicau, de fapt, decât la 30.000 de oameni, - care urmau să fie repatriați, adică eliberați. În realitate, unii dintre ei nu au fost eliberați. În Norvegia, numărul deținuților se ridică la 301.729 prizonieri⁶. Și aici, posibilitatea ca numărul în plus de captivi să provină din Norvegia dispăre, pentru că o parte din ei, poate chiar toți prizonierii capturați în Norvegia, nu erau incluși în cifrele totale ale S.H.A.E.F., la rubrica S.C.O.F.O.R..

Din cauza distrugerii arhivelor referitoare la aceste fapte, în final nu a fost posibil să explicăm satisfăcător acest fenomen al "reaparitiei" unui număr de aproape 331.000 de oameni. Chiar dacă optimismul ne-ar face să credem că acești prizonieri reprezintă o parte din "*milioniul lipsă*", (capitolul 5), tot nu știm nimic despre scara unui număr de mai bine de 600.000 de oameni.

Intocmirea registrelor.

De ce s-a trădut armata să țină registre, dacă datele pe care le înregistrează sunt false? Nu numai că se desfășurau negocieri cu alte națiuni pentru transferul de prizonieri ca mără de lucru, dar și armata folosea prizonieri pentru nevoile sale⁶. În 1945, între 400.000 și 600.000 de prizonieri erau folosiți pentru diferite munci. Pentru efectuarea transferurilor, era important să se cunoască numărul de prizonieri "*în mână*". Falsificările operate de americani erau făcute în așa fel, încât acest număr avea o anumită utilitate.

Totalul capturilor de prizonieri germani efectuate de Aliați în cursul celui de-al doilea război mondial

- În nord - vestul Europei, până la 2 iunie 1945:	
Statele Unite	5.224.310
Francezi	280.629
Englezi/Canadieni	1.739.900
- În Italia - Austria până la 17 mai 1945	
Englezi/Canadieni	1.134.000
Statele Unite	291.000
- În Africa de Nord	
Englezi/Statele Unite	371.000

(detinuti, în principal, de Statele Unite)
Totalul capturilor aliate în timpul războiului 9.040.839

La acestea se mai adaugă faptul că un număr situat între 100.000 și 400.000 de oameni erau detinuti, probabil, în Canada, în Norvegia și Regatul Unit al Marii Britanii. Pentru că rapoartele asupra situației sunt incomplete sau insuficient detaliate am hotărât să nu înregistrăm acești oameni în totalurile noastre, evitând astfel ca un număr de prizonieri să fie contabilizați de două ori.

Totalul capturilor americane în nord - vestul Europe.
5.224.310

*Totalul capturilor americane pe toată durata războiului**
5.886.310

Prizonieri de război capturați

Conform generalului Bradley⁶, comandantul grupului 12 de armate între 6 iunie 1944 și 8 mai 1945, unitatea lui a capturat 3.486.153 de P.R.. În conformitate cu datele cu datele procurorului-Sef, grupul 6 de armate (aflat și el în subordinea S.H.A.E.F.) a capturat 684.128 de oameni până la 8 mai 1945. De aici rezultă un total de 4.170.281 detinuti. La 2 iunie, din cauza deceselor, a eliberărilor, și a transferărilor în alte categorii sau alte țări, numărul total de P.R. "în mâini" nu se mai ridica decât la 1.816.929 oameni și scădea rapid. După 4 august 1945, toți P.R. au fost tratați ca F.I.D. deși în mod inexplicabil erau înregistrați în continuare ca P.R.. La 8 septembrie 1945, ultima zi din perioada pentru care dispunem de tabele ale S.H.A.E.F., numărul total de detinuti "în mâini" a scăzut la 678.641 oameni. Întrucât după 4 august nici un P.R. nu și-a păstrat acest statut, numai cei 372.496 oameni eliberați la această dată au fost tratați ca prizonieri de război pe toată durata captivității lor, deși 4.170.281 de oameni au început lungul drum al detenției lor sub acest statut¹⁰.

Forțe inamice dezarmate (F.I.D.)P.R. transferați sub acest statut.

Cifrele referitoare la cea mai defavorizată categorie - F.I.D. - reprezintă enorme variații, pentru că pleacă de la zero, la 4 mai 1945 (data la care a avut loc trecerea de la statutul de P.R.

la cel de F.I.D.) Si urcă la 2.126.545 (*"In mâini"*, liberi, transferati, *"Alte pierderi"*) la 2 iunie. Aceste cifre oscilează din iunie până în august, ca să se stabilizeze la 378.555 de indivizi *"In mâini"* la 8 septembrie. Majoritatea F.I.D. erau detinuti în Germania, Si toti F.I.D. despre care vorbim în această lucrare se aflau în mâinile grupului 12 de armate, dar este limpede că grupul 6 de armate, care capturase 684.128 P.R. la 10 mai 1945, a capturat mai multe sute de mii de F.I.D. (a se vedea paragraful următor). Pe de altă parte, conditiile existente în lagărele Austriece erau, de asemenea, extrem de proaste, la sfârșitul anului 1945 ¹¹; prin urmare, este firesc să ne gândim că majoritatea prizonierilor grupului 6 de armate erau detinuti sub statutul de F.I.D.¹² Pentru simplificarea calculelor, considerăm că primii captivi au fost condamnatii să devină F.I.D. la 8 mai 1945, deși în realitate primul transfer de prizonieri în categoria F.I.D. a avut loc la 4 mai 1945. Numărul F.I.D. pentru perioada cuprinsă între 8 mai Si 9 iunie nu a fost utilizat pentru calcularea numărului de decese din această perioadă, pentru că armata a raportat un număr global în colțarea *"Alte Pierderi"*¹³.

Millionul lipsă.

A treia categorie de prizonieri este reprezentată de *"millionul lipsă"*, care cuprinde, în același timp, P.R. Si F.I.D.. Este foarte probabil că erau prizonieri ai grupului 6 de armate, care au dispărut din rapoartele procurorului-Sef la 2 iunie, când au fost introdus sistemul rapoartelor săptămânale Si nu zilnice, ca până atunci.

Explicații asupra cifrelor referitoare la numărul morților.

În mai Si la începutul lui iunie 1945, nivelul deceselor în lagărele de prizonieri de război a fost evaluat de observatorii din corpul medical al armatei americane¹⁴, în lagăre în care se aflau în jur de 80.500 de P.R.. Acest nivel se ridică la 30% pe an, (sau 2,6% pe lună; a se vedea apendice 2). Nivelul deceselor conatat în lagăre în august septembrie 1945, pe care armata l-a raportat în colțarea *"Alte Pierderi"*¹⁵ era tot de 2,6% pe lună. Admitem că în cea mai mare parte a perioadei cuprinse între 9 iunie Si 28 iulie 1945, pentru care armata nu menționează *"Alte Pierderi"* în statistici nivelul deceselor se menține la 2,6% pe lună. Din prudență Si pentru a ușura calculele , considerăm că,

pentru perioada cuprinsă între 1 aprilie și 8 mai 1945 și cea dintre 8 septembrie 1945 și 1 ianuarie 1946, nivelul deceselor era de 0,3%. Cu cifrele din coloana *'Alle Fieseler'*, înregistrate direct de armată - plus numărul de morți pentru perioada cuprinsă între 1 aprilie și 8 mai 1945, care se ridică la 28.585 deținuți (a se vedea mai jos) - pentru perioada cuprinsă între 8 mai și 8 septembrie 1945, ajungem la un număr total de morți de 145.208, dintre care armata a specificat ca atare doar un număr de 23.459 oameni.

Mărturi individuale confirmă că nivelul deceselor în lagăre era ridicat. Charles von Lutichau a declarat că, în timpul captivității sale la Kripp care a durat trei luni, la 100 de oameni din sectorul său, între 5 și 10 muriau în fiecare zi. El crede că în partea de lagăr în care se afla el, numărul deceselor era mai mic față de media din lagăr, pentru că majoritatea camarazilor săi erau ofițeri între 20 și 30 ani și se ajutau mult între ei. După părerea lui, în timpul detenției sale, în restul lagărului nivelul deceselor a trecut de 10% - adică era cuprins cam între 5,5 și 6,9% pe lună.

Alți martori au făcut estimări bazate pe numărul de corpuri pe care le vedeau scoase din lagăr, sau la care ei ajutau să fie duse în afara lagărului. Am comparat numărul mediu zilnic înregistrat astfel cu numărul de prizonieri din același lagăr, înregistrat în documentele armatei.

- La Bad Kreuznach, alt lagăr de prizonieri, nivelul deceselor era cuprins între 4,2 și 5,4% pe lună.

- La Heidesheim, după cum spune căpitanul Julien din armata franceză, care a preluat lagărul de la americani, se ridica la 3% pe lună.

- La Remagen, lagăr de P.R., era între 5,5 și 10% pe lună.

- La Rheinberg, alt lagăr de P.R., era cuprins între 3 și 15% pe lună.¹⁶

Stabilitatea numărului de morți în lagărele de P.R.

În perioada dintre 1 aprilie și 8 mai, efectivul mediu de deținuți era de aproximativ 1.755.198 oameni. În rapoartele procurorului-Sef sunt înregistrați mai puțin de 2397 morți în această perioadă, ceea ce corespunde unui nivel anual de decese de aproape 0,13% (care nu poate fi crezut, când este vorba de oameni înfomecați, fără spațiu vital și fără adăpost). Această

cifra nu concordă nici cu nivelul deceselor pe care le-au constatat medicii militari de la T.E.O., în urma anchetei efectuate începând de la 1 mai.

Cifrele care apar în caracter gras în tabloul de mai jos, sunt scoase direct din documentele armatei americane. Exceptând vreo mențiune specială, celelalte cifre au fost calculate raportând nivelul de decese comunicat de armată la numărul de prizonieri "în mâini" furnizat de armată.

De la 1 aprilie la 5 mai (stă victoria Aliaților).

Un nivel al deceselor de 0,3% pe săptămână aplicat unui număr de 1.755.198 de prizonieri, detinuti timp de 38 de zile rezultă 28.585 morți

De la 5 mai la 9 iunie.

Un nivel al deceselor de 0,6% pe săptămână (cifra din raportul medical T.E.O.), aplicat unui număr de 1.742.388 prizonieri detinuti timp de 32 de zile, rezultă 47.791 morți.

De la 9 iunie la 5 septembrie 1945.

Data	"In mâini"	Alte pierderi (Calculate pe baza unui nivel de decese de 0,6%)
Până la 16 iunie	1 462 032	8772
până la 23 iunie	1 399 794	8399
până la 30 iunie	1 271 567	7629
Total		24 800
Până la 7 iulie	850 630	5104
până la 14 iulie	836 117	5017
până la 21 iulie	849 621	5098
până la 28 iulie	892 354	5354
Total		20 573

August - septembrie
(totalul pierderilor ce rezultă

din raporturile U.S.F.E.T.)	23 459
Total între 9 iunie și 18 septembrie	68 832
Totalul morților în lagărele americane de prizonieri de război între 1 aprilie și 8 septembrie 1945 (28585+47791+68832)	
	145 208

Numărul de morți în lagărele de Forțe Inamice Desarmate (F.I.D.).

De la 8 mai la 10 iunie, 1945, grupul 12 de armate a înregistrat decesele în rândul F.I.D. tot în categoria "Alte pierderi", deși aceste cifre nu au fost incluse în rapoartele Salonului superior, adică S.H.A.E.F..

În aceste note de constatare ale grupului 12 armate, nivelul deceselor ajungea la 2,6% pe săptămână. Armata a început din nou să înregistreze "Alte pierderi" pentru săptămâna de la 18 iulie la 4 august, când nivelul deceselor era de 2,9% pe săptămână. În august-septembrie, acest nivel era de 2,15% pe săptămână. Pentru perioada din 11 iunie și 27 iulie, când nu au mai fost înregistrate "Alte pierderi", pentru a evalua numărul morților comunicat de armată, pentru lunile mai și iunie care era de 2,6% pe săptămână. Când aplicăm acest nivel la numărul știut de F.I.D. din lagăre¹⁷, pentru perioada dintre 8 mai și 8 septembrie, obținem un număr de 310.992 de morți, dintre care numai 1.921.502 au fost înregistrați ca atare.

De la 8 mai la 8 septembrie 1945.

(Cifrele care apar în gras sunt cele din documentele militare. Celelalte au fost evaluate de autor, pe baza nivelurilor de decese comunicate de armată, pe care le-a aplicat la numărul de F.I.D. detinuti în mod oficial. Cifrele în gras reprezentând totalurile provin tot din documentele armatei). Nivelul deceselor este calculat pe baza unor cifre înregistrate de armată în timpul și după perioada luată în considerare.

Data	În mâini	Alte pierderi	Nivelul deceselor (în %)
------	----------	---------------	--------------------------------

Până la 9 iunie	127286	2,6	
până la 16 iunie	849688	22092	2,6
până la 23 iunie	709463	18446	2,6
până la 30 iunie	609102	15837	2,6
Total		56375	
Până la 7 iulie*	684467	17796	2,6
până la 14 iulie	601134	15629	2,6
până la 21 iulie	568192	14773	2,6
până la 28 iulie	535251	13917	2,6
Total		62115	
Până la 4 august	885951	26064	2,9
până la 11 august	754090	5129	0,7**
până la 18 august	388799	3949	1,0
până la 25 august	368808	10700	2,9
Total		45842	1,9***
Până la 1 septembrie	359452	6323	1,8*
până la 8 septembrie	378555	13051	3,4
Total		19374	2,7
Total	310992		

Morti care fac parte din "milionul lipsă".

Escamotarea "milionului lipsă" a început după 2 iunie, dată de la care rapoartele procurorului-Sef au fost întocmite săptămânal. În acest fel 1.042.537 de prizonieri au dispărut din calculele procurorului-Sef. Numărul de captivi care la 2 iunie a făcut obiectul litigiului între S.H.A.E.F și generalul Lee, era de 950.923 oameni, număr care reprezintă aici "milionul lipsă", pentru perioada dintre 2 iunie și 4 august 1945.

De la 8 mai la 2 iunie.

Nu se știe exact care a fost nivelul deceselor pentru

* Estimările pentru perioada dintre 7 și 28 iulie au fost făcute de autor. Adu-măte că sunt compatibile cu datele între 7 și 28 iulie după cărțile ștanței.

** Diferențele ce apar la procentaj provin din faptul că cărțile au fost rotunjite.

*** În medie.

"milionul lipsă" în această perioadă: prin urmare, nu putem să-l luăm în calcul. Dacă acești oameni au fost tratați ca F.I.D. sub jurisdicția grupului 12 de armate, în jur de 104.000 dintre ei ar fi putut muri în 4 săptămâni. Dacă au fost tratați ca P.R., aproximativ 24.000 ar fi putut pieri în aceeași perioadă de timp.

De la 2 iunie la 4 august 1945.

Pentru că nu știu dacă prizonierii care reprezentau *"milionul lipsă"* erau detinuți sub statutul de P.R. sau de F.I.D. (pentru perioada cuprinsă între 2 iunie și 4 august, când nu au mai fost înscrși în registre), am aplicat la *"milionul lipsă"* nivelul de pierderi constat pentru F.I.D. și P.R. în documentele U.S.F.E.T., apoi cele ale S.H.A.E.F..

De la 4 august la 8 septembrie 1945.

Pentru această perioadă, raportul mediu între P.R. și F.I.D. (60/40) se bazează pe repartizarea captivilor înregistrați de biroul 3 (operații) al S.H.A.E.F. începând de la 2 iunie. Deși atât grupul 6 cât și grupul 12 de armate făceau parte din S.H.A.E.F. apoi din U.S.F.E.T.¹⁹, numai grupul 12 a efectuat recensăminte ale P.R. și F.I.D.. Putem presupune că 60% dintre deținuții care fac parte din *"milionul lipsă"* (aproape 570.550 de persoane) au pierit în ritmul de 0,6% pe săptămână - existent printre P.R. și că restul de 40% (aproape 380.369 de persoane) au decedat în ritmul de 2,6% pe săptămână, constat printre F.I.D.. Dacă vom considera că, timp de 9 săptămâni, P.R. din *"milionul lipsă"* au pierit în ritmul de 0,6% pe săptămână, rezultă un număr de 30.810 morți. Un nivel de 2,6% pe săptămână, aplicat unui număr de 380.368 F.I.D. în aceeași perioadă, duce la un număr de 89.006 morți. Prin urmare, numărul total de morți se ridică la 119.816 oameni.

Morți survenite în lagăre între 8 septembrie 1945 și 1 ianuarie 1946 și morți survenite după eliberarea și-au transferul unor prizonieri.

Conform mărturiilor căpitanului Julien și a lui J.P. Pradervand, știu că rata deceselor în rândul prizonierilor a rămas ridicată timp de mai multe săptămâni după eliberare, pentru că efectele captivității nu puteau dispărea imediat ce condițiile de viață s-au îmbunătățit. Numai cu titlu de comparație, să uităm că între 35 și 40% dintre supraviețuitorii

de la Bergen - Belsen au murit în săptămânile care au urmat eliberării lor, deși cei mai mulți au fost îngrijiți cu mare atenție în spitalele britanice²⁰. Alt exemplu: în mai 1945, la Bassum, în Germania, spitalul general nr. 7 al armatei a tratat 556 de civili ieșiți din lagărele de concentrare, majoritatea lor suferind de grave carente nutriționale. Cu toate eforturile depuse de medicii canadieni, 31 de persoane au murit în 25 de zile. Ceea ce reprezintă 5,6% dintre cei spitalizați (și corespunde unei rate lunare de 6,7%)²¹. Pradervand a afirmat că o treime dintre prizonierii de la Thorée-les-Pins, cedati de americani francezilor, erau într-o stare de slăbiciune atât de avansată, încât erau incapabili să muncească și nu puteau supraviețui mult timp. Rata deceselor depășea atunci 40,5% pe an (sau 3,4% pe lună)²². Conform delegatului Crucii Roșii, deținuții grav bolnavi nu puteau supraviețui în timpul iernii, fără o ameliorare imediată a condițiilor de viață din lagăre. În toamna anului 1945, americanii s-au văzut obligați să primească înapoi un număr de 52.000 dintre acești oameni. Trebuie să avem în vedere un anumit număr de decese în cadrul acestui efectiv. Presupunând că au murit numai jumătate din cât spunea Pradervand²³, trebuie să adăugăm un număr de 26.000 de oameni morți la totalul general.

Din diferitele rapoarte asupra subalimentației existente în lagărele americane în 1945-46, rezultă că nici P.R. și nici F.I.D. nu au primit o hrană mai bună în timpul iernii. Unele lagăre sunt amintite în mai multe rapoarte. De pildă, în ianuarie 1946, într-o scrisoare confirmată de unul dintre responsabilii Comitetului Internațional al Crucii Roșii²⁴, o personalitate oficială din departamentul de Stat afirmă răspicat: *"condițiile de detenție ale prizonierilor germani în cadrul teatrului european, expus (guvernul Statelor-Unite) la grave acuzații pentru încălcarea convenției de la Geneva"*²⁵. Colonelul Tom F. Wayne, care a vizitat lagărele continentale, a raportat în ianuarie 1946 că erau *"extrem de suprapopulate și constituie un teren ideal pentru epidemii"*. C.I.C.R. din Franța și chiar armata din Austria și Berlin au comunicat că prizonierii deținuți de americani erau înfometați²⁶.

Între 8 septembrie și 8 octombrie 1945, numărul deținuților nu s-a schimbat²⁷ și nici condițiile de detenție nu s-au îmbunătățit. În consecință, putem presupune că P.R. și

F.I.D. au continuat să moară în același ritm ca și în august - septembrie. Știind că între 11 august și 8 septembrie, adică în cele 4 săptămâni precedente, numărul total de "Alte Fierderi" se ridică la 34.023 oameni, ne putem folosi de această cifră ca bază pentru un calcul. Ca să evităm excesele, am presupus că între 8 septembrie și 8 octombrie - atunci când prizonierii "Depă Șesul un milion"²⁹ - rata lunară a deceselor s-a redus la jumătate, adică la 3,2%. Chiar și așa, în urma acestei estimări, numărul morților se ridică la 90.000 de oameni. Să presupunem că, timp de o lună după eliberare, ritmul deceselor s-a menținut la 3,2%: dintre cei 2.100.000 de oameni eliberați, 67.000 au murit, poate, înainte de 8 septembrie. (Nu am inclus aici numărul celor care au murit din rândurile milionului de prizonieri cedati francezilor, britanicilor și altor Aliați).

Trebuie să ținem seama și de faptul că un anumit număr de prizonieri au murit la scurt timp după eliberare, ca urmare a condițiilor suportate în captivitate. Dacă ne mărginim cu bună știință numai la cazul detinutilor decedati în timp de o lună după eliberare lor, nu este deloc exagerat să considerăm că, în aceste împrejurări, rata mortalității este de 3,2% (a se vedea paragraful precedent). Aplicat unui efectiv de 2.100.000 de oameni, eliberați, acest calcul duce la un număr de 67.200 de oameni. Dorim să subliniem că aceste remarci se referă numai la prizonierii "în mâini" americane și nicidecum la detinutii cedati francezilor, britanicilor și altor Aliați.

Numărul de morți care poate fi pus pe seama condițiilor de detenție din lagărele armatei americane (exclusiv transferurile către alte zone ale armatei americane sau către alte țări).

Din septembrie 1945 până în ianuarie 1946.

Retrocedări din partea francezilor	26000
Septembrie-octombrie în lagărele americane	34023
Octombrie-ianuarie în lagărele americane	90000
Dintre prizonierii eliberați	67200
Total	217223

Calculul final

P.R. (până în 1945)	145208
F.I.D. (până în septembrie 1945)	310992

<i>Millon Laps</i> (P.R.) între 2 iunie și 4 august	30810
<i>Millon Laps</i> (F.I.D.) între 2 iunie și 4 august	89006
Total	576016

Morti imputabili condițiilor de detenție în lagăre (între septembrie 1945 și ianuarie 1946)	217223
--	--------

Total morți	793239
-------------	--------

Apendice 2

ISTORICUL MEDICAL AL T.E.O.

De la începutul lunii mai până la jumătatea lui iunie 1945, Serviciul de sănătate al Statelor-Unite a fost însărcinat să efectueze o inspecție în lagărele de prizonieri germani "în mâini" americane. Rezultatele acestei anchete au fost expuse într-un document sintetic intitulat *"Istoricul medical al T.E.O."*, care conține un anumit număr de date prezentate sub formă de tabele. Un studiu atent al cifrelor înscrise ne-a condus la descoperiri foarte interesante, în special când am comparat tabelele IX și X*, ale căror date trebuiau, în principiu, să se confirme reciproc.

Tabelul IX** prezintă o comparație între ratele mortalității în rândul P.R. "în mâini" americane pe de o parte, și în rândul soldaților americani pe de altă parte***.

În tabelul X**** sunt enumerate principalele 12 boli care au cauzat decese în rândul P.R. "în mâini" americane, în timpul anchetei, care a durat 6 săptămâni.

Numărul de prizonieri luați în considerare în cursul anchetei.

Tabelul IX este deosebit de interesant, datorită unor precizări pe care le găsim aici:

- definiția celor trei categorii de indivizi:
 - * bolnavi

* Vezi anexa nr. 8 și 9.

** Vezi anexa nr. 8.

*** Tabelele bolnavilor puteau fi și în întregime cu statisticile noastre. De fapt, se văd că unele din datele noastre nu priveau decât 6 săptămâni de anchetă.

**** Vezi anexa nr. 9.

- * răniți în afara luptelor
- * răniți în timpul luptelor
- numărul de oameni din fiecare categorie
- rata deceselor pentru fiecare categorie.

Textul care precede tabelul precizează că efectivul total de prizonieri studiați în timpul anchetei s-a ridicat la 70.000 de oameni. Totuși, dacă încercăm să obținem acest număr pe baza datelor cuprinse în tabel, rezultă un efectiv net superior.

De exemplu, Știind că 37.713 prizonieri clasati în categoria "*răniți în afara luptelor*" reprezintă 468 dintr-o mie de oameni, putem deduce logic că numărul de deținuți supuși anchetei se ridică la 80.583 de indivizi.

În urma încercării de reconstituire a calculelor și pentru celelalte categorii, descoperim că efectivul de persoane avute în vedere este numai cu puțin mai mic de 81.000 de oameni: în consecință, am ales drept cifră de referință numărul de 80.583 de oameni, rezultat din primul calcul pe care l-am făcut.

Dacă studiem tabelul X și însumăm decesele înregistrate pentru fiecare categorie citată, constatăm că 2.304 prizonieri au murit de boală în 6 săptămâni. Printr-o extrapolare la întregul an, descoperim că, în acest ritm, 19.968 de oameni ar fi putut muri într-un an, ceea ce corespunde unei rate anuale a mortalității de 25%. Totuși, în tabelul IX, pentru fiecare categorie de P.R. este indicat un nivel anual* al mortalității pe motiv de boală de 3,42%.

Care dintre aceste două cifre trebuie să fie considerată drept conformă cu realitatea?

Compensie între datele din tabelul IX și cele din tabelul X.

Așa cum am văzut, din tabelul X rezultă că, în timpul celor 6 săptămâni cât a durat ancheta, 2.304 prizonieri au murit de boală, ceea ce, extrapolat pentru întregul an, ar corespunde unor pierderi de 19.968 de oameni. Înseamnă că neconcordanța dintre tabelul IX și tabelul X se datorează faptului că datele din tabelul IX sunt inexacte. Deci este imposibil să acceptăm rata anuală de decese din cauza bolii (3,42%) din tabel, și suntem inclinați să credem că mai apropiată de realitate este cifra de 25%, rezultat din datele amănunțite cuprinse în tabelul X.

* De o dată concluzia că datele au fost mai bune și mai precise pentru o perioadă de 6 săptămâni.

Să mai notăm în plus și că rata mortalității era suficient de importantă pentru autorii *"Istoricului"*, din moment ce au crezut de cuviință să prezinte o listă cu cele 12 boli care făceau ravagii în rândul prizonierilor.

Alături de acest *"Istoric al T.F.O."*, am luat cunoștință de un articol al lui Stanhope Bayne - Jones, care, pentru elaborarea studiului^{*} său, a scotocit chiar în documentele care au servit la scrierea *"Istoricului"*, Bayne-Jones nu numai că a văzut, dar a și utilizat ratele de decese direct de la sursă.

Cu toate acestea, fiind și el hotărât, pe cât se pare, să nu provoace scandal, nu precizează numărul de prizonieri studiați în cursul anchetei; dar, pentru că această cifră figurează și în *"Istoricul medical"*, avem posibilitatea să îmbinăm fragmentele pentru a obține o viziune cât mai exactă asupra situației.

De fapt, din tabelul prezentat de Bayne-Jones^{**}, rezultă că 2.754 de prizonieri au murit din cauza bolilor în 6 săptămâni. Ori, exact acest număr figurează în tabelul IX din *"Istoric"*, dar ... pentru un an. A.Sadar, pentru același subiect și conform aceluiași surse, obținem o rată a deceselor variind între 29,7% și 3,42 pe an. Iată cauza probabilă a faptului că tabelul X din *"Istoric"* este incomplet: citind aici cifra reală a deceselor din cauza bolii - 2754 de oameni - ar fi ieșit la iveală că datele din tabelul IX erau false.

Considerând că numărul total al celor decedați citat în tabelul IX (2.868) corespunde deceselor pe timp de 6 săptămâni și nu pe timp de un an, și aplicând acest număr unui efectiv de 80.583 de prizonieri de război, obținem un nivel de mortalitate de aproximativ 0,6% pe săptămână. Este chiar cel pe care l-am reținut pentru cercetările noastre, acolo unde armata americană nu a furnizat nici o altă cifră.

Această cifră de 0,6% decese săptămânale pe care o utilizăm de acum înainte devine și mai credibilă atunci când constatăm că însumarea celor trei categorii de decese relevate în tabelul IX al *"Istoricului"* (boală, umare a rănilor din timpul luptelor, umare a rănilor din afara luptelor) corespunde exact cu recensămintele efectuate de alte servicii ale armatei, despre

* Stanhope B. J. - Enemy, Prisoners of War, Special Fields, Preventive Medicine in World War II, vol. 9, Washington, 1969, Departamentul Armatei, p. 341.

** Vezi anexa 10.

care am vorbit deja. In plus, această informatie este coroborată
și cu mărturiile foștilor prizonieri cu care am stat de vorbă.

Apendicele 3

RAPOARTELE PROCURORULUI ȘEF

Aceste documente, care sunt rapoarte asupra situației P.R. erau întocmite de cartierul general al procurorului-Şef al teatrului european de operații (T.E.O.). Elaborate zilnic până la 2 iunie 1945, după aceea săptămânale, ele au ca obiect situația prizonierilor *"in mazzu"* (dar nu Si F.I.D.), din ziua debarcării (6 iunie 1944), până la 25 august 1945. Deşi sunt foarte detaliate, aceste rapoarte sunt departe de a fi exacte, în special în ce priveşte numărul deceselor. Între 6 iunie 1944 și 2 iunie 1945, au fost înregistrate 4.500 de decese. De la 2 iunie la 25 august 1945, au fost înregistrate 4.790 de decese. În lunile martie și aprilie 1945, rata deceselor nu atingea decât 0,75% și, respectiv, 0,67%. În timpul celor 6 săptămâni când ofiterii corpului medical american au recenzat un număr de 2.868 de morți la un efectiv de aproape 80.000 de oameni* inspectați, în ce îl priveşte, procurorul-Şef nu a înregistrat decât 4.540 de decese la un efectiv mediu de 1.700.000 de prizonieri. Nivelul anual de decese înregistrat de medicii T.E.O. în timpul anchetei lor trecea de 30%: cel din rapoartele procurorului - Şef se află în jur de 2,4% și chiar coboară până la 0,36% pentru o parte a lunii mai. În vara anului 1945, atunci când cifrele înregistrate de U.S.F.E.T. în colbarea *"4th Division"* dezvăluie un nivel anual al deceselor de 30%, rapoartele procurorului-Şef al teatrului prezintă în paralel, începând de la sfârșitul lunii iulie, rate anuale situate în jur de 1,8%, care ajung uneori la 0,36%. Este imposibil să credem, fie și o clipă, că aceste cifre sunt adevărate când știm că, în rândul trupelor necombatante ale armatei americane, rata mortalității era de 0,4%.

Este staniu și că transferurile în zona americană sunt înregistrate alături de transferurile în zona engleză sau în cea rusă. Zona americană făcea parte din T.E.O., prizonierii nu aveau nevoie să fie transferați. Ce poate însemna această categorie? De ce oamenii aceștia erau considerați ca fiind în

afara sistemului, când rămăneau în continuare acolo? Nu suntem îndreptătiți să presupunem că "transferurile în zona americană" desemnau, în realitate, oamenii morți, mai ales când vedem că, pentru perioadele respective, numărul corespunde destul de bine cu cele din coloana "Allie Fierdori", menționate în documentele U.S.F.E.T.? Totuși, în lucrarea de față nu am ținut cont de această ipoteză.

Omisiunea voluntară a unui milion de prizonieri, la 2 iunie 1945, reflectă modul tipic în care au fost utilizate aceste rapoarte pentru a transmite date inexacte experților de la Washington, păstrând totuși informațiile utile armatei.

Aceste rapoarte conțin numeroase erori (conform capitolului 5) și îndeosebi contradicții flagrante între cifre, uneori chiar în cadrul aceluși document.

Lectura acestor rapoarte relevă acumularea neglijențelor. Pentru ultimele două săptămâni, nu este înregistrată nici o cifră. În general, cifrele sunt foarte dificil de interpretat, nu numai pentru că forma și termenii din rapoarte se schimbă fără explicații, dar și pentru că cifrele dintr-o săptămână de referință sunt incluse în totalurile altora și pentru că cifrele luate ca bază sunt de fapt modificate retroactiv fără nici o explicație. Dacă examinăm cifrele referitoare la lagărele din două zone distincte, vedem că, în zile diferite, figurează același număr de oameni spitalizați (de exemplu, zilele de 2, 9, 16 și 30 iunie). Toate acestea sunt greu de crezut.

Trebuie că elaborarea acestor rapoarte le-a dat dureri de cap celor care răspundeau de secția decese: la 9 mai, statisticienii au reușit să obțină un număr total de 375 de decese, adăugând un sub-total de 478 de morți la numărul de morți din restul teatrului! Această facultate de a obține un total global inferior sub-totalurilor (totalurilor parțiale) este tipică pentru scamatoriile practicate fără stîrea responsabililor de la nivel înalt.

Apendice 4

DOCUMENTELE S.H.A.E.F. APOI CELE U.S.F.E.T.

Aceste documente ale S.H.A.E.F., Si apoi U.S.F.E.T. cuprind o serie de rapoarte zilnice ale grupului 12 de armate, însoțite de diverse scrisori referitoare la P.R. Si la F.I.D., provenind de la generali J.C.H. Lee Si Omar Bradley. Aceste rapoarte indică numărul de "*4th Fleets*" pentru F.I.D. (perioada dintre 8 mai Si 10 iunie 1945). Urmează apoi o lacună în rapoartele săptămânale ale U.S.F.E.T., până la 4 august, dată la care "*4th Fleets*" sunt indicate simultan pentru P.R. Si pentru F.I.D.. Pentru lunile iunie Si iulie, această lacună este acoperită parțial de documente S.H.A.E.F., descoperite la arhivele din Londra Si la Abilene, în Kansas: aceste rapoarte care nu conțin "*4th Fleets*", prezintă totuși efectivul de prizonieri "*In situ*", ca Si numărul de transferări Si de eliberări, atât pentru anglo-canadieni cât Si pentru americani.

Rapoartele S.H.A.E.F. referitoare la lagărele anglo - canadiene, confirmate de mărturiile foștilor prizonieri, par să arate că în aceste lagăre numărul mortilor nu a fost mare. Această constatare este confirmată de faptul că rubrica "*4th Fleets*" referitoare la F.I.D. din cadrul S.C.O.F.O.R. din Bremen* nu comportă nici o cifră pentru săptămânile lunii august, deși acești oameni sunt cuprinși în rapoartele săptămânale ale U.S.F.E.T. referitoare la P.R. Si la F.I.D..

Raportul alarnist al maiorului May, din data de 11 iunie 1945, în legătură cu numărul de P.R. Si F.I.D. stabilit la data de 2 iunie, se găsește, ca multe altele, în Arhivele naționale de la Washington.

* Ora Su 1 Bremen -> guvern în ceea ce privește numărul de prizonieri americani. Prizonierii care -> guvern în această anchetă au fost cedați o la raze britanice.

In aceste documente am descoperit numele colonelului
Lauber.

Apendice 5

NECONCORDANȚA DE LA 2 Iunie DINTRE BIROUL 3 (OPERATII) AL S.H.A.E.F. ȘI GENERALII LEE ȘI LITTLEJOHN

Când afirma, la 2 iunie 1945, că efectivul de prizonieri "*in mâini*" americane în zona europeană a Aliatilor era de 3.878.537 prizonieri, generalul Lee avea dreptate, așa cum dovedește raportul din 1947, scris de un istoric militar*, care arată că, la 18 mai 1945, în lagărele grupului 6 și 12 de armate se aflau 4.000.101 de P.R. și F.I.D.. Un alt birou al S.H.A.E.F., acela al personalului (biroul 1), aduce la 11 iunie, dovezi suplimentare, divulgând numărul oficial de capturi efectuate de forțele americane (5.224.310)** . Dacă din numărul total de capturi scădem numărul omenilor deja morți, eliberați, transferați, sau evacuați la data de 2 iunie - altfel spus, capturați, dar care nu mai sunt "*in mâini*" - ar trebui să obținem numărul total de prizonieri, adică 1.405.881. Dacă îl scădem pe acesta din urmă din numărul total de capturi, rezultă 3.818.429 detinuți "*in mâini*", adică o cifră apropiată de numărul citat de Lee.

Dovada ultimă a corectitudinii cifrelor citate de Lee se obține comparând numărul celor recenzați "*in mâini*" la 2 iunie, cu cel stabilit în final de U.S.F.E.T. la 8 septembrie. Numărul de deschidere de 2.927.614 prizonieri "*in mâini*" la 2 iunie sporește cu 331.016 oameni în august - septembrie. Efectivul

* De asemenea, *Știri despre forțele americane*, Birou istoricului și Șef, Frankfurt, 1947, p. 39. O xerocopie se găsește în mâna autorului și găsește în bibliotecă profesorului Arthur Smith de la Universitatea din California, Los Angeles.

** Pentru săpămâna dintre 2 și 9 iunie, cifrele privind aceste capturi au fost furnizate de S.H.A.E.F. dar, după o nouă măsurare, au putut fi corectate cu termenii de mai târziu. Numărul de F.I.D. detinut de al 12-lea grup arătat se măsoară cu 104684 indivizi pe săpămână, creșterea cauzată de transformarea de P.R. în F.I.D.

total de prizonieri ar fi trebuit să fie de 3.258.630 oameni. Dar la 8 septembrie armata a afirmat că detinea 3.694.513 prizonieri, ceea ce dă de înțeles că erau încă 435.883 captivi în plus. Unica explicație rațională a prezentei acestui efectiv suplimentar este că, așa cum afirma generalul Lee, la 2 iunie, ele exista deja. Toate aceste fapte sunt confirmate în raportul deja menționat al intendentului general Littlejohn, care a afirmat în august că armata avea responsabilitatea hrănirii unui număr de 1.500.000 de persoane în plus față de numărul celor pe care le hrănea oficial.*

* Intendentul General Littlejohn, 27 august 1945. Demersul Intendentului, HARS, Washington.

Apendice 6

DISCORDANȚA DINTRE EFECTIVUL DE PRIZONIERI
LA 2 Iunie și CEL DE LA 8 SEPTEMBRIE

Putem considera că numărul de captivi "în mâini" de la 2 iunie 1945 este o bază credibilă pentru explicarea mișcărilor operate de armată la 8 septembrie?

P.R. "în mâini" la 2 iunie	1 816 929
F.I.D.	1 110 685
Totalul captivilor "în mâini"	2 927 614
Surplus între 2 iunie și 8 septembrie	331 016

TOTALUL PRIZONIERILOR CARE TREBUIESC REPERTORIAȚI	3 258 630
--	-----------

Captivi repertoriați între 2 iunie și 8 septembrie

Alte pierderi*	125 758
"în mâini" la 8 septembrie	1 055 078
Eliberați** în cursul acestei perioade	1 560 588
Transferați*** în această perioadă	953 090

TOTALUL CAPTIVILOR REPERTORIAȚI	3 694 514
---------------------------------	-----------

Totalul captivilor care trebuie să repertoriați	3 258 630
Totalul captivilor repertoriați	3 694 514

* Alte pierderi include deservite și nu desuor.

** Eliberații sunt echivalenți cu diferența dintre totalul captivilor repertoriați la 8 septembrie, și cifra 2 090 174 minus 529 586 = 1 560 588.

*** Din numărul US F.E.T. reținuți: 751 996 P.R., la 8 septembrie și 688 632 F.I.D., la care se adaugă 132 262 indivizi (transferați de P.R. în Austria la 4 august și în celelalte țări pierdute combinate). Totalul liberatorilor = cifra la 953 090 indivizi.

SURPLUS DE INDIVIZI REPERTORIAȚI

435 884

Dacă cifrele reprezentând mișcările de prizonieri sunt corecte, iar cifra finală de prizonieri "în mâini" este și ea corectă, armata avea un număr de 435.883 oameni în plus despre care nu sufla un cuvânt. Bineînțeles că oamenii aceștia veneau de undeva. În realitate, ceea ce poate fi considerat ca un supraefectiv, preexista probabil în lagăre de la 2 iunie (conform capitolului 5)*.

* Vezi capitolul 15, pentru o descriere referenț la "mășinile de război".

Apendice 7

TRANSFERUL DE LA MIEZUL NOPTII

Examinarea situatiilor săptămânale despre F.I.D. din registrele tinute de S.H.A.E.F. apoi U.S.F.E.T a scos la iveală, cu multă uşurinţă, o anomalie surprinzătoare.

Intr-adevăr, deşi aceste documente comunică starea săptămânală exactă a diferitelor mişcări privitoare la F.I.D. (eliberări, transferări, decese, etc) ca şi rezultatul final, la începutul fiecărei săptămâni este omisă sistematic precizarea cifrei de închidere din săptămâna anterioară.

Dorind să ne asigurăm noi înşine de înţelegerea logică a acestor situaţii, am refăcut calculele (procedând invers), plecând de la rezultatul fiecărei săptămâni pentru a obţine cifra de plecare (rezultat final eliberări + transferări + decese + = baza de plecare). Ar fi fost logic ca cifra obţinută să fie aceeaşi cu rezultatul final al săptămânii precedente. Dar, spre marea noastră uimire, am constatat diferenţe considerabile între cifra de închidere a unei săptămâni şi cifra prezumată de deschidere a săptămânii următoare.

Examineate individual, rapoartele săptămânale par coerente, dar înţelegerea lor nu este absolut deloc. De pildă, dacă analizăm rapoartele săptămânale din perioada de la 2 iunie la 28 iulie, constatăm că efectivul real de plecare (reconstituit de noi cu grijă pentru fiecare săptămână), este net superior efectivului de închidere stabilit pentru săptămâna precedentă.

Aceste efective însumate se ridică la 588.533 de oameni! (a se vedea tabelul de mai jos). Sâmbătă la miezul nopţii, într-o fracţiunea de secundă efectivele nu mai coincid.

Pe temeiul acestei constatări obiective, am căutat o explicaţie raţională pentru aceste calcule aparent fanteziste. Există trei explicaţii posibile:

- cifrele referitoare la eliberări sunt eronate;
- au apărut captivi din "*milionul lipsă*"

- vin dintr-un alt sector;

A treia explicație, care pare cea mai rațională, datorită descoperirii unui alt "transfer de la miezul nopții", simultan cu celălalt, dar operat în jos (prin scădere), de data asta asupra efectivului de P.R.

Într-adevăr, transferurile de P.R. din propriile lor lagăre în propriile lor lagăre (!) se ridică la 586.003 oameni în perioada dintre 2 iunie până la 28 iulie 1945.

Această cifră este foarte apropiată de cea care redă intrările "de la miezul nopții" în lagărele de F.I.D. (588.533). Iată de ce această explicație pare cea mai plauzibilă. Printre altele, din rapoartele serviciului de intendență pentru luna iulie rezultă că la sfârșitul lunii, efectivul de prizonieri care trebuiau să fie hrăniți se micșorase cu 900.000 de oameni, pentru care americanii nu mai aveau nici o răspundere. De aici se poate deduce limpede că ei se aflau tot în lagăre, dar hrana lor nu mai era asigurată. Statutul lor era schimbat.

Transferul de la miezul nopții, între 2 iunie și 28 iulie

Cum s-a mărit efectivul de F.I.D.

(Acest tabel este bazat pe tabelele primului birou al S.H.A.E.F. care redau numărul de F.I.D. săptămânal)

"In mână" la începutul săptămânii (după calculul nocturn)	Echivalența cursului săptămânii	Numărul simbol trebuia să figureze în act	Numărul simbol figurează în act	Dezechil prezentat în contabilitate la 1 miezul noptii	Săptămână
1 110 685	356 934	753 751	849 688	95 937	2-16/06
849 688	262 411	587 277	709 463	122 186	16-23/06
709 463	152 153	557 310	609 102	51 792	23-30/06
609 102	104 383	504 719	684 467	179 748	30/6-7/7
684 467	115 605	588 862	601 134	32 272	7-14/07
601 134	172 481	428 653	535 241	106 588	17-28/07

TOTALUL captivilor prezenti și nerepertoriați: 588 533

Modul în care au fost susținuți la efectivul P.R.

P.R. "in mână" la 2 iunie, după tabelele

biroului 3 al S.H.A.E.F.	1 816 929
P.R. "în m ^â ini" la 28 iulie	892 354
Reduceri	924 575
Reduceri de eliberări	338 572
<i>Lipsi/nerepertoriați</i>	
(transferați sub statutul de F.I.D.)	586 003

Apendice 8

PRIZONIERII DIN ENCLAVA BREMEN (S.C.O.F.O.R)

Acești oameni au fost internați în enclava Bremen - regiune din vecinătatea citadelei portuare a Germaniei de Nord, care făcea parte din zona de ocupație britanică. În primele rapoarte ale S.H.A.E.F., pentru lunile iunie și iulie, acești P.R. nu au fost incluși în efectivele americane și britanice. Nu au fost incluși nici în efectivul de F.I.D. pe care l-am utilizat pentru evaluarea numărului de morți. îi menționăm pentru că au fost totuși cuprinși în totalurile globale de prizonieri "*in situ*" ale U.S.F.E.T.. Nu se menționează nimic în legătură cu ei la "*Alive Found*". Prin urmare, nu influențează cu nimic cifrele referitoare la decese citate în această lucrare.

Apendice 9

HIATUSUL BRITANIC

La prima vedere, un efectiv de 456.408 oameni care, conform documentelor S.H.A.E.F. au fost cedati "în mâini" britanice lipsesc din recensământul prizonierilor efectuat chiar de britanici, în perioada dintre 16 și 23 iunie 1945.

2 iunie - Totalul indivizilor repertoriați	1 978 521
9 iunie - Fără descriptiv	
16 iunie	2 447 849
23 iunie	2 171 343
30 iunie	2 187 146
7 iulie	2 195 985

Prin urmare, între 2 și 16 iunie, efectivul de prizonieri "în mâini" britanice sporește cu 469.328 oameni, probabil din cauza cedării menționate mai sus.

Această ipoteză se confirmă, din moment ce, aproape în același timp, situațiile statistice ale grupului 12 de armate american înregistrează o scădere foarte importantă a numărului de F.I.D. (456.408 oameni) și menționează special cedările efectuate către englezi. Comparată între efectivul cedat de unii și cel primit de ceilalți confirmă, la data de 16 iunie, aceste importante transferări de la o tută la alta.

Dar, așa cum rezultă din tabelul de mai sus, efectivele "în mâini" britanice au înregistrat o scădere considerabilă din săptămâna următoare, ca apoi să se stabilizeze în jurul cifrei de 2.185.000 de oameni. Această reducere bruscă a efectivului "în mâini" este într-adevăr surprinzătoare, când constatăm că nu a avut loc nici o eliberare.

Cum pot fi explicate aceste variații?

Creșterea însemnată a efectivului de la 16 iunie poate foarte bine să reprezinte numărul de oameni pe care americanii

erau obligați să-i cedeze britanicilor. Dar noi am putut stabili că, în timpul preluării lagărelor, responsabilii englezi nu au efectuat o numărătoare imediată.

Numărul de deținuți înregistrați în documentele britanice la data de 16 iunie este cu atât mai important, cu cât el constituia baza de referință pentru cererile în materie de alimentație.

Admițând că britanicii au descoperit că au fost păcăliți de americani în ce privește numărul real de prizonieri cedati, totuși ei erau nevoiți să justifice, în fața comandamentului aliat, un număr de oameni pe care nu îi primiseră niciodată. Nu puteau nici să pretindă, în rapoartele către comandamentul interaliat, că oamenii au fost transferați sau eliberați, pentru că asta ar fi însemnat să admită că au avut efectivul "Za määzz".

Când au constatat că în lagărele lor nu se afla numărul de oameni anunțat, britanicii au considerat că soluția cea mai simplă în acest caz, era să nu trimită către S.H.A.E.F. decât rapoarte săptămânale, în care să fie înscris doar numărul de oameni recenzați și prezentați la sfârșitul fiecărei săptămâni. (Situatiile prezintă atât mișcările de prizonieri efectuate în timpul săptămânii, cât și rezultatul final: dar nu există nici un fel de mențiune a efectivului de plecare care, în plus, ar trebui să corespundă celui de închidere pentru săptămâna precedentă).

Cifrele americane nu sunt demne de încredere, însă cele britanice pentru captivii înregistrați (începând cu 23 iunie 1945) sunt, cel puțin coerente, cu o marjă de 1%. În mod logic, numărul de oameni efectiv cedati din numărul total de 456.408 prizonieri, poate fi pus la îndoială.

Cifrele citate de britanici par cele mai demne de încredere, îndeosebi pentru că supraviețuitorii din lagărele lor (în special de la Rheinberg), au afirmat că, exact după cedarea lor, în iunie 1945 au fost numărați cu regularitate.

Din mărturia caporalului Liebich, am văzut că în lagărele americane condițiile de detenție erau înspăimântătoare. Prizonierii bolnavi, fără adăpost, mureau în fundul gropilor. Putem presupune logic că, atunci când au preluat lagărele, britanicii nu au avut timp să facă un recensământ imediat al prizonierilor după plecarea americanilor și că, în haosul acela, s-au grăbit să se ocupe de viața prizonierilor. Probabil că inițial au acceptat cifrele americanilor, până când au efectuat propriul lor recensământ. Atunci a ieșit la iveală ceea ce numim aici

"hărușul britanic".

Dacă am admite că americanii nu i-au păcălit pe britanicii cu privire la efectivul real de prizonieri cedati, nu ar exista nici o explicație pentru scăderea bruscă a cifrelor englezilor.

Care a fost numărul exact de oameni cedati, în conformitate cu documentele britanice? Stabilind numărul mediu de oameni recenzați în cursul ultimelor trei săptămâni în lagărele britanice, obținem un număr de prizonieri care se ridică la aproape 2.184.825 oameni. Dacă scădem din acest număr efectivul de prizonieri "în mâini" la 2 iunie, înainte de cesiuni (1.978.521) constatăm că numărul real de prizonieri cedati este de aproximativ 206.304 oameni.

Această constatare ridică o gravă problemă. Ce s-a întâmplat cu cei 250.104 oameni care lipsesc din efectivul pe care americanii pretind că l-au transferat în mâinile englezilor (456.408 - 206.304)? Unde se aflau? Unii dintre ei erau probabil morți ... Putem presupune că restul au avut soarta *"millionului lipsă"*.

Apendice 10

EVADĂRI DIN LAĞARELE FRANCEZE

După publicarea cărții în Canada, am descoperit informații noi despre decesele din lagărele franceze.

În lucrarea sa, Kurt W. Bohme afirmă că, după spusele generalului Buisson, între anii 1944 și 1946, peste 80.000 de oameni au evadat din lagărele franceze. La americani, dintr-un efectiv mediu de aproape 2.000.000 de prizonieri, într-o perioadă de timp ceva mai mare de un an, nu au avut loc decât 1191 evadări.

Având în vedere faptul că o parte dintre lagărele americane au fost cedate francezilor, trebuie să deducem că trecerea de la o tutelă la alta a dus la o creștere spectaculoasă a evadărilor?

În afară de generalul Buisson problema prizonierilor a mai fost ridicată în 1946 de M. Simon, Șeful de cabinet al ministrului muncii. Cu acest prilej, el a enumerat categoriile de prizonieri despre care se presupunea că participau la muncă. Vorbind despre oamenii inactivi, el a menționat *"evadații prinși în mai puțin de trei luni, cei pedepsiți, indoxiații ... 25.000"*.

Totuși acești oameni "în mâini" făceau parte din marea de lucru potențială destinată refăcerii Franței.

Cum în aceeași perioadă, în martie 1946, delegatul Crucii Roșii, M. Michel, a luat notă de un număr de 6.102 fugari (în mai puțin de trei luni).

Este interesant de observat că statisticile ministerului muncii și ale Crucii Roșii, care utilizează cifre furnizate de armată, indică numărul de prizonieri prinși în timpul evadării lor, dar nu spun nimic despre evadații care nu au mai fost prinși!

Această categorie lipsește și din rapoartele Crucii Roșii, din cele - foarte amănunțite - ale armatei americane despre lagărele franceze și din situațiile ministerului francez al

muncii. De asemenea, nici unul dintre aceste documente nu ne comunică nimic despre numărul de decese. Cu toate acestea, toate categoriile de prizonieri *"muzicabili"* sunt înregistrate cu grijă (definitiv înapti pentru muncă, repatriați, personal medical protejat prin convenția de la Geneva, etc).

De aici, putem deduce că, pentru serviciul generalului Buisson, numărul evadatilor și al fugarilor prinși erau foarte apropiate și, din punct de vedere statistic, neglijabile. Evadările reușite erau prea puține ca să fie înregistrate ca atare. Ceea ce ne face să credem că numărul lor era mai mic chiar și decât cel înscris în cea mai redusă categorie înregistrată, fie de C.I.C.R., (44), fie de ministerul muncii (987). În concluzie, numărul celor evadati neprinși într-o perioadă de trei luni sau care nu au mai fost prinși niciodată, a fost - aproape sigur - de mai puțin de 1.000 de oameni, pentru perioada la care ne referim (cf. rapoartelor C.I.C.R. și situațiilor ministerului muncii pe trei luni).

În consecință, examinarea rapoartelor armatei franceze ne face să credem, în mod logic, că dacă evadările reușite nu au fost raportate până în 1948, înseamnă că numărul lor era foarte mic.

Dar încă, abia în 1948, din nevoia de coerență a *"Istoricului serviciului pentru prizonierii de război ai Aliei"*, evadatii neprinși își fac apariția în statistici. Totuși, ei nu figurează aici ca atare, ci se presupune că fac parte dintr-o categorie mult mai cuprinzătoare: "Pierduți din diverse cauze". Așa cum am arătat deja, este mai mult decât probabil că, în anii 1945 și 1946, adică în perioada unei mortalități extrem de ridicate în lagăre, numărul evadatilor neprinși nu a trecut de 4.000 pe an.

Considerând că în categoria *"Pierduți din diverse cauze"* sunt cuprinși, în realitate, cei evadati (foarte puțini) și cei morți, nu este lipsit de temelie să tragem concluzia că, din 167.000 de oameni, numai 8.000 au reușit să evadeze cu succes în 2 ani, și că ceilalți au pierit. Numărul acesta este, de departe, mai mic decât cel real, pentru că, așa cum știm, un număr de oameni nu au fost înregistrați deloc în documentele franceze. Acest efectiv se situează în jur de 250.000 de oameni și majoritatea lor au murit.

Din toate acestea rezultă că numărul celor morți în lagărele franceze nu este între 167.000 și 314.241 oameni, așa

cum am sugerat în capitolul 9, ci între 167.000 și 409.000
cămeni.

NOTE

CAPITOLUL I CE-I DE FĂCUT CU GERMANIA?

1. Descrierea scenei de la conferința de la Teheran — bazată pe două lucrări: "Warring Stealing" (volumul 15 din Istoria celui de-al doilea război mondial II), de Winston Churchill, Boston, Houghton Mifflin, 1961, p. 330; și "As We See It", de Elmer Rooker, New York, Duell Sloan and Pearce, 1946, p. 265.
2. Winston Churchill, "Warring Stealing", p. 265.
3. Serierile lui Bernard Law Montgomery, 87-1, "Note despre ocupația în Germania".
4. Jurnalul prezidențial, Serierile lui Morgenthau, vol. 5, 19 august 1944, Biblioteca Franklin Roosevelt, Hyde Park, New York.
5. John Morton Blum, "Roosevelt și Morgenthau", Boston, Houghton Mifflin 1970, p. 591.
6. Jurnalul prezidențial, Serierile lui Morgenthau, vol. 6, 19 august 1944, Hyde Park.
7. Jurnalul prezidențial, Serierile lui Morgenthau, vol. 6, 19 august 1944, Hyde Park.
8. "The Memoirs of Cordell Hull", New York, Mac Millan, 1948, p. 1617.
9. Memoriul adresat pentru demerit secretului de stat, de Harry D. White, Jurnalul prezidențial, sediul Quebec, 13 septembrie 1944, Hyde Park.
10. Henry C. Morgenthau, "Germany Is Our Problem", New York, Harper and Brothers, 1946.
11. Blum, "Roosevelt și Morgenthau", p. 596.
12. Este produs în memoria lui Henry L. Stimson, și George McBundy, "Unofficial Service in France and NW", New York, Harper, p. 576.
13. The Memoirs of Cordell Hull, p. 1614.
14. "Intenția prezidențială față de Morgenthau cu privire la", Stimson și Bundy, "Unofficial Service", p. 580.
15. Cele două scrisori datate din 30 septembrie 1944 și sunt reproduse în "Serierile" de Hopkins - Sherwood, secțiunea 333, colecția nr. 1, Hyde Park.
16. Stimson și Bundy, "Unofficial Service", p. 581.
17. Stimson și Bundy, "Unofficial Service", p. 581.

18. Blum, "Roosevelt și Morganthau", p. 590.
19. Blum, *Roosevelt și Morganthau*, p. 621.
20. Conferință între Churchill și Stalin, Moscova, 17 octombrie 1944. Citat în lucrarea lui Martin Gilbert, *Evenimentele războiului*, Winston Churchill, 1941 - 1945, Londra: Heinemann, 1966, p. 1024.
21. Memoriul asupra convorbirilor, departamentul de stat, 16 noiembrie 1944, R.G. nr. 43, Conferințele celui de-al doilea război mondial, secțiunea nr. 3, arhivele departamentului de stat, Washington.

CAPITOLUL 2 Fără adăpost

1. Scrierile trimise de Churchill de la Yalta, Clementinei Churchill. Extras din lucrarea lui Martin Gilbert, *Evenimentele războiului*, Winston Churchill, 1941 - 1945, p. 1167.
2. Acest paragraf în întregime se bazează pe protocolul verbal al conferinței de la Yalta, 4 februarie 1945. R.G. 43, Conferințele celui de-al doilea război mondial, secțiunea nr. 3, p. 1. Arhivele naționale ale Statelor Unite Washington.
3. Jurnalul prezidențial, *Ședințe de Morganthau*, vol. 6, 25 august 1944, p. 1361.
4. Robert E. Sherwood, *Roosevelt și Koplan*, New York, Harper and Row, 1948, p. 906.
5. Raportul C.I.C.R., asupra activităților din timpul celui de-al doilea război mondial, Geneva, mai 1948.
6. Dwight D. Eisenhower, *Amintiri din Europa*, New York, Da Capo Press, 1963, p. 386.
7. Departamentul de război, Biografia lui Everett S. Hughes, până la 9 septembrie 1946, Biblioteca Congresului.
8. Contextul din Documentele în limbă comună ment: lit, 1943 - 1945, bobina nr. 5, din Ședințe de David Irving, sedințe în 27e NG, Secțiunea generală. Disponibil după Microfilm Academic Publishers, East Arden, Mares-Britain.
9. Biografia lui generalului Eisenhower, Piers Brandon, o descriere metodică a evenimentelor în contextul său "obiectiv prin subterfugiu, o "generalitate" de evenimentele furtive". Piers Brandon, *Dea*, New York, Harper and Row, 1966, p. 178.
10. David Eisenhower, *Evenimentele NG*, New York, Random House 1967, p. 299.
11. Memoriul asupra generalului McHurney, semnat "Eisenhower". Repertoriul "păcărilor", E.T.O.U.S.A., 10 februarie 1944, H.A.R.E.
12. Memoriul lui Eisenhower către Marshall, 3 martie 1944, Ședințe de Eisenhower, p. 1760.

13. Richard M. Nixon, *Six Years*, London, W.M. Allen, 1962, p. 161. Un alt exemplu al acestei abordări indirecte ne este furnizat de un schimb de măști dintre Eisenhower și Kughaș, 1944.

La începutul lunii august, la scurt timp după ce Henry C. Morgenthau a discutat cu Eisenhower în privința pe care urma să o adopte în 5 de germani, generalul l-a chemat pe Kughaș pentru săi sfaturi și să fie prudent în timpul unei misiuni secretă cu care îl trimisese în Statele Unite. Kughaș s-a referit la conversația lor într-o scrisoare enigmatice:

"Dragă Ite,

Recomandarea domnului vostru de să fi prudent nu a născut nici un efect. În schimb de să cere permisiuni nu de să mă împotrivesc în Statele Unite, am scris ministrului nostru să bătăie o potocă și să se aștepte să fie de acord cu noi într-o manieră prudentă.

Luarea pentru domnului vostru și Stău bine că, provocând discordia, nu s-a înțeles necesitatea noastră. Într-o oportunitate nu s-a primit nici o plângere în legătură cu oportunitățile pe care le-am exprimat. Sunt sigur că, dacă tot așa, tot pentru că nu am nici un interes în să căutăm să înțelegem și să tot ce pot pentru îndeplinirea cât mai timpurie pentru îndeplinirea acestei misiuni se pare că Budky, Patton și Lee nu încredere în mine. Lee Stău după ce l-am jucat și nu l-a creș pentru mine.

Așa dar, pot să înțeleg în ce privința Statele Unite. Am să mă hotărâsc să scriu probleme și promisiuni nu de înțeleg înțeleg.

Sper să doresc să vă văd înaintea de plecare pentru să discuta această chestiune. În înțelegând că tot lăsa nu va fi posibil, precum scrisoarea vă va transmite ceea ce gândesc.

Al dumneavoastră,

Everett"

Acest mesaj extrem de enigmatic ne este cunoscut de subliniat comunism în scrierile Eisenhower și Kughaș. Probabil că Kughaș înțeleg să-l protejeze pe prietenul său și să-l ajute să se elibereze și împotriva americanilor și nu împotriva germanilor. Este din Documentele lui Kughaș, colecția nr. 1, Biblioteca Congresului.)

14. Scrisoarea generalului Patton către Beatrice Patton, 3 septembrie 1944. În *The Patton Papers*, editat de Martin Blumenson, vol. 2, Boston, Houghton Mifflin, 1974, p. 538.

15. De la Eisenhower, *Eisenhower at 66*, p. 640.

16. Brandon, *Ite*, p. 178.

17. Este din jurnalul lui Kughaș, Biblioteca Congresului.

18. *The Papers of Dwight D. Eisenhower*, editat de Alfred D. Chandler și Stephen Ambrose, Baltimore, 1970, John Hopkins University Press 1970, vol. 3, p. 1748.

19. Stephen E. Ambrose, *The Supreme Command: How Eisenhower Defeated Germany*, Garden City, Doubleday, 1970, p. 512.

20. 24 februarie 1944, *Eisenhower Report*, vol. 3, p. 1746, 1760.
21. Acest cântec din jurnalele lui Kugler, ca și celelalte sunt extrase după transcrierea efectuată de autorul prezentei lucrări și de colonelul Fisher, pe baza originalului Scrierilor lui Kugler, secțiunea de manuscrise a Bibliotecii Congresului, Washington. Microfilmul este disponibil în Documentele lui David Irving, Microfilm Academic Publishers, East, Woburn Hill, WFS 20a, West Yorkshire, Marea Britanie.
22. *Das Leben des Eisenhower* - *Neuzeitliche Lebensgeschichte*, editura de John Patrick Hobbs, Baltimore, John Hopkins Press, p. 206
23. Acestă remarcă apare sub forma unui postscriptum tipografic după copii în scris : originalului scrierilor lui Eisenhower către Marshall, trimis în 26 mai 1943. Se găsește și la Fundația George C. Marshall, din Lexington, Virginia. Remarca se referă la discuțiile războiului de tranziție cu prizonierii la baza din spatele frontului. Ea este cuprinsă în cel puțin două ediții ale scrierilor lui Eisenhower. A se vedea nota 35 de la capitolul 11.
24. Jurnalul lui Kugler, 4 noiembrie 1944.
25. Din jurnal, nu rezultă că ar fi fost oarecum prudent.
26. Notele primate în toate secțiile încheiate - găsite în diverse locuri în jurnalele lui Kugler (în anul 1944 - 1955).
27. *Eisenhower Report*, p. 2497.
28. Interviu luatului cu generalul Clark și colonelul Fisher, Washington, 1987.
29. Memoriile colonelului R. J. Gill C.M.F., către asistentul general al secției ramanțe continentale, 17 februarie 1945 R.G. 331, secțiunea 26.
30. Interviu secției procurorului Șef, sec. Ar. E. com. mai 1945, raport de lucru adresat colonelului Valentine M. Burns, Jr. H.A.R.S. 332, secțiunea 22, U.S.H.A., Washington.
31. Memoriile lui Eisenhower către Marshall, 16 martie 1945. R.G. 333.6/10, 316, H.A.R.S., Washington.
32. Memoriile Generale la de divizie Milton A. Eckford, procuror Șef al controlului armatei Statelor-Unite, către biroul 1 al T.E.O., 20 martie 1945 R.G. 331, secțiunea 26, H.A.R.S., Washington.
33. În 1941, în Germania erau 63.343 prizonieri și numai zece din ei erau membrii Germanici.
34. Copii nu Harry C. Butcher, *My Three Years With Eisenhower*, New York, Simon and Schuster, 1946, p. 610.
35. Scrierile personale lui Eisenhower către Marshall, 27 aprilie 1945. Bibliotecă lui Eisenhower, Abilene.
36. Raportat de Stephen H. Ambrose, în cursul unei conversații cu colonelul Fisher, Washington, decembrie 1987.
37. Memoriile generale la de brigada T.G. Davis, către S.H.A.E.P., 1 februarie 1945, R.G. 331 secțiunea 26, H.A.R.S., Washington.
38. Peste 93% din raportul de activitate franceze furnizat în primul rând în anul 1945. Proces verbal la întâlnirea scrierilor cu raportului

Rosenman, secți 30, Hyde Park. Această informație a fost publicată și de guvernul american pentru nevoile Comitetului intern și Aliaților externi. Transportul provizoriu prin partea de nord-vest a Franței, în mai 1945, nu necesita decât 70% din capacitatea operațională de transport pe care o avea transportul american în februarie. A.M. Loggan, nevoile transportului de război sunt în acest domeniu, după încheierea ostilităților, deci o capacitate de transport nu mășina neutilizată. Raportul este în limba engleză și se poate găsi în Q.G. și secți 30, Sec. 13 mai 1945, R.G. 332 vol 25, H.A.R.S. Washington. A se vedea și Bykofsky și Larson, *The Technical Service. The Transportation Corp. Operations Overseas*. Colecția "The United States Army in World War II, Washington, Department of the Army, 1957.

În 1945, pe ocazia, nevoile comerciale erau mai numeroase ca niciodată. Construcțiile înalte de vapoare, în principal americane, se produceau în 15 luni în perioada mai 1942 - 1943, mai multe nave decât se construiau în timpul ostilităților. Registre Lloyd, 1939 - 1940 - 1941, 1945 - 1946; și Samuel Eliot Morison, *The Ships of the Atlantic*, Boston, Atlantic Little Brown, 1961.

39. Raportul lui Rosenman către președintele Statelor - Unite, 26 aprilie 1945, Hyde Park.

40. "Habitantșii sunt de seceră și pentru supraviețuirea unui bărbat și de înormul, între 20 și 30 de ani, cu o greutate de aproximativ 70 de kg., sunt necesare 1.800 de calorii. Această cantitate depinde de temperatură mediu și schimbant, de activitate, dar este mai puțin decât de înălțimea, de durata generală a muncii". Conversația subzbulică dr. A.B. Miller, departamentul de medicină preventivă și de biostatistică, Universitatea din Toronto.

41. Jurnalul lui Hughes, 11 aprilie 1945.

42. În 1 iunie 1945, populația recensată în țările de ocupație americane, în afară de cele necesare războiului a fost de 40.311.000 locuitori, în timp ce în 1939 era de 39.351.000 de persoane. Aproximativ 2.493.000 de refugiați au venit după 8 mai 1945. Înainte de secesiunea din 1945, populația războiului a fost de 37.818.000 de locuitori, și din 1.533.000 (4%) mai puțin decât de 1939. Malcolm J. Proffers *European Refugees, 1939 - 1952*, Londra, Faber și Faber, 1957, p. 140.

43. Pe ocazia încheierii războiului, creșterea producției de grâu, în 1945, în comparație cu 1939, a fost de 12.100.000 de tone. Această creștere era de trei ori mai mare decât cantitatea care lipsea în Germania în 1945. Surplusurile erau de obicei evaluate după ce toți europenii din vest erau hrăniți și îngrijiți. Creșterea totală a producției de porumb era de 7.400.000 de tone. În 1945, se făcea producția de cereale în Germania și în Franța hibernă, în 1939 era de aproximativ 17.000.000 de tone, dar era puțin în comparație cu creșterea producției de 7.000.000 de tone în America de Nord și în Regatul - Unit și în Marea Britanie. Cerealele este sunt extrae din B.R. Mitchell, *Statistical Abstracts International: An Annual of Statistics and Economic Facts*, Londra, MacMillan, 1963 și *Statistical*.

Historical encyclopedia, 1780 - 1975 (MacMillan). Către referințele la zborul de grâu care are cașă de Interntional Wheat Council, Knyamthet Khouk, Knyamthet, Londra, 1966.

44. Memoriul generalului McSherry S.H.A.E.F., către judecătorii: Roxanna, 16 martie 1946. Documentele lui Roxanna, Hyde Park. În 1944, secchi de grâu din Belgia: test normă E.

45. Memoriul lui C. Kuchilla către Roxanna, G, 911, 16 martie 1946. *Chavichill ca Roxanna, The Complete Correspondence*, Princeton University Press, 1964, vol. 3, p. 570.

46. Cătrele mendiciale de pe producția de alimente sunt furnizate de John C. Campbell, *The United States in World Affairs 1946 - 1948*, New York, Harper & Brothers, 1947, p. 323.

47. Memoriul lui Eisenhower către Șefii de Stat - majoritatea, 10 martie 1946. R.G. 331, H.A.R.S., Washington, și în repertoriul cronologic al lui S.H.A.E.F., Abilene. În acest repertoriu, memoriile care pot fi citite cu încredere D.E..

CAPITOLUL 3 NICI O DECLARAȚIE PUBLICĂ

1. Repertoriul "încredințat" la S.H.A.E.F., 26 aprilie 1946, pus în față cu încredere D.E., Abilene.

2. La secchi de grâu, brașii și semințele, care reprezintă în jur de 20% din capacitatea operațională a S.H.A.E.F., deținem 100% din prizonierii la data de 1 ianuarie 1946, când toate captivitățile sunt încheiate, 20% dintre captivități sînt în mînile brașii și semințelor, 60% în mînile marinarilor, și restul în mînile încredințat. Brașii și semințele sînt captivități importante în căsuța noastră și la începutul lunii noi, efectivele de prizonieri creșterea 500.000 de oameni, în mînile și și și jumătate.

3. Memoriul lui Eisenhower către Marshall, 21 aprilie 1946, R.G. 331, S.H.A.E.F., birou 14-cc, Exec. 360 6P.O.W., vol. 4, H.A.R.S., Washington.

4. Armașii care vor certifica plus, precum și un ședent de provincii pentru 100 de zile. A se vedea nota 20 de la secchi de grâu.

5. Memoriul lui C.E. către Eisenhower, 2 aprilie 1946, R.G. 331 387-4, H.A.R.S. Washington. A se vedea și repertoriul lui S.H.A.E.F. 26 aprilie 1946, pus în față cu încredere D.E., Abilene.

6. Căpitanul Harry C. Butcher, *My Three Years with Eisenhower*, p. 789.

7. Secchi de grâu din Dania (după cum se vede în secchi), a declarat C.I.C.R. ca F.I.D. ca o unitate P.R., conform convenției de la Geneva. "Politia guvernului nostru în acordarea unui statut special celor de prizonieri de război acestor deținuți (F.I.D. și P.P.I.) ... S-au luat măsuri corepunătoare pentru a sigura încrederea în linia noastră ... încredințat

regimentat prin convenții de la Geneva". Memoriul lui Dean Acheson către E. Gloor, C.I.C.R., Geneva, 17 martie 1947. 740.00114 BW/2, 1447, schimb de departamente la ideea stat.

8. Repertoriul lui Stetler nr. 846, *Prisoners of War, Conventions Between the United States of America and Other Powers*. Semnat la Geneva, la 27 iunie 1929. Actiunea de imprimare și guvernului Stetler - Unite, Washington, 1932.

9. A se vedea Morgenthau Diary, (China), vol 2 (reeditat la New York, Da Gap Press, 1974). Reeditarea ediției originale de către Stetler la de imprimare și guvernului Stetler - Unite, sub autoritatea Comitetului de ordine juridic la Stetler - Unite. A se vedea Simpson 16.

10. Lucian S Chyha în discuție pe Eisenhower în noiembrie 1946.

11. Lucian S Chy, *Decision in Germany*, Doubleday, 1960, p. 19.

12. Documentele lui Trivers, tabelul nr. 1, biblioteca Truman, Independența lui Mitterand Trivers, diplomat la Harvard care a fost un timp studiu la Heidelberg, a intrat în departamentul de Stat în 1941. A lucrat la J.C.S. 1067, care urma să constituie baza politicilor propuse de americani.

Trivers nu era singurul care credea că White era comunist. Anthony Ku beth, președintele departamentului de Istorie și Universității din Buffalo, a deținat, în prefața la Morgenthau (Washington, Comitetul de ordine juridic, Stetler - Unite, Stetler la de imprimare și guvernului: Stetler - Unite, 1966): "Fără îndoială că unii au deținat că Mr. White era comunist".

În legătură cu tentative de subversivitate: politica mericană în 6 de China, în prefața de White, profesorul Stephen Ambrose a scris: "Fără îndoială că, era comunist. Dar rapping categoric bun conform cu ceea ... a fost la origine prin bușină chinezească ... Sigur de ce am văzut la el: sigur a fost tot ceea ce putut pentru el provine: ceea ce a fost: un război și nu mă influență dar mi-a părut că în opinia mea a lăungura determinat căderea la Ching...". Scrierile profesorului Ambrose către autor, octombrie 1988.

13. Jurnalul prezidențial, 11 aprilie 1945. Imagina 1503, Hyde Park.

14. Președintele și planurile de construcție de încălzire temporare pentru P.R. (E.T.P.R.), 1 mai 1945. C.G. și Sec. Av.S.Com., secția inginerilor, 1 mai Stetler - Unite, R.G., secția 12, H.A.R.S., Washington.

15. Primele comenzi pentru suplimentarea sârmei de fier și hârtie, proiectul nr. 6 stipulau: "Nu se va construi nimic după ce în E.T.P.R." ... C.G., Sec. Av.S.Com. și E.T.P.R., secția inginerilor: Ordine inițială Președintelui și planurile de construcție E.T.P. 1 mai 1945. generalul Eisenhower și Lee au precizat în alte rânduri că "după ce nu (era) esențial" pentru prizonierii germani. În mijlocul verii, un raport al procurorului și Sec. și sârmea că "mai puțin de 20% dintre prizonierii ... și după ce".

16. Jurnalul lui Kugler, 21 martie 1945.

17. *Heinsover Report*, p. 2485.
18. Butcher, *My Three Years with Heinsover*, p. 639.
19. "La data cuceririi... numai 150% din trupele combinatele erau încă pozite în corturi, în rezerva era foarte mare". William Ross și Charles Romanus, "The Quartermaster Corps: Operations in the War Against Germany". Collecția, "The United States Army in World War II", Washington, Armele Statelor - Unite, 1965.
Peste 5.450.000 de metri de bumbac imperambal nou au fost produși în Europa pentru armata germană, și 40.000 de corturi noi au fost livrate armatei între 8 noiembrie și jumătatea lunii august 1945. Raportul de evoluție: Fortele de apărare T.E.O., august 1945, Abilene.
20. Apropo de toate sticlele erau sticlele bisericești de tip A și armatei germane. Jumătate dintre ele se prezintă sub formă sticle de apă prăgătită, care sfermă meniuri echilibrate în proxima, kguma, cereale: echilibră jumătate era formă din sticlă care nu erau repartizate în meniuri echilibrate. Raportul de intenții, sticlele pe continent, h 22 aprilie 1945, pagina 70: secțiunea 1: rapoartele de evoluție, aprilie 1945. Această rezervă: sticlă pentru 100 de zile de înregistrare și în rapoartele de intenții pentru lună mai și iulie, Documente D-D-E, H.A.R.S., Abilene.
21. Walter Bedell Smith, *Heinsover - Six Great Decisions*, New York, Longmans Green & Co., 1966, p. 172.
22. *Résumé des activités de T.E.O.*, H.A.R.S., Washington. A se vedea: paragraful 2.
23. Ross și Romanus, *The Quartermaster Corps*, p. 637.
24. La 7 aprilie 1945, generalul Lee a declarat, într-o ordine generală înaltă pentru toate hărțile, că "odă postală este esențială pentru P.R. germani R.G. 331, 363B, secțiunea 156, H.A.R.S., Washington.
25. Klaus Jansen, *Mémoires du camp de Theresienstadt*, (Rheinberg: omnia Rheinberg din Germania 1968).
26. Interzicerea procurorului și, 18 noiembrie 1945, p. 4 R.G. 332, sth 22, H.A.R.S., Washington.
27. Raportul procurorului, adăugat R.G. 332, sth 22, H.A.R.S., Washington.
28. Prima oară menționează comunismul în Germania: printr-o ordine h 30 noiembrie 1945, S.M.A.E.E. a înregistrat 1.150.000 de prizonieri în plus, ceea ce ar fi rămas efectivul h 2.500.000 de oameni. Totuși, h 9 aprilie, procurorul și prevede că, h 30 noiembrie, Armata Statelor - Unite va deține 3.500.000 de prizonieri, "din care trupele care au fost împotriva armatei ruse prizonieri și au produs fortale germane". Într-o dovadă, soldații germani care se prind în mâinile americanilor erau stă de mulți, în câmpurile și în închisorile existente unui complet rău, menționează că germanii împotriva lor.
29. Memoriile lui J. Gill, de la biroul procurorului și la biroul lui, către biroul 1, Eisenhower, 10 aprilie 1945. R.G. 331, 363B

septembrie 26, H.A.R.S., Washington.

30. Raportul nr. 30 pe P.R., procurorul Șef al biroului, 30 aprilie 1945.

31. La 2 iunie 1945, s-au primit informații de la unii prizonieri de război americani deținuți în lagărele de prizonieri în Germania, privind numărul de prizonieri de război (în vederea notei 29 de la secțiunea 1). În zona europeană a S.H.A.E.F., care nu cuprinde Italia, efectivele totale de prizonieri de război (excluzând P.I.D.) "în mâini", număra 2.879.874 oameni, la 30 mai. Raportul nr. 30 pe P.R. și P.I.D., biroul 13 al S.H.A.E.F., Sinteza procurorului biroului, H.A.R.S., Washington.

32. "Date de seamă pe o zi între două zile de detenție pentru prizonierii de război germani în mâinile armatei americane", de colonelul lt. col. E. Macdon, de la Serviciul de Informații Militare, Statele - Unite (în traducere) Sicelmann LC la el. M. Basky, Serviciul de Informații Militare, Statele - Unite (în traducere), *Medical Service*, vol. 107, nr. 6, (decembrie 1950), p. 437.

33. Keime Jansson, *Rețineri de război la Rheimborg* (*Rückgewärtung in Rheimborg*), editura Rheimborg, Germania, apropiat, 1966).

CAPITOLUL 4 CRUZIMEA INVINGĂTORULUI

1. Interviu acordat autorului Charles von Luttichau, din Washington D.C., în 1967 și 1968.

2. Măsurile lui Charles von Luttichau (vezi nota precedentă) este confirmată de mulți alți prizonieri. *Vremes* era cartea de știri pentru Germania de Nord care scria într-un jurnal de război și știri locale, care conținea buletine meteorologice pentru perioada secol. Populul de acolo nu survenea rapid tot atât de ușor raportat în *Deutsches medizinisches TFD*, pe lângă mai și și iunie (dependința 2). Lipsa de apă caldă pentru prizonierii menționați în diferite rapoarte ale armatei Statele - Unite, care informează că hărțile din valea Rinului erau suprapuse în primăvara anului 1945. Descoperirile din perioada de după război au confirmat existența probelor a grupurilor comune. A se vedea nota 16 de la secțiunea 1.

3. Gertrude Maria Schuster, *Die Rückgewärtung in Rheimborg und Breitenheim*, (editura Kirsch, 1966), pp. 40-41.

4. Gertrude Maria Schuster, op. cit.

5. Interviu cu Keime T., în compania lui Marie Gullant, Paris, iunie 1966.

6. "Toate documentele referitoare la hărțile și care au fost considerate ca fiind de interes secundar au fost distruse în anul 1950",

și filmul Eddy Rezac, schiștist - Șef, H.A.R.S., Washington. Interviu realizat de autor în 1986.

7. Raportul lui Philip H. Klein, din regimul 13 de vârstă algerieni. A se vedea capitolul 17.

8. Istoricul secției procurorului - Șef, Sec. Ar.S. Com., de Valentine Bernick, H.A.R.S., Washington.

9. Interviu la telefon cu George Weibo, în Toronto, 1986.

10. Bernick, p.4.

11. A se vedea: schiștă medicală: T.E.O., appendice 2.

12. Interviu realizat de autor în 1987.

13. Klaus Jahnson, *Memoriile vreunor sovietici*.

14. După opinia lui Theken, erau 10 sau 11 incinte, fiecare având în jur de 10.000 de persoane. Interviu realizat de autor în noiembrie 1987.

15. Interviu cu lui van Hest de autor în noiembrie 1987. A se vedea Jahnson, op. cit., p.468.

16. Discuția telefonică Rheinberg cu schiștul omului Klaus Jahnson: poieză pentru lemnul lui comunist. Scrierea și desenul autorului de W.A.St., organism de cercetare din Berlin, conținând fotocopia unei scrisori pertinand unui funcționar comunist din Rheinberg și data 7 în noiembrie 1966, sau numărul W.A.St., cu de curând se fuseseră trei găzduite de o mare, pe locul fostului închis de prizonieri germani între grupul de oameni, fără nici o inscripție, și după o primă distanță de numai câteva centimetri.

17. Documentele lui Francis Biddle. Note sau conferințele Documentele tribunaului militar internațional, biblioteca de cercetare George Arant, Symposium, New York, în data de 2 noiembrie 1945. Acesta deși nu opune cu morții germani sau muribund în timpul războiului. În orice caz, în ceea ce privește numărul germanilor morți în închis și morții și francezi, era de opt până la zece ori mai mare decât toate pierderile suferite de Wehrmacht pe frontul de vest în tot războiul și de războiul precedent. A se vedea nota 52 de la capitolul 15.

18. Interviu la telefon cu Theken, Rheinberg, noiembrie, 1987.

19. Raportul scris de autor pentru situația în E.T.P.R., 30 aprilie 1945, întocmit de colonelul I.C.M. Bunckry, serviciul de informații militare al Statelor-Unite. G.R.332 secțiunea 17, H.A.R.S., Washington.

20. În raportul lui Bunckry și în câteva cărți de autoritate scrisă în spitalul prizonierilor fost prizonierii D.D.T. A se vedea și "Istoricul medical al T.E.O."; "În incinta de P.R., prevenirea bolilor se mărginea la prizonierii prizonierii D.D.T." A se vedea appendice 2.

21. Decretul lui Ingfried Enke din Wuppertal în porțile autorului despre experimentele sale în opioide din închis și morții și francezi, unde era ocupat de bolnavi în toate cele opt închis, situația era aceeași în cursul neperioade de captivitate de un an, în care s'au găsit prizonierii care fuseseră găsiți, au rămas în viață și singurii din război. Mușchii erau transportați în opioide propriu-zis între de război și morții. Nu mai

erao vânat în ciuda lui. Nu i-a cerut nimic din ceea ce putea să-i ofere și nu i-a scris
un certificat de deces. Informațiile privind cursul "Opinion" din Linsford sunt
extrase din măștile lui Keene din 1944, op. cit.

22. A se vedea la paragraful 2.

23. Raport asupra științei din E.T.P.R., 30 aprilie, Buncky,
H.A.R.S., Washington.

24. Acest nivel corespunde unei măriți sau stări de deces de 0,09%
pentru cele două săptămâni, deci o cădere inferioară celui de 0,4% constatată în
rândul trupelor americane între 1 mai și 15 iunie 1945. Bineînțeles că
eficiența lor a scăzut pentru că permitte ca nivelul de măriți sau stări de deces
să fie redus pentru că permite ca nivelul de măriți sau stări de deces să fie
reducător pentru că era atât de redus încât să fie posibil să se recupereze din
partea lui Buncky. Dar nu a fost așa. Nu este vorba de un caz în care în masă
mulți raportați sunt menționați că stări de deces pentru că nu
credibile, fiind în vedere condițiile de detenție semnalate în secțiunile
raportate.

25. Buncky, 30 aprilie 1945.

26. Buncky, op. cit.

CAPITOLUL 5 O VARĂ DE INFOMETARE

1. Procesul verbal al reuniunii dintre Churchill, Eisenhower și
mareșalul Airborne, C.I.S.S., 15 mai 1945. R.G. 59 740 001 19
Germană sub titlu, vol. 161 455, șeful departamentului de stat,
Washington. Procesul-verbal, pregătit de șeful biroului primului ministru
Winston Churchill, reș propuneri participanților.

Mareșalul Airborne a afirmat că, din cauza "pneumoniilor de
hunger", nu ar fi drept ca prizonierii de război să primească ceea ce
sunt în condiții de război în Sibiria. Dacă dorim evitarea unei
fome care pe termen lung, era esențial ca raziile trupelor și ale civililor în masă să
fie reduse la minimum necesar, după cum s-a vădit că de atunci, era de 1550
de calorii zilnic, raziile trebuiau să fie de 1550 de calorii zilnic. Nu se ținea seama de faptul că ceea ce
raziile zilnic de 1550 de calorii, puțin sau nimic decât este minimumul zilnic de 1800
de calorii, era trebuia să fie de 1550 de calorii zilnic sau puțin mai puțin să înceapă să
completeze prin propriile lor mijloace. Evitat, P.R. și F.I.D. nu s-a
scutit de o posibilă. În ceea ce privește marea, raziile zilnic trebuiau
să fie de 1550 de calorii zilnic sau puțin mai puțin decât este minimumul zilnic de 1800
de calorii.

2. A se vedea în secțiunile 1 și 2, la paragraful 2.

Serviziul de sănătate al armatei americane consideră că 2.000 de calorii
zilnic reprezintă minimumul necesar pentru a menține în viață, între stare
bună de sănătate, un soldat normal, scopul cu bună înțelegere, fiind în
dispoziția unui soldat în viață, și înțeles. Ancheu asupra tratamentului
raportat P.R. de către forțele americane, 7 iunie 1945, R.G. 332 6410
H.A.R.S., Washington.

3. Raport de intendență, iulie 1945, Abilene.

4. La 2 iunie 1945, conform căreilor S.H.A.E.F., numărul P.G. internat
trece de o jumătate de milion. Trebuie să subliniem că numărul 5496 din
scutelele noastre este în continuare în uz (vezi capitolul 15).

Interzicerea corpului de intendență și T.E.O., p. 365, H.A.R.S.,
Southfield, Michigan.

La jumătatea lunii iunie, am avut în vedere aproape 2.900.000 de militari
și marinari, plus 300.000 de alte persoane, printre care erau și civili de diverse
feluri, în special de origine nord-americană și din Asia. În aceeași perioadă, efectivul
de prizonieri care primisese să fie redistribuit în 1.421.559 persoane, în timp ce
biroul 13 al S.H.A.E.F. înregistra un număr de 2.300.000 de detinuți "în
măști", care în care erau în curs de redistribuire în o jumătate de milion de oameni
neînregistrați (vezi capitolul 15). Suntem de părere că este de 2.000 de oameni
deprizați Eisenhower și după ce lui Churchill era distribuit în P.R.. De
fapt, distribuția în întreaga țară de prizonieri, este în funcție de numărul 1040 de
oameni și trebuie să fie redusă în continuare.

5. Generalul de brigadă R.B. Lovett, "la ordinul generalului
Eisenhower", 20 iunie 1945, 3806-2. A se vedea și memoriul lui Bodky
către P.C. în data de 18 H.A.E.F., 16 iunie, 3806-4, H.A.R.S., Washington.

6. Memoriul grupului 12 de armată către tot personalul respectiv 13
iunie, 3806-4, H.A.R.S..

7. Memoriul S.H.A.E.F., denumit "Eisenhower", către grupul 6 de
armată, denumit grupul 6 de armată, H.A.R.S.. Conform lui Martin
Blumenthal, "este înțeles că propunerea" este Patton, foarte lucid cu
privire la situația din urmă, și căbera numărul și prizonierii și pe baza voinței
către de la S.H.A.E.F., ca să se reducă viteza. Interzicerea voinței de autor cu
Blumenthal, 1988.

8. La 19 iunie, S.H.A.E.F. afirmă: "Totalul detinut 2.800.000 de
prizonieri și 1.000.000 de forțe inamice demontate". Urmează ca să
se reducă numărul de la S.H.A.E.F., la 29 iunie, este de 2.080.000 de prizonieri
și o jumătate de milion de forțe inamice demontate "în măști".
Memoriul lui Lee către S.H.A.E.F. se vedea și nota următoare.

9. Memoriul lui Lee către P.C. în data de 18 H.A.E.F., 2 iunie 1945.
R.G. 331 S.H.A.E.F., biroul 1 secțiunea administrativă, 3801 1/2, H.A.R.S.,
Washington.

10. Dăruirea de oameni de intendență pentru luna iunie, datorită în
special, este efectele reducerii numărului de prizonieri, operațiunile de biroul 13 al
S.H.A.E.F.. Numărul de oameni redistribuiți a scăzut cu 900.000 de oameni.
Raport de intendență, iulie 1945, Abilene.

O dovadă suplimentară a scăderii numărului de oameni este
scăderea în cei 2.870.000 de P.R. de către la 2 iunie 1945, în raportul
de primă mână al procurorului și al tribunului, cei 1.110.686 P.I.D., reprezentând
de grupul 12 de armată. Rezultă astfel un total de 3.981.086 detinuți,
număr foarte apropiat de cei 3.878.537 detinuți numărați de Lee. În
trăind, interzicerea și la armate de la Frankfurt pe Main, și în 1947 ca și

10 mai 1945, 4.000.101 oameni - este "în mână" meritele.

11. William F. Ross și Charles F. Romanus, *The Quartermaster Corps: Operations in the Pacific and Germany*, p. 634.

12. Mănușul lui Smithers către Litkejohn, 27 aprilie 1945. Interzicerea interzicerea Sec. Av. pp. 36 - 37. Căntă în lucrarea lui Ross și Romanus (vezi nota precedentă).

13. "În ziua victoriei... au fost 150% din trupă continentale ucrainene corturi de Siretzevsk emu și bușteni". Ross și Romanus, p. 634.

14. Mănușul lui Litkejohn către Crawford, în S.H.A.E.P., 23 mai 1945, H.A.R.S., Washington.

15. Mănușul generalului de brigadă R.W. Baker către Smith, 30 mai 1945, H.A.R.S., Washington.

16. Femeziile au cerut imediat efective de 1.700.000 de germani. Ulterior numărul a fost redus la 750.000 de oameni. Germanii folosiți de Aliați pentru munici nepătrunși de reconstrucție au depășit numărul de 1.900.000 de oameni.

17. Mănușul lui Eisenhower către Marshall, copiat în A.S.W.A.R., 31 mai 1945, R.G. 333, secțiunea 30.

18. Mănușul lui Eisenhower către C.C.S., 4 iunie 1945. Repertoriul tehnologic S.H.A.E.P., Abilene.

19. A se vedea: pendin 1.

20. Nigel Hamilton, "Monty", Londra, Kenneth Hamilton, 1966, Ediziile XX Sceptre, p. 462. Paragraful 5 se referă la Hamilton.

21. Omar H. Brocky, *A Jeweled Life*, New York, Simon and Schuster, 1960, p. 423.

22. George S. Patton Jr., *General Eisenhower*, New York, Random House, 1960, p. 314.

23. Mănușul lui Eisenhower către C.C.S., 4 mai 1945. Repertoriul "planificator" de la S.H.A.E.P., Abilene.

24. Mănușul lui Eisenhower către C.C.S., 16 mai 1945. Repertoriul "planificator" de la S.H.A.E.P., Abilene.

25. Mănușul lui Eisenhower către Marshall, 31 mai R.G. 333, secțiunea 30, H.A.R.S., Washington.

26. Raportul de interzicere, aprilie 1945, Abilene.

27. Mănușul lui Gansert către Smith, 6 iunie 1945. Gansert notează mai întâi raportul Germaniei din interzicere și apoi că 85% din nevoile de hrană și încălzire sunt acoperite, ceea ce corespunde celui Germaniei de Vest și în jur de 60 - 70% din nevoile lor. Dacă raportul este în individual de calorii în Germania din interzicere de război era de aproximativ 3.000 de calorii, Germania de Vest, cu seces și populație (putem să estimăm în mai 1945), este cu valoare normală: producția, putem să asigurăm la nivelurile în jur de 1.800 și 2.000 de calorii pentru fiecare. În primul rând seces, aproape 97% din pământurile cultivate au fost semănate în Germania de Vest. Dacă oportunitatea Barycorn întreprinsă la inițiativa britanică în 1945, se făcuse planul în toate țările occidentale, Germania

de Vestar fiind puţin de aproape 70% din resursele sale agricole normale, şi din între 1260 şi 1400 de oameni pe zi pentru fiecare individ. În multe cazuri cu un număr de 50.000 de locuitori, în timp ce în general între 70 şi 1190 de oameni trăiesc. "Se înţelege că nu se pot stinge nici rezervele noastre", adaugă Generalul Colestin Smith, *Al Double Strike. Monthly*, nr. 137, Abilene.

28. Raport de intenţii de intenţii, aprilie 1945, Abilene.

29. Interviu cu lista de autor, octombrie 1967.

30. Raport de evoluţie de intenţii, aprilie, mai, iunie, iulie 1945. În fiecare lună rezervele noastre sunt importante pentru că rezervele pentru întreaga armată, pe o durată de un număr de 100 de zile. Toate aceste rapoarte sunt în Abilene.

31. Raport de intenţii, p. 81, 30 iunie 1945, Abilene.

32. Date de rezerve: constituirea biroului S.H.A.E.P., cu diferite reprezentanţi C. R. S. H.A.R.S., Washington.

33. Memoriile lui Litzjohn către Eisenhower, 10 octombrie. R.G. 92, biroul intenţiilor general, corespondenţa generală, decembrie 1936 - 1945, secţiunea 567, H.A.R.S., Washington.

34. Memoriile lui Litzjohn către Eisenhower, loc. cit.

35. "Datele panurii generale de hrană, cauză de rezervele normale ale rezervei ocupate Side de întreprinderea transporturilor, germanii rezervele noastre în măsură să se ocupe de rezervele pentru bulgari, bulgari, unguri, în linii, rezervele şi potri de rezervele Germaniei".

Miss Huber către departamentul de stat, 30 august 1945. (Primit în 27 septembrie) 800.1429-2745, departamentul de stat, H.A.R.S., Washington.

36. Memoriile lui Guilha către locotenent - colonelul Bacque, 7 septembrie 1945, 11 P. 60 (p. 11 P. 165), Vincennes.

37. Departamentul de rezerve către P.C. înaintea S.H.A.E.P., Repertoriul listelor mele de S.H.A.E.P., 9 iunie 1945, Abilene.

38. Seria W *Intelligence* 1944-1949, W 59-2, vol. 363, noiembrie 1945 - mai 1946, p. 169 (octombrie). Quaid'Ormy, Paris.

39. Memoriile lui Litzjohn C.G.Q.S.T.S.P.E.T., 27 august 1945. Raport de intenţii, H.A.R.S., Washington.

40. Raport de intenţii, T.E.O., iunie, iulie, 1945, Abilene.

41. R.G. 932 de omr 939.5420, H.A.R.S., Washington.

42. Prinţele lui Eisenhower, generalul Levere & E. Kighco, notat în jurnalul său, în 28 martie 1945, în legătură cu unii ofiţeri care se ocupau de rezervele P.R. "Principalele rezerve de rezerve de la Geneva". Jurnalul lui Kighco, divizia Manuscris, Biblioteca Congresului, Washington.

43. Decretul: lui Ernest Fisher către autor, mai 1968. Acest lucru în fost raportat către rezervele germani, în Rheinberg şi în parte constituie de profesorul Peter Köffmann de la Universitatea McGill care locuieşte în 1945, în apropiere de un băgător american de lângă Uhm. El a fost rezervele americane rezervele cu bună rezerve în foc, dincolo de rezervele şi împozi, să b

printr-o prizonierilor, la care în plus erau înmânate pe mesele de la popozi. "Germanii știu foarte bine că Crucea Roșie nu poate să facă nimic pentru prizonieri", a spus el. Nu a văzut niciodată nici un german ducând provizii în închisori.

44. A se vedea în paginile 17.

45. Decretul lui E.W. Meyer, delegatul C.I.C.R. la Washington, între scrisoare către Edwin Pitt, departamentul de stat, 26 iunie 1945 711.62114 M.A.I.L./72645, departamentul de stat. A se vedea în paginile 16.

46. Memoriul lui Winsom către secretarul de stat, 28 noiembrie 1945. 740.62114/11-2645, Sec.

47. Memoriul lui Dunning de la Crucea Roșie americană, către biroul 1 al S.H.A.E.P., 29 mai 1945. 383.646 secțiunea 27, H.A.R.S., Washington. A se vedea și scrisoarea lui Miss Huber către biroul departamentului de stat, la c. etc.

48. Memoriul domnului Schmidt lui Litzkejohn, la 20 iunie 1945, de către un ofițer al armatei pentru R.F.C. Și care descrie situația din cadrul Siedens și un studiu al colonelului W. Griffith, de la biroul medicului Șef, și alți pionieri C.R. VerMucken. R.G. 332, divizia istorică: T.E.O., domeniul U.S.P.E.T., secția de intendență, rapoarte de operații, secțiunile 586 - 599, H.A.R.S., Washington.

49. P.S.V. Dunnington, *Civil Affairs and Military Government: Howitz West Europe 1944 - 1948* (London, H.M. Stationery Office, Stationery Office 1961), p. 338. Către prizonierii la producția Germaniei sunt citate din lucrarea lui Morgenthau, *Germany's Post-War Problem*.

50. Memoriul lui Eisenhower către comandașii de district militar din zona de Vest cu Side Ext, 4 august 1945. R.G. 332. Textul american de război Al de război mondial, S.G.S. 370.01 H.A.R.S., Washington.

51. Rapoartele privind înmânarea pe P.R. și F.I.D., U.S.P.E.T., biroul 1.

52. Către von Lutzke și la informații pe autorul 80.719 germani au pierdut în luptă de pe frontul de vest, între 22 iunie 1941 și 31 martie 1945, dar în care regiunile germane învecinate și au înfățișate. Sursa: Percy E. Schumann, ed., *Kriegsbuch des Oberkommandos der Wehrmacht* (Jurnalul de marș și comandașii supremi și Wehrmachtul) vol. 6, p. 1616.

53. A se vedea în paginile 2.

54. A se vedea în paginile 2.

55. "Istoria lăuntrică la T.E.O.", p. 91.

56. La jumătatea lunii iunie 1945, în paginile de teren nr. 9, 12, 26, 50, 61 și 76, și în paginile de teren nr. 77, erau 1062 puteri neocupate: în paginile nr. 160, la Frankfurt, 391 de puteri erau goale. În ceea ce privește perioada, 16.229 puteri din 26 raioane "apără de apărare pentru S.T.P.E." au fost ocupate în inimă. Raportul este în al Sec. Av. 16 iunie 1945. R.G. 332, secția 15, H.A.R.S., Washington.

57. A se vedea înfățișarea de Enke din Wuppertal, nota 21 de la

capitolul...

58. A se vedea capitolul 2.

59. Extras din istoricul medical al T.E.O., studiat pe larg în capitolul 2. După cum este demonstrat în acest capitol, nu trebuie să uităm că acest raport s-a scris ca scop să se urmărească îngrijirea de detenție din hârtă și în special în ceea ce privește domeniul școlii. Prin urmare, el nu este credibil în întregime. De pildă, eufemismele "amestec și dezechilibrare" sau "expunere" sunt utilizate în locul cuvântului "insulă". Lipsa și de postulare vedeți prin expresii "expunere la scara inferioară". De vreme ce nivelul de dezechilibrare este atât de redus, proporțiile în care sunt cauzate aceste dezechilibrări nu înseamnă nimic: probabilitățile nu au fost înlocuite. Într-o astfel de privință, raportul este un ghid precios.

60. "Prevenirea bolilor în armata P.R. se bazează pe prevenirea prizonierilor cu D.D.T." D.D.T. este folosit în prevenirea tifosului, care este fișierat și pe site-ul americanii. Vol. 14, Istoricul medical al T.E.O., H.A.R.S., Washington. Căst și în site-ul lui Stanhope Payne-Jones, *Special Forces*, vol. 9 al colonelului Robert S. Anderson, ed. *Prevenirea bolilor în Armata P.R.*, Washington, Departamentul de Apărare, 1969.

61. Note despre conținutul prizonierilor în E.T.P.R., 28 mai 1945, care se găsesc pe gazeta lui Keller și în cărțile R.G. 332 secțiunea 22 H.A.R.S., Washington.

62. Raportul este de pe P.R. procurorul Șef.

63. Misiunile germanilor de ocupare a grupurilor comune. A se vedea nota 16 de la capitolul 4.

64. Raportul, datat 10 mai 1945, este intitulat "Raport adițional la setările de depozit de Q. G. Sec. Av. E. com, biroul medical Șef. H.A.R.S., Washington.

65. Discuție cu suterul în 1968. Acum este tot director al bibliotecii Harry S. Truman, Independence, Missouri.

66. Căst în Philip Knightly, *The First Group*, New York și Londra, Harcourt Brace Jovanovich, p. 315.

67. Căst de Knightly, p. 333. Reprint suterului în cursul unei discuții în februarie 1968.

CAPITOLUL 6 NICI UN AJUTOR AUTORIZAT

1. R.G. 59, biroul departamentului de stat, 1945-1949, 740.681112a#1-146 și 740.621146-145, arhiv 59. De asemenea, 740.621146-2045.

2. Manualul departamentului de stat despre ambasadă: maritimă, Paris, 12 mai 1945. 740.611146-445. Departamentul de stat.

A se vedea și memoriul generalului de brigadă R.W. Berry, despre lucrările de Șef de stat-major, departamentul de război, 9 mai:

1945, R.G. 3836 H.A.R.S., sînt sub formă unei fotocopii, bobina 370, serialele 5369, la Lexington. Memoriul lui Berry sintetizează o parte notabilă, formă lui sîntiser de Herrick, de la secția de probleme de nebeligechi: departamentul de stat.

3. Memoriul lui Marshall către Eisenhower, sub formă unei telegramme, primită la 17 noiembrie 1945, H.A.R.S., Washington.

4. A se vedea nota 2.

5. Conform convenției de la Geneva, delegatul C.I.C.R. care vizitează lagărul, este obligat să aibă o discuție particulară cu un reprezentant al prizonierilor, și poate vedea ceea ce nu poate să se vadă din condițiile de detenție către C.I.C.R. și poate să se vorbească prezentat puterilor protectoare (guvernul țării din care provine prizonierul). Nimic nu s-a făcut în scopul de a se evita raportul. În 1966, C.I.C.R. încă nu a deschiș ochii săi pentru ceea ce s-a întâmplat în lagărul.

6. A se vedea nota 22.

7. Foreign Office, document 1916 1219. În biroul de presă publică, New, Londra.

8. McNeil, răspuns la o întrebare, 5 noiembrie 1945, Memorii. Cînt într-un memoriu lui Achilles către Statele Unite, 7 noiembrie 1945. 740 62144/11-745. Departamentul de stat.

9. Un exemplu frapant pentru ceea ce s-a spus este raportul pe care îl dăse în mai F. Byrnes, la 4 octombrie 1945, președintelui C.I.C.R., Miss Kuber, care va fi acceptat de convenția de la Geneva. Kuber a răspuns: "Nu înțeleg de ce nu luăm noi o poziție guvernului... în ceea ce privește conformarea cu ceea ce s-a spus în convenția de la Geneva". Serviciul lui Kuber către Byrnes, Geneva, 9 august 1945. Departamentul de stat. (A se vedea și R.G. 59, secțiunea 3971, H.A.R.S., Washington). Printre altele, secretarul de stat Dean Acheson a scris către Statele Unite după ce s-a întors de la Geneva.

10. Printre protocoalele semnate și de către americani, unul dintre cele mai interesante este lungul scrisorile lui Kuber către guvern, la 30 august 1945. 800.14249-2745, departamentul de stat (A se vedea și R.G. 332 secțiunea 7, H.A.R.S., Washington).

11. Serviciul lui R.A. Kucchi, membru al C.I.C.R., Geneva, către ministrul T.R. Crawford, 15 februarie 1946, ambasadă la Moscova, Londra F.O. 37166738.

12. Memoriul lui Feinman către generalul Betts, 28 noiembrie 1945. 383 663-4, arhivă 116 0979, H.A.R.S..

13. Nu s-a găsit niciun document. Documentul se găsește în arhivă, în R.G. 112 16 H.A.R.S., Washington. Este intitulat "scrisorile de condiționare" și se referă la subiectul cîntărilor Cruzii Roșii americane. Copiile sînt după ce s-a fost trimise în Statele Unite în 1943. A se vedea și Simpoziul cîntărilor lui Burdick din arhivă americană (în, nu s-a găsit de R.G. 112, secțiunea 167), care sînt încă, stăruind încă: fost prizonier în mâinile germanilor, pachet de brînză, amănunțit și american în un alt vizit.

14. Procentaj furnizist sâr de departamentul de război (carte, în 1948), de echitate nivelului mortalității era de 1,26% R.G. 407 AGO 55, 26 august 1948) și de Crucea Roșie. Documentele S.H.A.R.P., H.A.R.S., Washington. A se vedea și articolul lui Maurice Post despre ajutorarea prizonierilor de război, Crucea Roșie americană, inclus într-o scrisoare pe care Gilbert Redfern, de la Crucea Roșie americană, în sfârșit, la 9 mai 1945, lui Kuppinger, de la departamentul de stat.

15. "Armatele americane începe să ajute războiul în țările germane de secolul". *Quarterly* nu a fost susținută în țările Germaniei până în primul său la 1946. Discuții: sublocotenentul Stephen Gury, Comandant european al A.F.S.O. 1986.

16. Scrisoarea lui Tracy Strong și adresă scrisorilor lui M.G. Hyde, 3 iulie 1945, telegrama lui Paul Anderson către Strong, 30 iunie 1943 și scrisoarea lui D.A. Davis, de la Y.M.C.A., și adresă departamentului de stat, în lit. Toate aceste documente se află în arhivele departamentului de stat.

17. Motivat în vînt: fost un trimiter de ajutorare război în contextul public de reducere: nivelului de trai și guvernului în secolul al nouăzecelea în jur. Earl F. Sikma, *The D.F. Army, in Organization of Germany* Centru de Istorie mondială, Washington, 1975, p. 410.

18. Descrie de E.W. Meyer, C.I.C.R., delegat la Washington, scrisoarea lui Edwin Pitt, departamentul de stat, 26 iulie 1945. 711.62114 Misc 7-2645, departamentul de stat.

19. Scrisoarea lui E.W. Meyer, C.I.C.R., către Edwin Pitt, departamentul de stat. A se vedea nota precedentă.

20. Foreign Office, 939, scrisorile 448 și 469 P.R.O., Londra.

21. Scrisoarea lui Huber și adresă departamentului de stat, 30 august 1945: a se vedea nota 10.

22. *Quinn*: fost foarte activ în țările germane până în luna mai 1945, când ordinul de reducere: scrisorile: fost transmis tuturor comandanților de la guvern. Raport: se poate scrie către C.I.C.R. către Statele Unite. Arhivele Crucii Roșii, departamentul de stat, H.A.R.S., Washington.

23. Scrisoarea lui Huber către departamentul de stat, 30 august 1945.

24. Scrisoarea lui Huber către departamentul de stat, 30 august 1945.

25. Mica jurnalei Eisenhower către Marshall, 2 noiembrie 1945, R.G. 332, tab 7, H.A.R.S..

26. Protocolul de acord, încheiat la data de 15 iunie 1945, cu privire la utilizarea prizonierilor Crucii Roșii, între, pe de o parte, S.H.A.R.P., și Crucea Roșie americană și societățile de Cruce-Roșie britanică, pe de altă parte. Pachetul: în prezent al Crucii Roșii pot "să fie distribuite, în caz de urgență, deținătorilor", și decât persoanele de până. Este vorba de un singur acord între comitetele C.I.C.R. din Crucea Roșie americană și britanică, de cooperare în schimb. În concluzie, corespunde descrierii date în răspunsul semnat "Eisenhower". Original consultat în arhivele Crucii -Roșii, americană,

Washington, R.G. 200 subj 1017. Fotocopie disponibile în R.G. 200, dosurile Casei-Redă americane, 6192401, H.A.R.S..

27. "La data de 31 iulie următoarele Sapte organizații de ajutor voluntar au demarat activitatea U.N.R.R.A., Crucea - Redă Internațională (Sibla Sora)." Mackem J. Proudfoot, *European Review*, p. 187.

28. Proudfoot, *European Review*, p. 187.

29. Esteas din mormoni adunau prizonieri în teleshim purpuri de provincii pentru prizonierii de război, 15 iunie 1945, R.G. 200, dosurile Casei-Redă americane, H.A.R.S., Washington.

30. Procesul verbal al consiliului național al delegaților Casei-Redă americane, Franța și Sibiria, Geneva, 14-15 iunie 1945, R.G. 200, secțiunea 1016, H.A.R.S., Washington.

31. "Mișca ceki de transport destinate exclusiv rezervelor Casei-Redă sunt constituite exclusiv din 211 comenzi Franța și 56 de comenzi belgiene; pentru lună următoare, cele două secțiuni îngrijite între noaptea de la Geneva la Paris și de la Geneva la Bruzel, pentru a împiedica demarșurile de ajutorare, provinciile care nu aparțin fondului comun". Considerând că drumul de-a lungul pe mijlocul, timp de două luni, comenzi sunt au fost efectuate 2.136 de mii de servicii la Mușter către departamentul de stat, 30 august 1945.

32. Mijlocul la Eisenhower către departamentul de război, 2 noiembrie 1945, R.G. 332, secțiunea 7.

33. Corespondența între Pickett, Eisenhower și Marshall, care a început la 13 iulie 1945, a continuat până la jumătatea lui septembrie. Pentru cătrele care vor fi deosebite implicarea personală la Eisenhower în aceste decizii, trebuie să știm că una din copii ale dosurilor H.A.R.S. pentru propriu la semnătură a generalului Teate aceste documente se află în H.A.R.S., Washington.

34. Procesul verbal al reuniunii naționale al delegaților Casei-Redă americane, Franța și Britania, Geneva, 14 iunie 1945. Discursul lui M. Dayton, de la Crucea-Redă americană.

35. Aceste restricții oficiale sunt confirmate de numeroase surse, dintre care cea mai obiectivă pare a fi raportul lui Paul R. Porter: "În regiunea Evron, nu s-a distribuit mărșurile decât 900 de mărșuri pe săptămână." În documentele lui Paul R. Porter, Independence, Missouri.

36. Mijlocul Seifer de stat major american către Eisenhower, 3 septembrie 1945, R.G. 332 secțiunea 37 (S.G.S., - U.S.F.E.T. dos nr. 312), H.A.R.S., Washington.

37. Mijlocul la Eisenhower către Pickett, 19 septembrie 1945. Nu s-a mai disponibilă niciun document, dar documentul se află, împreună cu alte servicii de război la secțiunea chestiune, în R.G. 332, secțiunea 37, H.A.R.S., Washington.

38. R.G. 332 secțiunea 19, H.A.R.S., Washington.

39. Serviciul la Tracy Strong către ministrul G.M. Hyde, servitu Statele Unite, divizia Serviciilor Speciale, 3 iulie 1945, 740.00114 E.W.77-

945, și câteva depozite de muniții în ide stat.

40. Serioses lui DeLois către departamentul de stat, 9 iulie 1945, 74000114 E.W.F - 955, H.A.R.S., Washington.

41. Memoriu generalului Lucius D. Ghy către departamentul de război, 30 octombrie 1945, R.G. 332 secțiunea 37. Referință 383.7#11. H.A.R.S., Washington.

42. Interviu la oteruhicu Stephen Gory, noiembrie 1986.

43. Lucius D. Ghy, *Decision in Germany*, (New York, Doubleday, 1950). pp.18 - 19.

44. Jurnalul lui Morgenthau (China) vol. 2, p. 1529 și următoarele. În acest pasaj, toate cuvintele citate de Somervell, Morgenthau și Sisk sunt extrase din Jurnalul lui Morgenthau.

45. Serioses lui Killrig către departamentul de stat, R.G. 59, 3726 A, H.A.R.S., Washington.

46. Acest citat din Viktor Gollanc, *Sieck care urmasii*, inclusiv referințe la Behan, sunt extrase din paragraful lui Gollanc, *Serving Them or Their Fate: The Strife of Germans* (London, Viktor Gollanc, 1946). Toate citatele referitoare la scrierile deosebite germanilor din acest capitol sunt citate de Gollanc.

47. Pompton, *Civilian Power and Military Government*, p. 338.

48. Memoriu al unui Lt. 1662 al Șefilor de stat - major și marșal și directorul Secțiunii 27, 27 aprilie 1946. R.G. 260 secțiunea 16, documentele lui Ghy, H.A.R.S., Washington.

49. Raportul asupra lupte în funcție de producție sau E Side politici economice și muniții în R.G. 332, secțiunea 22, H.A.R.S., Washington.

50. Gollanc, *Serving Them or Their Fate*.

51. Gollanc, *Serving Them or Their Fate*.

52. Foreign Office, 1050, la serviciul Director Public, Kew, London.

53. La sfârșitul anului 1945, surplusul marelui marșal - război în 173 de milioane de bușeci, echivalența lupte cu aproape 5.140.000 de tone, după munițiile necesare europene. Combățul internațional al grâului, Haymarket House, Haymarket, London, 1965.

Deficitul de grâu german era lupte de brâu inițial 1945 (deficit egal cu nevoile de import), de război în 4.440.000 de tone pentru anul 1945-1946. Acesta este echivalentul aproape 87% din surplusul marelui marșal. R. Mitchell, *International Historical Statistics*, London, Macmillan, 1983.

CAPITOLUL 7 LAGĂRELE MORTII LENTE

1. Raportul căpitanului Julian, din regimentul 3 de trăgători și ingineri, secțiunea 11P.60, Vincennes. În acest capitol, toate cuvintele referite

h câpitanului John este prezent în raport, nu în secțiunea 11P.65, Vincennes.

2. Stahj 11P.65, Vincennes.

3. Raportul locotenentului colonelului de la Bocar, din regimentul 3 de tîgători igericieni, înaintat superiorilor săi, corpul 2, la 15 septembrie. Stahj 11P.60, Vincennes. A se vedea Simanjiului lui John către Lewis, copie dîscușii sub nr. 3470 de către Gaffery pentru departamentul de stat, H.A.R.S., Washington.

4. Raportul locotenentului colonelului Sury, de la regimentul 3 de tîgători igericieni, 31 decembrie 1945. Stahj 11P.60, Vincennes.

5. Memorațiul trimis de colonelului Lubben, generalului Paul, 7 iulie 1945, H.A.R.S., Washington.

6. Teasta este raportată privitoare la starea de epuizare a prizonierilor noștri de la regimentul nostru și planurile noastre de a merge în detașamentele din apropiere lor, cu scopul de a furniza ofițeri marșalului John et al., 15 octombrie 1945, secțiunea 11P.165, 7P.40 și 11P.60, Vincennes. Acum tîlc pe care marșalul John l-a sădit generalului John T. Lewis, din Regimentul US F.E.T. în Fanta, la 11 octombrie 1945, se găsește în arhivele departamentului de stat, scrierile 3470, trimise de Gaffery departamentului de stat, H.A.R.S., Washington.

7. În poșta adresată lui Thatcher, sau listă note, se cum de vede-se decizia lui Knight și a marșalului William G. Downey. R.G. 332.6/1, secțiunea 50, H.A.R.S., Washington.

8. R.G. 332, 333.6/1 secțiunea 50, H.A.R.S..

9. Raportul locotenentului colonelului Gebilred înaintat guvernatorului statelor din Kobkum, 27 august 1945. Stahj 11P.60, Vincennes.

10. Scrierile locotenentului Kimmour către noi și altele. Arhivele regimentului 3 de tîgători igericieni, septembrie 1945, secțiunea 11P.60, Vincennes.

11. Scrierile locotenentului Soubeiny, regimentul 3 de tîgători igericieni, 3 septembrie 1945, secțiunea 11P.60, Vincennes.

12. La 30 august 1945, mesajul generalului Billotte către biroul Doi Paris. Documentul la stînga în stahj 11P.60, în secțiunea 11P.65, la Vincennes.

13. Darea de seamă a lui Maurice, 14 august 1945, Vincennes.

14. În momentul plecării Parisului, în august 1944, Jean-Pierre Padermond se află în fruntea unei delegații: C.I.C.R., în Africa de Nord. Numă în fruntea delegației în Fanta, al prezentat în august 1945 și a scris în acest punct până în august 1945. În perioada aceea, delegația franceză era cea mai importantă. În 1947, Crucea Roșie cuprindea 112 delegații. Descrierea substanțială de la Thorey-lez-Pins se află în scrierile adresate de Padermond generalului de Gaulle, la 26 septembrie 1945. Stahj 7P.40, Vincennes.

15. André Dumand, "De la Samjevo la Hiroshima", Istoria

Comitetului Interstițional al Crucii Roșii, Geneva, Institutul Kenesi-Dumont, 1984, p. 593.

16. Dunning, "De la Samojovo la Hiroshima", p. 593.

17. Acesta este un număr, împreună cu documentele care îl susțin și pe care le-am utilizat pentru acest paragraf, se află toate în arhivele departamentului de stat, H.A.R.S., Washington.

18. Serboarea lui Dunning către departamentul de stat, 5 septembrie 1945. Nu s-a mai disponibilizat încă acest document. Arhivele departamentului de stat, Washington.

19. Serboarea lui Gaffery către departamentul de stat, 25 septembrie 1945 740.62114/9 - 25450 S.A.E.

CAPITOLUL 8 CAMUFLAREA CADAVRULUI

1. "Le Figaro", 22 și 29 septembrie 1945.

2. Serboarea lui Paderwand către generalul de Gaulle, 26 septembrie 1945. Secțiunea 7P.40, Vincennes.

3. Raportul acesta este scris de către generalul de Gaulle care a stat de profesorul M.R.D. Foot din Londra, care a trimis o fotocopy scrisorilor în posesia autorului.

4. Miza lui Lee către U.S.P.E.T. Paris, 10 noiembrie 1945. R.G. 363.6/1, H.A.R.S. Washington.

5. Proces-verbal al conferinței, secțiunea U.S.P.E.T., Paris, între comanda franceză și comanda americană asupra materiei interese de prizonieri germani de război, 22 septembrie 1945. Secțiunea 7P.40, Vincennes. Textul referinței la Lou Ben și la celelalte persoane înțeles că trebuie din acest proces-verbal.

6. În cursul acestei întâlniri, el "Te întinse generalului Smith aceste fotografii pe care le făcuse într-un moment în care nu se afla în gura. Generalul Smith în dus aceste fotografii generalului Eisenhower". Proces-verbal al conferinței, Șef de Stat-major, birou 11, 28 septembrie 1945. Copiat în serboarea lui Gaffery către departamentul de stat. 740.62114/10-545, arhivele departamentului de stat. Arhivele Crucii Roșii nu cuprind aceste fotografii. Nu se găsește nici în documentele comunei franceze, la Vincennes, și nici în arhivele comunei americane, la Washington, nici în biblioteca Eisenhower, la Abilene. Dl Paderwand confirmă aceste surse în iunie 1988.

7. Serboarea lui Paderwand către Smith, 23 octombrie 1945, Paris, 363.6/1, H.A.R.S., Washington.

8. Serboarea lui Paderwand către Smith, 23 octombrie 1945. A se vedea nota precedentă.

9. Memoriul adresat generalului de brigadă A.W. Kenner, medic-șef al comunei americane, Q.G. și T.S.P.E.T., 4 octombrie 1945.

363 6/1, H.A.R.S., Washington.

10. Mijlocul lui Littlejohn către Eisenhower, 10 septembrie 1945, R.G. 92, Serviciul de recepție și distribuție, domeniul 1936-45, secțiunea 567, H.A.R.S., Washington.

11. "Le Nouvel", 30 septembrie - 1 octombrie 1945.

12. Serviciul lui Coffery către departamentul de stat, în jur de 17 septembrie 1945, H.A.R.S., Washington.

13. Serviciul lui Coffery către departamentul de stat, 5 septembrie 1945 740.62114/10 - 55, arhivele departamentului de stat.

14. Informații provenind din diferite surse, în principal "Memorii complete de război", 1940 - 1945, de generalul de Divizie, Plan, Paris, 1954.

15. Serviciul lui Coffery către departamentul de stat, 13 septembrie 1945. 70.62114/10 - 1345. Arhivele departamentului de stat, Washington.

16. Serviciul lui Coffery către departamentul de stat, 13 septembrie 1945.

17. Mijlocul lui Eisenhower către domeniul A.G.W.A.R., septembrie 1945. (date cunoscute în scris). (Stăruie Bundesarchiv, Koblenz).

18. Discuție cu autorul, 1987.

19. Serviciul colonelului Lauenstein către autor, noiembrie 1987.

20. Serviciul lui Coffery către departamentul de stat, 13 septembrie 1945.

21. Seria W *Interwar* #1944-1949, vol 604, p. 000062, Quinlan d'Orsay.

22. Seria W *Interwar* #1944-1949, vol 604, p. 000020, Quinlan d'Orsay.

23. Mijlocul lui Marshall către Eisenhower, 2 noiembrie 1945. Biblioteca Marshall, Lexington.

24. Mijloc către domeniul de Lee către USFET, 363 6/1, H.A.R.S., Washington.

25. Generalul Buisson, "Istoria serviciului de prizonieri de război în Franța", 1943 - 1948, Paris: ministerele de Apărare și Interne, 1948.

26. Mijlocul lui K. Royce către îndeplinirea funcției de secretar de stat, către președintele Truman, 31 decembrie 1945. Domeniul de la Casa Albă, Independența, Missouri.

27. Aceleași vederi și pendinte 1.

28. Delegatul lui McCarty către Roșii în Franța, este într-un memorandum către generalul lui McFarney, 12 noiembrie 1945, R.G. 332 D.F. 836, H.A.R.S., Washington. Aceleași vederi Simportul confidențial, serviciile Setului de stat în jur, domeniul 363 6/1, vol 1, începând cu 1 ianuarie 1945. R.G. 332, secțiunea 120.

29. Cantitatea de hrană menționată era de 1212 tone. Serviciul lui Smith către Pendergast, 19 septembrie 1945. R.G. 363 6/1, H.A.R.S., Washington.

30. Mănușul lui Lee sărăcit US.P.E.T., 10 noiembrie 1946. 366 6/1, H.A.R.S., Washington.

31. Convenția soterului cu cele două Ilanben, 1967.

32. Mănușul lui Lewis către Eisenhower, 13 octombrie 1946. 366 6/1, din documentele S.H.A.E.F., H.A.R.S., Washington.

C.I.C.R.: dechenta: poiez "ceea ce nu membrul: merica": acordat un izmude 3 000 de tone de alimente, și să se specifice date distribuției. Acesta constăte suplimentul cu, și să indice, constăte din stocurile Crucii-Roșii, produse de S.H.A.E.F., apoi distribuie prizonierilor. Andre Dumand, "De la Somjovo la Hiroshima", p. 646.

33. Secția de tubirun jor, domre 1946, secțiunile 430-442. 17 noiembrie 1946, H.A.R.S., Washington. La o dată: intricam, un eșier de la S.H.A.E.F.: raportat 13.000.000 de pachete. Probabil cele 500.000 de pachete suplimentare au fost returnate către reprezentanții C.I.C.R., și nu: când membrii personalului imăhar: în teșerea la care destinate, sau în poiz: senă.

34. Eșierul "New York Times", 11, 13, 14 și 20 octombrie, 1946. Biblioteca publică din New York.

35. Articolele lui Middleton redactate la Frankfurt au apărut în "New York Times" în octombrie 1946, în datele care în nota: intricam.

36. Discuție cu Middleton, New York, iunie 1968.

CAPITOLUL 9 IN CASA DE STICLĂ

1. Seria E, "Europa-Germania", 1944-1949, prizonierii de război, vol. 22, p. 3, 18 septembrie 1946. în: șchiulele ministrului: în eșierul stăina, Quaid'Ormy, Paris. A se vedea Simpoziul C.I.C.R., care în memoria: cele două White, și nota Statelor-Unite, 766041, Koblenz. De asemenea, raportul generalului Lewis, Paris, octombrie 1946. R.G. 332 D.F. 363-6, H.A.R.S., Washington.

2. Raportul general al C.I.C.R. cu privire la prizonierii de război germani, Paris, 31 octombrie 1946. R.G. 332 D.F. 363-6, H.A.R.S., Washington.

3. Memoriul general al White, din: nota: intricam, și cu privire la: Comitetului principal al Landersat despre prizonierii de război Stuttgart, 28 noiembrie 1947, când din: nota: intricam raport C.I.C.R. redactat de M. Meyer, Bundensrat, Koblenz, Germania de Vest. Acest document, care figurează în: șchiulele federației în formă de fotocopii, cu Simpoziul: la furnizate de guvernul: și nota Statelor - Unite, constăte: șchiulele și dres: hăgărilor franceze, dar nu: în: șchiulele în: șchiulele și dres: hăgărilor: mericane. În: șchiulele, documentele pătute în: șchiulele militare de la Vimeennes cu privire la: șchiulele și dres: hăgărilor: mericane.

4. Seria Y "Internationale", 1946-1949. P.000149, Quaid'Ormy,

Paris.

5. A se vedea nota 1 de la sectiunea Simptom.

6. În 1946, în jur de 60% dintre cei 20.000 de oameni din Legiunea Străină erau germani. Arthur Smith Jr., *Newsweek* (New York) Nr. 17, 1946-1948. Începând cu capitolul 2, p. 70, în numărul englez. Publicat în germană sub titlul *Keimlinge aus dem Schwedens Nachkrieg*, Stuttgart, Deutsche Verlags-Anstalt, 1966.

7. Seriosarea lui Huber către departamentul de stat, 9 ianuarie 1946. R.G.59 secțiunea 3971, H.A.R.S., Washington.

8. Teste scrise care există în legătură cu Friderwald, Kuppinger, Byrnes et al. în fișele departamentului de stat, H.A.R.S., Washington. În dosarul 1740 pentru datele există.

9. Seriosarea lui Baoul la portieră către generalul de Gaulle, iunie 1946. Actele primite la Baoul la portieră, Grande - rue - l'Adour, Landau, Franța.

10. Seriosarea lui Achenson către Walsh, 1 iunie 1946. 740.621144 - 2346, fișele departamentului de stat.

11. Seriosarea lui Achenson către Byrnes, 23 aprilie 1946. 740.621144, fișele departamentului de stat.

12. Roger C. Wibch, *Quarterly Review* (London, George Allen & Unwin), p. 166.

13. Note de documentare Sicutidii, nr. 270, 26 martie 1946, p. 7. Quai d'Orsay, Paris.

La câștigul: anul 1945, 1.000.000 de prizonieri s-au înscris în Europa, "în număr" americani. 400.000 dintre ei erau destinați în Statele - Unite, nu în drum spre Europa. Din efectivele europene, 400.000 erau pentru armata americană în Europa ca muncitori, soferi, trimoni, dulgheri, tehnicieni, permițând astfel personalului american să se împoarte în țară. (Majoritatea celor destinați pe teritoriul Statelor - Unite erau folosiți în munca câmpului, în păduri, în mine). Dacă s'ar organiza efectiv cei 600.000 de muncitori prizonieri "în număr" britanici, ceasă în număr aproape 1.900.000 de germani raptați, în parte din unele provincii de război.

14. Povestea uterului de țesut prizonier Klaus Gouatz, din Bonn, în martie, 1966.

15. Discuțiile uterului cu pacienții de încheiere M.M. Gouatz, Raportul Congruent, La bat Si Marc, la La bou hayre, Buglox Si în regiunile vecine.

16. Interviu cu lista de autor cu Raportul Congruent, din Buglox, 1966.

17. Interviu cu Keim T., lista de autor Side Marie Gouatz.

18. Interviu cu Werner Stuchelings la Straken, în Germania de Vest, lista de autor, în 1966 Si 1968.

19. General Buisson, "Istoricul", pp. 37-41. Cătrele există de general Buisson confirmă în linii mari cătrele americane despre numărul de transferuri efectuate în 1946. Conform răsăritului american, la data de 9

octombrie în jur de 724.000 de prizonieri au sedit. Dacă ținem seama de eliberările efectuate de francezi, care au eliberat în iulie 30.000 de femei, copii, bătrâni, moribundii din lagărele din regiunea Dax-Rochefort, de cei 70.000 de oameni de pe care Buizon scrie că au fost reevacuați și marșurile Sida cu 638.000 de deținuți care au sosit în lagăre în noiembrie, după toate aceste măsuri, numărul prizonierilor primii de la marșurile rămân la aproape 738.000 de oameni. Decebrații la Buizon, care scrie că: în punctul marșurilor 70.000 de prizonieri bolnavi, este răsunat de Kenneth Royce II, care în scris președintelui Truman (cu referința la nota 24 de la secțiunea Simpson) că au fost reevacuați 52.000 de oameni. În acest caz: nu are, sau uităm teama cea maximă, pentru a calcula numărul de decese.

20. Optimum la Thypen era devede extrem de judicioasă. El a fost parte dintr-o echipă de muncitori la Charbourg, unde a fost bina tratat de marșuri, până la eliberare, cu patru zile înainte de Căminul lui 1945. Interviu cu Alfred Thypen în Toronto, 1988.

21. Raportul de impact al efectelor de locotenent-colonelul Sarda de Goumont, 10 noiembrie 1945, înaintat ministrului de război, Vincennes.

22. Lista de sifon în câteva municipii de la Thoreé-les-Pins. Partea de la lagărele încorporate nu este indicată. În orice caz, nu este menționat nimic în numărul leilor 20 de decese venim de la delegatul Crașii - Roșii pentru a câștiga ei.

23. Discuție cu autorul, Thoreé-les-Pins, 1988.

24. Serbisarea la Kenneth C. Royce II, care îndeplinea funcția de secretar la război și președinte Truman, decembrie 1945, Arhivele centrale ale Casei Albe, Independența, Missouri.

25. Povestirea de pe site la Stockholm, și se cum este expusă și, se bazează pe diferite lucrări, în special pe ceea ce la Erik Koch, "Abusele France Stockholm", Paris, Casterman, 1966.

26. Buizon, "Istoria serviciului pentru prizonierii de război și război", 1943-1948, Paris, ministrul apărării naționale, Paris, 1948, după care lucrăm.

27. Buizon, "Istoria..." p. 41.

28. "Istoria imediale la I.T.E.O.", vol 14, H.A.R.S., Washington. A se vedea Simpson în 2.

29. Este vorba de o serie de lucrări sub conducerea generală a dr. Erik Mäkelä în începutul anilor 1970, când diverse surse au încercat să rezerve istoria Sida și prizonierilor de război germani în timpul celui de-al doilea război mondial. Seria de titlu: *Seit gerätliche der deutsche Kriegsgefangenen des Zweiten Weltkriegs* ("Despre istoria prizonierilor de război germani în timpul celui de-al doilea război mondial"), Birkbeck, Verlag Ernst Si Werner Giesching.

30. Smith, 9 octombrie 1945, a baltă US F.E.T., și mareșalul Jim, 27 octombrie, după călătoria mândei.

31. Note documentare Situdii, 26 martie 1945, secretariatul de

stat, Paris. Arhivele ministerului de externe, Quai d'Orsay, Paris.

32. Generalul Buiccon, "Istoriul...", p. 48 și scrierile lui Kenneth C. Royce II, către președintele Truman, 31 decembrie 1945. Arhivele centrale ale Casei Albe, domeniul confidențial, Biblioteca Harry S. Truman, Independence, Missouri.

33. Note de comunicare Sighet, p. 8.

34. Buiccon, "Istoriul..." p. 240. A se vedea Sighetul general și toate celelalte părți de către de la Sighet.

35. Seris B. America 1944 - 1962, Statul-Unită, vol. 79, pp. 78-79, Quai d'Orsay, Paris.

36. După publicarea acestor informații în Canada, noi informații nou permise să elucideze în parte chestiunea nivelului morbidității în lagărele franceze în 1945 - 1946.

Joséphin Thayer, care trăiește în Orillia (Canada), a fost internat în Saint-Médard-en-Meuse (Grande) timp de șase luni, după 15 noiembrie 1945. În timpul detenției sale, a avut loc o epidemie de tifos care, după el, a determinat moartea a nu mai puțin de 500 până la 600 de prizonieri, în două sau trei luni. Thayer afirmă că 5 persoane morau pe zi în rândurile sale care nu erau stăpânite de epidemie. În timpul detenției lui Thayer, un delegat al C.I.C.R. a vizitat lagărul și a informat în raportul său că 30% dintre cei 9.500 de deținuți erau imputabili morții. Având în vedere că numărul puțin rigoros al subscripțiilor franceze în perioada aceea, putem deduce desigur că 2850 de deținuți erau stăpâniți de tifos înaintea sau pe timpul morții lor. Dacă aplicăm nivelul de deces indicat de Thayer în întregul lagăr impactat de Crucea Roșie, obținem un nivel anual al morbidității între 20 și 29%. (Aplicat numai în sectorul de lagăr în care se află Thayer, morburile lui nu sunt un nivel al morbidității între 53 și 100%). În ceea ce privește lucrarea, noi considerăm că nivelul morbidității este în lagărele de la Saint-Médard-en-Meuse de 30%. Morburile lui Thayer nu pot fi foarte precise, dar cătrele furnizate de C.I.C.R. care sunt, după numărul pentru luni de captivitate, 30% dintre prizonierii imputabili morții, sunt credibile. Acest nivel anual al deceselor este foarte apropiat de cele sistematice în lagăre, în perioada dintre septembrie 1945 și octombrie 1946, în conformitate cu ceea ce spun și prizonierii și organizațiile de asistență.

37. Roger C. Wilson, *Quarter Reck*, p. 154.

38. În ceea ce privește lagărele de la Thérèse - les - Pins, un martor, M. Langhin afirmă că numărul de decese a fost între 1.800 (12 decese pe zi, înmulțit cu 150 de zile) și 2.400 (18 decese pe zi, înmulțit cu 180 de zile). Diferența între efectivul din lagăr este de Crucea Roșie (cuprins între 17.000 și 20.000 de oameni) și cu furnizările de hrană franceze (12.000 de oameni) provine în mare parte din decesele precise de Pindernau, în mare parte din decesele prizonierilor în lagăre.

Răsunec: Un martor, Werner Stachelings, din Louvain, în Germania de Vest, afirmă că, din efectivul unei bătălii (80 de oameni), morau în fiecare zi între 3 și 5 oameni. El afirmă de asemenea că, în noaptea, numărul

mortalitatea de 20 pe zi în câmb (1960) timp ce erau de 15 morți pe zi în toată ziua, timp de 90 de zile.

Martorii: fostul prizonier Ku West Keyer din Dusseldorf dezechis, în timpul lăcătușiei în închisoarea de război și în prezent.

Heinrich în eschiză de 5 morți pe zi pentru a se bălăucea în morți în viață.

Autori: stăruiește în informații referitoare la hărțile de la la bou hayre, Dugangue-Picco și Bugbox în vederea gardianii, un fost prizonier și consilierul șefului de lucru.

A se vedea elemente referitoare la hărțile în "Le Monde" din 30 septembrie, 1 octombrie 1945.

CAPITOLUL 10 BRITANICII ȘI CANADIENII

1. Discuție cu autorul, Toronto, 1987.

2. Scrierea: la M.F. McCullough din West Hill, Ontario, și dintr-un autor în martie 1988.

3. Interviu cu Werner Keyer, rezident de autor în: aprilie 1988.

4. În lucrarea lui Nigel Hamilton, *Toronto*, vol. 3, p. 523.

5. Memoriile lui Montgomery către comandanții primii și cei de a doua armată canadiene, 22 martie 1945. R.G. 24, vol. 10 651, 215. C., H.A.C., Ottawa.

6. Povestirea anonimă lui Libich de bazenul pe o conversație cu autorul, la Rheinberg, în noiembrie 1987.

7. A se vedea și paragraful 1. După opinia unui autor prizonier, nivelul mortalității era mai mare de 3000 pe zi.

8. Interviu cu Herr Libich, rezident de autor și asistent, la Rheinberg, în noiembrie 1987.

9. Interviu autorului cu Heinz Jansen, șeful municipal la Rheinberg, și cu secretarul primăriei, Herr W. Kuchler ambre, împreună cu asistentul, Anp Kirchik, noiembrie 1987.

10. Scrierea lui Frances Perret, C.I.C.R., și dintr-un autor în 12 iunie 1987. C.I.C.R.: refuzant să se dea autorului și autorității de a consulta raportul, pentru care nu există nici o copie în arhivele departamentului de stat american. Aceste rapoarte erau în posesia unor surse putând protejora, în conformitate cu convenția de la Geneva.

11. A se vedea și paragraful 9, "Crista și Libich".

12. Raportul preliminar al US P.E.T., și pe subiectul P.R. și P.E.T., R.G. 331, secțiunea 26, 383 6/1 - 3, H.A.R.S., Washington.

13. Evenimentul anonim și numărul de decese într-un hărțământ în viață în închisoarea de autor și îngrijirea dată în deciziile de cercetări, incluzând conversațiile anonime de o sută de persoane (foști prizonieri, gardieni, un preot și un comandant de hărțământ) care erau în hărțământ.

americane, franceze, britanice sau est-europene din Europa.

14. Alfred Hutt, simplu membru al Werkschutzlii, care se află într-un lagăr în Kreis Stadt, în apropiere de Hamburg, în seriea numărată, în luna iulie. Este primul scrisorier în rugămintă. Câteva săptămâni mai târziu a fost eliberat. Este "în bună stare". Convorbire cu Hans, fratele lui Hutt. Edmonton, Alberta, 1966, decembrie.

15. Foreign Office, 916/1433 P.R.O., Londra.

16. "Ofițerii superiori" au fost găsiți responsabili pentru condițiile existente în lagărele belgiene. Se constată că lagărele nu primiseră toate furniturile necesare. Conștientul sector siberian de activitate de la prevederile convenției de la Geneva au fost formulate ulterior de un reprezentant al Cabinetului de Munchen. Face trimitere autorității colonelului Henry Faulk, 4 aprilie 1966. A se vedea și Hammond, 2 februarie 1946.

17. Raportul ICICR către Foreign Office, Londra, în august 1946. F.O. 916, p. 1433, P.R.O., Londra.

18. Scrisoare : C. I. C. R. către subsecretarul de stat, 17 aprilie 1946. Foreign Office, 916, p. 1433, P.R.O., Londra.

19. Mitterlich, Klaus și Schumann, *Bericht über eine Befragung Komiteesender des bayerischen Jugendgruppen (Y.M.C.A.)*. Citat în lucrarea lui Henry Faulk, *Group Captivity*, (Londra, Chatto și Windus, 1977). Faulk nu crede că se poate preciza : prizonierii nu poate aplica lagărele belgiene.

20. Von Boden nu detaliază originea informațiilor sale. La prima vedere, procedul pare să determine credibilitatea surselor din *Time*, dar, tot întru totul justificat dacă ne gândim că informația putea foarte bine să provină de la un prizonier siberian în lagăr, prin urmare, susceptibil de erori.

21. Din efectivul de 457.986 FID, eliberați de grupul 12 de armate, un număr de 400.926 de oameni, și din 89% din efectivul total, provenenți de la armata sovietică lui Patton. Raportul : se poate consulta FID, de la biroul 1138 H.A.E.P., R.G. 331, secțiunea 26, 363.663-17, H.A.R.S., Washington.

22. F.O. 37165742. P.R.O., Londra. În primul rând în 1946, britanicii deținuți : aproape 400.000 de prizonieri erau numerați în insulele britanice.

23. Procesul- verbal al conferinței de la Potsdam, R.G. 43, subj. B.A., H.A.R.S., Washington.

24. Convorbire cu Klaus T., a se vedea capitolul 4. Colonelul Louben, care reprezintă S.H.A.E.P., se duce în Norvegia pentru a organiza transferul acestor oameni.

25. Un document politic oficial britanic se referă la articolul 11 din convenția de la Geneva (relativ la elementele P.R.) și precizează : "Trebuie să fie aplicate acceptând esențialele de la art. 11. P.R. și P.I. vor primi ceea ce esențialele de la art. 11 dintr-un Cabinet de Munchen". Această restricție era motivată prin faptul că britanicii erau suficienți la număr pentru a ruga

conținutul ființei de convenții de la Geneva. Trebuie totodată să se țină cont de stabilirea unei norme sau a superioarei în ceea ce privește valoarea de minimul de viață în profilul acestor restricții, P.R. și P.F.I. nu sunt menționate în vreunul din aceste documente. Apendice A la scrisoarea G.H.Q.O., M.F. datată din 6 iulie 1946. F.O. 37165742, P.R.O., Londra.

26. Convenția cu autorul, aprilie 1946.

27. Scrisorile lui Bernard Law Montgomery, 12764, Muzeul Imperial de război, Londra.

28. Scrisoarea lui Hillring către departamentul de stat, 4 septembrie 1946. R.G. 59, 3727 A, H.A.R.S., Washington.

29. Seria Y *Interrogations*, Y 51 - 1 noiembrie 1946, vol 263, p. 241. Direcția generală de studii și cercetări, ministerul de externe Quai d'Orsay, Paris.

30. F.S.V. Donnon, *Unpleasantness and Military Government: Soviet Post-Soviet* ("Anchetările Siguranței militare, Nord - Vestul Europei"), 1944 - 1946, p. 466.

CAPITOLUL 11 ISTORIE, MITURI ȘI MINCIUNI

1. Martin Blumenthal, *The Russian System*.

2. Popul "Istoria medicinei în T.E.O.", A se vedea la paragraful 1.

3. Acesta este acordul în ceea ce privește originea în incertitudinile contabile ale cruntă, între griji pentru genocidul: comandanter. M. Duncan Hall, *Soviet-American Spy*, Londra, K.M. Stationery Office 1966.

4. Paul Kennedy, *The Rise and Fall of the Great Powers* ("Crestutul și căderea marilor puteri"), New York, Random House, 1988: pp. 461 și 475 în ediția Franceză.

5. Hall, *Soviet-American Spy*.

6. Raportul lui pușcăriașii U.S.F.E.T. cu privire la P.R. și P.F.I., 9 septembrie 1946. R.G. 331 secțiunea 26, 383 6/1-3, H.A.R.S., Washington. La numărul total de captivi înregistrați de S.M.A.E.F. (5224310 prizonieri) trebuie să se adauge aproximativ 400.000 de prizonieri detinuți în Statele Unite, dar captivii pe termen lung nu sunt incluși în numărul de captivi interzași în Italia. Decreele din septembrie 1946, Statele - Unite înșiși detinut peste 1.000.000 de prizonieri în Europa, în luna mai 1946 numărul eliberatelor reprezintă 36% din totalul captivilor, pentru că nu se schimbaseră de la 9 septembrie 1946. Numărul prizonierilor reveniți în Europa din Statele - Unite era mai puțin de jumătate, compunând de numărul celor care nu sunt expediați din Italia în hărțile americane din Germania și Austria, începând din iulie 1946. În ceea ce privește, nu trebuie să uităm că aceste cifre pentru a include numărul celor morți.

7. R.G. 332 383 6.10, secțiunea 51, H.A.R.S., Washington.

8. *The Standard Spy*, 20 noiembrie 1940, R.G. 332, H.A.R.S..

9. Serviciul de documente ale lui M.H. Kirtman, directorul biroului de informații pentru prizonierii de război inamici, către departamentul de stat, 20 august 1945. 711.621148 - 2045, arhivele departamentului de stat, Washington. Hizi unul dintre cele 5.122 de procedur-verbale de deces sau sau pînă la sfârșitul arhivele departamentului de stat.

10. Blumenton, *Armen Argen*, p. 784.

11. Blumenton, *Armen Argen*, p. 702. Căbulele începe cu "la prezentate formă de organizare" și se încheie cu "oprijin totu" care este un câștig în jurul lui 10 noiembrie 1945.

12. Blumenton, *Armen Argen*, p. 732.

13. Blumenton, *Armen Argen*, ca pînă 140.

14. Buison, *Teoria l...*

15. Robert Murphy, *Și în urmărilor Noștre* ("Diplomat printre războinici"), New York, Doubleday, 1964, p. 294.

16. Căbulele lui F.S.V. Donnon, *Armen Argen și Military Government* ("Căbulele Sigurării militare"), p. 240.

17. Smith, *Noștre război Noștre* ("Războinici în onoare"), ca pînă 13.

18. Smith, *Noștre război Noștre*.

19. Charles B. MacDonald, *The Last Offensive* ("Ultima ofensivă"), Washington, seria Setele - Unite, serviciul Setele de departamentului de istorie militară, 1973. A se vedea și Forrest C. Pogue, *The Supreme Command* ("Comanda Supremă"), Washington: departamentul de istorie, serviciul Setele de departamentului de istorie militară, 1964, pp. 472-473 și următoarele. A se vedea și Lewis L.F. Ellis, *Victory in the West* ("Victoria în Vest"), vol. 2, Londra, H.M. Stationery Office, 1968, p. 339.

20. A se vedea pînă la 1.

21. Căbulele de P.R. și F.I.D. comune ale S.H.A.E.F., după căbule. A se vedea și Bohme, *Die deutsche Kriegsgefangenen in sowjetischer Hand* ("Prizonierii de război germani în mâini sovietice") vol. 15 al colecției editate de E. Mischke, *Die deutsche Kriegsgefangenen des Zweiten Weltkriegs* ("Despre istoria prizonierilor de război germani în timpul războiului mondial"). p. 196 unde se vede că Uniunea Sovietică detinut, în numărul 1947, 1.019.165 de prizonieri.

22. La sfârșitul anului 1945, Setelele erau la Harry Kopting, reprezentantul lui Roosevelt, ca să se detinut aproape 2.500.000 de prizonieri, dintre care 1.700.000 de germani, plus români, italieni, unguri etc. Sharwood, op. cit. p. 904.

23. *Forfeiture of the United States* (căbulele numărul Unite) 1960, p. 565, și *Commonwealth of Pennsylvania of No.* (Tratatul comun al pînă la prizonierii de război), U.S.G.P.O., 1972.

24. Documentul Congresului Senatului, P. 1675 (1947).

25. Serviciul de documente ale lui A.D. Poiner, G.S.C., seria Setele - Unite, Germania, către dr. G. Koffman, G.I.G.R., Berlin, 19 martie 1948. 765041, Koblenz.

26. Decretul lui Adenauer în Bundestag, 5 mai 1960. Către în
laurean lui Helmut M. Pehling, *One Great Prison* (O mare închisoare),
Boston, The Beacon Press, 1961, p. 138.

27. Smith, *Nepravde Nikita Khrushchev*, capitolul 13.

28. *Communist Treatment of Prisoners of War & Refugees in Germany*
("Tratamentul comunist al prizonierilor de război și refugiaților"),
Washington, Ad-hocul de imprimare al guvernului Statelor-Unite, 1972.

29. În vara anului 1945, la Moscova, Stalin în decretul lui
Koptin a fost înregistrat în jur de 2.000.000 de prizonieri, care erau
la moarte. În cea de-a doua perioadă, Stalin nu a avut nevoie să reducă numărul
captivilor, pentru că el însuși și Stalin au avut o mare parte din
victorienii și prin lui Khrushchev. Totuși, un document este de asemenea
marinaj, nedat, în referință la tribu și genții The înregistrate
captivii în război de Uniunea Sovietică de 3.000.000 de germani în
canta, în timpul războiului comunist. Alături de cămăși de alburi
și alburi (637.826), și în război "nu pot să înțeleg" și în
73% dintre prizonierii lor, ceea ce, în limba germană, înseamnă
cau morți.

30. Bohme, *Die deutsche Volksgenossenschaft*, pp. 33 și
următoarele.

31. Bohme, *Die deutsche Volksgenossenschaft*. Bohme a găsit
informațiile în schimb și sursele marino, la Washington în anul 1960: cea
mai importantă este că în sursele în legătură cu la gura de la
Rheinberg în fost ca un număr de comandanți la marino algeria în
1947.

32. În prezent lucrare noi am prezentat sursele de morți de la
Rheinberg este de Bohme, pentru că Stalin și în perioada în care
la gura de la Rheinberg este de Bohme, și din timp de 61 de zile
(până la 15 iunie 1945).

33. Burson, "Istoria 1...".

34. Note documentare Sisydi.

35. Joseph Kobbo, unul dintre editorii și asistenți ai lucrării
The Report of Dwight D. Eisenhower, în timpul autorului, în timpul
conferinței la august 1968, posibil originile și este cu primări
(Originalul scrierii este în Biblioteca de cercetări George C. Marshall,
Lexington, Virginia. "Dwight D. Eisenhower" la Joseph Patrick
Kobbo, a fost publicată de The John Hopkins Press în 1971).

36. Dwight Eisenhower, *Eisenhower's Papers*, p. 610.

37. Procesul verbal al conferinței între Churchill și Eisenhower,
15 mai 1945. A se vedea nota 27 din capitolul 112.

38. Smith, *Nepravde Nikita Khrushchev*, p. 22.

39. Smith, *Nepravde Nikita Khrushchev*, p. 1.

40. Conferința cu autorul, 1987. Numele este german și
fost omul, pentru că autorul nu dorea să scrie omul, ci studierea.

41. Mitcherlich, *et al.*, a se vedea capitolul 110.

42. Este cazul autorului și al asistenților, în timpul vizitei la
Kobbo. În timp ce scria sursele și notele inițiale și pe de alt
capăt al cărții.

la gürak franceza, nu se venea să credem că americanii erau dedit la stăruință și serioși totuși. Indicațiile referitoare la la gürak sînt sub control american care a determinat să mergem la Washington, unde am descoperit documente purtînd numele lui "Léon Sierdorf".

43. Lewis Lapham, *Monkeys and Us* sau Americanii, (Ediție Sichel în America) New York, Weidenfeld, Si Nicolson, 1960.

44. Elia Galletti, *The Commencement of Power*: (Conștiința cuceritorilor), André Deutsch, Londra, 1966.

CAPITOLUL 12 INTELEGERI TACITE

1. Prioritățile în construcția incintelor prizonierilor pentru prizonierii de război, 1 mai 1945. R.G. 332 secțiunea 12, Washington.

2. "Nicio organizație de binefacere benevoală nigerinilor nu este autorizată să opereze în zona de ocupație americană în beneficiul germanilor". Comunicat de la O.M.G.U.S., comant Chy, către W.A.R.G.A.D., 30 octombrie 1945. În pregătul care începe în "Nu mi s'angajamentele germanilor la Eisenhower", Lucien Chy s'angajamentele deosebite și o poliție globală definită după Eisenhower. R.G. 332, H.A.R.S., Washington.

3. Mențiunile în relațiile între Roosevelt, călător în lumea lui Stephen Ambrose, *The Supreme Command*, (Comanda în luptă), p. 424.

4. *The Eisenhower Report*, editat de Alfred D. Chandler și Stephen E. Ambrose, p. 1760.

5. *The Eisenhower Report*, p. 2529.

6. Stephen Ambrose, *The Supreme Command*, p. 592. A se vedea și Fogus, *The Supreme Command*, p. 63. "O mare parte din corespondența care s'afirma să fie venită de Eisenhower era vorba de Setulului lui major Siam și jungla până la comandamentul superior. Ca să se asigură că generalul Eisenhower va fi informat, deoparte tot ce se petrece, secretarul general lui trimitea o nregistrare specială în care nota toate mesajele primite Sibiria, pe care îl prezentă în întregime și Setulului său".

7. Raport al pînă în urmărire: se pot găsi în P.R. și F.I.D., biroul 1 al U.S.F.E.T. 8 septembrie 1945. R.G. 331 secțiunea 26383 8/1 - 3, H.A.R.S., Washington. Textul care precede la buclă referă la germanii ca puști pe toate teritoriile Siderinistate în Statele-Unite și în Europa. Dintru n efective totale de 6.900.000 de prizonieri, în jur de 2.200.000 au fost eliberați în începutul lunii octombrie 1945. Pentru că în ianuarie 1946 totalul prizonierilor "în mișcare" din Europa au era schimbat, iar din Statele-Unite mișcările detinute au fost eliberați, ceea ce era în număr 136% dintre prizonieri au fost eliberați până la scursul datei. În ianuarie 1947 au fost eliberați toate eliberații, excepția a nigerinilor de război.

8. Colonel Ernest Fisher, *Witness to the Cold War*, Washington, Central

de istorie militară, departamentul de război.

9. Raportul locotenent-colonelului Herbert Pollock, M.C. și medicului - Șef al Q.G. al T.S.F.B.T., 31 august p. 39 din "Istoricul intermedular", H.A.R.S. Suva și Md., Maryland.

10. Gollman, *Servicing The Army Theaters*.

11. *Eisenhower Report*, p. 2208.

12. Mănușul lui Eisenhower către Șefii de Stat major reuniți, 6 iunie 1945. Repertoriul "Series" în S.H.A.E.P., 6 iunie, Abilene.

13. Mănușul lui Eisenhower către președintele Truman, octombrie 1945, în *the Eisenhower Report* vol. 6, p. 416.

14. A se vedea nota 20, capitol 13 Simola 13, capitol 15. Rose și Romanus, *The Quartermaster Corps*, p. 634.

15. Mănușul lui Litchjohn către Eisenhower, 10 octombrie 1945. R.G. 92, servicial intermedulari general, corespondență generală, decembrie 1935 - 1945, stchj3667, H.A.R.S., Washington.

16. Dwight D. Eisenhower, "Crușcări în Europa", p. 386.

17. Procesul-verbal la înălțările la 15 noiembrie 1945 dintre Churchill, Eisenhower și Brooke, înainte de primul ministru lui Eisenhower. R.G. 69, 740.00119, stchj3666, și chivale departamentului de stat.

18. Locotenent-colonel B.W. Grover, diviziă 1 de infanterie comandată, 13 noiembrie 1945. 142.11009 (D2), Q.G. și servicial comandant, Owa wa.

19. Major B.J. Guimond, 277 brigadă comandant de infanterie, 142.11009 (D2), Q.G. și servicial comandant, Owa wa.

20. Într-o scrisoare pe care în decembrie la 25 februarie 1946, generalul Eisenhower însuși și-a scris lui Kugler că: "Ei bine, serie:

"Dingy Burt,

Acum nu este o scrisoare de război. Știu că prătim această vreme și în timp cât vom trăi și în viața noastră, deși în unele zile vom avea de vădit înțelept și să rezolvăm problemele din viață, nu vei putea face ceva mai bun decât să te chin, ca să mă ajuti. Dorim să exprim aprecierea mea neșerbă pentru serviciile tale încredințate și devotate. Pe totă durata campaniilor care ne-au dus din Africa de Nord până în Germania, am avut norocul să te văd și să văd lângă mine, în calitate de colaborator și de reprezentant personal pe teren, și am de competență în profesionalism, cu o judecată extrem de riguroasă și cu o personalitate atât de încredincată. Nu-ți vei putea mulțumi niciodată de ajutoarele pentru că în tot ceea ce ai făcut încercările tale încredințate de pe o mare distanță mi-ai putut da sfaturi și fericiți în viața și succes în tot ce vei încerca să faci. Merți toate câte am făcut în trecut. Mărește lui Kugler, Biblioteca Congresului, Washington.

21. Jurnalul lui George S. Patton, 18 august 1945.

22. Delegatul Crușcării în Franța declară că, în 1945, a efectuat 70 de vizite în "un timp de 60 de zile și o săptămână. El a vizitat 6 săptămâni de intermare recarantă echipelor noastre. În 1946, în total 130 de zile sau peste bicetala nu însumăm de 100 de vizite.

Service des Liaisons Anglo-Américaines, C.I.C.R., către autor, în august 1987.

APENDICE 1

1. P.R.O. nu conține scute de omere.
2. Procurorul Șef al tribunali, R.G. 112, staj 316, H.A.R.S., Washington.
3. Arthur L. Smith, Keimaker.
4. Mănușul mare Șelui Alexander către S.K.A.E.F. înainta, 9 iunie 1945. 383.774, H.A.R.S., Washington.
5. Biroul 1 al S.K.A.E.F., raport către șeful său prin F.I.D., din 26 mai 1945. W.O. 291/1451, P.R.O., Londra.
6. Documentele S.K.A.E.F. și U.S.F.E.T. pentru perioada din iulie până în septembrie 1945, de p. către.
7. Sursa: "WWF Europe": biroul 1 al S.K.A.E.F., 2 iunie 1945, *See also: De la - Auster de Șef mare Șelui Alexander către S.K.A.E.F.;* raportul "securilor" 8 și 17 mai 1945, Abilene. "Germanii în S.U.A.": Daniel Costak, "Prisonierii", Paris, Flammarion, 1975, p. 208.
8. Teste către șeful secției provin din surse de p. către, și din raportul șefului procurorului - Șef, cele ale birourilor R și G ale S.K.A.E.F. raportul săptămânal al S.K.A.E.F. și U.S.F.E.T. sau prin șeful P.R. și F.I.D. Șeful "Secției medicale și T.E.O.N. Numărul înălțimilor de capturi, care figurează în raportul săptămânal al capturilor și care se ridică la 5.224.310 oameni, a fost stabilit la 11 iunie 1945. Pentru că numărul capturilor efectuate între 2 și 11 iunie a fost neînsemnat, în această lucrare am considerat că numărul înălțimilor capturilor a fost și în 2 iunie. Acest efectiv nu include prizonierii capturiți de la Șel și Africa de Nord.
9. Probabil că numărul total al prizonierilor capturiți în zona controlată de S.K.A.E.F. depășea 5.224.310 oameni. Generalul Bmdkry, de la grupul 12 de armată, a raportat că, la 8 mai 1945, erau capturiți un număr de 3.486.154 prizonieri la aceste efectivele a început la 25 mai înălțimile 834.057 F.I.D. înregistrate plus un șef grup de F.I.D. erau la 251.350 persoane. La 8 mai 1945, grupul 16 de armată, sub subordonarea lui Pavers, capturate și al un număr de 604.120 oameni însumând toate capturile scute, obținem un total de 5.235.689 oameni, cifră care se compară pe cea comună a S.K.A.E.F. Probabil că Pavers a capturat numărul scute de mână de oameni pe care nu îi menționăm. În sfârșit de scute, corpul aerian XVIII a capturat circa 400.000 de oameni care între sub subordonarea Șelui-Unită, și care menționăm ca număr scute de mână pe mână la biroul de generalul Bmdkry către Q.G. al S.K.A.E.F. la 26 mai 1945. Acest efectiv nu a fost inclus aici, pentru că este posibil ca un număr scute de mână să fie înregistrate de S.C.O.F.O.R. ca parte dintr-un echivoc Bremen.
9. R.G. 331 383 6/1 - 2, H.A.R.S., Washington.
10. Teste datele există în paragraful precedent sunt extrase din

documentele biroului SIS K.A.E.F., R.G. 331, secțiunea 26, 383 6/1 - 3, H.A.R.S., din cele ale biroului Q.G. SIS K.A.E.F., Abikana și ale biroului de raportare al procurorului Șef din aceeași perioadă. R.G. 112, subj 316, 383 6, H.A.R.S..

11. Locotenent - colonelul P. Felbeck: informat(?), la 26 septembrie 1945, cu în legătură cu meritele din Austria era o parte de "Informationsgruppe". R.G. 112, 54 B, Si 36, H.A.R.S.: scrisorile W.F. Asher raportată la 24 noiembrie 1945 cu înmănată domnului în Berlin, R.G. 112, secțiunea 615, H.A.R.S.: SIC IC.R.: listă notă, în 1945, de "condițiile de hrană" EW 1 - 145 - 3047, subj 3624, Saa.

12. Pentru sursele acestor informații, se vedea nota 11.

13. Începând de la 9 iunie 1945, efectivele de F.I.D. înregistrate sunt înscrise în documentele biroului SIS K.A.E.F., Abikana, și în cele ale U.S.P.E.T., H.A.R.S., Washington.

14. "Istoricul medical T.B.O.", H.A.R.S., Washington. Pentru explicații suplimentare în acest raport, se vedea și pendința 2.

15. Expresia "Alte Pärade" desemnează atât marșurile și parada, și de asemenea și alte evenimente care au avut loc în aprilie 1947, în cursul unei convorbiri cu autorul, care în două fotocopii documentelor este mai jos. Lauben cunoștea bine cântecul, pentru că în 1945: a sosit în țară și și-a vădit raportul în care el a participat și a avut o parte în cântecul care era redat sub forma de o transcriere: interviului său, semnat de el, ca și înregistrarea convorbirii, se află în posesia autorului Colonelul Lauben: raportat de către el în cursul unei convorbiri cu colonelul Fisher. Documentele în care figurau categoriile "Alte Pärade" sunt raportate și în raportul U.S.P.E.T. de către subșeful P.R. și F.I.D., pentru perioada dintre 28 iunie și 9 septembrie 1945, H.A.R.S., Washington. Această expresie este utilizată și în raportul grupului 12 de surse privind la F.I.D. în luna mai și iunie 1945.

Între 6 iunie și 17 iunie 1945, din legătură cu meritele au fost înscrise un număr de 1191 cazuri de evadare înregistrate. Conform raportului Șef în aprilie și în mai 1945, au fost înscrise 141 de evadări. Aceste cifre provin din raportul de evoluție al procurorului Șef (mai 1945), p. 205, H.A.R.S., Abikana.

16. Interviu la autorul său George Weiss din Toronto, care stăruie că, la Red Kroonch, în luna mai 1945, timp de o săptămână a primit mii de pînă la de spă, drept care "murea ca muștele". 10% dintre prizonierii din secția sa, au murit în această perioadă.

Informațiile referitoare la legăturile Keitelheim provin din Raportul cu pînă la lui Klen, 11 P 60, Vimeennes.

17. Către pentru P.R. și F.I.D. în această perioadă sunt furnizate de către documente, în special cele ale S.K.A.E.F. către Washington, și procurorului Șef, la Abikana, raportul biroului SIS K.A.E.F., referitoare la P.R. și F.I.D., H.A.R.S., Washington. Pentru tabel, se vedea și pendința 6.

19. Edward Rezac, șeful serviciului de știri naționale din Washington în decembrie anterior, în 1966, cu majoritatea documentelor referitoare la hărțuire au fost distruse în anul 1960. Numerele au pe conținutul lor documentelor pe care le cuprindem, sau a menționat "Ministerul de Interne secundar, din anul 1947". Titlurile documentelor sunt cu o parte din documente conținând date privitoare la destinația prizonierilor germani lipsesc din știri toate documentele unilaterale înscrise cu poze P.R. și P.D.

20. Michael Murray, *The Holocaust in History* ("Holocaustul în istorie") Toronto, Lester & Orpen Dennys, 1967; și F.S.V. Franston, "Am ești citit Siguranța noastră în Nord - Vestul Europei", 1944 - 1946, Londra: H.M. Stationery Office, 1961.

21. W.R. Pansby, ed., *On the History of the Canadian Medical Services 1939 - 1945*, vol. 1, Ottawa, Queen's Printer, 1966. ("Istoria serviciilor medicale canadiene, 1939 - 1945").

22. Nivelul mortalității deceselor de 40,5% trebuie să hărțuiască în Thoree-lor-Pins care se bazează pe baza măsurărilor nu îndelungat și Cruce Roșii care a existat în 20 de decese întrevinguți și DeSis: acest număr este insuficient pentru a servi ca bază pentru estimările noastre, bază folosită, deoarece este conformă de la observanții (de pildă, cele expuse în capitolul 9 despre hărțuirea franceză). Parcă, este confirmat și de măsurările privitoare la hărțuirea merionale.

23. În septembrie 1945, Paderborn a precizat că, deși în hărțuirea franceză nu se înregistrează numărul de decese, 200.000 de oameni au vorbit pe propria vreme timpului liber.

Retocodările, care nu s-au în vedere decât 52.000 de P.R. nu au început decât câteva săptămâni în urmă. Dintr-un număr de 148.000 de decese și un număr în perioada cuprinsă între predicții și Paderborn și începerea retrocodărilor?

Dacă s'plănușe este infectiv nivelul de decese și sistemul în Thoree-lor-Pins, putem crede că, în momentul începerii retrocodărilor, deși numărul între 20 și 30% dintre secși oameni.

Cel puțin numărul de morți în hărțuirea franceză trebuie să s'plănușe în vedere că majoritatea deceselor sunt direct impușate neglijenței și merionale.

24. Marie Peter, de la C.I.C.R., către Bulky, S.P.D., departamentul de stat, 14 ianuarie 1946. R.G. 59, secțiunea 3971, H.A.R.S., Washington.

25. B. Gufker, dintr-un raport de probleme de știri optice, departamentul de stat, scrisoare din 11 ianuarie 1946. R.G. 59, secțiunea 3457, H.A.R.S., Washington. A se vedea Simpoziul științific Tom F. Whynne, către Q.S. și U.S.P.E.T., 6 ianuarie 1946. R.G. 332, 383 și secțiunea 51.

26. A se vedea nota 11.

27. Memoriul mulțumitorilor de brigada Evans, 4 octombrie 1945. Eld echin: "Acțiunile genocidului în mod curent în Germania și

în Fișele 100.024 P.R. și P.I.D., ținând de casa de ocupație a Statelor -
Unite. Secțiunea 32, 176 - 2410 până la 2413, Bundesarchiv, Koblenz.

28. George W. Gorman, departamentul medical al armatei Statelor -
Unite, "Îngrijiri medicale pentru prizonierii de război", manuscris în
pregătire, 1966, pp. XV - 84.

APENDICE 10

1. "Trăirea prizonierilor de război", conferință pronunțată în
octombrie 1946 de M. Simon, Șef de birou, Quai d'Orsay, Paris.

2. Raportul C.I.C.R., Geneva, secțiunea P.R., delegații francezi,
R.G. 332, D.F. 371-383.6, H.A.R.S., Washington. Originalul este în
engleză.

Harta Frantei cu legărele pag. 292

ANEXA 1

SITUATIA PRINCIPALELOR LAGĂRE DIN FRANȚA ȘI DIN BELGIA ÎN 1945

1. Berlin	25. Gurs
2. Dieppe	26. Les Sbles Portret
3. Attichy	27. Caestre
4. Cherbourg	28. Le Vernet d'Ariege
5. Delta Base	29. Rivesaltes
6. Alençon	30. Marseille
7. Rennes	31. Aubagne
8. Evrons	32. Mulhausen & St-Louis
9. Campagne	33. Colmar
10. Orleans	34. Langres
11. Thorée-les-Pins	35. Brienne-le-Chateau
12. Nuisance	36. Maily-le-Camp
13. Montreuil-Bellay	37. Vitry-le-Francois
14. Amboise	38. Ste. Menehould
15. Bourges	39. Mutzig
16. Soulac	40. Brumath
17. St. Médard-en-Jalles	41. Sarrebourg
18. Gemignan	42. Saralbe
19. Andemos	43. Overijische
20. Daugnague	44. Metz
21. Pissos	45. Stenay
22. Labouheyre	46. Erbiseul
23. Buglose	47. Mons
24. Bayonne-Beyris	48. Ostende

*Francezii controlau peste 1.500 de lagăre împărțite în toată
Franța și în zone de ocupație franceză din Germania. O parte
dintre aceste lagăre au fost cedate francezilor de către americani,
la sfârșitul ostilităților.*

ANEXA 2

SITUAȚIA PRINCIPALELOR LAGĂRE ÎN ZONELE DE OCUPAȚIE DIN GERMANIA ÎN 1945

- 1 Buderich
- 2 Rheinberg
- 3 Wickrathburg
- 4 Cologne
- 5 Remagen
- 6 Sinzig
- 7 Bretzenheim
- 8 Andernach
- 9 Budesheim
- 10 Siershahn
- 11 Bingen & Dietersheim
- 12 Ingelheim
- 13 Hechtsheim
- 14 Biebseheim
- 15 Bad Kreuznach
- 16 Mannheim

Armata americană controlează în jur de 300 de lagăre pe teritoriul Germaniei. În vara anului 1945, cel puțin cinci dintre acestea au fost trecute sub autoritate franceză, în urma împărțirii terrii în zone de ocupație între Aliați.

ANEXA 3

Ultimul raport zilnic al procurorului - Sef al armatei americane, asupra situatiei P.R., la data de 2 iunie 1945. Numarul total al captivilor inregistrati in categoria "Prizonieri de razboi" (care ii include si pe cei ai grupului 6 de armate) este de 2.870.400 de oameni.

ANEXA 4

Primul raport săptămânal al procurorului - Șef al armatei americane asupra situației P.R. la data de 2 iunie 1945. Numărul total de captivi înregistrați în categoria "Prizonieri de război" se ridică la 1.836.000 de oameni.

ANEXA 5

TEXTUL INTEGRAL AL EDITORIALULUI DIN "ZĂ
FRANCO" DIN DATA DE 19 SEPTEMBRIE 1945

SĂ NU SEMĂNĂM CU EI

Am fi dorit, am fi sperat să nu fi scris articolul pe care îl oferim astăzi cititorului. Informațiile, protestele care ne parvin din diferite puncte din Franța ne obligă să rupem o tăcere care, acoperind abuzuri indiscutabile, nu și-ar putea găsi nici o scuză.

La ora actuală Franța detine un număr destul de mare de prizonieri germani; unii au ajuns în mâinile noastre în timpul luptelor; alții ne-au fost încredințați de Aliații noștri pentru a acoperi o parte din nevoile noastre de mână de lucru și pentru a ne ajuta la reconstrucție. Era normal ca acești oameni, soldații unei armate care a comis pe pământul nostru multe violente, prădăciuni, execuții, masacre, cetățenii națiunii responsabile pentru ororile infernale de la Buchenwald, Belsen și Auschwitz, să fie tratați cu asprime. Nimănui nu i-ar trece prin cap să se mire că în lagărele de prizonieri germani disciplina este aspră, regimul ascetic, munca grea. Dar ceea ce este inadmisibil pentru conștiința oricărui francez civilizat, este că, în unele lagăre sunt încălcate în detrimentul germanilor, nu numai regulile internaționale privitoare la prizonierii de război, dar mai mult încă regulile generale care ne poruncesc să respectăm demnitatea umană, fie și când este vorba de învinși.

Aflăm că în anumite lagăre, în mare parte, huana - și a să aproape neîndestulătoare - destinată prizonierilor este deturată de la destinația ei, că în lagăre se pot vedea schelete mișcătoare foarte asemănătoare cu cele din lagărele germane de deportați și că numeroși oameni mor acolo din cauza înfometii; aflăm că, uneori, acești prizonieri sunt bătuti cu sălbăticie, sistematic; aflăm că unii din acești nenorociți sunt obligați să efectueze lucrări de deminare fără să aibă aparate detectoare, ceea ce îi

condamnă la moarte neîntârziat. Aceste practici trebuie să înceteze; trebuie ca vinovații să fie pedepsiți necrutători. Nu este vorba numai de *"bunul renume"* al Franței; este vorba de nobletea imaginii pe care fiecare francez trebuie să și-o facă despre țara sa.

Cu siguranță, paza prizonierilor nu a fost încredințată unor sfinți. În locurile în care, prin forța legii sau a războiului sunt adunate ființe umane private de libertate, în general se strânge și fauna care trăiește din mizerie și umilință. Dar ceea ce este deja intolerabil pentru o conștiință puțin delicată când este vorba de ocră, este încă și mai mult inacceptabil atunci când sunt păziți soldați dezarmați. Fiecare nedreptate, fiecare jignire, fiecare furt, fiecare lovitură asupra unui soldat german, datorită victimei sale, pălmuiește obrazul Franței.

Am putea aduce un argument care ține de domeniul interesului: ne facem rău singuri când le zdrobim casele sau îi lăsam să moară de foame pe acești oameni a căror forță ne ajută să ne refăcem țara. Argumentul acesta ar trebui să fie inutil și are și ceva rușinos. Am câștigat ceva tratându-i omenește pe prizonierii noștri, cu siguranță; dar nu ar trebui să-i tratăm mai puțin umanitar, chiar dacă am pierde.

"Să moară cât mai mulți poștbi, spun apostolii cruzimii. Este ar însemna totată germanii mai puțin!". Acest argument este mai rău decât ignobil, este absurd. Dacă nu putem să ne gândim rațional cum să facem să moară optzeci de milioane de germani, la ce ne folosește să facem să moară optzeci de mii dintre ei, dacă nu pentru a împărtăși sământa faptelor de neiertat, germanii urii și ai răzburării pe care mai devreme sau mai târziu, tot îi vom culege?

Da. Ni se poate obiecta cu torturile Gestapou-lui, camerele de gazare, și acei munti de ființe umane descoperite în lagărele de deportați în care muribunzii erau de-a valma cu cadavrele. Dar aceste orori nu constituie obiectul unei competiții sportive și, pe acest plan în care adversarul a adus lupta franco-germană, este mai bine să ne dăm bătăi dinainte. Dacă popoarele care au suferit asemenea joshnicii ar fi crezut că au dreptul să plătească dinte pentru dinte, grozăviile nu ar fi luat niciodată sfârșit. Aplicând legea talionului, victima se coboară la nivelul căkului său și pierde dreptul de a-l mai condamna. Suntem datori să judecăm crimele odicioase ale inamicului, suntem datori să luăm toate măsurile indispensabile pentru a

împiedica inamicul să comită din nou astfel de crime. Dar avem
Si datoria de a nu semăna cu el.

ANEXA 6

ANEXA 7

Numărul total oficial al capturilor, la data de 11 iunie 1945. Sunt însumate capturile efectuate de forțele aliate, cu excepția Italiei și a Africii de Nord. În partea de jos a documentului, se poate citi mențiunea scrisă de mână: "Ol. Kessinger".

După eforturi repetate am obținut acest rezultat care, probabil reprezintă totalul oficial de P.R. pe ansamblul operațiilor.

ANEXA 8

Tabelul IX din "Istoricul medical al T.E.O.". Comparatie între nivelurile mortalității care afecteaz, pe de o parte, F.R. "în mâini americane Si, pe de altă parte soldații americani.

ANEXA 9

*În acest tabel lipsește categoria "Alte maladii" (miscellanea), prezentă în tabelul lui Bayne - Jones (a se vedea anexa 10).

Tabelul X din "Istoricul medical al T.E.O.". Enumeră cele 14 maladii principale responsabile de moartea deținuților F.R. "în mâini" americane în timpul celor cinci săptămâni cât a durat ancheta.

ANEXA 10

Tabela inclusă în articolul lui Stanhope Bayne - Jones (vol. 9 din Istoricul medicinei preventive în timpul celui de-al doilea război mondial), care ne permite să completăm datele din "Istoricul medical al T.E.O.".

ANEXA 11

LISTA DIFERITELOR CENTRE DE DOCUMENTARE ȘI
A ARHIVELOR CONSULTATE ȘI A ABBREVIERILOR
FOLOSITE PENTRU ACESTEA

Abilene: Biblioteca Dwight Eisenhower, care se află în Abilene, Kansas. Expresile "repertoriul plecărilor" și "repertoriul sosirilor" se referă la repertoriile cronologice ale telegramelor trimise și primite, prezentate în mod regulat lui Eisenhower.

Buglose: Arhivele municipale din Buglose, aflate în Saint-Paul-les-Dax, Franța.

Citadel (The Citadel): (Correspondența și cărțile generalului Mark Clark), Charleston, Carolina de Sud.

Hyde Park: Biblioteca Roosevelt, Hyde Park, New York.

Independance: Biblioteca Harry Truman, Independance, Missouri.

I.W.M.: Muzeul Imperial al războiului, Londra.

Koblenz: Arhivele federales, Koblenz (Arhivele naționale ale Republicii federale a Germaniei).

Labouheyre: Arhivele municipale din Labouheyre, Landes.

Laporterie: Arhivele lui Raoul Laporterie, Grenade - sur - l'Adour, Landes, Biblioteca Congresului, Washington.

Lexington: Biblioteca lui George Marshall, Lexington, Virginia.

N.A.R.S.: Serviciul dosarelor și arhivelor naționale, Washington și Suitland, Maryland.

Ottawa: Arhivele naționale ale Canadei.

P.R.O.: Public Record Office (Arhivele naționale britanice).

Quai d'Orsay: Arhivele ministerului afacerilor externe (departamentul afacerilor externe), Paris.

Arhivele departamentului de stat, Washington.

Syracuse: Biblioteca George Arents, Syracuse, New York.

Arhivele municipale din Thorée-les-Fins, Sétif.

Vincennes: Arhivele armatei de uscat, Vincennes.

Deși autorul a lucrat cu multă atenție, referințele privitoare la unele documente sunt incomplete: datorită masei enorme de arhive consultate, unele note s-au împiștat. De cele mai multe ori, autorul a reușit totuși să indice sursele documentului. Sperăm că viitorii cercetători îi vor ține cu vederea unele lacune.

BIBLIOGRAFIE

Stephen E. AMBROSE, *The Supreme Command*, Doubleday, New York, 1970.

Robert S. ANDERSON, editor, *Medical Supply in World War I*, ("Ingrijiri medicale în războiul mondial I"), departamentul armatei, Washington, 1968.

John Morton BLUM, *Fears of War, Morgenthau Diaries*, ("Anii de război, Jurnalul lui Morgenthau"), Houghton Mifflin, Boston, 1967.

Martin BLUMENSON, *The Patton Papers 1940-1945* ("Documentele lui Patton"), 1940-1945, Houghton Mifflin, Boston.

Kurt W. BOHME, *Die deutschen Kriegsgefangenen in amerikanischer Hand*, col. Erich Maschke, ed. *Zur Geschichte des deutschen Kriegsgefangenen des Zweiten Weltkrieges*, (Prizonierii germani în mâini americane), în colecția ("Despre istoria prizonierilor de război germani în cel de-al doilea război mondial"), Verlag Ernst et Werner Giesecking, Bielefeld Si Munich.

Kurt W. BOHME, *Die deutschen Kriegsgefangenen in französischer Hand* ("Prizonieri de război germani în mâini franceze"), col. Erich Maschke, op. cit.

Omar N. BRADLEY, *A General's Life* ("Viața unui general"), Simon and Schuster, New York.

Piers BRENDON, *Ike*, Harper and Brothers, Row, New York.

General BUISSON, *Historique du service des prisonniers de guerre de l'Axe 1943-1948* ("Istoricul serviciului pentru prizonierii de război ai Axei", 1943-1948), ministerul apărării naționale, Paris, 1948.

Harry C. BUTCHER, *My Three Years With Eisenhower* ("Cei trei ani pe care i-am petrecut cu Eisenhower"), Simon and Schuster, New York, 1946.

James F. BYRNES, *Speaking Frankly* (Sincer vorbind), Harper and Brothers, New York, 1947.

John C. CAMPBELL, *The United States in World Affairs* (Statele Unite în afacerile lumii), Harper and Brothers, New York, 1947.

Alfred D. CHANDLER și Stephen E. AMBROSE, editori, *The papers of Dwight Eisenhower* (Documentele lui Dwight Eisenhower"), The John Hopkins Press, Baltimore, 1970.

Winston S. CHURCHILL, *Closing the Ring* (Cercul închis), Houghton Mifflin, Boston, 1951.

Lucius D. CLAY, *Decision in Germany* ("Decizii în Germania"), Comisia judiciară, Senatul Statelor Unite, Doubleday, New York, 1950, "The Morgenthau Diaries" (Jurnalele lui Morgenthau"), U.S. Government Printing Office, Washington, 1965.

Daniel COSTELLE, *Les Prisonniers* ("Prizonierii"), Palmmarion, Paris, 1975.

F.S.V. DONNISON, *Civil Affairs and military Government* ("Afaceri civile și guvernare militară") North-West Europe 1944-1946, H.M. Stationery Office, Londra.

André DURAND, *From Sarajevo to Hiroshima, History of the ICRC*, ("De la Sarajevo la Hiroshima, Istoria CICR"), Institutul Henry Durant, Geneva, 1984.

David Eisenhower, *Eisenhower at War: 1943-1945* (Eisenhower la război), Random House, New York, 1986.

Dwight D. Eisenhower, *Crusade in Europe* (Cruciadă în Europa), da Capo Press, New York, 1983.

Henry FAULK, *Group captives*, Chatto and Windus, Londra, 1977.

Ernest F. FISHER, *Monte Cassino to the Alps*, Centrul de istorie militară, departamentul armatei, Washington.

Charles de GAULLE, *Mémoires de Guerre* ("Memorii de război)", Plon, Paris, 1954.

Martin GILBERT, *Winston S. Churchill Road to Victory, 1941-1945*, Winston Churchill, Drumul spre victorie, 1941-1945), Heinemann, Londra, 1986.

Victor GOLLANCZ, *Leaving Them to Their Fate*, Gollancz, Londra, 1947.

Duncan H. HALL, *North America Supply*, H.M. Stationery Office, Londra, 1955

Nigel HAMILTON, *Monty, The Field Marshal, 1944-1976*, Hanish Hamilton, Londra, 1986.

Cordell HULL, *Memoirs*, Macmillan, New York, 1948.

The International Wheat Council, *World Wheat Statistics*, Haymarket House, Londra, aprilie 1955.

David IRVING, *The War between the Generals* (Război între generali), Allen Lane, Penguin Books, Londra, 1981.

Heinz JANSSEN, *Kriegsgefangenen in Rheinberg*, (Prizonier de război la Rheinberg), municipalitatea din Rheinberg, 1988.

Warren F. KIMBALL, ed. *Churchill Si Roosevelt, Correspondență completă*, Princeton University Press, Princeton.

Philip KNIGHTLEY, *The First Casualty* (Prima ocazie), Harcourt Brace Jovanovich, New York.

Erich KOCH, *L'Abbé Frens Siedl*, Casterman, Paris.

Erich MASCHKE, ed., *Zur Geschichte der deutschen Kriegsgefangenen des Zweiten Weltkrieges* (Despre istoria prizonierilor de război germani în cel de-al doilea război mondial), mai multe volume, Verlag Ernst Si Werner Giesecking, Bielefeld Si Munich.

R. MITCHELL, *International Historical Statistics* (Statistici istorice europene), Macmillan, Londra, 1983

R. MITCHELL, *European Historical Statistics* (Statistici istorice europene), Macmillan, Londra.

Henry C. MORGENTHAU, *Germany is Our Problem* (Germania este problema noastră), Harper and Brothers, New York, 1945.

Henry C. MORGENTHAU, *Morgenthau Diary* (Jurnalul lui Morgenthau), Da Capo Press, New York, 1974.

Robert MURPHY, *Diplomat Among Warriors* (Diplomat printre războinici), Doubleday, New York, 1964.

Richard M. NIXON, *Six Crises* ("șase crize"), W.H. Allen, Londra, 1962.

George S. PATTON, *War As I Knew It* (Războiul așa cum îl știu eu), Bantam Books, New York, 1980.

Forest C. POGUE, *The Supreme Command* (Comanda supremă), departamentul armatei, Washington, 1954.

Malcolm J. PROUDFOOT, *European Refugees 1939-1946* (Refugaiții europeni, 1939-1946), Faber and Faber, Londra, 1957.

Elliott ROOSEVELT, *As He Saw It*, Duell Sloan and Pierce, New York, 1946.

William ROSS Si Charles ROMANUS, *The Quartermaster Corps, Operations in the War Against Germany*, Armata

Statelor Unite, Washington, 1965

Gertrude Maria SCHUSTER, *Die Kriegsgefangenen Gelsenberg und Bretzenheim*, municipalitatea Bad Kreuznach, 1985

Robert E. SHERWOOD, *Roosevelt Si Hopkins*, Harper and Row, New York, 1948.

Arthur L. SMITH, jr., *Churchill's German Army* (Armata germană a lui Churchill), Sage Publications, Beverly Hills.

Arthur L. SMITH, *Heimkehr aus dem Zweiten Weltkrieg*, Stuttgart, 1984.

Jean Edwards SMITH, *The Papers of General Lucius D. Clay* (Documentele generalului Lucius D. Clay), vol.1, Indiana University Press, Bloomington.

Walter Bedell SMITH, *Eisenhower Six Great Decisions* (Case mari decizii ale lui Eisenhower). Longman's, Londra, 1956.

Earl F. ZIEMKE, *The U.S. Army in the Occupation of Germany, 1944-1946*, centrul de istorie militară, 1975.

MULTUMIRI

La Grenade-sur-l'Adours sunt multi prieteni care ne-au ajutat si prietenii acestor prieteni, în special Raoul Laporterie, sotia lui, Laure, fiica sa Irene si Roger, ginerele lui. Acolo am petrecut clipe minunate împreună cu Dominique si Nicole Houdy. Jack McClelland, din Toronto, mi-a oferit un contact si un avans substantial în momentul când lucrurile mergeau prost. Profunde multumiri lui Charles von Luttichau, lui Martin Blumenson si lui Ed Cowan, din Washington. Le multumesc prietenilor mei John F.M. Hunter si Michael Marrus si varului meu Alan G. Watson, din Toronto, pentru sfaturile lor pretioase. Intreaga mea gratitudine onorabilului Douglas MacArthur II din Washington, pentru obiectele sale fructuoase. Adresez multumiri personalului Arhivelor Nationale din Washington, celui al Arhivelor armatei franceze de la Vincennes, minuraturii Public Records Office din Londra (Arhivele nationale britanice). Multumesc Lisei Dion si Dr. Norman Hillmer, de la departamentul de istorie al armatei canadiene, care au descoperit documente la Ottawa si m-au ajutat în cercetarile pe care le-am făcut în Elvetia si la Londra. Multumiri lui Naomi Roberts, din Ottawa, care mi-a împrumutat lucrari valoroase. îi multumesc lui Charles Israel, din Toronto, pentru că mi-a pus la dispozitie vastele sale cunoștinte asupra Germaniei în 1946 si pentru lectura sa de expert. Profunde multumiri lui Tom Sommerville, lui Noreen si lui Charles Taylor, pentru toti anii de solitudine. Intreaga mea recunoștină lui Joanne Collie, M.R.D. Foot si Brian Griffith, din Londra, pentru ajutorul, ospitalitatea si atâtea conversatii fructuoase. Multumirile mele colonelului Henry Faulk, din Glasgow, lui Roy si Ria McMurtry, din Londra si din Toronto, care m-au ajutat în multe feluri. Am o datorie specială către profesorul Arthur L. Smith din Los Angeles, pentru complezența si sfaturile luminate, pe care mi le-a dăruit în pofida faptului că tezele mele erau în opozitie cu scrierile sale. La fel, David Irving m-a făcut să descopăr elemente de informatii foarte pretioase, deși știe că sunt profund ostil teoriilor sale despre holocaust si unora dintre afirmatiile sale despre Churchill. Erich Koch nu a precupetit sfaturile nepretuite

pe care mi le-a acordat și nici ajutorul lui în materie de traducere, deși nu este de acord cu unele dintre temele mari ale cărții mele.

Îi datorez adânci mulțumiri profesorului Peter Hofmann din Montréal, pentru ajutorul său de specialist și pentru rigora academică a sfaturilor sale. M-a încurajat mult, afirmându-și încrederea în această lucrare, într-un moment când acest lucru nu era prea ușor de făcut.

Danke schön lui Hans Goertz care, fără să vrea, ne-a condus pe lungul drum al cercetărilor noastre în Europa; mulțumiri pentru Peter Post și Martin Rasmann, din Frankfurt, Dr. și doamnei Enke din Wuppertal, lui Werner Steckelings, lui Klaus Birkenhauer și pentru Anja Kiechle, din Rheinberg și din împrejurimi; numeroșilor prizonieri germani și gardieni canadieni de legătură care mi-au consacrat din timpul lor. Întreaga mea recunoștință agentului meu literar german, Corry Heegarten-Schlotterer, ca și scumpei mele prietene, Ruth Liepman din Zurich, care m-a ajutat, în ciuda dificultăților. Mii de mulțumiri lui Lori Thicke și lui Mavis Gallant, din Paris. De asemenea, le mulțumesc lui Ben Zobrist și Jane McClain, din Independence, Missouri, și lui Marlene Campbell, din Abilene, Kansas.

Am primit prețioase sfaturi de la casa de editură Stoddart, din Toronto, și de la casa de editură Ullstein, din Berlin. Îi mulțumesc în special dr. Anthony și Rick Miller, ca și lui Cristy și Ben Bacque pentru concursul pe care mi l-au dat pentru elaborarea acestei lucrări.

Și îi mulțumesc sotului lui Lily Lake, pentru dragostea sa de adevăr.